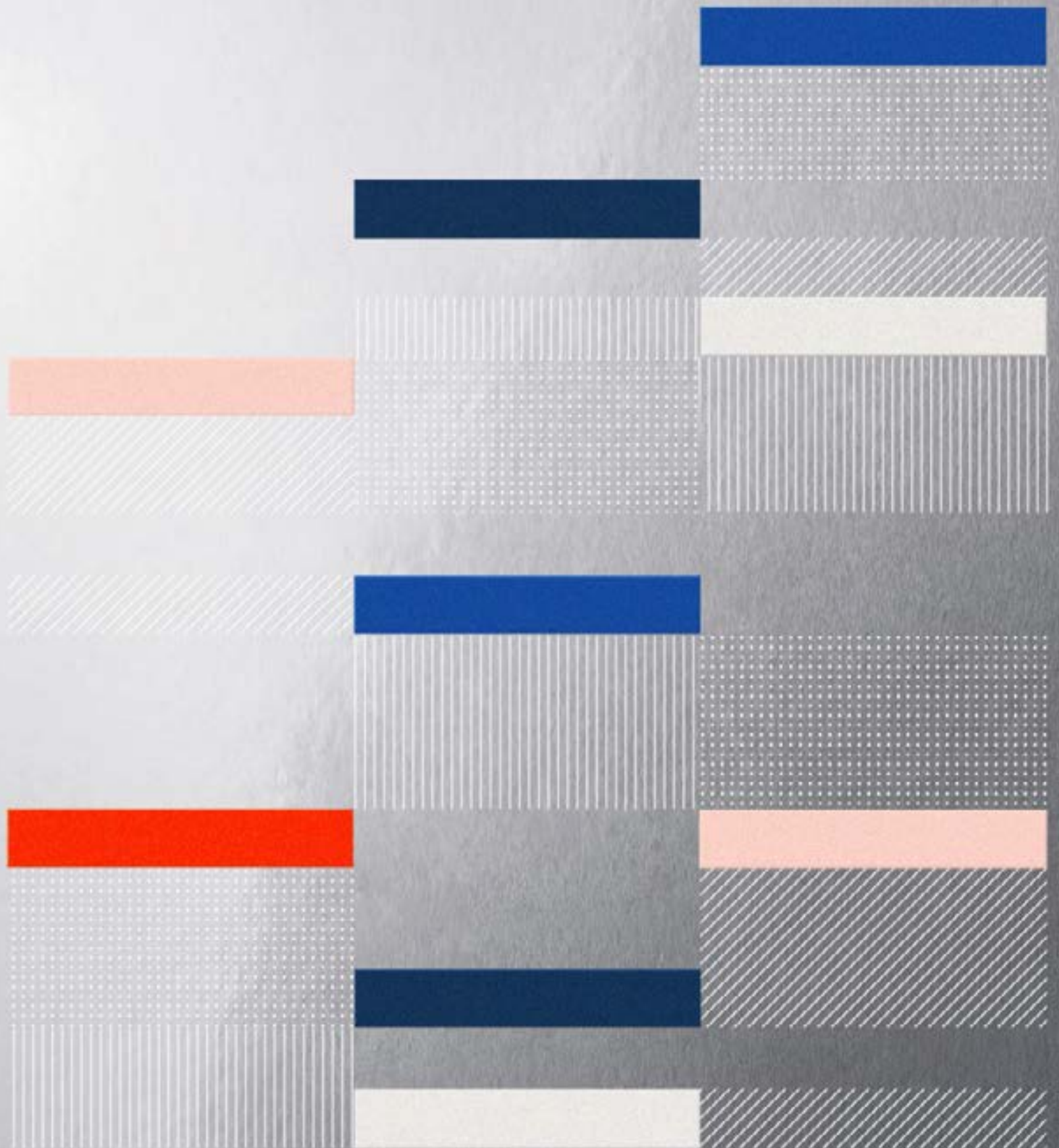

Годишњи
извештај
2017

Годишњи извештај за 2017.

НИС Група у 2017.....6

Уводна реч8

1 Извештај о пословању

01	Извештај независног ревизора о усклађености Извештаја о пословању са финансијским извештајима	14
02	Важни догађаји.....	16
03	НИС Група.....	20
04	Стратегија	30
05	Управљање ризицима.....	34
06	Пословно окружење	42
07	Анализа резултата.....	48
08	ОМС Еталон.....	74
09	Хартије од вредности	76
10	Корпоративно управљање	84
11	Људски ресурси.....	118
12	Заштита животне средине, индустријска безбедност и безбедност на раду.....	132
13	Друштвена одговорност.....	142
14	Комуникација.....	150
15	Истраживање и развој.....	152
16	Даљи развој.....	154

Упућивање на други део овог извештаја или на друге извештаје НИС Групе.

Упућивање на веб-странице корпоративног сајта www.nis.eu

Годишњи извештај за 2017. годину је веродостојан приказ делатности, развоја и резултата пословања НИС Групе остварених у 2017. години. Извештај обухвата и приказује податке НИС Групе, која обухвата НИС а.д. Нови Сад и његова зависна друштва. Уколико подаци обухватају само одређена зависна друштва или само НИС а.д. Нови Сад, то је у Извештају посебно наглашено. Термини: „НИС а.д. Нови Сад” и „Друштво” означавају матично друштво НИС а.д. Нови Сад, док се термини „НИС” и „НИС Група” односе на НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима.

Годишњи извештај даје сажет и интегрисан приказ финансијских и не-финансијских остварења НИС Групе у 2017. години и приказује како стратешки циљеви, корпоративно управљање, остварени резултати и

потенцијали, у деловању са екстерним окружењем, доводе до стварања вредности у краткорочној, средњорочној и дугорочној перспективи.

Годишњи извештај је сачињен на српском, енглеском и руском језику. У случају било каквих одступања, меродавна је верзија на српском језику.

Годишњи извештај за 2017. годину је доступан и у електронској форми на корпоративном сајту. Све додатне информације о НИС Групи могу се наћи на корпоративном сајту www.nis.eu.

Годишњи извештај садржи информације које су детаљније објашњене у другим деловима овог извештаја или у другим извештајима, односно на веб-страницама корпоративног сајта. Такође, на крају извештаја је речник са објашњењима коришћених скраћеница и акронима.

2

Финансијски извештаји

01	Појединачни финансијски извештаји.....	158
	○ Мишљење ревизора о појединачним финансијским извештајима	160
	○ Биланс стања	162
	○ Биланс успеха	166
	○ Извештај о осталом резултату.....	168
	○ Извештај о новчаним токовима.....	170
	○ Извештај о променама на капиталу	172
	○ Напомене уз појединачне финансијске извештаје	174
02	Консолидовани финансијски извештаји ..	246
	○ Мишљење ревизора о консолидованим финансијским извештајима	248
	○ Консолидовани биланс стања.....	250
	○ Консолидовани биланс успеха.....	254
	○ Консолидовани извештај о осталом резултату.....	256
	○ Консолидовани извештај о новчаним токовима	258
	○ Консолидовани извештај о променама на капиталу	260
	○ Напомене уз консолидоване финансијске извештаје.....	262

3

Изјава лица одговорних за састављање извештаја..... 340

4

Прилози

01	Општи подаци о НИС а.д. Нови Сад.....	344
02	Речник.....	345
03	Контакти.....	350

1.01 НИС Група у 2017.

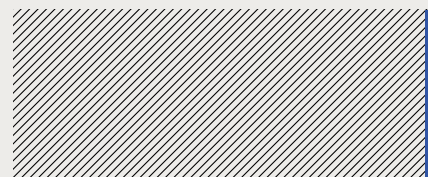
Остварена нето добит од

27

милијарди динара

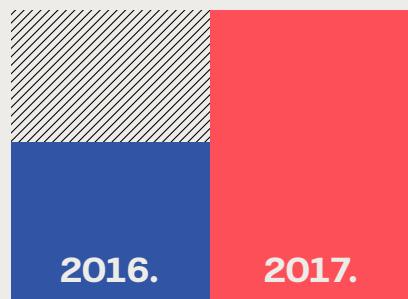
Раст инвестиција за

2%

80%

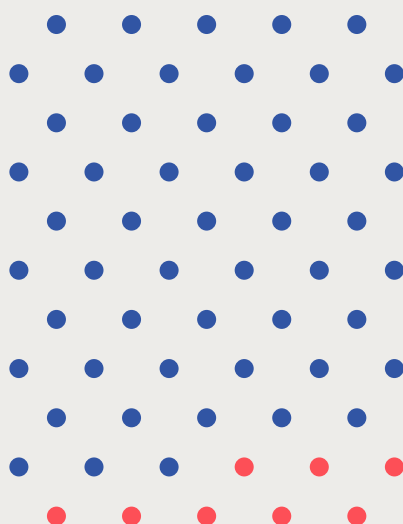
више него 2016. године

Током 2017. године избушене су

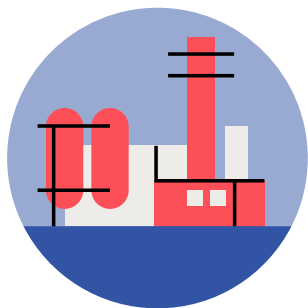
52

разрадне бушотине и

8

истражних бушотина у Србији

Почетак активне фазе изградње постројења за одложено коксовање у оквиру пројекта „Дубока прерада“

Обим прераде нафте и полупроизвода

3.605

хиљада тона –

9%

више него претходне године

Обим промета

3.507

хиљада тона –

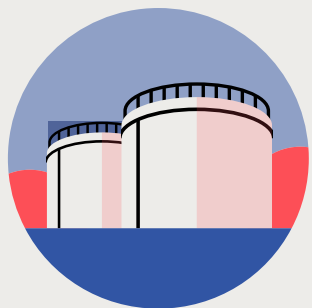
5%

5% више него претходне године

✓ Усвојена
Стратегија

2025

Раст ресурсне базе од

3,1%

Развој малопродајне мреже –
реконструкција 11 бензинских станица,
почетак рада 3 нове бензинске станице
и куповина бензинске станице Багрдан

НИС а.д. Нови Сад је за допринос образовању у Републици Србији кроз корпоративни програм „Енергија знања“ добио „Светосавску награду“, коју додељује Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

• • •

НИС је проглашен за „Националног шампиона“ у категорији „Заштита животне средине и одрживи развој“ у оквиру такмичења за *European Business Awards*.

• • •

У оквиру признања „Најбоље из Србије“ које додељује Привредна комора Србије, НИС је освојио две награде у категорији „Производна добра и пословне услуге“ – за најбољи корпоративни бренд и најбољи робни бренд – „НИС Петрол“.

• • •

Бренд *NISOTEC* добио велики шампионски пехар 84. Међународног пољопривредног сајма у Новом Саду за врхунски квалитет моторних и хидрауличних уља, као и седам великих златних медаља и три златне медаље за квалитет производа *NISOTEC* палете.

• • •

НИС је добио златну награду *Stevie International Business Award* у категорији специјализованих интернет сајтова намењених информисању инвеститора и акционара.

• • •

На додели награда „Оскар квалитета“, НИС је проглашен апсолутним шампионом за пословну извршност, освојивши највећи број поена у историји доделе овог престижног пословног признања.

• • •

НИС је, пети пут од оснивања награде, добио Златну плакету Београдске берзе за најбоље односе са инвеститорима у 2017. години у конкуренцији 17 домаћих и регионалних компанија.

Вадим Јаковљев

председник Одбора директора
НИС а.д. Нови Сад

A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping strokes.

Уводна реч

Драги пријатељи,

у историји развоја НИС-а успешна и динамична 2017. година биће забележена као значајна прекретница. То је година у којој смо дефинисали стратешке правце развоја и утемељили нове велике пројекте који ће ојачати нашу конкурентност на све захтевнијем тржишту.

Савремена реалност и убрзани развој нових технологија, свакодневно мењају целокупан свет око нас, али и стварају нове изазове у нашем пословању. Убрзани развој информационих технологија потпуно мења очекивања и навике наших потрошача, док сталне иновације утичу не само на промену начина производње, већ и на функционисање целог традиционалног тржишта – како глобалног, тако и регионалног и локалног.

У току 2017. године смо били фокусирани на очување профитабилности и повећање ефикасности пословања. На тај начин смо створили пословни модел који је био отпоран на ниске цене нафте и нове макроекономске услове. То нам је омогућило да у 2017. години остваримо знатно боље финансијске резултате, фор-

мирамо или продубимо значајна партнерства и да поставимо стратешке правце даљег развоја НИС-а.

Побољшани резултати

Значајан раст финансијских показатеља у 2017. години представља резултат максималне посвећености свих запослених – од топ менаџмента до непосредних извршилаца. Нето добит НИС-а износила је 27 милијарди динара, што је 80 одсто више него 2016. године. Инвестирали смо укупно 26,5 милијарди динара, док обавезе по основу пореза и других јавних прихода износе 171 милијарду динара, што је 5 одсто више него годину дана раније. Пету годину заредом НИС је доказао да представља сигуран извор прихода за акционаре и исплатио дивиденде у укупном износу већем од 4 милијарде динара.

Наставак модернизације

Успех смо забележили у свим правцима нашег пословања. Настављена је реализација програма модернизације производње. У области прераде смо започели радове на пројекту „Дубока прерада“ у Рафинерији нафте Панчево, у чију

изградњу ће бити уложено више од 300 милиона евра. Почетак рада постројења за одложено коксовање, који је планиран за 2019. годину сврстаће рафинеријски комплекс НИС-а међу најмодерније и најефикасније у Југоисточној Европи. Истовремено смо наставили са значајним улагањима у унапређење заштите животне средине у панчевачкој Рафинерији. У 2017. години она је постала прво енергетско постројење у Србији са *IPPC* интегрисаном дозволом којом се потврђује да је производни процес у Рафинерији у потпуности усклађен са европским стандардима у области заштите животне средине.

У области промета смо наставили да модернизујемо нашу малопродајну мрежу и у Србији смо 2017. године отворили 14 бензинских станица¹ у складу са најсавременијим еколошким, безбедносним и технолошким стандардима. Истовремено са развојем наше малопродајне мреже побољшао се и квалитет понуде клијентима: активно смо развијали наше програме лојалности и унапређивали понуду брендираног горива.

¹ У току 2017. године реконструисано је 11 бензинских станица и изграђене су 3 нове бензинске станице.

Што се тиче енергетских пројеката, у сарадњи са „Гаспром енергохолдингом“, потписали смо уговор са *Shanghai Electric Group* о изградњи термоелектране-топлане Панчево. Планирани обим инвестиција у овај пројекат износи око 180 милиона евра. Примена савремених парно-гасних технологија омогућиће да се у Панчеву производи еколошки чиста електрична енергија, коју ћемо пре свега користити за Рафинерију нафте, док ће вишкови бити пласирани на тржиште чиме ћемо и додатно допринети енергетској стабилности Србије. Такође смо наставили рад на развоју алтернативних горива и пустили у рад постројење за производњу компримованог природног гаса на гасном пољу „Острово“ у Србији.

Осим у Србији, НИС је наставио и успешно да послује у региону Балкана. Радили смо на развоју наше мреже бензинских станица у Босни и Херцеговини, Бугарској и Румунији, док смо у Румунији такође завршили и бушење истражне бушотине *Teretia 1000* где су добијени обећавајући резултати.

Поуздан партнер

Ипак, нису само пословни резултати оно што НИС чини водећом компанијом у Србији. НИС је и у 2017. години наставио да буде поуздани партнер локалним заједницама, кроз програме усмерене на унапређење квалитета живота у општинама и градовима у којима послујемо, али и кроз продску образовним, научним, културним и спортским установама и манифестацијама које су од великог значаја за друштво.

У програме друштвене одговорности смо у прошлој години уложили око 370 милиона динара и потврдили да смо лидер друштвено одговорног пословања у Србији. Посебно смо поносни на реализацију спровођење друштвено-одговорне акције у оквиру које су запослени, сам НИС, као и потрошачи, сакупили значајну донацију за потребе Дечије болнице „Тиршова“ у Београду. Средства су била прикупљена за набавку медицинске опреме. Као и до сада, много пажње смо посветили реализацији програма за развој запослених и ангажовање и подршку младих стручњака.

Кирил Тјурдењев

генерални директор
НИС а.д. Нови Сад

У 2017. години усвојили смо нови Колективни уговор, један од најбољих у Србији, који је постао права декларација узајмног разумевања између запослених и послодаваца.

Визија развоја

Годину за нама крунисали смо усвајањем нове стратегије развоја НИС-а до 2025. године, којом смо поставили темеље за даљи развој са циљем повећања вредности како за акционаре, тако и за запослене и заједницу у којој НИС послује.

Пре свега, улагаћемо у истраживање и производњу нафте и гаса како бисмо очували тренд раста резерви угљоводоника, потом у повећање ефикасности прераде НИС-а, модернизацију малопродајне мреже, као и у производњу електричне енергије.

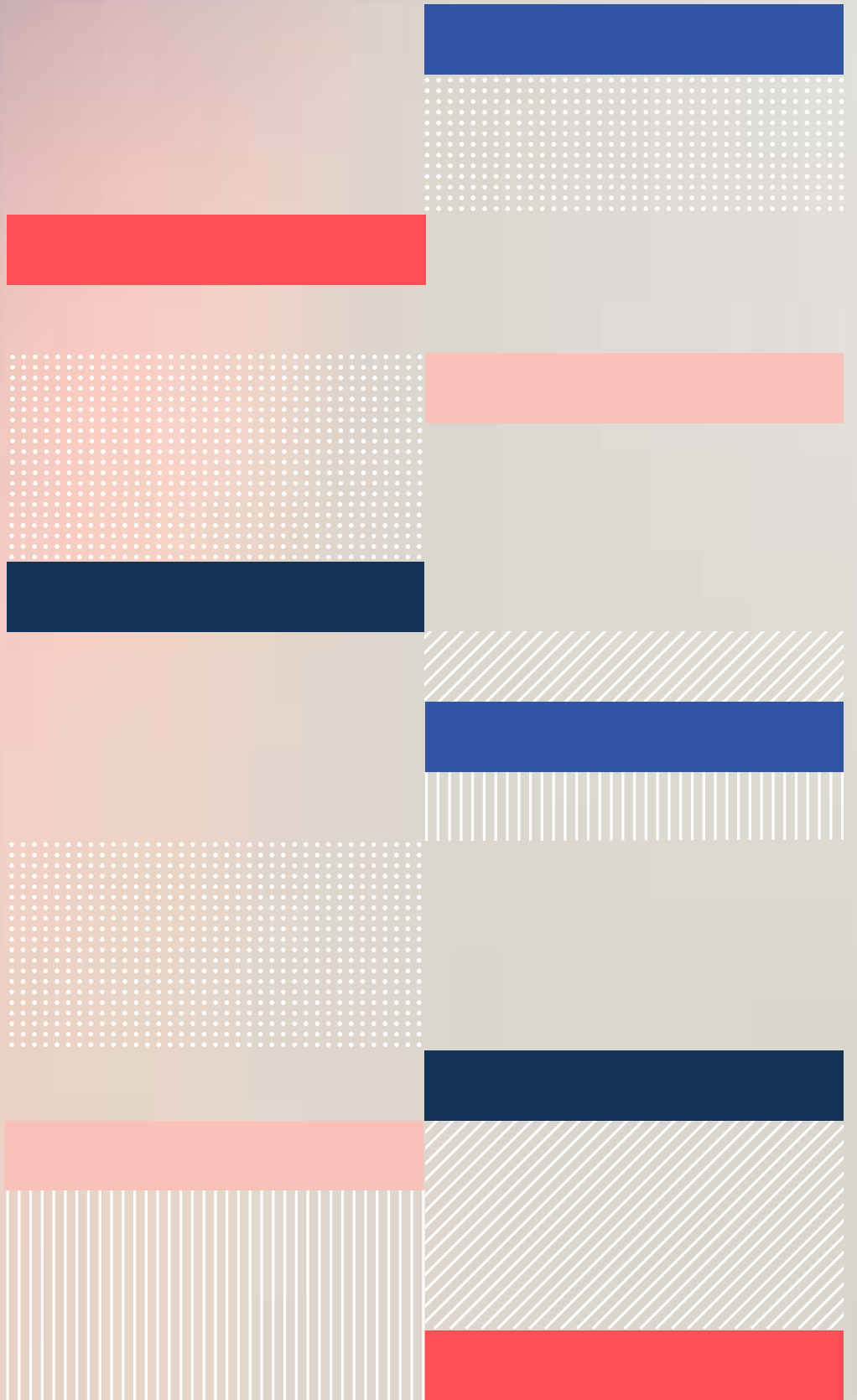
Наши досадашњи резултати показали су да умемо да претворимо изазове у пословне успехе и НИС данас тачно зна куда иде. То потврђују јасан план развоја који смо усвојили, као и преданост и иновативност свих наших запослених. Показујемо будућност на делу.

1

Извештај о пословању

1.01 Извештај независног ревизора о усклађености Извештаја о пословању са финансијским извештајима

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА О ГОДИШЊЕМ ИЗВЕШТАЈУ ДРУШТВА

Акционарима и Одбору директора Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад

Извршили смо ревизију појединачних финансијских извештаја друштва Нафтна Индустрија Србије а.д., Нови Сад (у даљем тексту "Друштво") за годину завршену на дан 31. децембра 2017. године, приказаних у Годишњем извештају на странама 162 - 245, и издали смо мишљење ревизора на дан 28. фебруара 2018. године које је приказано на страни 161. Извршили смо и ревизију консолидованих финансијских извештаја Друштва и његових зависних друштава за годину завршену на дан 31. децембра 2017. године, приказаних у Годишњем извештају на странама 250 - 337, и издали смо Мишљење ревизора на дан 28. фебруара 2018. године које је приказано на страни 249 (заједно у даљем тексту "Финансијски извештаји").

Извештај о Годишњем извештају Друштва

Проверили смо, и уверили смо се да су остале информације садржане у Годишњем извештају Друштва за годину завршену на дан 31. децембра 2017. године усклађене са информацијама садржаним у горе наведеним финансијским извештајима. Одбор директора је одговоран за тачност података садржаних у Годишњем извештају Друштва. Наша одговорност је да на основу извршених провера изразимо мишљење о усклађености информација приказаних у Годишњем извештају Друштва са информацијама приказаним у финансијским извештајима.

Одговорност Ревизора

Поступке провере спровели смо у складу са Законом о ревизији и прописима у области ревизије важећим у Републици Србији. Ови прописи захтевају да планирамо и спроведемо поступке провере како бисмо стекли разумно уверавање о томе да ли су остале информације садржане у Годишњем извештају, у коме се наводе чињенице које су такође приказане у финансијским извештајима, у свим материјално значајним аспектима усклађене са информацијама садржаним у финансијским извештајима. Верујемо да спроведени поступци провере представљају разуман основ за изражавање мишљења.

Мишљење

Према нашем мишљењу, остале информације садржане у Годишњем извештају Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад за годину завршену на дан 31. децембра 2017. године усклађене су у свим материјално значајним аспектима са информацијама садржаним у финансијским извештајима.

Milivoje Neshović
Миливоје Нешовић
Лиценцирани ревизор

PricewaterhouseCoopers d.o.o.
PricewaterhouseCoopers d.o.o., Београд

У Београду, 10. априла 2018. године

1.02 Важни догађаји

Јануар – март

- Извршена је ревитализација постројења стари Клаус, у циљу повећања обима прераде нафте типа Киркук.
- НИС је проглашен за „Националног шампиона“ у категорији „Заштита животне средине и одрживи развој“ у оквиру такмичења за *European Business Awards*.
- Избушена је пробна бушотина Teremia 1000 у Румунији.
- Завршетак пројеката 3D Сеизмике - Јужни Банат I.
- У оквиру признања „Најбоље из Србије“, које додељује Привредна комора Србије, НИС је освојио две награде у категорији „Производна добра и пословне услуге“ - за најбољи корпоративни бренд и најбољи робни бренд – „НИС Петрол“.
- Одбор директора НИС а.д. Нови Сад именовao је Кирила Тјурдењева на место генералног директора Друштва.
- НИС а.д. Нови Сад и немачка хемијска компанија BASF потписали су Споразум о пословно-техничкој сарадњи у области унапређења квалитета производног програма НИС-а, као и развоја технологије производње нафтних деривата.
- НИС је Универзитетској дечјој клиници „Тиршова“ у Београду донирао средства за набавку медицинске опреме.

Април – јун

- Свечано пуштено у рад постројење за прои-зводњу и велепродају компримованог при-родног гаса на гасном пољу Острово.
- Представници сертификационог тела *Bureau Veritas* уручили су менаџменту НИС а.д. Нови Сад сертификате за пет система менаџмен-та, којима се потврђује њихова усаглашеност са међународним *ISO* стандардима.
- Завршетак пројекта 3D Сеизмике – Турија III.

Јул – септембар

- Добијена је грађевинска дозвола и започети су грађевински радови у оквиру радног па-кета 1¹ пројекта „Дубока прерада“.
- Потписан је *EPCm* уговор за радни пакет 2² са одабраним извођачем за пројекат „Дубока прерада“.

1 Изградња постројења за одложено коксовање и нових по-моћних постројења: за регенерацију амина, стрипер киселе воде са јединицом за уклањање фенола.

2 Реконструкција постојећих постројења повезаних са постро-јењем за одложено коксовање, а то су: *MHC/DHT, LPG, SRU*.

Октобар – децембар

- Изабран је извођач за челичну конструкцију за радни пакет 1³ пројекта „Дубока прерада“.
- Добијена је IPPC дозвола о интегрисаном спречавању и контроли загађења животне средине.
- Завршен је пројекат 3D Сеизмике – Моровић и започет пројекат Јужни Банат II.
- НИС је пету годину заредом исплатио дивиденду својим акционарима, а за ту намену издвојено је 25 одсто нето добити у 2016. години, односно 4,021 милијарде динара.
- Програм лојалности „Заједно на путу“ уведен на свим GAZPROM и НИС Петрол бензинским станицама у Босни и Херцеговини.
- У РНП свечано обележен почетак изградње постројења за дубоку прераду са технологијом одложеног коксовања.
- Потписан Уговор о изградњи термоелектране-топлане у Панчеву између компанија ТЕ-ТО Панчево д.о.о. Панчево (49% учешће НИС) и кинеске компаније *Shanghai Electric Group*.
- Почео први извоз евродизела трећим лицима у иностранству – први извоз на тржиште Македоније.
- У оквиру конкурса „Заједници заједно“ НИС је подржао 42 пројекта који ће допринети унапређењу квалитета живота у 11 градова и општина широм Србије, а за пројекте је издвојено 110,5 милиона динара.

3 Изградња постројења за одложено коксовање и нових помоћних постројења: за регенерацију амина, стрипер киселе воде са јединицом за уклањање фенола.

Важни догађаји након истека пословне године

- НИС и међународна консалтинг компанија *IHS Markit* организовали су у Бањалуци конференцију *CEEC Scout Meeting*, један од највећих регионалних скупова представника компанија нафтно-гасног сектора које послују у Централној и Источној Европи, као и Каспијском региону.
- Одбор директора НИС а.д. Нови Сад усвојио је Интегрисану корпоративну стратегију развоја НИС-а до 2025. године.
- Завршени радови на реконструкцији бензинске станице Зрењанин 7.
- Обележено је пет година од покретања НИС-овог програма за сарадњу са научним и образовним институцијама „Енергија знања“.

Након истека пословне године није било значајних догађаја које је потребно обелоданити у овом Извештају.

1.03 НИС Група

Профил Групе

НИС Група је један од највећих вертикално интегрисаних енергетских система у Југоисточној Европи. Основне делатности НИС Групе су истраживање, производња и прерада нафте и природног гаса, промет широког асортимана нафтних и гасних деривата, као и реализација пројеката у области петрохемије и енергетике.

—
Земље пословања
на слици на
страни 23

Основни производни капацитети налазе се у Републици Србији, док Група послује у 10 земаља широм света и ангажује међународни тим стручњака.

Циљ НИС-а је да буде највећи брзорастући енергетски систем у Балканском региону и пример другима по ефикасности пословања и динамичи одрживог развоја.

Историја

1945.

Основано Трговачко предузеће за промет нафте и нафтних деривата.

1952.

Пронађено прво нафтно поље на северу земље, код Јерменоваца у Банату.

1963.

Завршена изградња првог магистралног гасовода који је спајао сва нафтна поља са Панчевом, где ће и бити изграђена прва рафинерија.

1991.

Основано Јавно предузеће Нафтна индустрија Србије.

1930

1940

1950

1960

1970

1949.

Формирано предузеће за истраживање и производњу нафте „Нафтагас“. Откривена прва гасна налазишта.

1953.

Почела интензивна изградња првих бензинских станица у највећим градовима Србије.

1968.

Почеле да раде рафинерије нафте у Панчеву и Новом Саду. Откривено налазиште нафте „Велебит“.

1985.

Почела експлоатација нафте у Анголи, чиме је НИС први пут ушао у концесију ван граница државе.

Делатности

Пословне активности НИС Групе организоване су у оквиру матичног друштва, НИС а.д. Нови Сад, кроз пет блокова и десет функција које пружају подршку основним делатностима. Блокови су: „Истраживање и производња“, „Сервиси“, „Прерада“, „Промет“ и „Енергетика“.

Активности **Блока „Истраживање и производња“** обухватају истраживање, производњу, инфраструктуру и операциону подршку производњи, управљање резервама нафте и гаса, управљање разрадом лежишта нафте и гаса, велике пројекте у области истраживања и производње.

Већина НИС-ових нафтних налазишта налази се на територији Србије, док у Босни и Херцеговини, Мађарској и Румунији НИС изводи истражне радове. Најстарија инострана концесија НИС-а је у Анголи, где је експлоатација нафте започета још 1985. године.

У оквиру овог Блока послује и погон за припрему природног гаса, производњу ТНГ-а и газолена и уклањање CO₂ у Елемиру, чији је пројектовани капацитет 65.000 тона ТНГ-а и газолена годишње. У оквиру овог погона ради и Аминско постројење за пречишћавање природног гаса, у коме се примењује *HiPACT* технологија. Постојење у Елемиру је прво *HiPACT* постројење у Европи, а начин прераде гаса је такав да у потпуности спречава доспевање угљен диоксида у атмосферу.

Научно-техничку подршку основној делатности блока пружа зависно друштво НТЦ НИС Нафта-гас д.о.о. Нови Сад, које истовремено представља центар за развој и иновације читавог НИС-а.

Блок „Сервиси“ пружа сервисне услуге у области истраживања и производње нафте и гаса путем геофизичких испитивања, израде, опремања и ремонта бушотина, као и спровођења

специјалних операција и мерења на бушоти-нама. Поред тога, пружа и услуге одржавања средстава за рад и изградње и одржавања нафтно-гасних система и објеката. Такође, Блок „Сервиси“ пружа услуге превоза терета и ангажовања радних машина, као и услуге превоза путника и изнајмљивања возила. НИС поседује сопствене сервисне капацитете, који у потпуности задовољавају потребе Групе и пружају услуге трећим лицима. НИС обавља сервисне делатности преко зависних друштава Нафтагас – Нафтни сервиси д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. Зрењанин и Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад. Блок „Сервиси“ је извршио експанзију пословања на инострана тржишта: на територију Босне и Херцеговине, Румуније и Русије.

Блок „Прерада“ се бави прерадом сирове нафте и других сировина и производњом нафтних деривата. Производи широк спектар нафтних деривата: од моторних и енергетских горива до сировина за петрохемијску индустрију и осталих нафтних производа. Прерађивачки комплекс Блока „Прерада“ обухвата производни погон у Панчеву¹. Максимални пројектовани капацитет рафинеријских постројења у Панчеву износи 4,8 милиона тона годишње. Након завршетка изградње постројења за благи хидрокрекинг и хидрообраду (МНС/ДНТ) у 2012. години, НИС производи моторно гориво европског стандарда квалитета. У Рафинерији нафте Панчево је у току изградња постројења за дубоку прераду са технологијом одложеног коксовања, капиталне инвестиције друге фазе модернизације, након чије ће реализације панчевачка рафинерија производити веће количине светлих деривата, као и производња новог производа – кокса, који се сада увози у Србију.

Блок „Промет“ обухвата спољну и унутрашњу трговину, трговину на велико, трговину на мало нафтним дериватима и допунским асортиманом.

НИС има највећу малопродајну мрежу у Србији, а његове бензинске станице активне су и у

¹ Рафинерија нафте у Новом Саду је конзервирана и њен пројектовани капацитет од 2,5 милиона тона годишње тренутно није у употреби. Одлуком генералног директора од 1. марта 2016. године овај објекат предат је на управљање и одговорност блоку „Промет“.

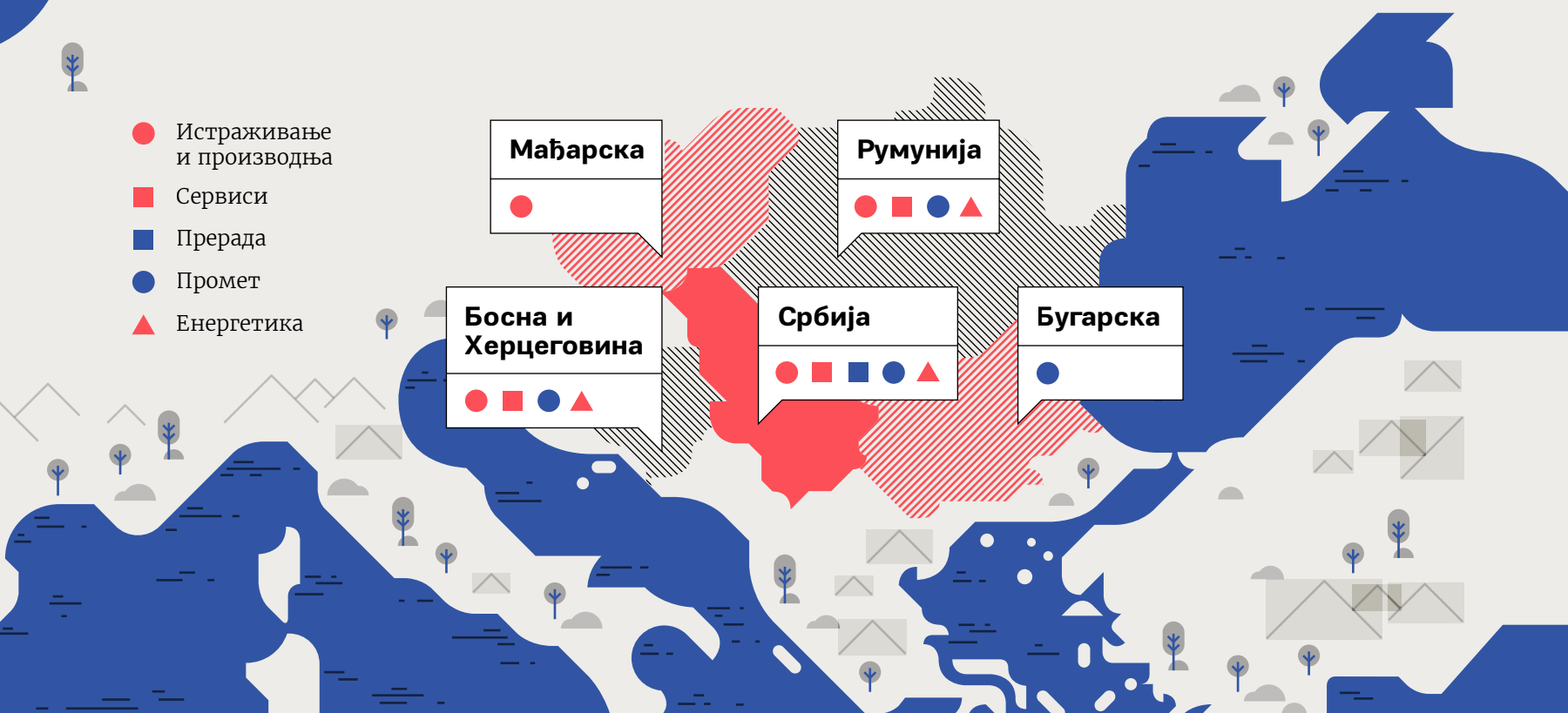
земљама региона – Босни и Херцеговини, Бугарској и Румунији. У Србији и у региону НИС управља мрежом од преко 400 малопродајних објеката, а на тржишту наступа са два брэнда: масовним брэндом НИС Петрол и премијум брэндом GAZPROM.

Као посебне пословне правце НИС развија снабдевање авио-горивом, снабдевање пловних објеката горивом, промет мазива и битумена.

Све врсте горива пролазе строгу и редовну лабораторијску контролу и одговарају захтевима домаћих и међународних стандарда. Ефикасност рада мреже повећана је захваљујући увођењу најсавременијих технологија.

Блок „Енергетика“ се бави производњом електричне и топлотне енергије из конвенционалних и обновљивих извора, производњом и продајом компримованог природног гаса, продајом природног гаса, трговином електричном енергијом, развојем и увођењем стратешки важних енергетских пројеката, развојем и имплементацијом пројеката за повећање енергетске ефикасности.

Блок „Енергетика“ развија и реализује енергетске пројекте у оквиру НИС Групе, обавља анализу и процену инвестиционих пројеката у енергетском сектору Србије у оквиру пројеката стратешког партнерства.

Крајем октобра 2017. године потписан је уговор о изградњи термоелектране-топлане у Панчеву између компанија ТЕ-ТО Панчево д.о.о. Панчево² и кинеске компаније *Shanghai Electric Group*. У 2018. години планира се даља реализација овог пројекта, а завршетак изградње и почетак експлоатације је планиран за четврти квартал 2019. године.

На нафтним и гасним пољима НИС-а, на осам локација су пуштене у рад мале електране, чија је укупна инсталисана снага 13,8 MWe³. Део малих електрана производи и топлотну енергију за потребе процесних постројења. Произведена електрична енергија се највећим делом продаје на тржишту. Поред малих електрана, НИС, производи електричну и топлотну енергију и у Енергани Панчево, са снагом генератора 10,7 MWe. Топлотна и електрична енергија из Енергане се у целости пласира Рафинерији Панчево.

Подршку основним пословним активностима пружа десет функција унутар матичног Друштва – НИС а.д. Нови Сад. Од тих функција подршке пет је делимично децентрализовано и има функционално подређене делове у оквиру

блокова⁴, док су остале функције централизоване⁵. Један од заменика генералног директора задужен је за петрохемијске послове.

Земље пословања

Развој пословања на тржишту региона један је од стратешких циљева НИС-а. Следећи своју стратегију да постане лидер у окружењу, НИС је 2011. године почео да шири своје пословање у земље региона. Регионална експанзија започета је у два основна правца – на пољу истраживања и производње нафте и гаса (у Босни и Херцеговини, Мађарској и Румунији) и кроз развој малопродајне мреже (у Бугарској, Босни и Херцеговини и Румунији). Поред тога, НИС је активан и на пољу трговине електричном енергијом где је, поред тржишта Србије, присутан и на тржиштима Босне и Херцеговине, Румуније, Словеније и Мађарске.

Преко својих зависних друштава и представништва НИС је присутан у 10 земаља.

Пословна структура НИС Групе на страни 26

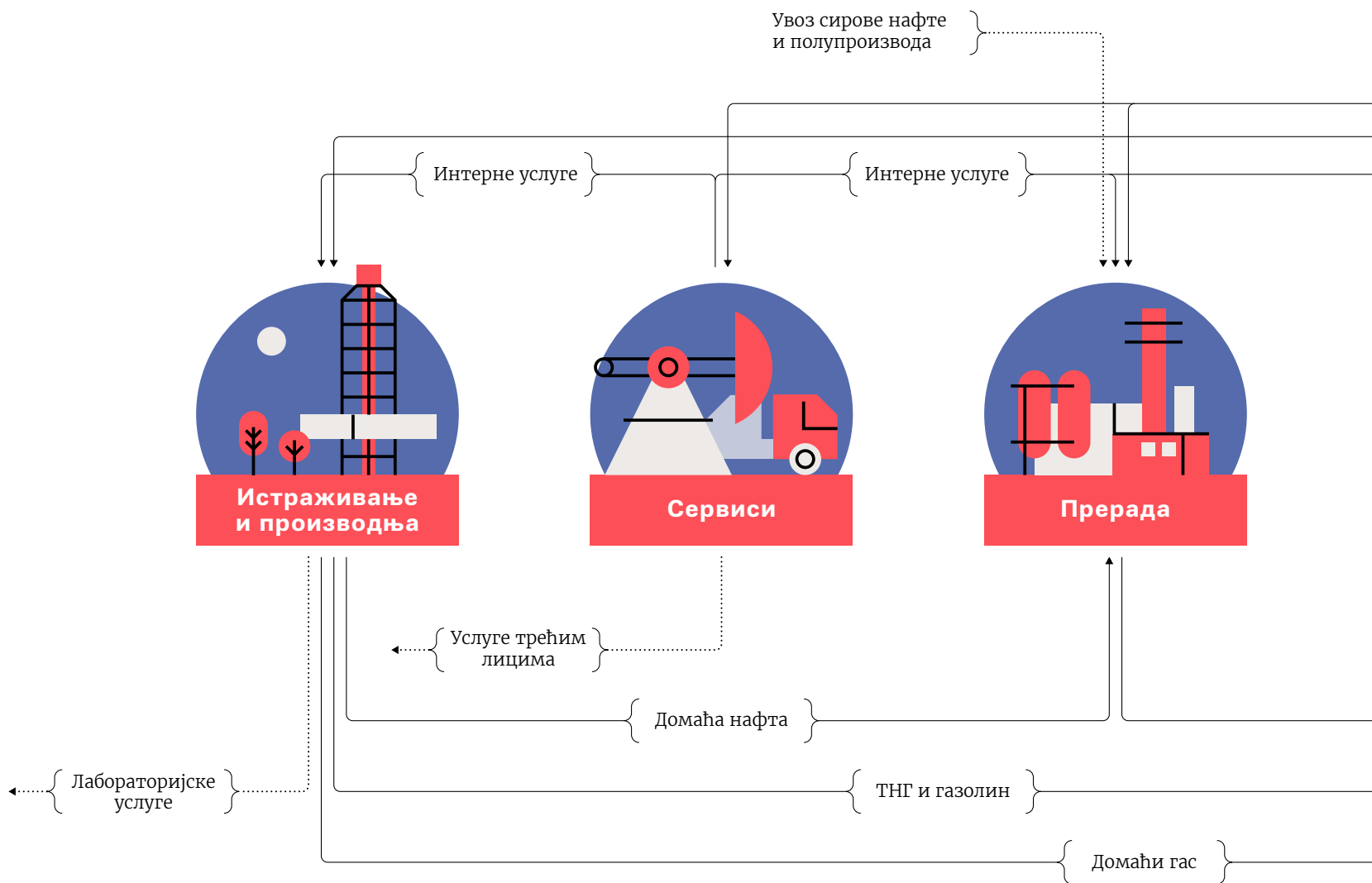
² У компанији ТЕ-ТО Панчево д.о.о. Панчево НИС има учешће од 49%, преко компаније *Serbskaya Generacija* д.о.о. Нови Сад.

³ Максимална снага свих малих електрана износи 14,5 MWe.

⁴ Функција за финансије, економику, планирање и рачуноводство, Функција за стратегију и инвестиције, Функција за материјално-техничку и сервисну подршку и капиталне инвестиције, Функција за организациона питања и Функција за HSE.

⁵ Функција за правна и корпоративна питања, Функција за корпоративну заштиту, Функција за спољне везе и односе са државним органима, Функција за односе са јавношћу и комуникације и Функција за интерну ревизију (Функција за интерну ревизију подређена је генералном директору, док лице одговорно за унутрашњи надзор подноси извештаје Комисији за ревизију Одбора директора).

Пословни модел

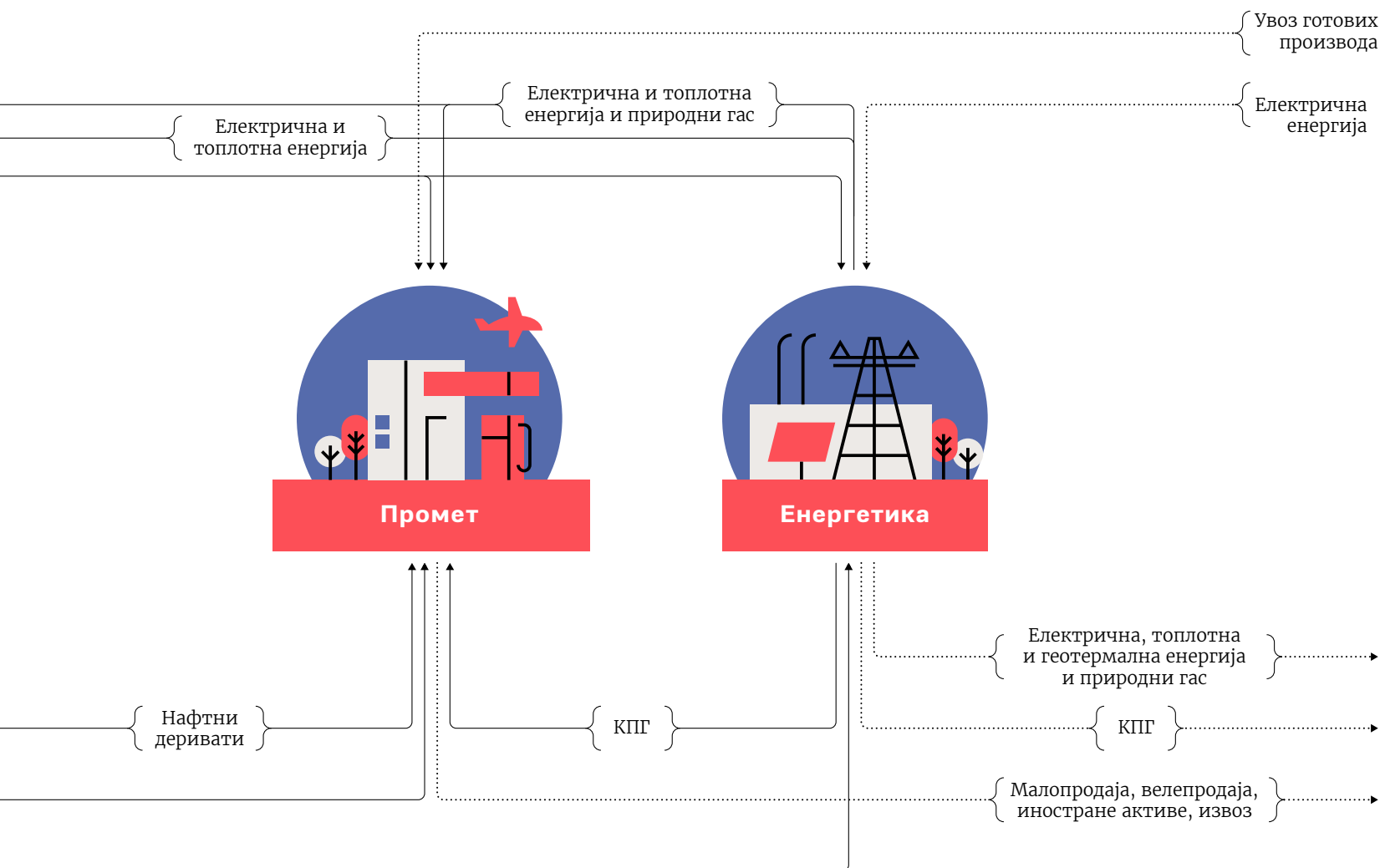
Интерсегментне цене

Концепт методологије интерсегментних цена је заснован на тржишном принципу и принципу „један производ, једна трансферна цена“.

Принцип „један производ, једна трансферна цена“ значи да је „кретање“ једног производа између различитих профитних центара унутар НИС-а вредновано по једној цени, без обзира на то између којих профитних центара је настало кретање.

Интерсегментне цене служе за генерисање интерних прихода између сегмената пословања НИС-а и утврђене су тако да одражавају тржишни положај сваког сегмента пословања.

- Интерсегментна цена за домаћу нафту утврђена је према тзв. „извозном паритету“.
- Интерсегментна цена природног гаса одговара продајној цени природног гаса по којој НИС продаје природни гас ЈП „Србијагас“.
- Интерсегментне цене деривата нафте и деривата природног гаса дефинисане су према следећим принципима:
 - Увозни паритет је принцип који је коришћен код обрачуна интерсегментних цена деривата чији је увоз слободан и деривата који су њихови директни супститути,

- Извозни паритет је коришћен за деривате који се искључиво извозе или чије се одређене количине извозе,
- За остале деривате нафте, тј. оне деривате који по својим специфичностима не спадају ни у једну од претходне две групе (увозни паритет, извозни паритет), карактеристично је да се продају малом броју познатих купаца чије су продајне цене дефинисане годишњим или дужим уговорима или представљају алтернативу производњи других деривата (примарни бензин, млазно гориво, пропилен).

Производи:

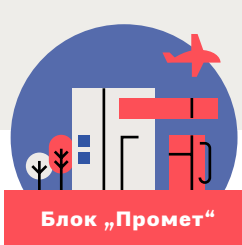
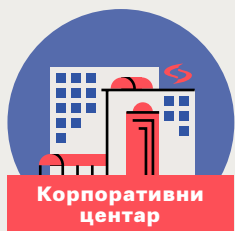
- Природни гас
- Компримовани природни гас
- Моторна горива
- Авио-горива
- Бункер горива
- Енергетска горива
- Мазива и уља
- Битумен
- Уља за ложење
- Петрохемијски производи
- Остали производи

Пословна структура НИС Групе

* Према одредбама Закона о туризму Републике Србије, уколико привредно друштво не обавља угоститељску делатност као претежну делатност, ради обављања ове делатности дужно је да образује и у одговарајућем регистру региструје огранак, односно простор ван пословног седишта или да на други начин образује одговарајућу организациону јединицу која се евидентира у Регистру туризма. Из овог разлога Друштво је све бензинске станице на којима се обавља угоститељска делатност регистровало као засебне огранке. Списак бензинских станица које су регистроване као огранци налази се на веб адреси <http://ir.nis.eu/sr/korporativno-cpravae/grupa/>.

Пословна структура НИС а.д. Нови Сад

- Дирекција за производњу нафте и гаса
-
- Дирекција за геолошка истраживања и разраду лежишта
-
- Дирекција за бушење и бушотинске радове
-
- Дирекција за капиталну изградњу
-
- Дирекција за перспективни развој и иностране активе
-
- Дирекција за ПЕК
-
- Дирекција за управљање нафтним сервисним услугама
-
- Сектор за HR
-
- Сектор за HSE
-
- Центар за пројектне делатности
-
- Пројектни офис OMS
-
- Пројектни офис Румунија

- Главни инжењер
-
- Дирекција за ПЕК
-
- Центар за управљање сервисним услугама
-
- Сектор за МТ и СП
-
- Сектор за HR
-
- Сектор за HSE
-
- Пројектни офис OMS

- Дирекција за ПЕК
-
- Дирекција за развој и инвестиције
-
- Дирекција за производњу
-
- Техничка дирекција
-
- Дирекција за HSE
-
- Сектор за МТ и СП
-
- Сектор за HR
-
- Пројектни офис OMS

- Комерцијалне активности
-
- Малопродаја
-
- Развој бизниса
-
- Дирекција за координацију промета
-
- Дирекција за логистику
-
- Дирекција за ПЕК
-
- Дирекција за организациона питања
-
- Дирекција за МТ и СП
-
- Дирекција за контролу квалитета и пословања ССГ и складишта
-
- Сектор за HSE
-
- Погон за производњу пијаће воде

- Дирекција за трговину електричном енергијом
-
- Дирекција за трговину и управљање портфолијом природног гаса
-
- Дирекција за експлоатацију енергетских објеката
-
- Дирекција за ПЕК
-
- Дирекција за подршку инвестиционим пројектима*
-
- Дирекција за развој*
-
- Сектор за HSE
-
- Сектор за МТСП и КИ
-
- Пројектни офис Панчево*

* У надлежности
Заменика директора
Блока за реализацију
инвестиционих
пројеката

Мисија

Одговорно користећи природне ресурсе и савремене технологије, пружити људима балканског региона енергију за кретање ка бољем.

Визија

НИС ће бити признати лидер балканског региона у свом ресору, по динамици одрживог развоја и повећања ефикасности, испољавајући висок ниво друштвене и еколошке одговорности, као и савремене стандарде услуживања купаца.

Вредности

Професионалност

Стицање савременог знања у циљу сталног унапређивања стручности и способност да се она примени у конкретном процесу рада.

Иницијатива и одговорност

Проналажење и предлагање нових решења, како у домену радних обавеза, тако и шире у сфери интереса Компаније.

Позитивност и сарадња

Спремност да се учествује у мултифункционалним групама и пројектима, предусретљивост према захтевима колега из других организационих делова Компаније, спремност да се размене информације, способност за рад у тиму.

Заједнички резултат

Заједнички подухвата у циљу остваривања видљивог и упечатљивог резултата, тежња ка постизању успеха уз неизоставну узајамну помоћ и сарадњу запослених.

1.04 Стратегија

Стратегија 2025

Већ неколико година се нафтна индустрија налази на прекретници чији је узрок пре свега ниска цена нафте, али и дуго очекивана промена у начину транспорта људи и роба, као и промена горива које ће користити за транспорт. Цена нафте се у 2017. години захваљујући привременом савезу земаља ОПЕС-а и Руске Федерације коначно стабилизовала и прекинула тренд велике волатилности, али је за очекивати да ће дугорочно остати испод нивоа који је омогућавао стабилније пословање у периоду од 2011. до 2014. године.

У овом периоду великих промена за нафтну индустрију, НИС је успешно одговорио на изазове пословног окружења и успео да задржи задовољавајући ниво профитабилности и оперативних показатеља. У 2017. години је усвојена нова интегрисана корпоративна Стратегија 2025 која ће обезбедити даљи раст, као и профитабилност за акционаре, запослене и ширу друштвену заједницу.

Основни стратешки циљеви НИС-а су:

- очување показатеља производње и раста ресурсне базе,
- повећање дубине и ефикасности прераде,
- повећање продаје деривата кроз сопствене канале продаје и модернизација малопродајне мреже,
- диверсификација пословања изградњом нових капацитета за производњу електричне енергије, и
- оптимизација оперативних перформанси.

Истраживање и производња

Највећи део инвестиција које НИС планира до 2025. године биће издвојен за сегмент истраживања и производње. НИС у предстојећем периоду очекује мањи пад базне производње нафте и гаса у односу на 2016. годину, али ће он бити надомештен разрадом постојећих лежишта, геолошко истражним радовима у Србији, даљим развојем најпрофитабилнијих иностраних концесија, пре свега у Румунији, као и константним повећањем ефикасности пословања.

Прерада

— Информације о статусу пројекта „Дубока прерада“ на страни 56

Развој прераде НИС-а кроз модернизацију Рафинерије нафте у Панчеву и повећање енергетске и оперативне ефикасности у том сегменту један је од основних задатака НИС-а до 2025. године. У Рафинерији нафте Панчево већ је започета изградња постројења за дубоку прераду са технологијом одложеног коксовања, која представља пројекат вредан више од 300 милиона евра и једну од највећих инвестиција у Србији у наредним годинама. Рад нових постројења допринеће повећању дубине прераде, а биће диверсификована и промењена структура производа у корист светлих производа и веће количине производа који задовољавају европске стандарде квалитета.

Промет

Стратегија дефинише модернизацију малопродајне мреже и повећање њене рентабилности кроз раст продаје брендираног горива и развој допунског бизниса, као и повећање ефикасности и обима велепродаје и развој на иностраним продајним тржиштима. У наредном периоду, НИС ће се посветити развоју и унапређењу

пословања бизнис-линија специјализованих производа – авио-горива, мазива и бункер горива, и то кроз подизање нивоа специјализоване логистике и унапређење квалитета производа и пратећих услуга.

Енергетика

Раст производње електричне енергије и повећање ефикасности енергетског блока основни су циљеви НИС-а у сегменту Енергетике. Кључни пројекти у овом сегменту пословања биће изградња нове термоелектране-топлане Панчево, даљи раст производње електричне енергије у малим електранама, развој пројекта ветрогенерације, а планиран је и значајан раст у трговини електричном енергијом.

Програми оперативне ефикасности у свим деловима НИС-а ће и у наредном периоду бити кључни извор подизања нивоа успешности пословања и остаће један од главних стратешких циљева у условима сложеног пословног окружења.

Успех као стратегија

**У 2017. години НИС је значајно
унапредио финансијске резултате
у односу на претходну годину
и у даљи развој инвестирао
26,5 милијарди динара.**

Успешна пословна година, у којој је
нето добит увећана

80%

у односу на 2016. годину, крунисана
је усвајањем Стратегије развоја
НИС-а до 2025. године, којом су
постављени темељи за даљи развој
у изазовном макроекономском
окружењу.

Циљ нам је да изазове преточимо
у пословне успехе и створимо нове
вредности за наше акционаре,
запослене и заједницу у којој
послујемо.

1.05 Управљање ризицима

Интегрисани систем управљања ризицима

Ризик је вероватан будући догађај који може да изврши негативан и, потенцијално, позитиван утицај на достизање постављених циљева Друштва.

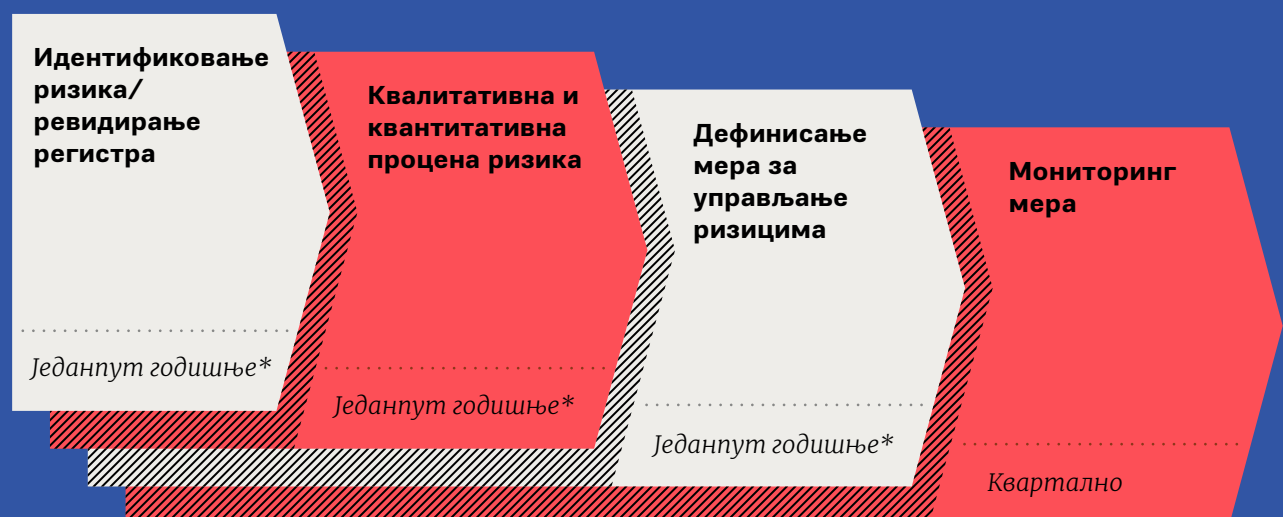
НИС је дефинисао своје циљеве у области управљања ризицима и успоставио интегрисани систем управљања ризицима (ИСУР). Циљ Друштва у области управљања ризицима је повећање ефективности и ефикасности управљачких одлука посредством анализе ризика који их прате, као и обезбеђивање максималне ефективности и ефикасности мера за управљање ризицима у току реализације донетих одлука.

ИСУР је скуп процеса, методолошког оквира и инструмената који су усмерени на обезбеђивање ефикасности и ефективности процеса управљања ризицима у НИС-у.

Шема бизнис процеса ИСУР у НИС-у

Циљеви Друштва у области управљања ризицима остварују се реализацијом следећих задатака:

- успостављањем културе управљања ризицима у Друштву ради достизања заједничког схватања основних принципа и приступа управљању ризицима од стране руководства и запослених,
- дефинисањем и успостављањем системског приступа идентификовању и процени ризика који постоје у пословању Друштва како у целини, тако и у појединим областима пословања,
- подстицањем размене информација о ризицима између организационих делова Друштва и заједничког дефинисања мера за управљање ризицима, и
- достављањем систематичних информација о ризицима органима управљања Друштва.

*По потреби и чешиће

Основни принцип овог система јесте да је одговорност за управљање различитим ризицима додељена различитим управљачким нивоима у зависности од процењеног финансијског утицаја ризика. Овакав приступ омогућава да се дефинишу зоне одговорности за управљање и праћење ризика на свим управљачким нивоима, као и да се осигура припрема одговарајућих планова мера за управљање кључним ризицима на нивоу организационих делова и НИС-а као целине.

У матичном Друштву формирана је Служба за мониторинг система управљања ризицима, која координира и континуирано развија овај бизнис процес.

Додатно, интегрисани системи менаџмента, организациона структура, бизнис процеси, стандарди и друга интерна регулатива, кодекс корпоративног управљања и кодекс пословне етике заједно формирају систем интерних контрола, који представља водич за реализацију пословних активности НИС-а и ефективно управљање повезаним ризицима.

У НИС-у се ризици идентификују и процењују помоћу анализе извора података, инспекција, интервјуа, ризик-сесија, итд. и према нивоима (Друштво, Блокови/Функције, Организациони део, Зависна друштва/крупни пројекти/бизнис јединице, Активе, Пројекти/Постројења, Јединица опреме).

ИСУР у процесу пословног планирања

Кључни ризици, повезани са циљевима друштва, идентификују се на свим нивоима у НИС-у, а потврђује их Одбор директора кроз усвајање бизнис планова. Процена ризика је саставни део процеса бизнис планирања, а информације о кључним ризицима: процењени финансијски утицај ризика, стратегије управљања, мере за управљање ризицима и потребни финансијски ресурси за реализацију мера су саставни део усвојених бизнис планова.

У свом пословању Група је изложена оперативним, тржишним, ризицима државног регулисања и политике и финансијским ризицима.

Оперативни ризици

Опис ризика

Мере за управљање ризицима

Пројектни ризици

Циљ НИС Групе у сегменту који се односи на геолошке истражне радове је повећање ресурсне базе и производње НИС-а. Остварење циља у великој мери зависи од успеха геолошко-истражних радова, усмерених на развој бушотинског фонда у земљи и у иностранству.

Главни ризик у области истраживања и производње нафте и гаса је непотврђивање проценених резерви и, као последица тога, неостваривање планираног раста ресурсне базе НИС-а.

Мере које се примењују у циљу смањења ризика су извођење нових 3D сеизмичких испитивања применом најсавременије *wireless* технологије, одабир кандидата за истражно бушење на основу комплексне интерпретације сеизмичких података, експертиза програма геолошко-истражних радова од стране највећег акционара и одабир најперспективнијих бушотина уз примену најсавременијих метода истраживања. У циљу смањења ризика посебна пажња се посвећује доброј припреми пројеката за реализацију и квалитетном мониторингу у току извођења геолошко-истражних радова.

У циљу смањења лиценцијских ризика геолошко-истражни радови се изводе у складу са динамиком, дефинисаном Пројектима геолошких истраживања и одредбама Закона о рударству и геолошким истраживањима који, између осталог, регулише и област истраживања и производње нафте и гаса.

Тржишни ризици

Опис ризика	Мере за управљање ризицима
Ризици промене светских цена нафте	
<p>НИС Група је због своје основне активности изложена ризицима промене цена, и то цена сирове нафте и нафтних деривата, које утичу на вредност залиха и марже у преради нафте, што даље утиче на будуће токове новца.</p>	<p>Део ових ризика се елиминише кроз прилагођавања продајних цена нафтних деривата променама цена нафте и деривата. На нивоу Гаспром њефт Групе врши се процена потреба за коришћењем одређених инструмената робног хеџинга за зависна друштва у оквиру Групе, укључујући и НИС а.д. Нови Сад као зависно друштво.</p> <p>Додатно, у циљу смањења потенцијалног негативног утицаја овог ризика, спроводе се следеће мере:</p> <ul style="list-style-type: none"> • годишње планирање, засновано на изради више сценарија, праћење планова и благовремено кориговање оперативних планова набавке сирове нафте, • редовна заседања Комисије НИС а.д. Нови Сад за набавку/продају сирове нафте ради разматрања свих најзначајнијих питања, како у процесу набавке, тако и у процесу продаје сирове нафте (продаја нафте из Анголе – <i>Palanca</i> сирове нафте), • тенденција закључења дугорочних уговора за набавку сирове нафте по што повољнијим комерцијалним условима, са дужим роковима плаћања на бази отвореног рачуна, као и закључења купопродајних уговора, по основу којих би НИС а.д. Нови Сад, у складу са закљученим међудржавним споразумима, био ослобођен обавезе плаћања царине при увозу, а по основу остварења преференцијалног статуса, • проширење круга испоручилаца, успешна сарадња са ЕУ компанијама, све већа конкурентност у тендерској процедури набавке из увоза и све видљивији резултати помака у погледу набавних цена, • проширење/диверсификација корпи нафте за потенцијалну набавку из увоза, обезбеђење узорака оних типова нафте који се до сада нису прерађивале у Рафинерији нафте Панчево, • стална настојања за оптимизацијом процеса и тежња ка што бољим економским ефектима и показатељима, • повремено спровођење бенчмаркинг процедуре ради испитивања тржишта и кретања цена, односно сагледавања комерцијалних капацитета најзначајнијих потенцијалних испоручилаца сирове нафте, реномираних компанија које су доминантне и поуздане у трговини сировом нафтом.

Ризици државног регулисања и политике

Опис ризика	Мере за управљање ризицима
Ризик увођења економских рестриктивних мера ЕУ и САД Гаспром њефт Групи	
<p>Као резултат увођења економских рестриктивних мера ЕУ и САД Гаспром њефт Групи настао је ризик за могућности дугорочног развоја због ограничених могућности дугорочног задуживања код пословних банака које припадају банкарским групацијама са седиштем у ЕУ и САД.</p>	<p>НИС редовно прати догађања на међународној сцени, оцењује последице по пословање и предузима одговарајуће активности како би се НИС изузео из режима санкција ЕУ. Осим тога, у складу са дозвољеним изузецима санкционог режима (дугорочно задуживање је могуће искључиво ако је намењено финансирању увоза роба и услуга из ЕУ) пословање НИС-а се континуирано прилагођава овој могућности кроз повећање обима увоза роба и услуга од ЕУ добављача. На тај начин, обезбеђују се средства за финансирање дугорочног развоја НИС-а и поред ограничења санкционог режима.</p>

Финансијски ризици

Опис ризика	Мере за управљање ризицима
Валутни ризици	
<p>НИС Група послује у међународним оквирима и изложена је ризику промене курса страних валута, који проистиче из пословања различитим валутама, првенствено <i>USD</i> и <i>EUR</i>. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза.</p>	<p>Део ризика који се односи на утицај промене курса националне валуте према <i>USD</i> неутралише се кроз природни хеџинг продајних цена нафтних деривата које се прилагођавају променама курса. Осим тога, користе се и инструменти управљања ризицима као што су форвард трансакције на девизном тржишту, које доприносе смањењу ефекта негативних курсних разлика у ситуацији депресијације националне валуте према <i>USD</i> или <i>EUR</i>. У остале мере спадају и уравнотежавање девизног подбиланса у смислу уједначавања валута наплате извоза са валутама девизних обавеза, управљање валутном структуром кредитног портфолија и сл.</p>
Каматни ризици	
<p>НИС Група је изложена ризику промене каматне стопе, и са аспекта задуживања код банака, и са аспекта пласирања средстава.</p>	<p>НИС а.д. Нови Сад се задужује код пословних банака углавном по променљивим каматним стопама и врши анализу осетљивости на промене каматних стопа и процену да ли је у одређеној мери потребно задуживање са фиксним каматним стопама. Пласирање новчаних средстава у виду интеркомпанијских кредита/зајмова датих трећим лицима врши се по променљивим каматним стопама, док се пласирање новчаних средстава у виду орочених или а виста депозита врши по фиксним каматним стопама. Пласирање новчаних средстава у виду депозита врши се у складу са методологијом кредитних лимита пословних банака (средства се по реципроцитету пласирају само код кључних пословних банака код којих се НИС а.д. Нови Сад задужује по основу кредита, односно кредитних/документарних линија). У том смислу, приход и новчани токови по основу банкарских депозита углавном не зависе од промена базних каматних стопа, док је у случају пласмана у виду датих кредита/зајмова изложеност ризику промене базних каматних стопа (<i>EURIBOR</i>, <i>LIBOR</i> и сл.) већа.</p>
Кредитни ризик	
<p>Настаје код готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, интеркомпанијских кредита/зајмова датих трећим лицима, као и због изложености ризику у трговини на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и преузете обавезе.</p>	<p>Управљање кредитним ризиком успостављено је на нивоу НИС Групе. У погледу кредитних лимита, банке се рангирају према утврђеним методологијама за кључне и остале банке, у сврху одређивања максималног износа изложености НИС а.д. Нови Сад према банци у било ком моменту (кроз депозите, инструменте документарног пословања: банкарске гаранције, акредитиве, итд. – издате у корист НИС а.д. Нови Сад).</p> <p>По питању потраживања од купаца, постоји развијена методологија кредитних лимита на основу које се дефинише ниво изложености према одређеним купцима, у зависности од њихових финансијских показатеља.</p>

Финансијски ризици

Опис ризика	Мере за управљање ризицима
<p>Ризик ликвидности</p> <p>Ризик ликвидности је ризик да ће НИС Група имати потешкоћа у испуњавању својих обавеза. Реч је о ризику непостојања одговарајућих извора финансирања пословних активности НИС Групе.</p>	<p>НИС Група континуирано прати ликвидност у циљу обезбеђивања довољно готовине за потребе оперативног, инвестиционог и финансијског пословања. У ову сврху се врши континуирано уговарање и обезбеђивање довољно расположивих кредитних и документарних линија уз истовремено поштовање максималног дозвољеног нивоа кредитне задужености, као и испуњење обавеза из уговора са пословним банкама (ковенанте).</p> <p>Пројектовање ликвидности узима у обзир планове Групе у погледу измирења дугова, усклађивање са уговореним условима, усклађивање са интерно зацртаним циљевима, и базира се на дневним пројекцијама новчаних токова целе НИС Групе, на основу којих се доносе одлуке о потреби евентуалног екстерног задуживања, за шта обезбеђује адекватне банкарске изворе финансирања у оквиру дозвољених лимита задужености постављених од стране ЈАД „Гаспром њефт”.</p> <p>У циљу повећања ликвидности и смањења зависности од екстерних извора финансирања, као и у циљу смањења трошкова финансирања НИС Групе, од 1. јануара 2014. у НИС Групи је на снази <i>cash pooling</i> систем управљања ликвидношћу, који подразумева централизовано управљање ликвидношћу и финансирањем дела НИС Групе у Републици Србији¹.</p> <p>Од половине септембра 2014. године НИС а.д. Нови Сад је изложен ризику ограничених могућности екстерног финансирања, због увођења секторских санкција ЕУ и САД према највећим енергетским компанијама у руском власништву, као и њиховим зависним друштвима основаним ван ЕУ. Наиме санкције не дозвољавају задуживање НИС а.д. Нови Сад код ЕУ или САД банака на рок дужи од 30, односно 60 дана. Изузетак предвиђен санкцијама ЕУ односи се на могућност задуживања на рок дужи од 30 дана код ЕУ банака искључиво уколико је кредит намењен плаћању увоза несанкционисаних роба и услуга из ЕУ.</p> <p>У циљу прибављања неопходних финансијских средстава за наредни период НИС је преговарао/уговорио нове кредитне линије са српским, руским и арапским банкама за финансирање неограничених намена, као и европским банкама са седиштем у Србији за финансирање увоза из ЕУ (финансирање на рок дужи од 30 дана је дозвољено уколико је предмет финансирања увоз роба или услуга из ЕУ), и на тај начин обезбедио потребна средства за 2017. годину и део средстава за 2018. годину.</p>

¹ НИС а.д. Нови Сад и зависна друштва Нафтагас – Нафтни сервиси д.о.о., Нови Сад, Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. Зрењанин, Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад и НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад.

Финансијски ризици

Опис ризика

Мере за управљање ризицима

Ризик ликвидности

У току 2017. године спроведена је прва фаза процеса реструктурирања кредитног портфеља (прво такво реструктурирање од увођења санкција 2014. године). Кредити са повољним условима искоришћени су за враћање кредита са краћим роковима доспећа и високим каматама (углавном *USD* кредити чија је цена значајно порасла услед кретања *USD LIBOR*-а), што је допринело снижењу просечне цене кредитног портфеља и продужењу просечне рочности портфеља. Процес реструктурирања кредитног портфеља биће настављен током 2018. године захваљујући новим банкарским лимитима добијеним на тендеру спроведеном у децембру 2017. године. Добијени банкарски лимити користе се у складу са дозвољеним изузецима које предвиђа санкциони режим за намене увоза добара и услуга из ЕУ захваљујући чему ће НИС бити у могућности да из вишкова ликвидности насталих повлачењем кредита по повољнијим условима враћа неповољне кредите из свог портфеља пре рока њиховог доспећа и на тај начин практично изврши рочно реструктурирање кредитног портфеља (повећа учешће дугорочних кредита у портфељу, односно продужи просечан рок кредитног портфеља), биће смањено учешће доларских кредита који са собом носе ризик повећавања базне стопе (*USD LIBOR*), биће повучени нови кредити у валути *EUR* по повољнијим каматним стопама, а све у границама дозвољеног задуживања, што ће у наредне 3 године ослободити новчани ток за инвестициона улагања у том периоду (посебно Пројекат „Дубока прерада“).

Иновацијама до развоја

Најефикаснији начин да НИС изађе у сусрет потребама савременог тржишта јесте стално увођење и примена иновативних технологија у свим областима пословања.

Лидерска позиција НИС-а на тржишту заснована је на примени савремених технологија у области истраживања и производње нафте и гаса, изградњи модерних прерађивачких постројења, модернизацији малопродајне мреже, реализацији иновативних енергетских пројеката и непрестаном унапређењу квалитета робе и услуга.

Иновације су основа пословне филозофије НИС-а и посебно су изражене кроз примену нових и чистих технологија, како и приличи лидеру у заштити животне и радне средине.

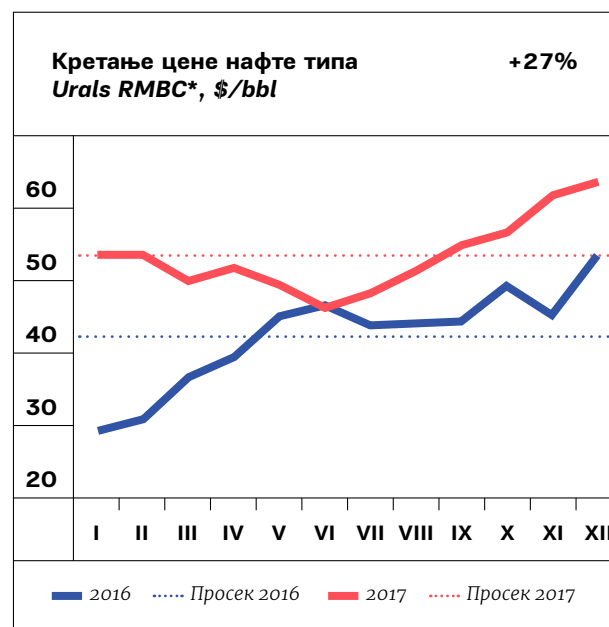
1.06 Пословно окружење

Свет

Нафта

Цена нафте типа *Urals RMBC* је током године порасла са 53 на преко 66 *USD/bbl*, што представља раст од 24%. Просечна цена нафте овог типа у 2017. години виша је од просечне цене у претходној години за 27%. Оволики раст цене нафте остварен је, првенствено захваљујући договору земаља чланица *OPEC*-а и десет водећих произвођача из земаља које нису чланице, предвођених Русијом. Договорено је да се споразум о смањењу производње продужи до краја 2018. године, уз разматрање тржишне ситуације у јуну наредне године. Истовремено, међу пет највећих произвођача нафте у свету, само САД нису обухваћене *OPEC+* споразумом, па њене нафтне компаније максимално користе ту околност. У току 2017. године, број нафтних и гасних бушотина у САД увећан је за 43%, на 931. Према информацијама америчке Енергетске информативне службе (*EIA*) производња сирове нафте у САД је у децембру достигла 9,77 милиона барела дневно. *EIA* предвиђа наставак раста чиме ће бити премашен ранији максимум, остварен још 1970. године. Слично мисле и други аналитичари, па се може десити да америчка нафта покрије највећи део очекиваног раста потражње за нафтом у 2018. години, што ће створити велику дилему за *OPEC+* коалицију.

Још један од фактора који ће утицати на глобалну слику индустрије нафте и гаса у 2018. години је и најављена трансформација убедљиво највредније светске компаније *Saudi Aramco* у акционарско друштво и продаја 5% акција ове компаније. Ова трансакција је од изузетног значаја за привре-

* Извор: *Platts*.

ду Саудијске Арабије, не само због новца који ће добити од продаје, већ и због изградње нове пословне културе, јер ће међународни инвеститори тражити већи ниво контроле и транспарентности пословања. Са друге стране ова трансакција ће бити и слика озбиљности и посвећености Саудијске Владе економској реформи.

Макроекономски трендови

Према извештају ММФ-а објављеном у октобру 2017. године пројектовани глобални раст износи 3,7 % за 2017. годину. Прогнозе глобалног раста за 2018. и 2019. годину ревидиране су на 3,9%. Раст је подржан порастом инвестиција, трговине и индустријске производње, уз ојачано пословање и поверење потрошача. Међу развијеним економијама, раст у трећем и четвртном кварталу 2017.

године био је виши од очекиваног, нарочито у Немачкој, Јапану, Кореји и Сједињеним Америчким Државама. Кључна тржишта земаља у развоју (Бразил, Кина и Јужна Африка) такође су остварила већи раст од прогнозираног.

Евро је пробио ниво од 1,25 долара за 1 евро и скочио на највиши ниво у последње три године. Инвеститори су убеђени да ће Европска централна Банка морати да поштри монетарну политику. Европска централна банка ће актуелни програм монетарних подстицаја задржати све док буде било потребе и нема пуно изгледа за промену каматних стопа у 2018. години.

Земље широм света врше притисак на произвођаче аутомобила да смање емисију угљендиоксида, па се светски произвођачи аутомобила усмеравају ка производњи електричних аутомобила и хибрида. *Ford* је објавио да ће у електрична возила инвестирати 11 милијарди долара у наредних пет година, што је више него двоструко од раније планираног, те да ће компанија до 2022. године понудити 16 потпуно електричних возила и 24 хибрида. Компаније *General Motors*, *Toyota* и *Volkswagen* су такође на-

јавиле амбициозне планове производње већег броја електричних аутомобила.

Светска банка саопштила је да ће од 2019. године прекинути финансирање послова експлоатације и бушења нафте и гаса, а француска банка *BNP Paribas* је објавила да ће престати са финансирањем нафтних пројеката који угрожавају човекову средину.

Норвешки државни фонд треба да одлучи хоће ли реализовати продају, најављену у 2017. години, која се односи на његове уделе у индустрији нафте и гаса, укључујући мулти-милијардерске улоге у *Exxon Mobil*, *Royal Dutch Shell*, *Chevron* и *BP*. И други велики инвеститори (*AXA Group* и холандска банка *ING Group*) већ повлаче своје улоге из „најпрљавијих“ делова ове индустрије, попут канадских нафтних пешчара. Могућност пенала који могу надмашити зараде највећих загађивача атмосфере за инвеститоре представља ризик за улагања. Ипак, *Dow Jones Newswires* у својој анализи констатује да није реално прогнозировать значајније удаљавање инвеститора и фондова из индустрије нафте и гаса.

Регион

Модернизација старе инфраструктуре, балансирање енергије и покретања међусобне повезаности заједнички су циљеви држава средње и источне Европе које су се окупиле у форму сарадње названу „16+1“ и у новембру у Букурешту одржале министарску конференцију. Република Кина има интерес да се укључи у развој енергетског сектора ових држава и да пронађе начине финансирања, изјавио је заменик председника Кинеске комисије за национални развој и реформе и руководилац Националне енергетске администрације.

Државе Балкана се фокусирају на чисту енергију, будући да треба да успоставе енергетску равнотежу. Обновљиви извори енергије су високо на листи приоритета држава средње и источне Европе, које се надају да ће сарађивати с кинеским компанијама на мањим пројектима.

У региону су поново оживели и планови држава да у наредним годинама повећају број нуклеарних електрана, што је један од потеза који одражава потребу да се смањи емисија угљендиоксида и диверзификује производња енергије.

Србија

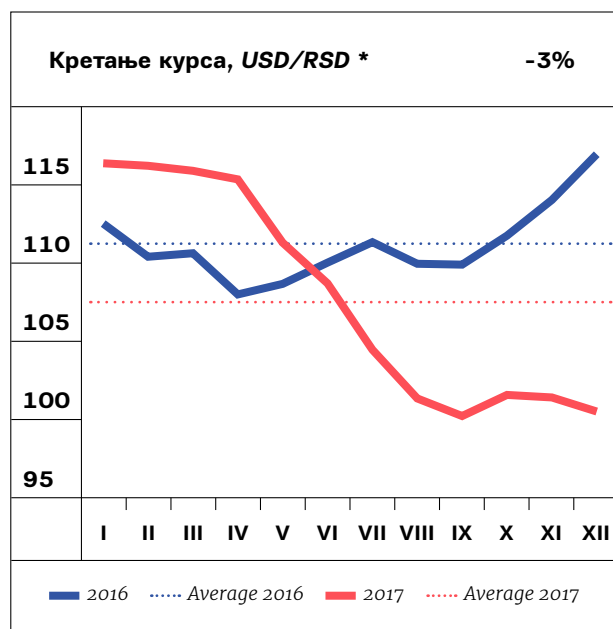
Позитиван тренд привредне активности Србије је настављен и у 2017. години. Резултати потврђују да се, захваљујући постигнутој макроекономској стабилности и унапређењу пословног и инвестиционог амбијента, настављају позитивна економска кретања и јачају перспективе раста српске привреде. Успешно је завршено и осмо разматрање *stand by* аранжмана с ММФ-ом уз оцену да је Србија током аранжмана, спровођењем договореног економског програма, постигла значајан напредак.

Раст БДП-а у 2017. години је био вођен порастом извоза који је резултат повећања инвестиција. Републички завод за статистику процењује да је бруто домаћи производ у 2017. години реално повећан за 1,9%, чему је, пре свега, допринео раст индустријске производње од 3,9%. Раст бележе и услужни сектори, а пре свих трговина, туризам, саобраћај и угоститељство, док је због неповољних временских прилика пољопривредна производња била очекивано нижа.

Народна банка Србије је испунила један од својих основних циљева - инфлација у Србији је

већ пету годину заредом ниска и стабилна. За 2017. годину, инфлациони циљ је снижен са $4\pm 1,5\%$ на $3\pm 1,5\%$, и током целе године инфлација се кретала у границама овог новог, нижег циља, уз непромењена инфлациона очекивања. Процењено је да годишња стопа инфлације износи $3,0\%$. У овогодишњем Извештају о конкурентности Светског економског форума, Србија је по оствареној инфлацији задржала прву позицију, коју дели са 35 земаља. У 2017. години очувана је и релативна стабилност курса динара, а курс динара у односу на евро је ојачао за 4% током 2017. године.

Забележен је суфицит државног буџета у 2017. години, што је довело до оштрог пада јавног дуга (са $71,9\%$ БДП-а крајем 2016. године на $62,6\%$ у новембру 2017. године). Ти резултати су потврђени побољшањем кредитног рејтинга (*Standard&Poor's*, *Fitch* и *Moody's*).

* Source: NBS

- Просечна вредност курса USD/RSD у 2017. години нижа је за 3,50 динара, што је за 3% мање у односу на просечну вредност курса у 2016. години.
- Током 2017. године курс USD/RSD пао је за 18,02 динара или за 15% .
- Током 2016. године курс USD/RSD порастао је за 5,89 динара или за 5% .

Референтна каматна стопа је у 2017. години снижена два пута, у септембру и октобру, на $3,5\%$, што је њен најнижи ниво у режиму циљне инфлације. Тиме су створени услови за даљи пад каматних стопа на нове и постојеће динарске кредите, што је обезбедило значајне уштеде за привреду и грађане.

Када је реч о спољнотрговинским кретањима, према подацима РЗС-а, у 2017. години укупна робна размена у Србији, посматрано у еврима, повећана је 13% у односу на претходну годину. Робни извоз, изражен у еврима, већи је за 12% , док је увоз повећан за $13,8\%$. Спољнотрговинска робна размена била је највећа са земљама са којима Србија има потписане споразуме о слободној трговини. Земље чланице Европске уније чине 64% укупне размене. Након неколико година позитивног тренда раст увоза је премашио раст извоза.

Повољна кретања у реалном сектору наставила су да се позитивно одражавају и на тржиште рада на којем се бележи раст запослености и зарада. Процењено је да су зараде без пореза и доприноса у 2017. години, у односу на 2016. годину, номинално веће за $4,1\%$, а реално за $1,1\%$. Стопа запослености у трећем кварталу 2017. године износи $48,2\%$, а стопа незапослености $12,9\%$.

Промена законске регулативе

У 2017. години, законодавна активност надлежних органа одвијала се неуједначеном динамиком као последица изборних циклуса и формирања новог сазива Владе. Законодавне активности биле су усмерене ка даљем усаглашавању домаће регулативе са регулативом Европске уније у областима унапређења рада јавне управе и унапређења електронског пословања. С тим у вези, у посматраном периоду Народна скупштина је донела неколико важних закона:

- **Закон о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању** чији је основни циљ да се отвори простор за интензивније електронско пословање, створи поверење најшире јавности у употребу и размену електронских докумената, употребу услуга од поверења у електронском послова-

њу и постигне конкурентност на светским тржиштима, као и да се омогући и подстакне брже и ефикасније пословање и смањење трошкова пословања, развије тржиште услуга од поверења, модернизује и, захваљујући томе, учини ефикаснијим рад органа јавних власти и привредних субјеката.

- **Закон о Националној академији за јавну управу**, који је донет ради обезбеђења свеобухватности и одрживости активности стручног усавршавања, стандардизације процеса и очекиваних резултата, евалуације свих аспеката тог процеса, као и веће усклађености активности у систему стручног усавршавања. Овим законом омогућава се даље унапређење рада јавне управе у складу са принципима тзв. европског административног простора, односно обезбеђивање високог квалитета услуга грађанима и привредним субјектима.
- **Закон о изменама и допунама закона о државним службеницима**, чији је циљ да се обезбеде материјални елементи унапређења стања у области стручног усавршавања државних службеника и успоставе односи који на усклађен, целовит и методичан начин подробно уређују сва питања значајна за остваривање сврхе стручног усавршавања и стицање функционалних, примењивих знања државних службеника за спровођење укупних реформских циљева и принципа.

У 2017. години донет је низ подзаконских аката од значаја за пословање, попут: Уредбе којом се утврђује Програм остваривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године за пе-

риод од 2017. до 2023. године, Уредбе о условима и поступку издавања дозволе за управљање отпадом, као и критеријумима, карактеризацији, класификацији и извештавању о рударском отпаду, Уредбе о Методологији за одређивање цене складиштења обавезних резерви нафте и деривата нафте у складиштима у јавној својини, Правилника о облику, садржини и начину вођења евиденције о ПДВ-у и о облику и садржини прегледа обрачуна ПДВ-а и др.

Горе наведене прописе НИС је, преко свог радног тела – Одбора за прописе, анализирао у фази доношења и дао свој допринос у циљу приближавања прописа потребама и захтевима пословања енергетских субјеката који послују на тржишту Републике Србије.

Поред донетих прописа, у 2017. години је припремано и разматрано и више нацрта закона и подзаконских аката чије се доношење очекује у току 2018. године. Пре свега Нацрт закона о поступку уписа у катастар непокретности и вода, Нацрт закона о изменама и допунама Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама, Нацрт закона о електронској управи, Нацрт закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, Нацрт закона о заштити података о личности, Нацрт закона о изменама и допунама Закона о привредним друштвима, као и подзаконски акти Закона о рударству и геолошким истраживањима.

НИС ће и надаље настојати да у највећој могућој мери даје свој допринос позитивном креирању пословног амбијента у Србији, и посебно ће укључивати на неопходност хармонизације прописа и стратегија како би њихова примена била не-сметана и потпуна.

1.07 Анализа резултата

Положај на тржишту¹

Тражња за моторним горивима на тржишту региона расте у поређењу са истим периодом прошле године као последица позитивних макроекономских трендова.

Расте потрошња горива у сегменту транспорта, прерађивачке индустрије и грађевине.

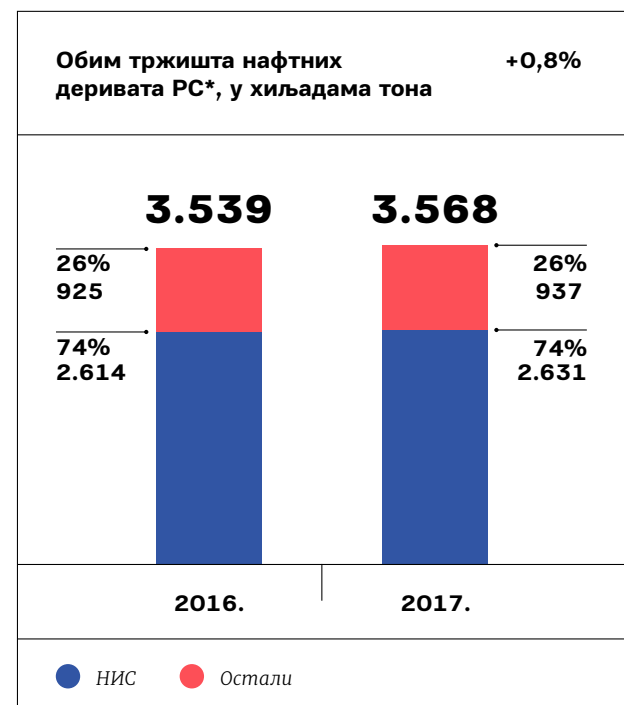
На тржишту моторних горива у Србији долази до пада потрошње у односу на прошлу годину. У сегменту бензина и ТНГ-а пад је углавном последица промене структуре возног парка и раста цена, док је код дизела позитиван ефекат раста транспорта и инфраструктурних радова умањен лошом пољопривредном сезоном.

Део потрошње дизел горива из сиве зоне се враћа у легалне токове посебно у другој половини године, као резултат појачане контроле увоза базних уља од стране инспекцијских органа и Управе царине.

Положај на тржишту Србије

У 2017. години укупна потрошња нафтних деривата у Србији минимално је порасла у односу на 2016. годину, чему је највише допринео раст потрошње примарног бензина и авио-горива, што је повезано са растућим трендом интерконтиненталних летова, али и повећањем потрошње страних авио-компанија. Пад потрошње забележен је у сегменту моторних горива и мазута.

Тржишно учешће НИС-а у укупној потрошњи деривата је стабилно, минимално ниже за 0,2

* Подаци за 2017. годину су дати на основу процене.

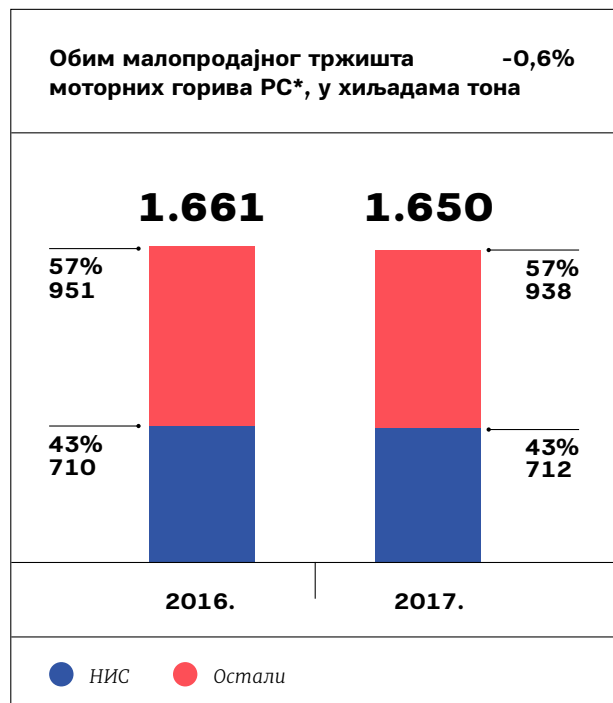
п.п. у односу на 2016. годину, делом као последица мањег учешћа у продаји моторних горива, али и раста учешћа у продаји примарног бензина и мазута.

Малопродајно тржиште моторних горива у 2017. години је у укупном износу минимално смањено за -0,6% у односу на 2016. годину. НИС је увећао своје тржишно учешће у малопродаји Републике Србије, уз раст у продаји бензина и дизела, и пад у продаји ауто-гаса.

Пад у потрошњи горива у малопродаји првенствено долази из сегмента аутогаса и резултат је раста цена и промене структуре возног парка.

Позитивне трендове раста у сегменту транспорта, инфраструктуре и индустрије анулирали су негативни утицаји лоше пољопривредне сезоне.

¹ Извори информација на основу којих су креиране пројекције: за Србију – интерне анализе и процене Блока Промет; за процену потрошње у Бугарској и Румунији – PFC и Еуростат и за Босну и Херцеговину – PFC и интерне процене.

* Промет НИС-а и осталих конкурената укључује моторна горива (гас, моторна горива, дизели и ЕЛ лож-уље које се користе као моторно гориво). ТНГ боце нису укључене. Подаци за 2017. годину су дати на основу процене.

Положај на тржиштима Босне и Херцеговине, Бугарске и Румуније

Босна и Херцеговина

Према висини цена горива у региону (бензина и дизела) Босна и Херцеговина се традиционално котира при дну листе.

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине усвојила је сет закона о акцизама. Кључна измена се односи на чињеницу да се не повећавају акцизе, осим на биогорива и биотечности, него се за 0,15 КМ повећавају путарине, при чему ће се прикупљена средства искључиво користити за изградњу аутопутева и за изградњу и реконструкцију свих других врста путева. Очекује се повећање цена горива, што ће водити до ланчаног повећања цена осталих роба и услуга.

У Босни и Херцеговини НИС има 35 бензинских станица².

² Поред овог броја у Босни и Херцеговини постоје још 2 бензинске станице које послују у DODO (Dealer Owned Dealer Operated) режиму.

Тржишно учешће НИС-а на укупном тржишту моторних горива³ је 13,9%, док је учешће на малопродајном тржишту 11%, што представља раст у односу на претходну годину.

Бугарска

На тржишту Бугарске постоји тенденција смањења увоза који се претежно одвијао из Румуније услед повећаних обима прераде рафинерије Бургас. Ситуација на тржишту veleпродаје је стабилна.

Малопродајна мрежа компаније Еко-Bulgaria, која је део грчке нафтне компаније *Hellenic Petroleum*, повећава број малопродајних објеката на територији Бугарске и у плану је ширење мреже на 100 бензинских станица.

У Бугарској НИС има 35 бензинских станица.

Тржишно учешће НИС-а на укупном тржишту моторних горива је 5,5%, док је учешће на малопродајном тржишту 4,3%. Учешће НИС-а на укупном тржишту моторних горива је порасло, док је учешће НИС-а на малопродајном тржишту на истом нивоу као и претходне године.

Румунија

У Румунији је повећана акциза на моторна горива у два наврата током 2017. године⁴, и то у обе фазе за 0,13 по EUR по литру тако да укупни раст акцизе износи 0,26 EUR по литру. Пораст акциза се спровео у две фазе због избегавања шока међу купцима у малопродаји због очекиваног пораста цена моторних горива. Постоје политичке тензије.

Влада Румуније је усвојила одлуку о утврђивању нивоа залиха сирове нафте и/или нафтних деривата и одобравању начина преношења обавеза за успостављање и одржавање економских оператера у 2017. години. Минималне залихе сирове нафте и нафтних деривата за 2017. годину израчунате су на 1,31 милион т.е.н.

³ Тржишно учешће НИС-а рачунато је за 37 бензинских станица (35 бензинских станица у власништву НИС-а и 2 бензинске станице које послују у DODO режиму).

⁴ 15. септембра и 1. октобра 2017. године.

Подела ПДВ-а је обавезна у Румунији почевши од 1. јануара 2018. године. Опционо, компаније је могу примењивати од 1. октобра. Приоритет за компаније је да адаптирају своје ИТ системе и да реше потешкоће са новчаним токовима које генерише нови механизам плаћања ПДВ-а.

На малопродајном тржишту је дошло до ширења мреже компаније MOL и компаније Tiriac Energy.

Компанија Oscar очекује дозволу за увоз производа из Србије.

У Румунији НИС има 18 бензинских станица.

Тржишно учешће НИС-а на укупном тржишту моторних горива је 0,9%, док је учешће на малопродајном тржишту 1,2%, што представља раст у односу на претходну годину.

27 милијарди RSD

Остварена је нето добит од 27 милијарди динара, 80% више него 2016. године.

Кључни показатељи пословања

Индикатор	Јединица мере	2017.	2016.	Δ ¹
Urals RCMB	\$/bbl	53,3	42,1	+27%
Приходи од продаје ²	млрд. RSD	234,7	192,1	+22%
Нето добит	млрд. RSD	27,0	15,0	+80%
EBITDA ³	млрд. RSD	47,0	39,8	+18%
OCF	млрд. RSD	59,0	41,2	+43%
CAPEX ⁴	млрд. RSD	26,5	26,1	+2%
Обрачунате обавезе по основу пореза и других јавних прихода ⁵	млрд. RSD	171,0	163,3	+5%
Укупна задуженост према банкама ⁶	мил. USD	661	666	-1%
LTIF ⁷	%	1,59	1,63	-2%

1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде RSD.

2 Консолидовани пословни приходи.

3 EBITDA = Приходи од продаје (без акцизе) – трошкови залиха (нафте, нафтних деривата и осталих производа) – оперативни трошкови пословања (ОРЕХ) – остали трошкови на које менаџмент може да утиче.

4 Износи за CAPEX су износи без ПДВ-а.

5 Порези, таксе, накнаде и остали јавни приходи обрачунати за посматрани период. Преглед укључује НИС-ове обавезе за порезе и друге јавне приходе у Србији и у другим земљама у којима послује.

6 Укупна задуженост према банкама (total indebtedness) = укупан дуг према банкама + акредитиви. На дан 31. децембар 2017. године то износи 656,8 милиона USD укупног дуга по основу кредита + 4,1 милиона USD акредитива.

7 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен са милион. Показатељ је дат за НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима Нафтагас – Нафтни сервиси д.о.о. Нови Сад, Нафтагас –Технички сервиси д.о.о. Зрењанин и Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад

Оперативни показатељи

Истраживање и производња

Показатељ	Јединица мере	2017.	2016.	Δ ¹
Производња нафте и гаса ²	хиљ. т.е.н.	1.385	1.463	-5%
Производња домаће нафте ³	хиљ. тона	928	967	-4%
LTIF ⁴	%	1,1	0.0	+100%
ЕБИТДА	млрд. RSD	28,4	21,3	+34%
CAPEX ⁵	млрд. RSD	17,2	17,7	-3%

1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде RSD.

2 У производњу домаће нафте укључен је и газолин и лаки кондензат, а у производњи гаса узета је комерцијална производња гаса.

3 Са газолином и лаким кондензатом.

4 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен са милион.

5 Финансирање, без ПДВ-а.

Основни фокус у 2017. години у Блоку „Истраживање и производња“ је био на испуњењу планиране производње угљоводоника, реализацији пројеката и побољшању ефикасности геолошко истражних радова, као и повећању производне и технолошке ефикасности спровођењем мера за повећање оперативне ефикасности.

У 2017. години Блок „Истраживање и производња“ повећао је резерве угљоводоника за 3,1%. У последње три године успешност истражног и разрадног бушења остаје на највишем нивоу како у региону, тако и у параметрима производних актива Гаспром њефт Групе, коефицијент успеха истражног бушења износи 77%.

У области геологије и разраде лежишта акценат је стављен на повећање успешности сваке од геолошко-техничке активности, смањење вредности операције и тестирање јефтених метода, усмерених на увећање производње нафте, као и примену нових технологија и иновативних решења - вишефазно фрактурирање, хоризонтално бушење, итд.

Геолошко истражни радови и разрада лежишта

На пољима Брамаљ и Мајдан-плитко примењене су нове технологије разраде лежишта. Такође, у оквиру програма поновног испитивања старих бушотина, пуштено је у рад једно лежиште на пољу Сираково. Успешно се наставља програм извођења бушотина из неактивног фонда претходних година.

У делу ремонтно-изолационих радова, извршене су 2 успешне операције на Сателиту поља Кикинда – Варош, самим тим, потврдивши перспективност основног објекта.

Истражно бушење и испитивање бушотина

У оквиру реализације геолошко-истражних радова у Блоку „Истраживање и производња“ избушено је 8 бушотина. У производњи су три бушотине, у фази испитивања су потврђене комерцијалне количине угљоводоника за две бушотине, док је једна бушотина ликвидирана. Привремено је конзервирана једна бушотина због високог учешћа неугљоводоничних гасова (CO_2 и N_2) у лежишту. Завршено је бушење бушотине Ве-3X. У току бушења у објектима истраживања потврђено присуство угљоводоничног гаса, следи испитивање бушотине. Извршено је фрактурирање у бушотини Km-X-001/1, добијена је нафта, у току су хидродинамичка мерења.

3D сеизмика

Завршена је аквизиција сеизмичких података на истражним просторима Јужни Банат I, Турија III и Моровић, док је реализација пројекта Јужни Банат II у току.

Завршена је комплексна сеизмогеолошка интерпретација података са истражног простора Турија II и обрада сеизмичких података снимљених на истражном простору Јужни Банат I, Турија III и Моровић, као и финализација интерпретације пуне азимуталне анизотропне миграције ES360 и AVAZ инверзије, у оквиру реализације развојних пројеката научно истраживачке делатности. У току је интерпретација сеизмичких података снимљених на истражним просторима Јужни Банат I и Турија III.

Инострани пројекти

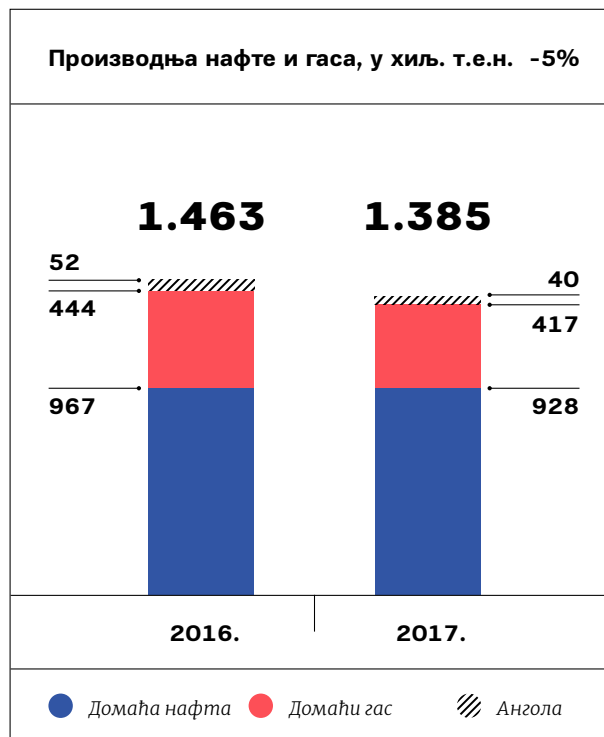
На истражном блоку Кишкунхалаш у Мађарској 29. децембра 2017. године је завршено тестирање бушотине *Kiha-004*.

Завршено је бушење бушотине *Teremia 1000* и испитивање свих 8 интервала на блоку *Ex-7*, урађена је конзервација бушотине. Тестирани интервали су продуктивни. Одобравање програма пробне производње *Teremia 1000* и програма даљег истраживања поља *Teremia Север* у Националној Агенцији за минералне ресурсе Румуније је у току. Започета је изградња путева за постројење локације бушотине *Veba Veche Sud*. Наставак пермитинга на сеизмичким истражним радовима по блоковима *Ex-2* и *Ex-3*.

У Босни и Херцеговини на блоку Мајевица су реализована хидродинамичка мерења и припремљен је пројекат конзервације бушотине *Об-2*. У току је припрема пројекта истражних радова за блок Источна Херцеговина. Пројекат је презентован у оквиру стручне конференције *IHS Markit CEEC Scout Meeting*.

Оперативни показатељи

У 2017. години произведено је укупно 1.385 хиљада условних тона нафте и гаса.

Сервиси

Кључни показатељи	Јединица мере	2017.	2016.	Δ ¹
Завршене бушотине	Број бушотина	61	42	+45%
<i>LTIF</i> ²	%	2,8	3,3	-15%
<i>EBITDA</i>	млрд. RSD	1,5	1,1	+42%
<i>CAPEX</i> ³	млрд. RSD	0,6	1,1	-45%

¹ Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде RSD.

² *Lost Time Injury Frequency* – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен са милион. Показатељ је дат за НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима Нафтагас – Нафтни сервиси д.о.о. Нови Сад, Нафтагас –Технички сервиси д.о.о. Зрењанин и Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад.

³ Финансирање, без ПДВ-а.

Блок „Сервиси“ је у 2017. години завршио бушење 61 бушотине, односно 19 бушотина више него претходне године. Повећање ефикасности је резултат веће брзине разрадног бушења, реализације програма за повећање оперативне

ефикасности и боље организације рада. Као један од посебних подухвата истиче се завршетак комплексних радова на модернизацији бензинске станице Зрењанин 7. Такође, у овој години је пуштено у рад 10 цистерни за превоз сирове

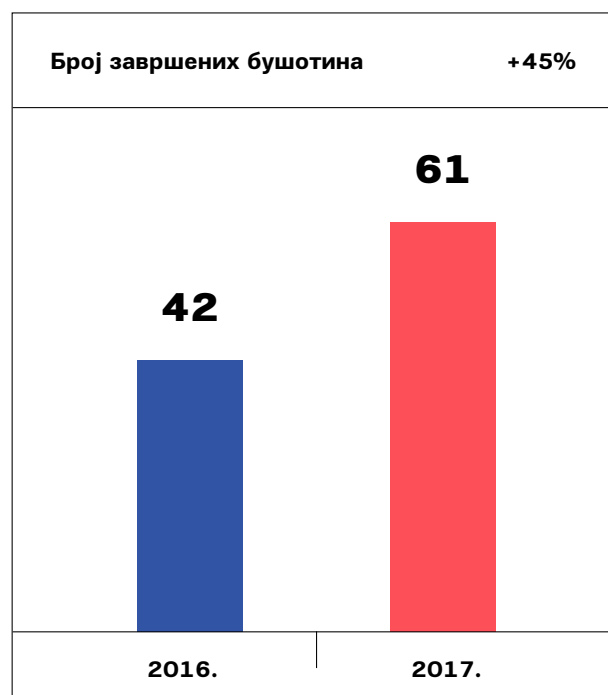
нафте за Блок „Истраживање и производња“ чиме се обезбеђује континуитет производње сирове нафте, раније пуштање у рад бушотина и брза промена места рада. У овој години задржано је присуство на тржишту ЕУ завршетком бушења и освајања бушотине *Teremia 1000* у Румунији.

Нафтни сервиси

Нафтагас – Нафтни сервиси д.о.о. Нови Сад изводили су у 2017. години радове са 5 бушаћих постројења у просеку. Завршено је бушење 61 бушотине, 60 у Србији и 1 у Румунији (*Teremia 1000*), за потребе Блока „Истраживање и производња“. Применом стратегије „Техничке границе“ повећана је брзина бушења, а уједно и сама ефикасност.

Погон Ремонт је радио у просеку са 14 ремонтних постројења. У протеклој години ремонтвано је 436 бушотина, укључујући и капитални ремонт и освајање бушотине *Teremia 1000* у Румунији.

Погон Бушотински сервиси у 2017. години је извршио је 6.541 операцију, а служба цементације и стимулације 1.626 операција. Завршени су пројекти Јужни Банат I, Турија III и Моровић и започет пројекат Јужни Банат II. Такође се после више година наставило са гравиметријским и геомагнетским снимањима. Крајем године започети су радови на блоку *Ех-3* у Румунији.

Технички сервиси

Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. Зрењанин су успешно извели радове на ремонтним и бушаћим постројењима као и капитални ремонт и ребрендинг 30 качаљки. Завршени су радови на реконструкцији резервоара *R-1* и *R-8* у Елемиру, као и на реконструкцији бензинске станице Зрењанин 7.

У трећем и четвртном кварталу 2017. године извршен је ремонт постројења *S-2400* у РНП. Такође, завршени су и радови на санацији измењивача топлоте *EA-4308* и уграђени су нови горионици на Б сегменту пећи *BA-2201* постројења *S-2200* Вакуум Дестилација у Рафинерији Нафте Панчево.

Транспорт

Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад је као процес подршке активностима свих блокова, обезбедио транспортне услуге путничких, теретних, специјалних возила и аутобуског превоза. Укупни обим пређених километара у 2017. години је 28,9 милиона километара.

Реализовани су пројекти набавке 10 цистерни-приколица за превоз сирове нафте за потребе Блока „Истраживање и производња“, набавка 2 покретна парна уређаја за потребе Блока „Истраживање и производња“, набавке 12 полу-приколица за транспорт опреме, материјала и средстава рада Блока „Сервиси“ и „Истраживање и Производња“ као и регистрација и добијање дозвола за превоз опасног терета (*ADR*).

Од маја 2017. године Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад је извршио сертификацију за међународни превоз и за потребе Блока „Сервиси“ (Погон Ремонт) извршен је превоз опреме у Румунију (20 обрта).

Прерада

Кључни показатељи	Јединица мере	2017.	2016.	Δ ¹
Обим прераде нафте и полупроизвода	хиљ. тона	3.605	3.311	+9%
LTIF ²	%	1,3	1,2	+6%
ЕБИТДА ³	млрд. RSD	15,8	9,9	+59%
CAPEX ⁴	млрд. RSD	5,5	3,8	+45%

- 1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде RSD.
- 2 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен са милион.
- 3 ЕБИТДА Блока „Прерада“ укључује и Енергану у РНП, што се елиминише на нивоу консолидације јер је утицај Енергане такође укључен у ЕБИТДА Блока „Енергетика“.
- 4 Финансирање, без ПДВ-а.

Пословање Блока „Прерада“ за 2017. годину најбоље се одражава кроз остварени финансијски резултат који износи 15,8 милијарди динара, као и кроз финансијске ефекте од реализације програма за повећање ефикасности у износу од 2,1 милијарде динара.

Током 2017. године отворено је градилиште постројења за одложено коксовање у оквиру пројекта „Дубока Прерада“, који рафинерију уводи у нови круг развоја и даљу модернизацију рафинеријске прераде.

У овој години Рафинерија нафте Панчево добила је ИРРС дозволу (интегрисана дозвола) о интегрисаном спречавању и контроли загађења животне средине, којом се потврђује да је производни процес у Рафинерији у потпуности усклађен са највишим домаћим и европским стандардима у области заштите животне средине.

Активности и обим прераде

Рад под екстремно ниским температурама почетком године, детаљно је анализиран и сумиране су поуке за будући рад под оваквим условима. Инициране су МоС процедуре и инвестициони пројекти за решавање уских грла на постројењу током зимског периода. Током трећег и четвртог квартала 2017. године, реализоване су активности у оквиру пројекта инвестиционог одржавања у циљу припреме за зимски период.

Током 2017. године, отклоњена су ограничења за капацитет пећи ВА-2101, као и test run уских грла за максимални капацитет постројења FCC.

Разрађен је програм мера за унапређење рада ротационе опреме.

Почетком марта, успешно је спроведена ресертификација усаглашености процеса контролисања фабричке производње полимер-модификованог битумена са захтевима референтног стандарда EN 14023, а почетком октобра за путни битумен према стандарду EN 12591.

У 2017. години, започета је примена нове процедуре за издавање дозвола за рад – Анализа безбедности посла (JSA – Job Safety Analysis), као и планирање активности на постројењима приликом прекида њиховог рада у 2018. години.

Спроводе се активности прелиминарне квалификације извођача за капитални ремонт 2019. године.

Извршена је ревизија процене ризика, као и ревизија представника компаније *Mensor* у функцији осигурања рафинерије.

Пројекат „Дубока прерада“

Током 2017. године, добијена је енергетска дозвола, грађевинска дозвола за изградњу привремене приступне саобраћајнице, као и дозвола за уклањање објеката.

Извршена је стручна контрола Идејних пројеката од стране Ревизионе комисије, достављено је позитивно мишљење, што је предуслов за добијање грађевинске дозволе. Одржан је јавни увид и добијена је сагласност на Студију утицаја на животну средину.

Добијена је грађевинска дозвола и започети су грађевински радови у оквиру радног пакета 1⁵ пројекта „Дубока прерада“. Потписан је *EPCm* уговор за радни пакет 2⁶ са изабраним извођачем.

Добијене су дозволе за извођење реконструкционих радова на постројењима *SRU II*, *MHC/DHT* и *Meroh* у оквиру радног пакета 2⁷.

Изабран је извођач за челичну конструкцију, превоз и манипулацију габаритном опремом, започете су активности склапања челичне конструкције на градилишту, као и мобилизација опреме и персонала за манипулацију габаритном опремом у оквиру пројекта „Дубока прерада“.

5 Изградња постројења за одложено коксовање и нових помоћних постројења: за регенерацију амина, стрипер киселе воде са јединицом за уклањање фенола.

6 Реконструкција постојећих постројења повезаних са постројењем за одложено коксовање, а то су: *MHC/DHT*, *LPG*, *SRU*.

7 Реконструкција постојећих постројења повезаних са постројењем за одложено коксовање, а то су: *MHC/DHT*, *LPG*, *SRU*.

Завршен је хидротест колона и реактора (*coke drum DC-5301B*), испоручиоци опреме су започели транспорт до локације предвиђене за прелиминарну монтажу (лука Азотара).

Завршено је разматрање 60% 3D модела пројекта „Дубока прерада“.

Ремонт

Средином фебруара 2017. године, после успешно обављених послова у оквиру редовног годишњег ремонта на постројењу Битумен, настављена је комерцијална производња битумена и полимер-битумена.

У априлу 2017. године завршен је плански ремонт постројења Алкилација, током којег је замењено деветнаест цевовода, санирано девет додатних линија, уз реализацију осталих инвестиционих пројеката и проверу остале опреме на постројењу, у циљу повећања поузданости. Током јула 2017. године извршен је ремонт постројења Висбрејкинг, док је у августу рађена санација и пуштање у рад постројења *FCC*. У септембру је извршен текући ремонт *C-2400* (погон за депарафинизацију дизел горива). У октобру је извршен ремонт постројења *SARU*, у новембру је пуштено у рад постројење за гранулацију сумпора, а у децембру је извршена уградња нових горионика пећи *BA-2201B*.

Уведене су нове методе одржавања опреме (*dry blasting*).

Током трећег и четвртог квартала, спроведене су припреме постројења за рад у зимским условима.

Током 2017. године, извршен је ремонт 22 резервоара у Манипулацији.

У току је имплементација *LOTO* – опреме за изоловање и закључавање.

Оптимизација корпе сировина

У оквиру даље оптимизације корпе сировина у преради је нова врста нафте *Novy Port*.

Остали пројекти

Извршена је замена оштећене термичке изолације, као и ревитализација на постројењу стари Клаус (С-2450).

Завршени су пројекти „Реконструкција DC-2301“ (уска грла), „Увођење гаса богатог водоником са С-300 на С-5000“ и „Оптимизација линије воде-не паре у Манипулацији“.

Промет

Показатељ	Јединица мере	2017.	2016.	Δ ¹
Укупан промет нафтних деривата ²	хиљ. тона	3.507	3.340	+5%
Промет – иноактиве ³	хиљ. тона	338	256	+32%
Промет нафтних деривата на домаћем тржишту ⁴	хиљ. тона	2.657	2.613	+2%
Промет моторних горива ⁵	хиљ. тона	2.165	2.090	+4%
Малопродаја ⁶	хиљ. тона	933	907	+3%
LTIF ⁷	%	1,2	1,3	-11%
EBITDA	млрд. RSD	10,3	10,3	-1%
CAPEX ⁸	млрд. RSD	2,1	1,3	+68%

1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде RSD.

2 Укључујући и интерни промет.

3 Промет ино-актива представља промет који остварују НИС-ова зависна друштва у иностранству (малопродаја и велепродаја).

4 Промет на домаћем тржишту обухвата промет који се наплаћује у домаћој валути (RSD), односно не обухвата промет према иностраним купцима који се наплаћује у иностранској валути.

5 Укупан промет моторних горива у Србији и иноактивима.

6 Укупна малопродаја у Србији и иноактивима.

7 Lost Time Injury Frequency – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен са милион.

8 Финансирање, без ПДВ-а.

Тржишни услови у којима је Блок „Промет“ радио у 2017. години били су сложени. На то је утицало неколико фактора међу којима су: раст производње нафтних деривата у региону Балкана и промена односа између понуде и тражње у корист понуде, појачана конкуренција на тржишту нафтних деривата у Србији и неповољни временски услови за пољопривредне радове.

Међутим, и у овако сложеним тржишним условима Блок „Промет“ је успео да оствари раст укупног обима промета у односу на претходну годину за 5% и раст малопродаје за 3%.

Продајни објекти⁸ и логистика

НИС Група поседује преко 400 активних малопродајних објеката. Највећи број њих, тачније 333⁹ малопродајна објекта налази се у Републици Србији. Поред 10 интерних бензинских

8 Стање на дан 31. децембар 2017. године.

9 Укључујући бензинске станице Тошин бунар (отворена 15. новембра 2017. године), Блок 45 и Блок 66а (отворене 31. децембра 2017. године).

станица, НИС поседује 323¹⁰ јавних бензинских станица (од којих је 18 у GAZPROM бренду). У земљама региона НИС поседује 35¹¹ бензинских станица у Босни и Херцеговини (27 у GAZPROM бренду), 35 бензинских станица у Бугарској (све у GAZPROM бренду) и 18 бензинских станица у Румунији (све у GAZPROM бренду).

У Србији су, након завршених радова на тоталној реконструкцији, у рад пуштене следеће бензинске станице: Јагодина 2, Рума 1, Кикинда 4, Нови Пазар 2, Јагодина 3, Зрењанин 2, Топола, Смедеревска Паланка 3, Петровац на Млави, Зрењанин 7 и Ковачица. Изграђене су и пуштене у рад бензинске станице Блок 45, Блок 66а (обе у GAZPROM бренду) и Тошин бунар (у НИС Петрол бренду). Купљена је бензинска станица Багрдан. У 2018. години предвиђен је ребрендинг ове бензинске станице у бренд GAZPROM.

НИС обезбеђује домаћим и страним бродарским компанијама сигурно снабдевање квалитетним горивом на међународном коридору 7 – реци Дунав, на четири бункер станице (Београд, Нови Сад, Прахово и Смедерево).

У Србији је НИС водећи снабдевач авио-компанија млазним горивом и авионским бензином. Снабдевање ваздухоплова горивом на две међународне авио-луке, у Београду и Нишу, представља један канал продаје, а други канал је велепродаја на домаћем тржишту и извоз авиогорива на околна тржишта, првенствено на тржишта Румуније и Босне и Херцеговине.

НИС користи пет складишта деривата нафте¹² и пет активних складишта за течни нафтни гас¹³.

Поред складишних капацитета НИС у свом саставу има и пунионице боца у Београду, Чачку, Нишу, Новом Саду и Суботици, капацитета 17.500 тона на годишњем нивоу.

¹⁰ Укључујући бензинске станице Тошин бунар (отворена 15. новембра 2017. године), Блок 45 и Блок 66а (отворене 31. децембра 2017. године).

¹¹ Поред 35 бензинских станица у власништву НИС-а у Босни и Херцеговини су активне и две бензинске станице које послују у DODO (Dealer Owned Dealer Operated) режиму.

¹² Нови Сад, Смедерево, Ниш, Пожега и Прахово.

¹³ Београд, Нови Сад, Зрењанин, Чачак и Ниш.

Сопствени возни парк НИС-а броји око 600 возила, 108 вучних и 56 прикључних друмских транспортних средстава за превоз нафтних деривата, укључујући цистерне капацитета од 8 до 48 тона, железничке цистерне капацитета 62, 65, 75 и 77 m³ за превоз нафтних деривата, као и железничке цистерне капацитета 103 m³ за превоз ТНГ-а; у склопу свог возног парка поред железничких цистерни, НИС поседује и своја вучна возила, локомотиве (5) и локотракторе (4), цистерне за авио-гориво, као и цистерне за превоз црних деривата.

Програми лојалности и маркетиншке активности

Од 31. марта 2017. године, када је пилот пројектом на три НИС Петрол бензинске станице уведено гориво G-Drive (бензин G-Drive 100 и G-Drive Diesel), до краја године (31. децембар 2017.) ово гориво се продаје на 254 НИС Петрол бензинских станица.

Средином марта 2017. године G-Drive Diesel гориво је уведено на GAZPROM бензинске станице у Босни и Херцеговини. G-Drive Diesel постиже просечни удео од 35% у продаји дизел-горива физичким лицима (просек јануар – децембар 2017).

Програм лојалности „Са нама на путу“ нуди низ посебних погодности приликом куповине горива, роба и услуга на свим НИС Петрол и GAZPROM бензинским станицама. Овај програм развија се од краја 2015. године и до 31. децембра 2017. године издато је приближно 522 хиљада картица, а учешће корисника овог програма у укупној реализацији физичких лица је у децембру 2017. године достигло 50,6%. У јулу 2017. године овом програму се као партнер придружила Техноманија, где власници картице „Са нама на путу“ остварују бонус поене за сваку куповину. Бонус поени се могу користити искључиво на НИС Петрол и GAZPROM бензинским станицама.

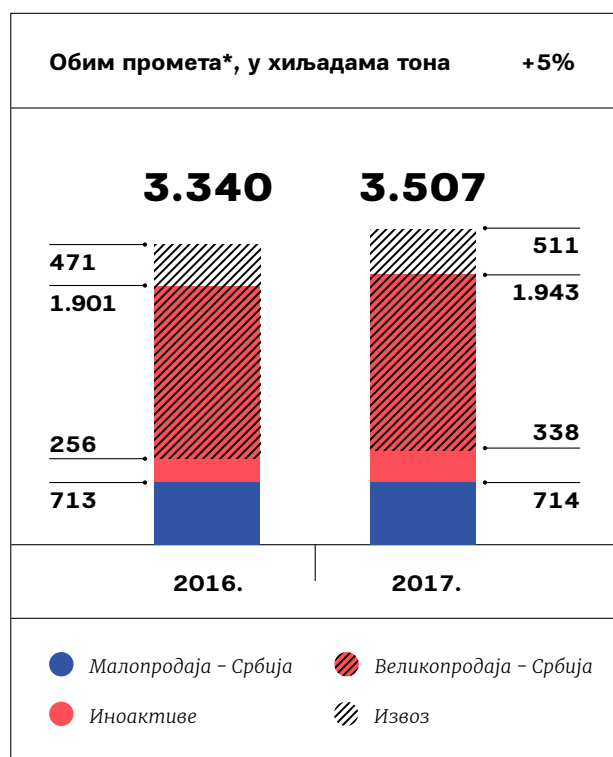
У јулу је програм лојалности лансиран у Босни и Херцеговини, под називом „Заједно на путу“. До 31. децембра 2017. године издато је више од 37.000 картица. Програм „Са нама на путу“ у Бугарској је лансиран 15. септембра 2017. године, а до 31. децембра 2017. године је издато преко 29.000 картица.

Програм лојалности Агро картица, намењен је пољопривредницима и развија се од краја 2013. године. До 31. децембра 2017. године реализовано је више од 125 хиљада картица. Током маја 2017. ревидиран је систем попушта уз НИС Агро картицу.

Оперативни показатељи¹⁴

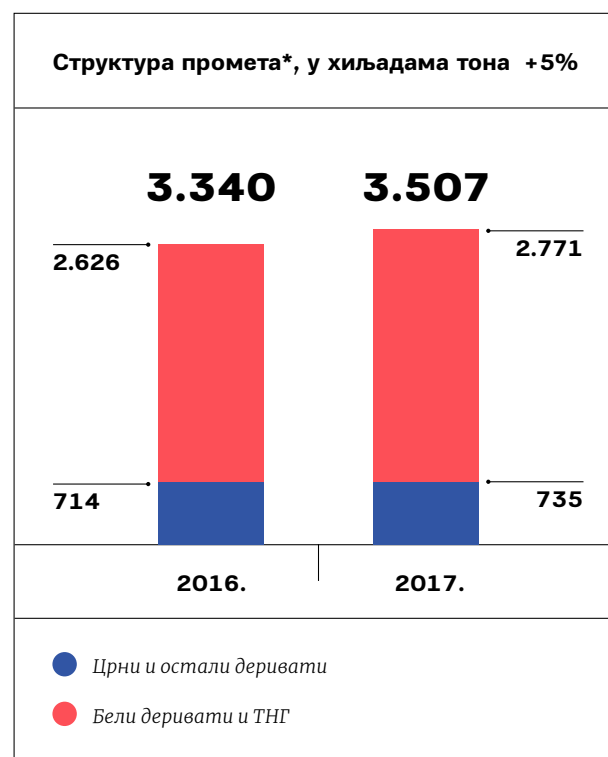
У 2017. години забележен је раст промета од 5% у односу на 2016. годину, тако да је укупан промет износио 3.507 хиљада тона.

- Малопродаја у Србији – раст обима малопродаје за 0,2% резултат је раста продаје дизел-горива.
- Велепродаја у Србији – раст за 2% највећим делом због неенергетских горива.
- Извоз – раст од 9% као резултат раста извоза моторних и неенергетских горива.
- Иноактиве – раст обима продаје за 32% (канал малопродаје за 12% и канал велепродаје за 94%).

* Укључујући интерни промет унутар НИС Групе односно сегмената (12М 2017.: 15,9 хиљ. тона; 12М 2016.: 13,7 хиљ. тона).

**И у сложеним тржишним условима
Блок „Промет“ је успео да оствари
раст укупног обима промета за 5%.**

* Укључујући интерни промет унутар НИС Групе односно сегмената (12М 2017.: 15,9 хиљ. тона; 12М 2016.: 13,7 хиљ. тона).

¹⁴ Укључујући интерни промет унутар НИС Групе односно сегмената (12М 2017.: 15,9 хиљ. тона; 12М 2016.: 13,7 хиљ. тона).

Енергетика

За Блок „Енергетика“ 2017. година је била врло успешна. *EBITDA* из редовног пословања у 2017. години износи готово милијарду динара. Потписан је уговор за изградњу термоелектране–топлане у Панчеву између компаније ТЕ–ТО Панчево д.о.о. Панчево и кинеске компаније *Shanghai*

Electric Group. Обим трговине електричном енергијом за 2017. годину износи 2,4 *TWh*, а у трговини гасом и компримованим природним гасом постигнути су значајни резултати за НИС. Реализоване су бројне активности за развој бизниса и побољшање оперативне ефикасности.

Кључни показатељи	Јединица мере	2017.	2016.	Δ ¹
Производња електричне енергије	<i>MWh</i>	153.772	147.505	+4%
<i>LTIF</i> ²	%	0,0	2,2	-100%
<i>EBITDA</i> ³	млрд. <i>RSD</i>	0,9	7,0 ⁴	-87%
<i>CAPEX</i> ⁵	млрд. <i>RSD</i>	0,5	1,8	-69%

1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде *RSD*.

2 *Lost Time Injury Frequency* – индикатор повреда са изгубљеним данима. Однос броја повреда са боловањем запослених према укупном броју радних сати помножен са милион.

3 *EBITDA* Блока „Енергетика“ укључује и Енергану у РНП, што се елиминише на нивоу консолидације јер је утицај Енергане такође укључен у *EBITDA* Блока „Прерада“.

4 *EBITDA* Блока „Енергетика“ из редовног пословања у 2016. години износила је 1,0 милијарду динара. У децембру 2016. године извршена је наплата старих потраживања од ЈП „Србијагас“, па је ефекат ове наплате на *EBITDA* Блока „Енергетика“ износио 6,0 милијарди динара.

5 Финансирање, без ПДВ-а.

Монетизација гаса

У току 2017. године је одобрен инвестициони пројекат изградње мале електране Турија 2, снаге 500 *kW*. За реконструкцију мале електране Велебит 3, а у циљу добијања подстицајне цене за електричну енергију, урађена је техничко–економска анализа и исходована грађевинска дозвола. Уговорена је испорука и уградња акумулатора топлоте и изабран је извођач радова за изградњу топлотне подстанице и прикључење на систем грејања на пољу.

У циљу смањења трошкова грејања потрошача у кругу бивше Рафинерије нафте Нови Сад, у току 2017. године је започета реализација пројекта децентрализације топлотног извора. Уговорена је испорука и уградња парног котла продукције паре 10 *t/h*, уговорен је ремонт когенератора номиналне електричне снаге 300 *kW*, а израда техничке документације од стране изабраног пројектанта је у току. Изградња цевовода повратног кондензата је завршена.

Завршени су радови на изградњи постројења за КПП на гасном пољу Острово, а постројење је пуштено у рад 29. марта 2017. године када је започета и комерцијална продаја компримованог гаса.

За пројекат изградње станице за снабдевање КПП на бензинској станици Жарково 2 (Београд) испоручена је главна опрема. У току је израда техничке документације и исходовање дозвола и сагласности. Одобрена је изградња постројења за компримовани природни гас на бензинској станици Блок 45 на Новом Београду. Завршени су радови на проширењу капацитета, уградњом додатног комбинованог диспензера, за продају КПП на бензинској станици Нови Сад 10. За реализацију пројекта реконструкције постројења за производњу КПП на пољу Палић, уговорене су модификација компресора и израда техничке документације.

Трговина електричном енергијом

На пољу трговине електричном енергијом НИС је присутан на тржиштима Србије, Босне и Херцеговине, Румуније, Словеније и Мађарске. Осим ових тржишта, трговано је на граници са Бившом Југословенском Републиком Македонијом. Од почетка 2017. године, појачане су активности на малопродајном тржишту у Србији. За сада је уговорено снабдевање осам крајњих потрошача, док их је крајем 2016. године било три. Очекујемо да се овај тренд настави и убудуће. НИС а.д. Нови Сад приводи крају процедуру регистравања на берзи електричне енергије у Србији.

Потписан је уговор за изградњу термоелектране-топлане у Панчеву између компаније ТЕ-ТО Панчево д.о.о. Панчево и кинеске компаније Shanghai Electric Group. Реализоване су бројне активности за развој бизниса и побољшање оперативне ефикасности.

Оперативни показатељи

У 2017. години остварена је укупна производња од 153.772 MWh електричне енергије.

За производњу електричне енергије на когенеративним постројењима искоришћено је 37,8 милиона m³ некомерцијалног гаса.

* Укључујући Енергану у РНП.

47 милијарди RSD

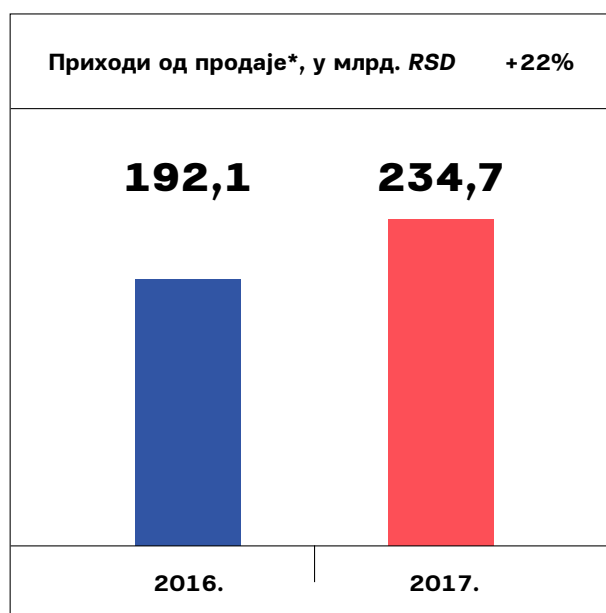
Показатељ EBITDA већи је за 18% него претходне године и износи 47,0 милијарди динара.

Финансијски индикатори

Приходи од продаје

Током 2017. године НИС је остварио раст прихода од продаје¹⁵ од 22% у односу на претходну годину. Овај раст остварен је захваљујући расту обима промета, али и захваљујући расту малопродајних цена бензина и дизел горива које су у 2017. години у просеку биле веће за 9,7% у односу на 2016. годину (Европремијум 95 - +9,3%; евро-дизел - +10%).

Раст малопродајних цена био је подстакнут растом цене нафте на светском тржишту.

* Консолидовани пословни приходи.

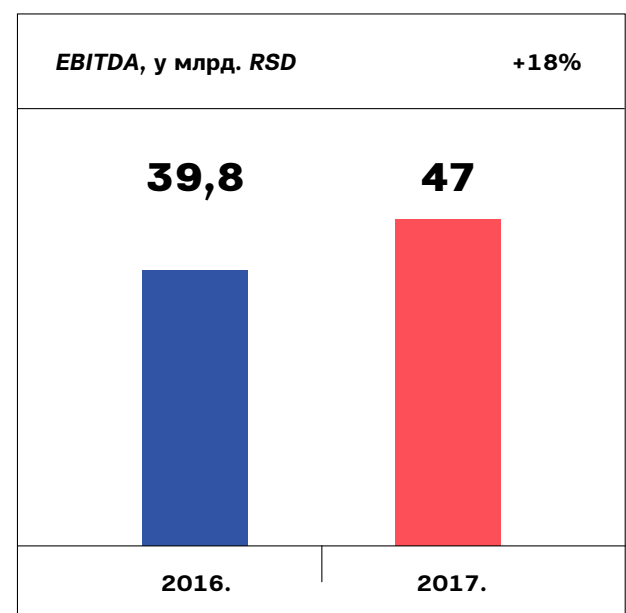
EBITDA

Више информација о мерама за повећање оперативне ефикасности на страни 71

Показатељ EBITDA у 2017. години већи је за 18% него претходне године и износи 47,0 милијарди динара.

Основни разлози раста су:

- Раст цене нафте и нафтних деривата, и
- Мере за повећање оперативне ефикасности и смањење трошкова.

¹⁵ Консолидовани пословни приходи.

Више информација о кретању цене нафте на страни 42

Нето добит

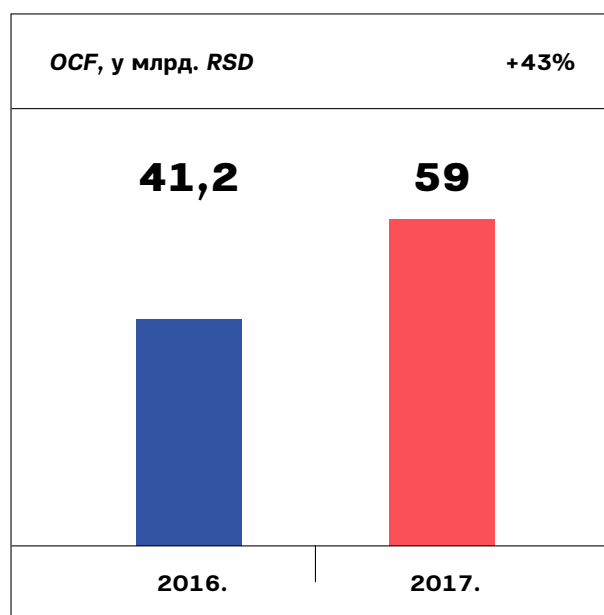
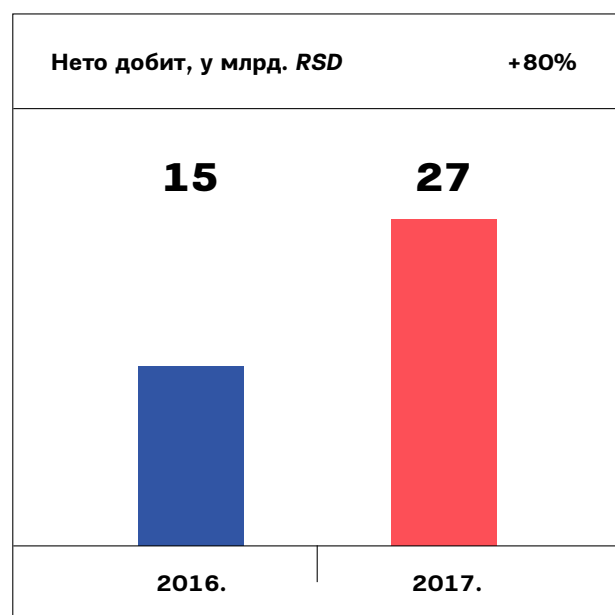
Нето добит остварена у 2017. години износи 27 милијарди динара, што је 80% више од нето добити остварене у 2016. години.

- Раст цена нафте и нафтних деривата,
- Мере за повећање оперативне ефикасности и смањење трошкова,
- Позитивне курсне разлике.

OCF

У 2017. години оперативни новчани ток износи 59 милијарди динара и већи је у односу на 2016. годину за 43%:

- Већи приливи, као последица виших цена нафтних деривата,
- Раст *EBITDA*.

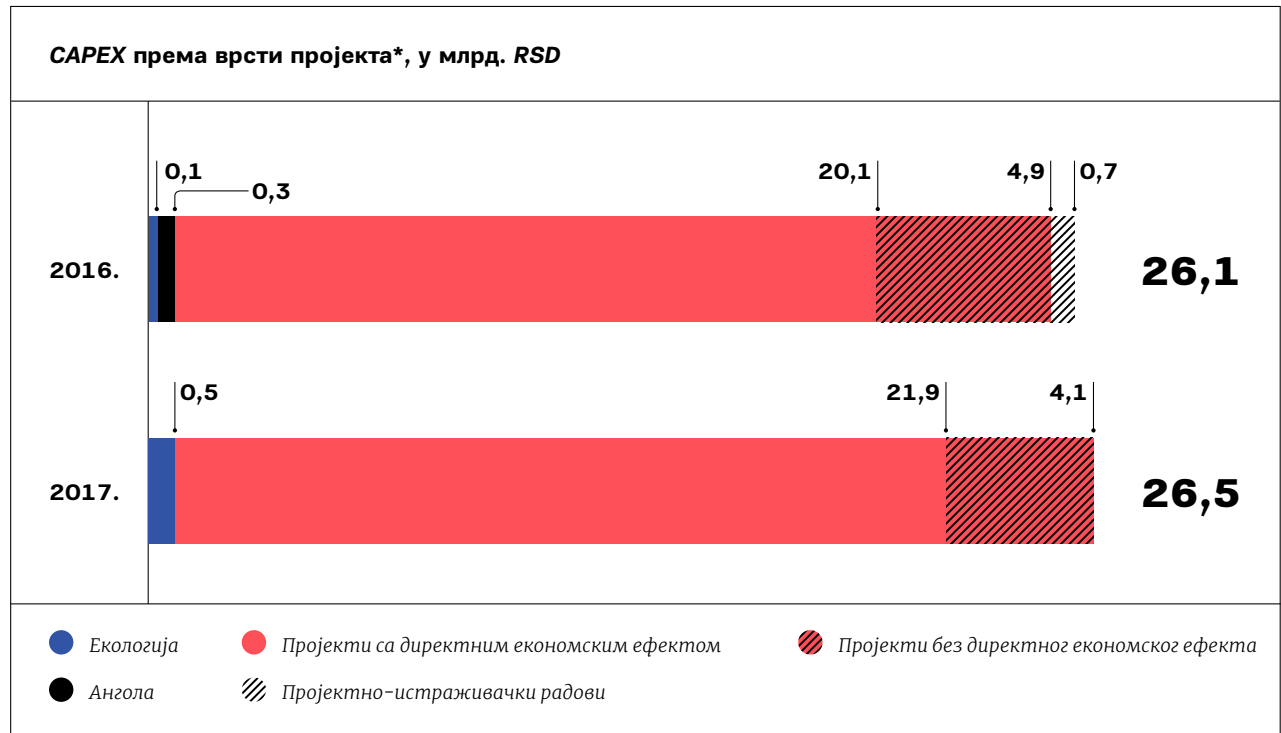

CAPEX

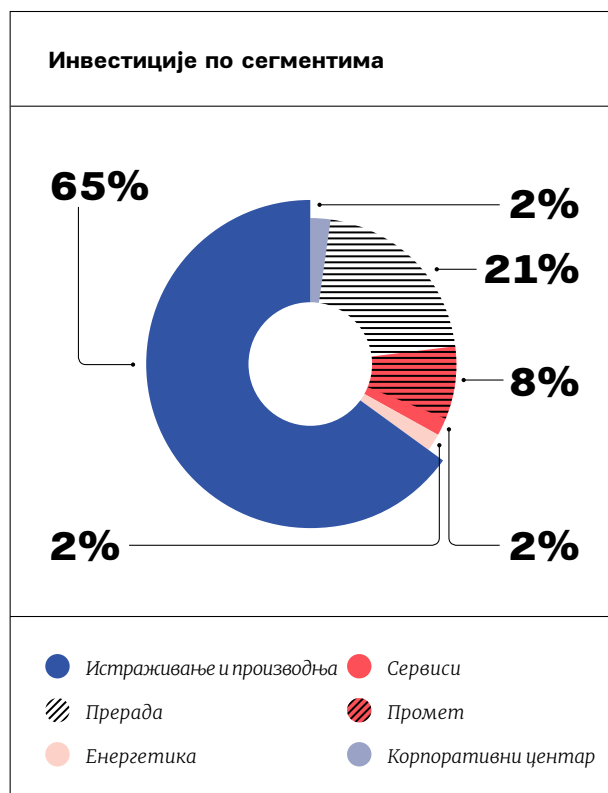
У 2017. години главни правци улагања усмерени су на реализацију пројеката у производњи нафте и гаса. Значајан део улагања издвојен је за модернизацију рафинеријске прераде. Осим тога, НИС је током године улагао у пројекте

промета, енергетике и сервиса, као и одређени број пројеката у корпоративном центру.

У току 2017. године је издвојено 26,53 милијарди динара за финансирање инвестиција, што је за 2% више од износа који је био издвојен 2016. године.

* Износи су дати у милијардама RSD и без ПДВ-а.

26,5 милијарди RSD

је издвојено за финансирање инвестиција, што је за 2% више од износа који је био издвојен 2016. године. У 2017. години главни правци улагања усмерени су на реализацију пројеката у производњи нафте и гаса. Значајан део улагања издвојен је за модернизацију рафинеријске прераде.

Организациони део	Најзначајнији пројекти
Блок „Истраживање и производња“	<ul style="list-style-type: none"> Улагања у геолошко-техничке активности Бушење разрадних бушотина Програм 3D сеизмичких испитивања и бушења истражних бушотина у Републици Србији Улагања у базну инфраструктуру Улагања у концесиона права
Блок „Сервиси“	<ul style="list-style-type: none"> Набавка <i>wireless</i> опреме за 3D сеизмичка испитивања Пројекти транспорта (набавка полуприколица) Модернизација депоније исплаке у Новом Милошеву Набавка опреме за <i>Gravel Pack</i>
Блок „Прерада“	<ul style="list-style-type: none"> Модернизација рафинеријске прераде – наставак реализације према пројекту „Дубока прерада“ Програм повећања производне ефикасности и програм инвестиционог одржавања блока „Прерада“ Капитална улагања у вези са заштитом животне средине Пројекти усклађивања законских норми и прописа
Блок „Промет“	<ul style="list-style-type: none"> Развој малопродајне мреже у Србији (изградња и реконструкција бензинских станица, куповина бензинске станице) Пројекти логистике (капитални ремонт вагон цистерни, куповина аутоцистерни) Остали пројекти малопродаје (увођење <i>Drive Cafe</i> концепта на бензинским станицама)
Блок „Енергетика“	<ul style="list-style-type: none"> Пројекат изградње сабирне гасне станице и постројења за КПП на гасном пољу Острово Програм инвестиционог одржавања блока Енергетика Децентрализација и модернизација топлотног извора у РНС Пројекти повећања поузданости (адаптација нисконапонског постројења у трафо станицама)
Корпоративни центар	<ul style="list-style-type: none"> Пројекти са ИТ компонентом (консолидација корисничких ИТ сервиса, унапређење безбедности ИТ и Data центара, измене на ИТ системима према бизнис захтевима) Организација и реконструкција простора за складиштење цевног материјала у Елемиру

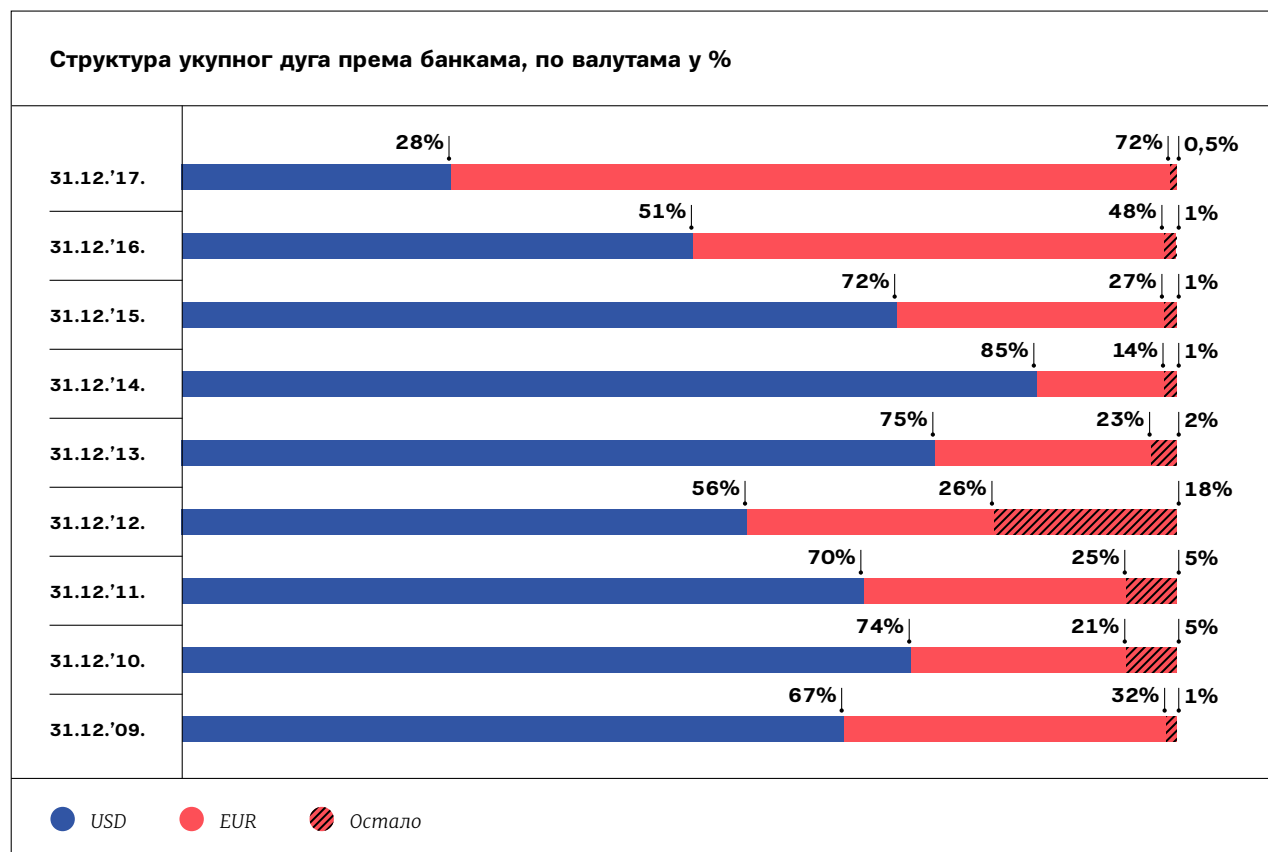
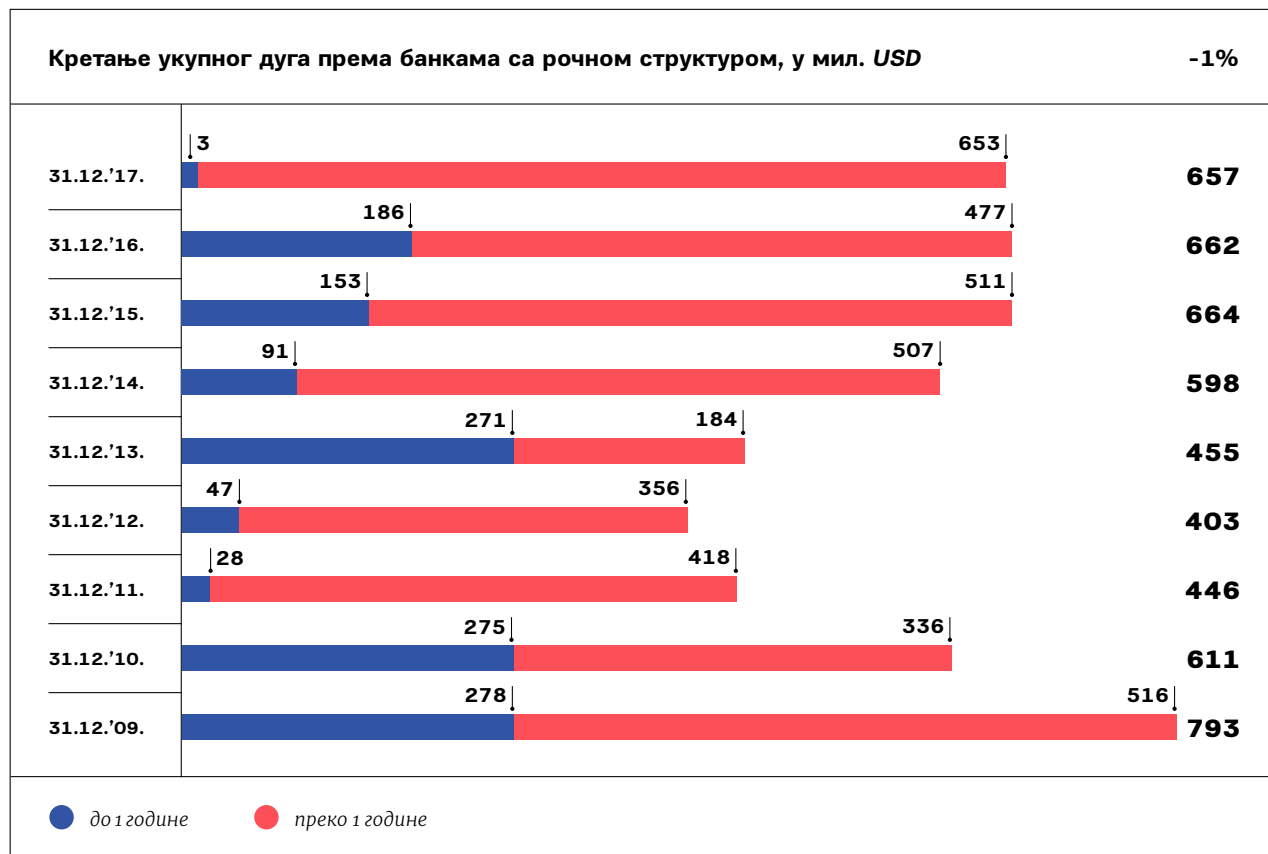
Задуженост

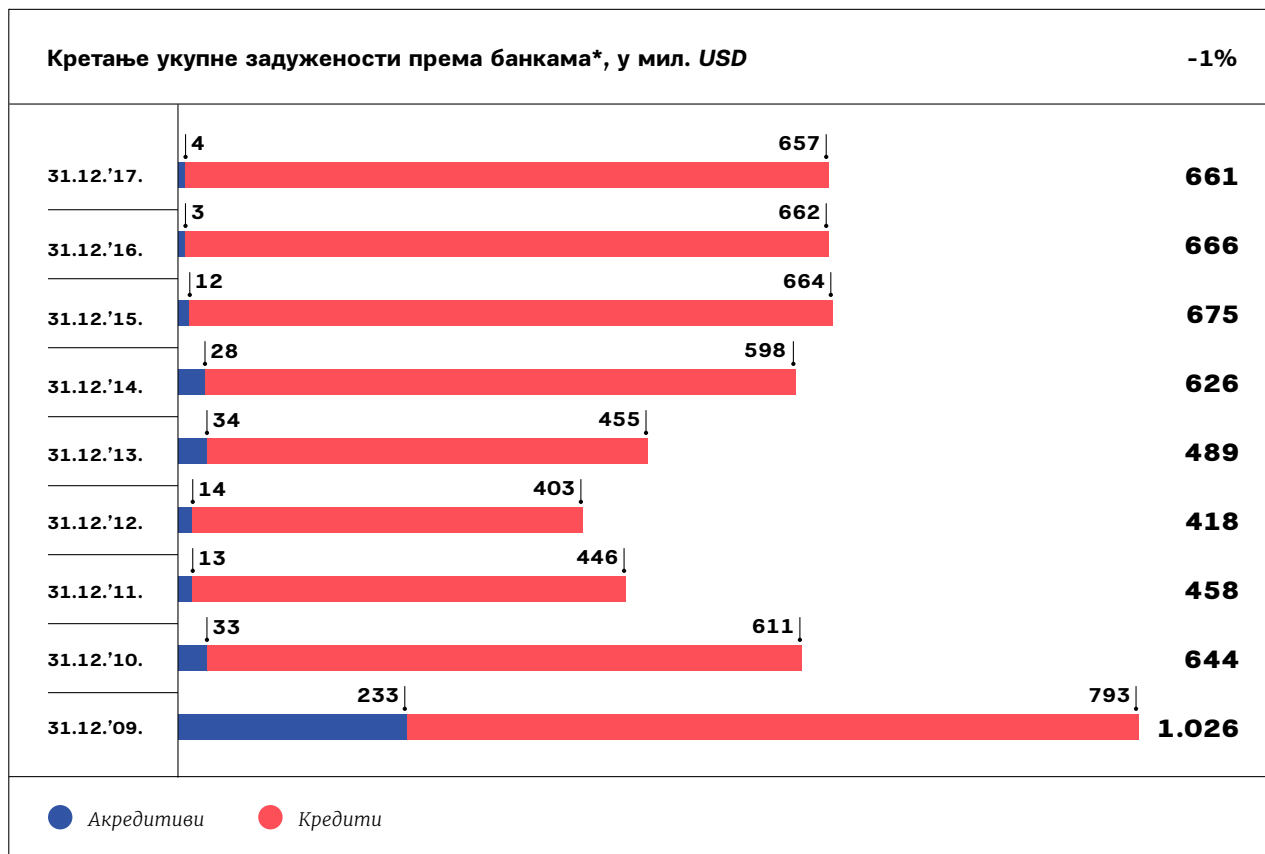
У току 2017. године дошло је до благог смањења дуга према банкама до нивоа од 656,8 милиона USD, уз повећање учешћа кредита у валути EUR у односу на 31. децембар 2016. године. Осим тога, дуг према матичном друштву ЈАД „Гаспром њефт“ је такође смањен и тренутно износи 255,8 милиона EUR.

И поред санкционих ограничења, НИС је у току 2017. године успешно спровео прву фазу реструктурирања кредитног портфела. Ово је прво такво реструктурирање у условима санкција. Резултати су продужење просечне рочности портфела за 1,3 година (на 3,21 годину на дан 31. децембар 2017.), уз истовремено смањење просечне цене задуживања за 10% у односу на

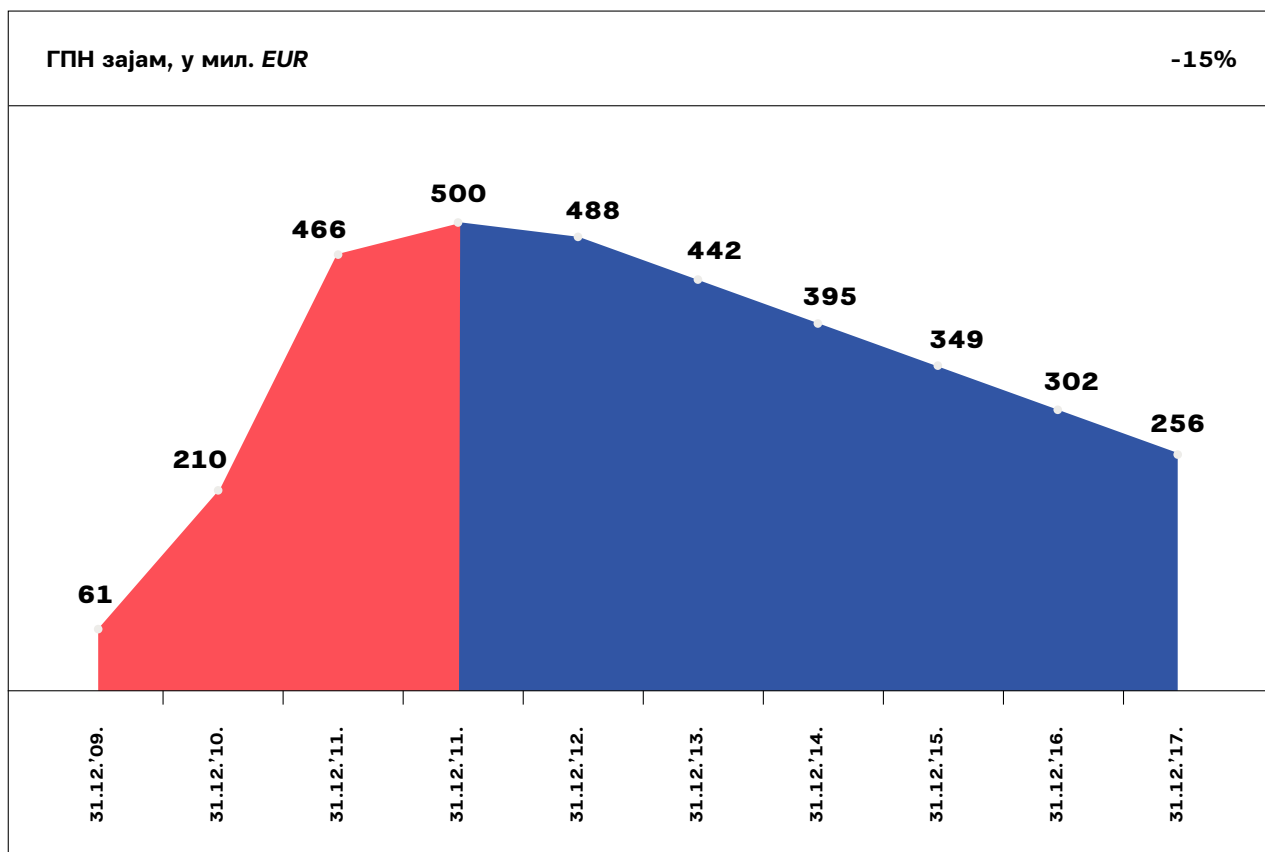
2016. годину, као и промена валутне структуре портфела (учешће USD номинованих кредита је смањено са 51% на 28%). Осим тога, захваљујући тендеру спроведеном у децембру 2017. године, изабране су кључне банке-партнери НИС-а, које ће у току 2018. године обезбедити преко 300 милиона евра додатних извора дугорочног финансирања за реализацију друге фазе реструктурирања, уз додатну оптимизацију цене финансирања, а све у границама дозвољеног односа дуга и EBITDA.

На тај начин, НИС ће практично ослободити слободан новчани ток за благовремено финансирање крупних инвестиционих пројеката (посебно стратешки важног пројекта „Дубока прерада“, али и осталих планираних инвестиција) у периоду од 2018. до 2020. године.

* Поред дуга према банкама и акредитива, НИС а.д. Нови Сад на 31. децембар 2017. године има и издате банкарске гаранције у износу од 34,2 милиона USD, корпоративне гаранције у износу од 63,6 милиона USD, банкарска писма о намерама у износу од 3,0 милиона USD и финансијски лизинг у износу од 4,37 милиона USD.

171 милијарда RSD

је укупан износ обрачунатих обавеза по основу јавних прихода за 2017. годину.

Порези и други јавни приходи¹⁶

Укупан износ обрачунатих обавеза по основу јавних прихода који НИС а.д Нови Сад са зависним друштвима, насталим из његове организационе структуре¹⁷ у Србији, треба да издвоји за 2017. годину је 144 милијарди динара, што је на истом нивоу као и 2016. године.

Укупан износ обрачунатих обавеза по основу јавних прихода који НИС Група треба да издвоји за 2017. годину је 171 милијарда динара, што је за 5% више него у 2016. години.

¹⁶ У милијардама динара.

¹⁷ Нафтагас – Нафтни сервиси д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. Зрењанин, Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад и НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад.

НИС а.д. Нови Сад	2017.	2016.	Δ¹
Доприноси за обавезно социјално осигурање на терет послодавца	1,5	1,5	+5%
Порез на добит правних лица	3,4	1,8	+87%
Порез на додату вредност	21,8	22,3	-2%
Акцизе	106,4	108,8	-2%
Накнада за робне резерве	6,0	6,2	-4%
Царине	0,7	0,5	+53%
Рудна рента	1,2	1,0	+19%
Остали порези	1,3	1,3	+6%
Укупно	142,3	143,3	-1%
НИС-ова зависна друштва у Србији ²			
Доприноси за обавезно социјално осигурање на терет послодавца	0,5	0,5	+5%
Порез на добит правних лица	0,1	0,1	+8%
Порез на додату вредност	1,3	1,0	+29%
Акцизе	-	-	-
Царине	0,0	0,1	-33%
Рудна рента	-	-	-
Остали порези	0,1	0,1	-9%
Укупно	2,0	1,7	+18%
Укупно НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима у Србији	144,4	145,0	0%
НИС-ова зависна друштва у региону и Ангола			
Доприноси за обавезно социјално осигурање на терет послодавца	0,1	0,1	+6%
Порез на добит правних лица	2,2	0,3	+8x
Порез на додату вредност	1,5	1,2	+18%
Акцизе	12,9	10,2	+26%
Царине	8,3	5,9	+42%
Рудна рента	-	-	-
Остали порези	0,1	0,1	-9%
Укупно	25,0	17,8	+41%
Одложена пореска средства (укупно за Групу)	1,6	0,5	+226%
Укупно НИС Група ³	171,0	163,3	+5%

1 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања. Приказани проценти промене добијени су на основу вредности које нису заокружене на милијарде RSD.

2 Нафтагас – Нафтни сервис д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – Технички сервис д.о.о. Зрењанин, Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад и НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад.

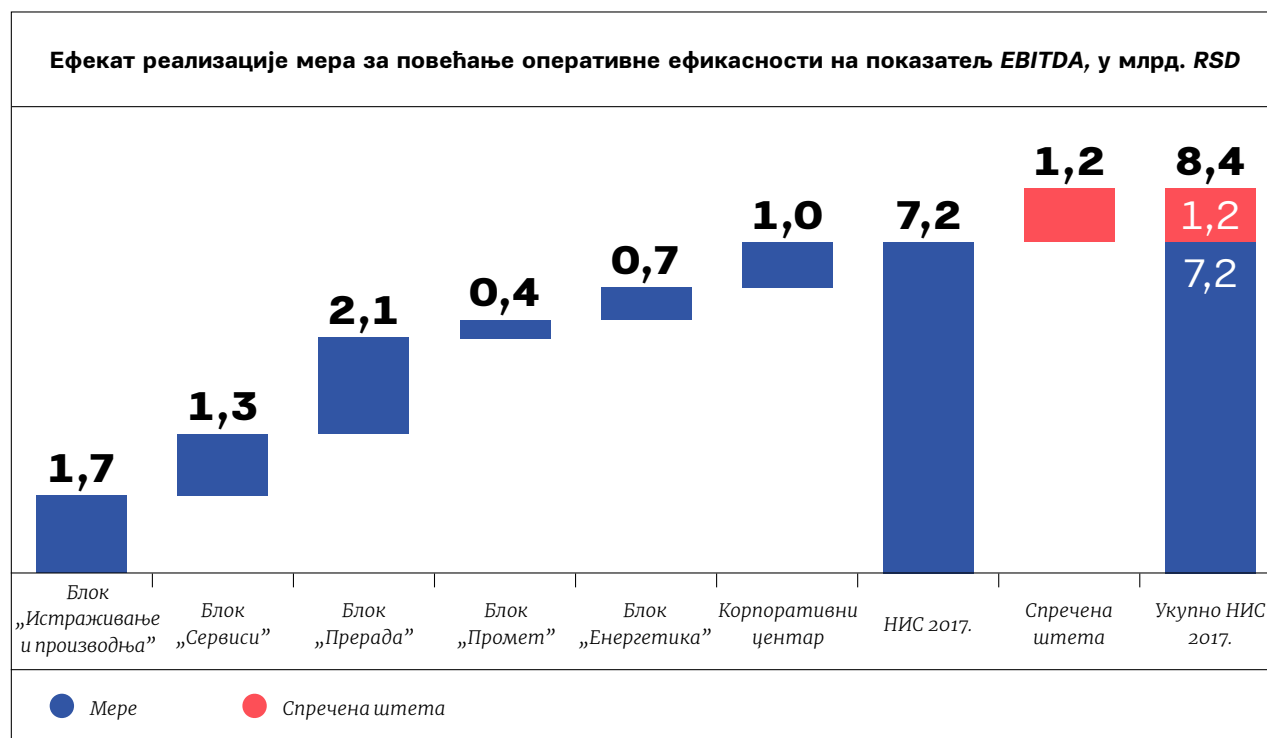
3 Укључујући порезе и друге обавезе по основу јавних прихода за зависна друштва у региону, порез на добит у Анголи и одложена пореска средства.

Рацио показатељи¹⁸

	2017.	2016.
Показатељи профитабилности		
Стопа пословног добитка (EBITDA маржа) ¹	20%	21%
Стопа нето добитка ²	11%	8%
Стопа приноса на укупна средства (ROA) ³	7%	4%
Стопа приноса на капитал (ROE) ⁴	13%	8%
Показатељи ликвидности		
Текући рацио ⁵	172%	137%
Брзи рацио ⁶	112%	98%
Рацио нето обртног фонда ⁷	12%	7%
Показатељи задужености		
Коефицијент задужености ⁸	39%	44%
Net Debt/EBITDA ⁹	1,48	2,35
<p>1 EBITDA/Пословни приходи.</p> <p>2 Нето добитак/Пословни приходи.</p> <p>3 Нето добитак/Просечна вредност пословне имовине.</p> <p>4 Нето добитак/Просечна вредност капитала.</p> <p>5 Обртна имовина/Краткорочне обавезе.</p> <p>6 (Обртна имовина – Залихе)/Краткорочне обавезе.</p> <p>7 (Обртна имовина – Краткорочне обавезе)/Пословна имовина.</p> <p>8 (Дугорочне обавезе + Краткорочне обавезе)/Пословна имовина.</p> <p>9 (Дугорочне обавезе + Краткорочне финансијске обавезе – Готовина и готовински еквиваленти)/EBITDA.</p>		

¹⁸ Показатељи су израчунати на основу података из консолидованих финансијских извештаја припремљених у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије који није у складу са МРС 1 – „Презентација финансијских извештаја“.

Повећање оперативне ефикасности

—
Више информација о OMS Еталон програму на страни 74

И у 2017. години ефекти реализације мера за повећање оперативне ефикасности имали су значајан позитиван утицај на остварене финансијске резултате. Током целе године пословање се одвијало у знаку реализације мера за повећање оперативне ефикасности, са новим кораком који представља имплементацију система оперативног менаџмента (OMS).

Укупан ефекат мера за повећање оперативне ефикасности на показатељ *EBITDA* у 2017. години износио је 7,2 милијарде динара, уз 1,2 милијарде динара спречене штете.

Програм мотивације „ЈА ИМАМ ИДЕЈУ!“, омогућава сваком запосленом да предложи идеје које могу да побољшају пословање и тако директно утиче на повећање ефикасности. За одобрене идеје обезбеђене су одговарајуће нематеријалне награде, као и новчане које могу да износе и до 1.890.000 динара бруто.

У оквиру програма „ЈА ИМАМ ИДЕЈУ!“ у току 2017. године пријављено је укупно 993 идеје, са оствареним ефектом од преко 500 милиона динара.

Бренд за пријатна путовања

Позицију лидера на српском тржишту малопродаје нафтних деривата, поред квалитета горива, НИС одржава и улагањем у опрему, едукацију запослених и амбијент бензинских станица.

У 2017. НИС је изградио три нове бензинске станице у Србији, реконструисао њих

11

и купио једну бензинску станицу. На тржиште Србије пласиран је ТНГ унапређеног квалитета, из модернизоване Рафинерије нафте у Панчеву.

На регионалном тржишту НИС је наставио са проширењем понуде врхунских *G-Drive* горива и лансирао програм лојалности у Босни и Херцеговини и Бугарској.

Привредна комора Србије доделила је НИС-у награде у категорији „Производна добра и пословне услуге“ – за најбољи корпоративни бренд и најбољи робни бренд – „НИС Петрол“.

1.08 OMS Еталон

Један од важних карика у изградњи бољих резултата и даљем повећању ефикасности НИС-а је увођење система оперативног менаџмента – OMS. НИС је 2017. годину прогласио годином OMS Еталона, који представља скуп узајамно повезаних управљачких пракси, поступака и процедура и има за циљ обезбеђивање максималне оперативне ефикасности кроз поузданост и безбедност производних процеса и ангажовања свих запослених у процесу сталног побољшавања.

Смањење оперативних трошкова, ефикасно управљање оперативним ризицима и вођење ефикасног бизниса постиже се повећањем поузданости и безбедности производних процеса, применом најбољих пракси у менаџменту, подстицањем креативних иницијатива и мотивацијом свих запослених на основу смисленог и контролисаног процеса непрекидног усавршавања.

Циклус управљања оперативним пословањем успоставља систематски приступ у остварењу циљних показатеља оперативног пословања. Овај циклус се усклађује са процесом формирања стратешких циљева и бизнис планирања, као и са формирањем мерљивих критеријума ефикасности (перформанси), који су засновани на најбољим индустријским праксама.

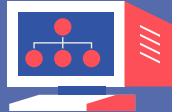
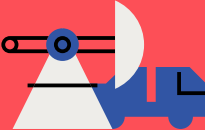
Постизање циљева система оперативног менаџмента осигурава се реализацијом захтева три функционалне групе елемената:

- Кровни елементи – обезбеђују поставку OMS-а и утичу на начин размишљања, начин понашања и посвећеност свих запослених на свим нивоима. Ови елементи су кључни фактор успеха имплементације и одрживости OMS-а и обухватају лидерство и културу и управљање ефикасношћу и стално усавршавање.
- Основни елементи – који су фокусирани на људе, поступке и опрему и обухватају управљање поузданошћу и интегритетом опреме, управљање производним процесима и управљање организацијом и компетенцијама.
- Елементи подршке – поступци који се одnose на управљање оперативним ризицима, управљање извођачима и добављачима, управљање пројектима, управљање догађајима и спремношћу за ванредне ситуације, управљање информацијама и документацијом, управљање изменама и управљање очекивањима заинтересованих страна.

Током 2017. године спроведена је дијагностика оперативног пословања и формирана је организациона структура која ће пратити имплементацију OMS-а. На основу резултата дијагностике и сагледавања пословних процеса у односу на захтеве OMS елемената, сачињен је План активности за унапређење поступака и формиран портфолио пројеката у оквиру којих ће се ова унапређења реализовати.

Лидерство и култура

	Управљање оперативним ризицима
	Управљање извођачима и добављачима
	Управљање пројектима
	Управљање информацијама, документацијом, политикама и стандардима
	Управљање спремношћу за догађаје
	Управљање променама
	Управљање очекивањима заинтересованих страна

Управљање организацијом и компетенцијама	Управљање производним процесима	Управљање поузданошћу и интегритетом опреме
ЉУДИ	КОРИСТЕ	ОПРЕМУ
		
Управљање ефикасношћу и стално усавршавање		

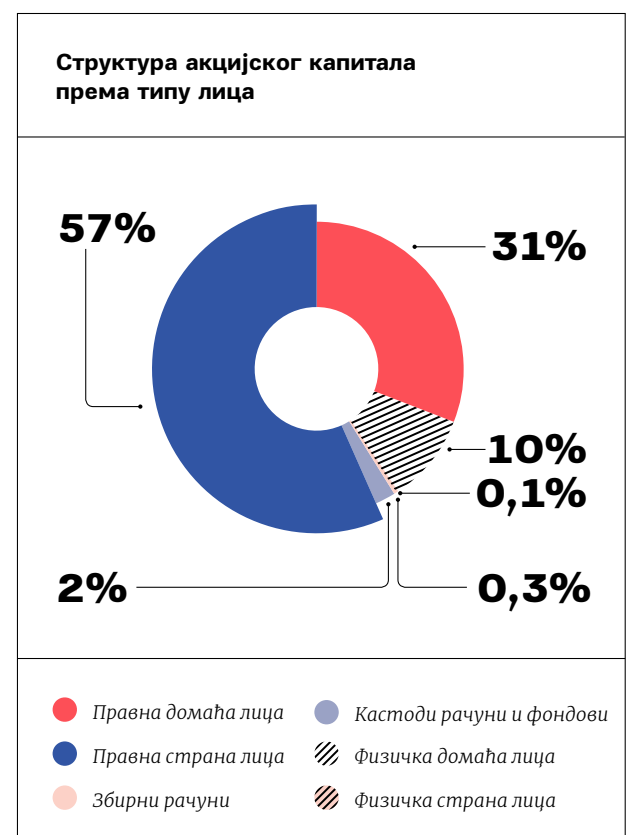
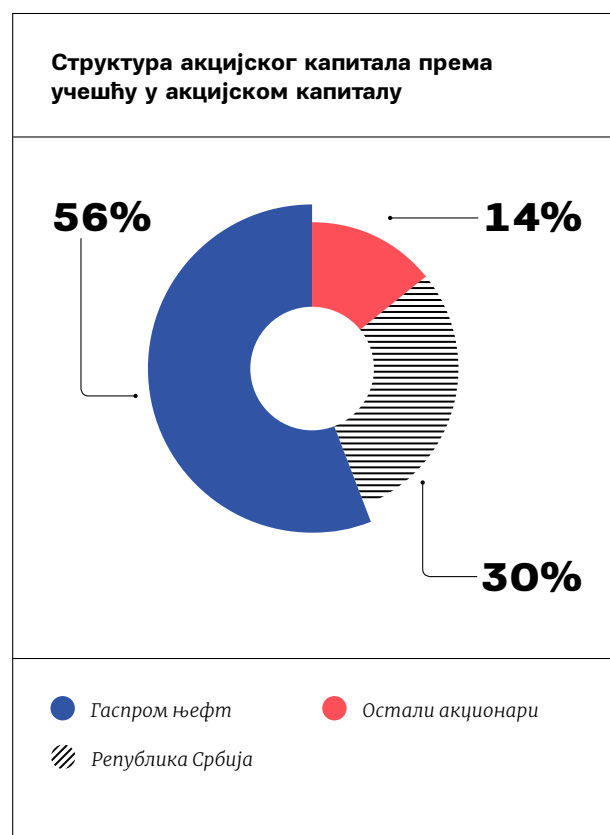

1.09 Хартије од вредности

Структура акцијског капитала

Акцијски капитал НИС-а износи 81,53 милијарде динара и подељен је на укупно 163.060.400 акција номиналне вредности 500,00 динара. Све емитоване акције су обичне акције и дају својим власницима следећа права:

- право учешћа и гласања на скупштини, тако да једна акција увек даје право на један глас,
- право на исплату дивиденде у складу са важећом регулативом,
- право учешћа у расподели ликвидационог остатка или стечајне масе у складу са законом којим се уређује стечај;
- право пречег стицања обичних акција, и других финансијских инструмената заменивих за обичне акције, из нових емисија, и
- друга права у складу са Законом о привредним друштвима и актима Друштва.

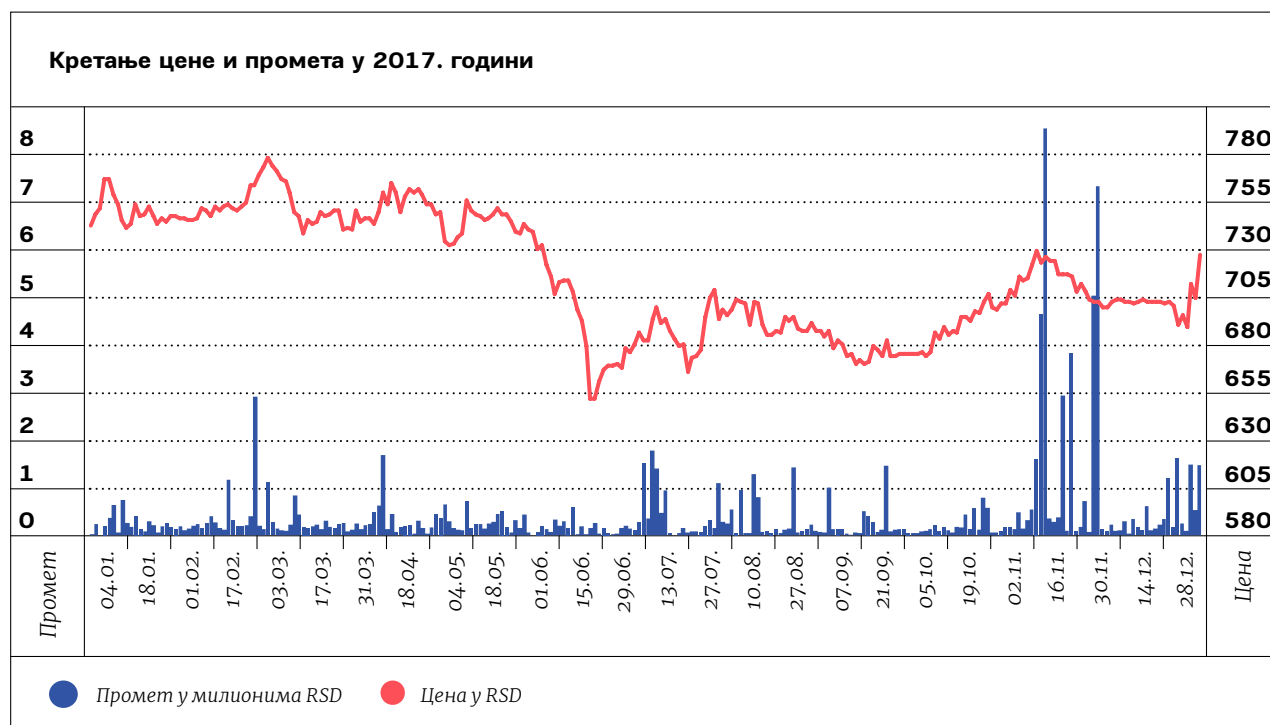
Структура првих 10 акционара са највећим учешћем у акцијском капиталу приказана је у табели:

Акционар	Број акција	% учешћа у акцијском капиталу
ЈАД „Гаспром њефт“	91.565.887	56,15%
Република Србија	48.712.094	29,87%
<i>Societe Generale</i> банка Србија а.д. – кастоди рачун – фонд	1.360.334	0,83%
<i>Unicredit Bank</i> Србија а.д. – кастоди рачун	543.477	0,33%
<i>Societe Generale</i> банка Србија а.д. – кастоди рачун – фонд	386.320	0,24%
<i>Global Macro Capital Opportunities</i>	342.465	0,21%
Актив-фонд д.о.о. Београд	236.330	0,14%
<i>AWLL Communications</i> д.о.о. Београд	227.352	0,14%
Керамика Јовановић д.о.о. Зрењанин	203.824	0,12%
Компанија Дунав осигурање а.д.о. Београд	196.517	0,12%
Остали акционари	19.285.800	11,83%
Укупан број акционара на дан 31. децембар 2017. године:		2.113.904

Трговање акцијама и показатељи по акцији

Акцијама НИС а.д. Нови Сад тргује се на Прајм листингу Београдске берзе а.д.

Током 2017. године Друштво није стицало сопствене акције.

Преглед трговања акцијама НИС а.д. Нови Сад на Београдској берзи у 2017. години

Последња цена (31. децембар 2017.)	724 RSD
Највиша цена (3. март 2017.)	775 RSD
Најнижа цена (21. јун 2017.)	640 RSD
Укупан промет	1.060.218.855 RSD
Укупан обим (број акција)	1.483.530 акција
Укупан број трансакција	22.982 трансакције
Тржишна капитализација на дан 31. децембар 2017.	118.055.729.600 RSD
EPS	170,43 RSD
Консолидована EPS	165,35 RSD
P/E рацио	4,2
Консолидовани P/E рацио	4,4
Књиговодствена вредност на дан 31. децембар 2017.	1.465,51 RSD
Консолидована књиговодствена вредност на дан 31. децембар 2017.	1.380,17 RSD
P/BV рацио	0,5
Консолидовани P/BV рацио	0,5

Дивиденде

Политика дивиденди НИС а.д. Нови Сад заснована је на избалансираном приступу који узима у обзир неопходност задржавања добити за потребе финансирања будућих инвестиција, као и стопу повраћаја на уложени капитал и износ исплате дивиденди. Дугорочна политика дивиденди предвиђа да се најмање 15% остварене нето добити исплати акционарима у облику дивиденде.

Приликом утврђивања предлога одлуке о расподели добити и исплати дивиденде, менаџмент Друштва узима у обзир низ фактора, укључујући финансијску ситуацију, планове за инвестиције, обавезе за отплату кредита, макроекономско окружење и законске прописе. Сваки од ових фактора, засебно или у комбинацији, уколико је довољно значајан, може да утиче на предложену исплату дивиденде.

4 милијарде RSD

НИС је пету годину заредом исплатио дивиденду својим акционарима, а за ту намену издвојено је 25 одсто нето добити у 2016. години, односно 4,021 милијарде динара.

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Нето добит (губитак), у млрд. RSD ¹	(4,4)	16,5 ²	40,6 ³	49,5	52,3	30,6	16,1	16,1
Укупан износ дивиденде, у млрд. RSD	0,00	0,00	0,00	12,4	13,1	7,6	4,0	4,0
Рацио исплате	-	-	-	25%	25%	25%	25%	25%
Зарада по акцији, у RSD	-	101,1	249,0	303,3	320,9	187,4	98,8	98,6
Дивиденда по акцији, бруто, у RSD	0,00	0,00	0,00	75,83	80,22	46,85	24,69	24,66
Цена акције на 31.12., у RSD	-	475	605	736	927	775	600	740
Дивидендни принос акционара, у % ⁴	-	-	-	10,3	8,7	6,0	4,1	3,3

1 Нето добит НИС а.д. Нови Сад.

2 Нето добит искоришћена за покриће акумулираних губитака.

3 Нето добит искоришћена за покриће акумулираних губитака.

4 Израчунава се као однос бруто дивиденде према цени акције на крају године.

Односи са инвеститорима

Основни циљ НИС а.д. Нови Сад у односима са инвеститорима је успостављање и развијање дугорочног односа са инвестиционом јавношћу, који је заснован на поверењу кроз транспарентну објаву информација и двосмерну комуникацију. Друштво спроводи низ активности како би ова сарадња била што квалитетнија.

НИС а.д. Нови Сад редовно по завршетку сваког квартала организује презентације остварених резултата, на којима представници највишег нивоа менаџмента у директној комуникацији са представницима инвестиционе јавности детаљно анализирају пословање и остварене резултате. Поред тога, НИС а.д. Нови Сад узима учешће на инвеститорским конференцијама које организују Ерсте Група, Београдска берза и инвестициона компанија *WOOD&Co*. Врата Друштва су увек отворена за оне који желе да добију више информација на састанцима „1-на-1“.

НИС а.д. Нови Сад сваке године организује Дан инвеститора, који се одржава у просторијама Друштва и на коме увек представља важне и значајне пројекте. Ове године резултати пословања НИС Групе у првих девет месеци 2017. године и пројекат „Дубока прерада“ у Рафинерији нафте Панчево биле су главне теме шестог по реду Дана инвеститора НИС-а одржаног у Пословном центру Друштва у Новом Саду. Овом приликом учесницима Дана инвеститора представљен је и тренинг центар у коме се врши обука запослених на бензинским станицама, као и Музеј НИС-а који сведочи да је историја НИС а.д. Нови Сад уједно и историја истраживања и производње нафте и гаса, као и производње и дистрибуције нафтних деривата на овим просторима.

Значајан извор информација за све заинтересоване стране представља посебан део корпоративног сајта намењен инвеститорима и акционарима.

Овај део сајта редовно се ажурира и допуњава најновијим презентацијама о оствареним резултатима, финансијским извештајима, извештајима ревизора, финансијским календаром, али и другим презентацијама и садржајем.

Квалитет односа са инвеститорима који НИС а.д. Нови Сад негује потврђен је и двома наградама које су додељене НИС а.д. Нови Сад током 2017. године. Веб-сајт за инвеститоре добио је златну награду *Stevie International Business Award* у категорији специјализованих интернет сајтова намењених информисању инвеститора и акционара, и тиме се први пут сврстао међу победнике овог престижног такмичења. Ова награда уједно представља и међународну потврду дугорочно доброг и транспарентног односа према својим инвеститорима и акционарима.

НИС а.д. Нови Сад добитник је Златне плакете Београдске берзе за најбоље односе са инвеститорима у 2017. години, а ово вредно признање освојено је у конкуренцији 17 домаћих и регионалних компанија. Награду су доделили угледни финансијски аналитичари и универзитетски професор на основу процене 35 критеријума отворености компанија према инвестиционој јавности, а ово признање додељено је Друштву већ пети пут.

Опис финансијских инструмената које Група користи

Услед изложености валутном ризику НИС Група користи форвард трансакције на девизном тржишту као инструмент управљања овом врстом ризика.

Као матично друштво за целу Гаспром њефт Групу, у оквиру које послује и НИС а.д. Нови Сад са својим зависним друштвима, ЈАД „Гаспром њефт“ управља инструментима робног хеџинга на нивоу Гаспром њефт Групе и процењује да ли је потребно коришћење одговарајућих инструмената робног (*commodity*) хеџинга

Квалитет односа са инвеститорима који НИС а.д. Нови Сад негује потврђен је и двома наградама које су додељене НИС а.д. Нови Сад током 2017. године, а то су: златна награда *Stevie International Business Award* и златна плакета Београдске берзе.

<http://ir.nis.eu>

Рејтинг

Рејтинг					
Рејтинг доделио	Члан групе	Претходна оцена		Оцена рејтинга	
		Оцена	Датум	Оцена	Датум
Агенција за привредне регистре Републике Србије	–	ББ Веома добар бонитет	12.7.2016.	ББ Веома добар бонитет	1.2.2018.
Bisnode д.о.о. Београд, Србија	Dun&Breadstreet	5A3 Fair Down	25.1.2017.	5A1 Strong Even	30.1.2018.
	Bisnode AB, Стокхолм, Шведска	C2	25.1.2017.	C2	30.1.2018.

**Поуздани
партнер
инвеститора**

Транспарентан однос према акционарима и свеобухватно и правовремено информисање инвестиционе јавности о најважнијим активностима Друштва стратешко су опредељење НИС-а.

За такав однос НИС је у 2017. години, у конкуренцији

17

домаћих и регионалних компанија, пети пут добио награду Београдске берзе за најбоље односе са инвестиционом јавношћу, док је НИС-ов веб-сајт за инвеститоре *ir.nis.eu* добио златну награду *Stevie International Business Award*, у категорији специјализованих интернет сајтова намењених информисању инвеститора и акционара.

Пету годину заредом, НИС је исплатио дивиденду својим акционарима, а за то је издвојено 25 одсто нето добити из 2016. године, што износи

4,021

милијарде динара.

1.10 Корпоративно управљање

Изјава о примени кодекса корпоративног управљања

У складу са чланом 368. Закона о привредним друштвима (у даљем тексту „Закон”) НИС а.д. Нови Сад изјављује да примењује Кодекс корпоративног управљања НИС а.д. Нови Сад (у даљем тексту „Кодекс”) који је доступан на интернет страници Друштва. Ова Изјава садржи детаљан и свеобухватан преглед пракси корпоративног управљања које Друштво спроводи.

Кодекс представља допуну правила садржаних у Закону и Статуту НИС а.д. Нови Сад (у даљем тексту „Статут”), у складу са којима треба да се понашају носиоци корпоративног управљања Друштва. Одбор директора Друштва стара се о примени кодексом успостављених принципа, прати његово спровођење и усклађеност организације и деловања Друштва са Кодексом и Законом.

Систем управљања Друштвом

Друштво је успоставило једнодомни систем управљања, у коме централну улогу у управљању Друштвом има Одбор директора, који је

одговоран за реализацију постављених циљева и остваривање резултата, док акционари своја права и контролу врше првенствено преко Скупштине акционара.

Одредбама Статута извршено је потпуно и јасно разграничење делокруга послова Одбора директора у односу на делокруг послова Скупштине акционара, генералног директора Друштва и тела која образују органи управљања Друштва.

Скупштина акционара и права акционара

Скупштину акционара као највиши орган Друштва чине сви акционари. Све акције НИС а.д. Нови Сад су обичне акције које власницима дају иста права, при чему свака акција даје право на један глас. Акцима Друштва нису предвиђена ограничења која би се односила на број акција или број гласова на седници Скупштине акционара које може имати једно лице.

Седнице Скупштине акционара могу бити редовне и ванредне. Редовну седницу Скупштине акционара сазива Одбор директора и она се одржава најкасније 6 месеци након завршетка пословне године. Ванредне седнице сазива Одбор директора на основу своје одлуке или по захте-

<http://ir.nis.eu/sr/korporativno-upravae/kodeks-korporativnog-upravaa/>

<http://ir.nis.eu/sr/korporativno-upravae/opshta-akta-drushstva/>

ву акционара који поседују најмање 5% акција Друштва.

<http://ir.nis.eu/sr/korporativno-upravae/skupstina-akcionara/#c130>

Правила која се односе на начин сазивања седница, начин рада и одлучивања Скупштине акционара, а посебно питања везана за начин остваривања права акционара у вези са Скупшти-

ном акционара су унапред прописана и обједињена у Пословнику Скупштине акционара Друштва, који је јавно објављен и доступан свим акционарима.

Позив за седницу Скупштине акционара упућује се објавом на интернет-страници Друштва (www.nis.eu), интернет-страници регистра привредних субјеката (www.apr.gov.rs) и интернет страници регулисаног тржишта (www.belex.rs), најкасније 30 дана пре дана одржавања редовне, односно 21 дан пре одржавања ванредне седнице. Истовремено са објавом позива за седницу Скупштине акционара на интернет страници Друштва објављују се и материјали за седницу Скупштине акционара, који су такође доступни на увид у седишту Друштва сваком акционару који то захтева или његовом пуномоћнику, до дана одржавања седнице.

Позив за седницу Скупштине, поред информација о месту и времену одржавања седнице и дневном реду, садржи и обавештење о начину на који су акционарима доступни материјали за седницу, објашњења о правима акционара, начину и роковима за њихово остваривање и о Дану акционара. Уз позив се, такође, објављују и формулари за давање пуномоћја и формулари за гласање у одсуству, који су доступни и у седишту Друштва, као и формулари за гласање електронским путем.

Све усвојене одлуке Скупштине акционара се објављују на интернет-страници Друштва заједно са извештајем Комисије за гласање о резултатима гласања, записником са седнице Скупштине акционара, као и списком учесника и позваних лица и списком присутних и заступаних акционара Друштва.

Позив и материјали за седницу Скупштине акционара, као и усвојене одлуке и остали документи,

**Структура корпоративних органа и тела
НИС а.д. Нови Сад**

објављени након одржавања седнице Скупштине акционара доступни су на српском, руском и енглеском језику.

Посебна права акционара

Уговором о куповини и продаји акција НИС а.д. Нови Сад, који је закључен 24. децембра 2008. године између ЈАД „Гаспром њефт” и Републике Србије, предвиђено је да све док су уговорне стране акционари НИС а.д. Нови Сад, нити једна од страна неће продати, пренети или на други сличан начин располагати власништвом над пакетом акција, делимично или у целисти, у корист било ког трећег лица, осим ако претходно не понуди другој страни да купи пакет акција у складу са истим условима који буду понуђени од стране трећег лица.

У складу са чланом 4.4.1. истог уговора, све док је Република Србија акционар Друштва са најмање 10% учешћа у основном капиталу, иста ће имати право на онај број чланова Одбора директора који је пропорционалан њеном учешћу у основном капиталу.

Право на учешће у раду Скупштине акционара

Право на учешће у раду и право гласа на седници Скупштине акционара имају сви акционари који су власници акција НИС а.д. Нови Сад на Дан акционара, који пада на десети дан пре дана одржавања седнице Скупштине акционара, на основу евиденције Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности.

Право учешћа у раду Скупштине акционара подразумева право акционара да гласају, право да учествују у расправи о питањима на дневном реду Скупштине акционара, укључујући и право на подношење предлога, постављање питања која се односе на дневни ред Скупштине акционара и добијање одговора, у складу са Законом, Статутом и Пословником Скупштине акционара, којим су прецизније утврђене процедуре за вршење ових права.

Према Статуту, право да лично учествује у раду Скупштине акционара има акционар Друштва са најмање 0,1% акција од укупног броја акција

Друштва, односно пуномоћник који представља најмање 0,1% од укупног броја акција Друштва. Акционари Друштва који појединачно поседују мање од 0,1% од укупног броја акција Друштва, имају право да учествују у раду Скупштине акционара преко заједничког пуномоћника, да гласају у одсуству или да гласају електронским путем, без обзира на број акција које поседују, при чему сви наведени облици гласања имају једнако дејство. Постојање цензуса за лично учешће условљено је чињеницом да Друштво има изузетно велики број акционара (око 2,1 милиона) и да постојање цензуса у оваквим околностима представља нужност, како се не би довели у питање ефикасност и рационалност у погледу планирања и одржавања седница Скупштине акционара.

Друштво је омогућило свим акционарима давање пуномоћја електронским путем и електронско гласање пре седнице, при чему пуномоћје тј. формулар за гласање мора бити потписан квалификованим електронским потписом, у складу са законом којим се уређује електронски потпис.

Предлагање допуне дневног реда

У складу са Статутом и Законом један или више акционара Друштва, који поседују најмање 5% акција са правом гласа, могу Одбору директора упутити предлог који садржи додатне тачке за дневни ред седнице Скупштине акционара о којима предлажу да се расправља, као и додатне тачке о којима се предлаже да Скупштина акционара донесе одлуку.

Право на постављање питања, добијање одговора и подношење предлога

Акционар Друштва, који има право учешћа у раду Скупштине акционара, може да постави питања која се односе на тачке дневног реда седнице Скупштине акционара, као и друга питања у вези са Друштвом, у мери у којој су одговори на та питања неопходни за правилну процену питања која се односе на тачке дневног реда седнице Скупштине акционара. На постављена питања одговарају чланови Одбора директора.

Већина за одлучивање

Одлуке Скупштине акционара усвајају се, по правилу, обичном већином гласова присутних акционара Друштва који имају право гласа по предметном питању, осим уколико Законом, Статутом или другим прописима за поједина питања није одређен већи број гласова.

Изузетно од овога, све док Република Србија буде имала најмање 10% учешћа у основном капиталу Друштва, неопходан је потврдан глас Републике Србије за доношење одлука Скупштине акционара о следећим питањима: усвајање финансијских извештаја и извештаја ревизора, промене Статута, повећање и смањење основног капитала, статусне промене, стицање и располагање имовином велике вредности Друштва, промене претежне делатности и седишта Друштва и престанак Друштва.

Активности Скупштине акционара у 2017. години

У 2017. години одржана је IX редовна седница Скупштине акционара (27. јун 2017. године) у Београду, у згради Пословног центра НИС, ул. Милентија Поповића бр. 1, док ванредних седница није било.

На IX редовној седници Скупштина акционара је усвојила финансијске и консолидоване финансијске извештаје Друштва за 2016. годину са мишљењем ревизора и изабрала ревизора за 2017. годину (*PricewaterhouseCoopers* д.о.о. Београд). Усвојен је и Годишњи извештај Друштва за 2016. годину и Извештај о извршеној ревизији Годишњег извештаја, Извештај о анализи рада Одбора директора и комисија Одбора директора, Годишњи извештај Одбора директора о рачуноводственој пракси, пракси финансијског извештавања и усклађености пословања са законом о другим прописима, као и Извештај о раду Одбора Скупштине акционара. Скупштина акционара је усвојила и Извештај о примерености састава Одбора директора и броја чланова Одбора директора потребама Друштва и Извештај о процени износа и структуре накнада за чланове Одбора директора НИС а.д. Нови Сад, који су израђени уз помоћ екстерних експерата.

Поред овога, Скупштина акционара је усвојила и Одлуку о расподели добити за 2016. годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити Друштва, којом је утврђено да се за исплату дивиденде издваја 25% добити остварене у 2016. години, тј. одлучено је да акционарима Друштва буде исплаћено укупно 4,021 милијарде динара.

Скупштина акционара је такође именовала чланове Одбора директора и председника и чланове Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара за актуелни мандатни период и усвојила информацију о одобравању закључења послова у којима постоји лични интерес.

Однос према акционарима и информисање акционара

Поред извештаја које НИС као јавно акционарско друштво објављује у складу са законским прописима и који су јавно доступни свим заинтересованим лицима, укључујући и извештаје о резултатима пословања који се представљају акционарима на седници Скупштине акционара, Друштво такође има развијену двосмерну комуникацију са акционарима и инвеститорима, који имају додатну могућност да током године добију све потребне информације о пословању Друштва и својим правима преко Канцеларија за послове са мањинским акционарима у Новом Саду и Београду, посебног *Call* центра, мејл сервиса, преко којег сваки акционар може постављати питања и добијати одговоре електронским путем, као и преко Службе за односе са инвеститорима.

Такође, Друштво одржава посебне презентације за акционаре и инвеститоре у вези са најбитнијим догађајима и учествује на састанцима са представницима инвестиционе заједнице. На кварталним презентацијама резултата пословања, редовно су присутни и представници највишег руководства Друштва, а на овим презентацијама се разматрају како резултати у протеклом периоду, тако и планови и стратегија Друштва.

НИС а.д. Нови Сад примењује највише стандарде у погледу информисања, поштујући прин-

Више информација о дивиденди на страни 79

Више информација о Односима са инвеститорима на страни 80

ципе равноправног третмана свих корисника информација и обезбеђивања да објављене информације буду на једнак и једноставан начин доступне свим заинтересованим лицима у најкраћем могућем периоду и у том циљу у великој мери користи своју интернет-страницу. Посебан сегмент интернет-странице, који је намењен акционарима и инвеститорима, садржи најважније вести, одлуке органа, одговоре на најчешћа питања акционара у претходном периоду, као и све потребне информације о акцијама, правима акционара и дивиденди. Све информације и документи на интернет-страници су доступни на српском, руском и енглеском језику. Током 2017. године знатно је унапређен дизајн и додатно обogaћен садржај овог сегмента интернет странице са циљем бољег информисања и лакшег коришћења овог облика комуникације од стране акционара и инвеститора. Процес обавезног извештавања регулисан је посебним актима Друштва који регулишу начин и поступак објаве информација и њихову доставу надлежним институцијама.

У Друштву постоји механизам за спречавање и решавање потенцијалних конфликта између мањинских акционара и Друштва. Друштво има петочлану Комисију за решавање по жалбама мањинских акционара, која ради на основу Пословника о раду ове Комисије.

Овим пословником уређене су процедуре обраћања мањинских акционара Комисији, рад на њеним седницама, обавезе и одговорности њених чланова и друга релевантна питања, а Пословник је доступан на интернет-страници Друштва.

Одбор директора

Централну улогу у управљању Друштвом има Одбор директора, који је колективно одговоран за дугорочни успех Друштва, а у чијој надлежности је постављање основних пословних циљева и праваца даљег развоја Друштва, као и утврђивање и контрола успешности примене пословне стратегије Друштва.

Састав Одбора директора

Чланове Одбора директора именује и разрешава Скупштина акционара. До 27. јуна 2017. године

Одбор директора имао је 11 чланова, док је на IX редовној седници Скупштине акционара именовано 10 чланова Одбора директора. Чланови бирају председника Одбора директора, а функције председника Одбора директора и Генералног директора су раздвојене. Чланови Одбора директора поседују адекватну комбинацију потребних знања, способности и искустава релевантних за врсту и обим делатности које обавља НИС а.д. Нови Сад.

Кандидате за чланове Одбора директора може предложити Комисија за именовања или акционари Друштва који појединачно или заједно поседују најмање 5% акција Друштва.

Одбор директора чине извршни и неизвршни директори. До 22. марта 2017. године, Одбор директора у свом саставу имао је два извршна члана док су остали чланови Одбора директора били неизвршни, а од 22. марта 2017. године има једног извршног члана, док су сви остали чланови неизвршни, при чему су два неизвршна директора истовремено и независни чланови Одбора директора који испуњавају посебне услове прописане Законом.

Одбор директора има значајан број иностраних чланова који доносе међународно искуство, уз разумевање изазова са којима се Друштво суочава. Од 10 чланова Одбора директора, 6 су руски држављани, 2 су држављани Републике Србије, један је држављанин Француске, а један је држављанин Аустрије.

Чланови Одбора директора морају испуњавати услове који су прописани Законом, као и посебне услове прописане Статутом, о чему дају Изјаву на почетку мандата и имају обавезу да обавештавају Друштво о свим променама у свом статусу, а нарочито оним због којих евентуално више не испуњавају услове за чланство у Одбору директора или које би могле значити постојање сукоба интереса или кршење забране конкуренције.

Мандат чланова Одбора директора престаје на првој наредној редовној седници Скупштине акционара, осим у случају кооптације када мандат кооптираних чланова Одбора директора траје до прве наредне седнице Скупштине ак-

ционара. По истеку мандата сваки члан Одбора директора може бити поново именован без ограничења броја мандата.

Промене у саставу Одбора директора у 2017. години

На IX редовној седници Скупштине акционара НИС-а, одржаној 27. јуна 2017. године, за

чланове Одбора директора именовани су: Вадим Јаковљев, Кирил Тјурдењев, Даница Драшковић, Алексеј Јанкевич, Кирил Кравченко, Александар Крилов, Никола Мартиновић, Волфганг Рутеншторфер, Анатолиј Чернер и Станислав Шекшња, док је чланство Горана Кнежевића у Одбору директора НИС а.д. Нови Сад престало даном одржавања наведене седнице Скупштине акционара НИС-а.

Чланови Одбора директора на дан 31. децембар 2017. године

Вадим Јаковљев

председник Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
заменик председника Извршног одбора ЈАД „Гаспром њефт”, први заменик генералног директора задужен за питања истраживања и производње, стратешко планирање, спајања и аквизиције

Рођен је 1970. године.

Дипломирао је 1993. године на Московском инжењерско-физичком институту, смер Примењена нуклеарна физика. Године 1995. завршио је Високу школу за финансије Међународног универзитета у Москви. Од 1999. године поседује сертификат *Chartered Association of Certified Accountants*. Године 2009. стекао је диплому Британског института директора (ИД). Од 1995. до 2000. године радио је у „PricewaterhouseCoopers” на различитим позицијама, од консултанта до менаџера за ревизију. Од 2001. до 2002. године био је на дужности заменика руководиоца финансијско-економске управе ЈУКОС ЕП а.д. Од 2003. до 2004. године финансијски је директор „Југанскњептегаса” НК ЈУКОС. Од 2005. до 2006. године био је заменик генералног директора за економију и финансије „СИБУР-Руске гуме”. Од 2007. до 2010. био је заменик генералног директора за економику и финансије ЈАД „Гаспром њефт”. Од 2007. године је заменик председника Извршног одбора ЈАД „Гаспром њефт”. Од 2010. до 2011. био је финансијски директор ЈАД „Гаспром њефт”. Од 2011. године је на позицији првог заменика генералног директора ЈАД „Гаспром њефт”.

На функцију члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 10. фебруара 2009. године, а на функцију председника Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 31.07.2009. године.

Кирил Тјурдејев

генерални директор НИС а.д. Нови Сад
члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

Рођен је 1977. године.

С највишим успехом је дипломирао на Факултету за међународне односе (висока школска спрема са специјализацијом), и затим магистрирао у области међународног права (са специјализацијом) на Московском државном институту међународних односа (МГИМО). Такође је магистрирао у области права (*LL.M*) на Универзитету у Манчестеру. Стручно се усавршавао у оквиру програма *executive education* у међународној пословној школи *INSEAD* и Лондонској пословној школи. Од 2000. до 2004. године радио је у компанијама *A.T. Kearney* и *Unilever*. Године 2004. почиње да ради у *McKinsey & Co*. Од 2007. до 2012. године радио је као заменик генералног директора за Стратегију и корпоративни развој у компанији "СИБУР – Минерална љубрива". Од 2012. године је извршни потпредседник и члан Извршног одбора АФК "Система". Пре доласка у НИС, Кирил Тјурдејев је био на функцији председника и председавајућег Извршног одбора ОАО "Обједињена нафтно-хемијска компанија" која је у том тренутку улазила у групу компанија АФК "Система", и као председник Одбора директора компаније "Уфаоргсинтез". У априлу 2016. године почиње са радом у НИС-у, на позицији првог заменика генералног директора за прераду и промет. На функцију генералног директора НИС а.д. Нови Сад именован је 22. марта 2017. године.

За члана Одбора директора НИС-а именован је 8. децембра 2016. године.

Даница Драшковић

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

Рођена је 1945. године.

На Правном факултету Универзитета у Београду је дипломирала 1968. године. Од 1968. до 1990. године радила је на пословима финансија у банци, на правно-економским пословима у привреди и као градски судија за прекршаје у Београду. Године 1990. је основала издавачку кућу „Српска реч“, чији је и данас власник. Аутор је три књиге публицистике.

Од 1. априла 2009. до 18. јуна 2013. године је члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад. На ову функцију поново је именована 30. јуна 2014. године.

Алексеј Јанкевич

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
заменик генералног директора за економику и финансије ЈАД „Гаспром њефт“

Рођен је 1973. године.

Године 1997. завршио је Државни електротехнички Универзитет у Санкт Петербургу (ЛЕТИ), смер „Оптички инструменти и системи“. Године 1998. је завршио Међународну школу менаџмента ЛЕТИ-Лованиум у Санкт-Петербургу. Од 1998. до 2001. године радио је у консултантској кући „КАРАНА“. Од 2001. до 2005. је радио на пословима заменика начелника Управе за планирање, буџет и контролинг ЗАД „ЈУКОС РМ“ (део који је одговоран за логистику, прераду и промет). Године 2004. је стекао звање „Certified Management Accountant“ (СМА). Од 2005. до 2007. године је заменик финансијског директора „ЛЛК-Интернешнл“ (бави се производњом и продајом уља и специјалних нафтних деривата и послује у оквиру ЛУКОИЛ групе). Од 2007. до 2011. године је начелник Департмана за планирање и буџет, руководиоца Дирекције за економику и корпоративно планирање ЈАД „Гаспром њефт“. Од августа 2011. године је в.д. заменика генералног директора ЈАД „Гаспром њефт“ за економику и финансије. Од марта 2012. године је члан Извршног одбора ЈАД „Гаспром њефт“, заменик генералног директора ЈАД „Гаспром њефт“ за економику и финансије.

На функцију члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 18. јуна 2013. године.

Кирил Кравченко

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
заменик генералног директора за организациона
питања ЈАД „Гаспром њефт“

Рођен је 1976. године.

Године 1998. је са највећим успехом дипломирао социологију на Московском државном универзитету „М. В. Ломоносов“, где је магистрирао. Даље образовање наставио је на Отвореном британском универзитету (менаџмент финансија), а од 2003. до 2004. године у школи бизниса *IMD Business School*. Доктор је економских наука и професор. До 2000. године радио је у области консалтинга, а од 2000. до 2004. године у компанији ЈУКОС, у Москви и Западном Сибиру и у компанији *Schlumberger* (партнерски програм са НК ЈУКОС). Од 2004. до 2007. године био је административни директор „МХК ЕвроХим“ а.д. Више пута је биран за члана управних одбора у већим руским и интернационалним компанијама. У априлу 2007. године именован је за потпредседника ЈАД „Гаспром њефт“. Од јануара 2008. године до марта 2009. године био је заменик председника Извршног одбора ЈАД „Гаспром њефт“, заменик генералног директора за организациона питања. Од марта 2009. године до јула 2017. године био је заменик генералног директора ЈАД „Гаспром њефт“ за управљање иностраним активима. Од јула 2017. године је заменик генералног директора ЈАД „Гаспром њефт“ за организациона питања. Од фебруара 2009. до 22. марта 2017. године обављао је дужност генералног директора НИС а.д. Нови Сад.

На функцију члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 10. фебруара 2009. године.

Александар Крилов

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
директор Дирекције за регионалну продају ЈАД
„Гаспром њефт“

Рођен је 1971. године.

Године 1992. завршио је ЛМУ (град Лењинград), 2004. године – Правни факултет СпбГУ, а 2007. године Московску интернационалну вишу школу за бизнис МИРБИС МБА, смер стратешки менаџмент и предузетништво. Од 1994. до 2005. године радио је на руководећим радним местима у области промета некретнина (генерални директор, председник) у следећим компанијама: Руско-канадска СП „Петробилд“ и ЗАД „Алпол“. У периоду од 2005. до 2007. године био је заменик руководиоца у Дирекцији за реализацију у ДОО „Сибур“. Од априла 2007. године до данас, руководиоца је Департмана за снабдевање нафтним дериватима, руководиоца Департмана за регионалну продају и директор Дирекције за регионалну продају ЈАД „Гаспром њефт“.

На функцију члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 29. новембра 2010. године.

Никола Мартиновић

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

Рођен је 1947. године.

Основну школу завршио је у Фекетићу, а гимназију у Србобрану. Дипломирао је на Економском факултету у Суботици, где је и магистрирао на тему „Трансформација пореског система у Србији са увођењем ПДВ-а“. Од 1985. до 1990. године налазио се на челу компаније „Солид“ у Суботици, а наредне две године, до 1992. године, био је на функцији помоћника министра унутрашњих послова у Министарству унутрашњих послова Републике Србије. Од 1992. до 2000. године радио је као помоћник генералног директора Нафтне индустрије Србије за финансије, односно као генерални директор „Нафтагас промета“ од 1996. до 2000. године. Од 2005. године до 31. августа 2013. године у НИС а.д. Нови Сад обавља послове специјалног саветника. Од 1. септембра 2013. године до 15. децембра 2013. године обављао је функцију специјалног саветника Генералног директора „О Зоне а.д. Београд“, а од 15. децембра 2013. до одласка у пензију 17. новембра 2014. године обављао је послове саветника директора НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад. Почев од 22. новембра 2011. године, ангажован је и као члан Савета гувернера Народне банке Србије.

Био је члан Управног одбора Нафтне индустрије Србије/НИС а.д. Нови Сад од 2004. до 2008. године, а на исту функцију именован је и 10. фебруара 2009. године.

Волфганг Рутеншторфер

*независни члан Одбора директора
НИС а.д. Нови Сад*

Рођен је 1950. године.

Године 1976. дипломирао је економију и бизнис администрацију на Бечком универзитету економије и бизниса. Стекао је звање доктора наука. Године 1976. почео је да ради у компанији ОМВ, 1985. године је прешао у Дирекцију за планирање и контролу, а 1989. године преузео одговорност за стратешки развој групе ОМВ. Пошто је 1990. године био постављен за директора маркетинга, постао је члан Извршног одбора 1992. године и био задужен за финансије и хемијске производе. Остао је у Извршном одбору компаније ОМВ до почетка 1997. године, када је постао заменик министра финансија. Првог јануара 2000. године вратио се у Извршни одбор ОМВ-а и био задужен за финансије до априла 2002. године, а за гас до децембра 2006. године. У периоду од 1. јануара 2002. до 31. марта 2011. године био је председник Извршног одбора ОМВ групе. Г-дин Рутеншторфер је био или је још увек члан одбора друштава као што су VIG, Roche, RHI AG и Telekom Austria.

На функцију независног члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 20. априла 2012. године.

Анатолиј Чернер

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
заменик председника Извршног одбора, заменик
генералног директора за логистику, прераду и
промет ЈАД „Гаспром њефт“

Рођен је 1954. године.

Године 1976. завршио је Нафтни институт у Грозном, смер хемијске технологије прераде нафте и гаса. Од 1976. до 1993. године радио је у Рафинерији „Шерипов“ у Грозном, где је прошао пут од оператера до директора Рафинерије. Године 1996. почео је да ради у компанији „Славњефт“, на месту управника Одељења за промет нафте и нафтних деривата, а касније је именован за потпредседника НГК „Славњефт“. На дужност потпредседника за прераду и промет компаније „Сибњефт“ (од јуна 2006. године – ЈАД „Гаспром њефт“) именован је у априлу 2006. године.

На функцију члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 10. фебруара 2009. године.

Станислав Шекшња

независни члан Одбора директора
НИС а.д. Нови Сад
професор међународне школе бизниса INSEAD

Рођен је 1964. године.

Шеф праксе у одељењу „Talent Performance and Leadership Development Consulting“. Директор је „Talent Equity Institute“, старији партнер компаније „Ward Howell“ и професор предузетничког лидерства међународне школе бизниса INSEAD. Има преко 15 година искуства рада у сфери практичног управљања. Обављао је дужности генералног директора „Алфа телеком“, председника и генералног директора „Millicom International Cellular“, Русија и ЗНД, главног оперативног директора „Вимпелком“, директора за управљање особљем „ОТИС Еливејтор“, Централна и Источна Европа. Био је председник Управног одбора ОАД СУЕК и ЗАД „Вимпелком-Р“.

На функцију независног члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад именован је 21. јуна 2010. године.

Састав Одбора директора на дан 31. децембар 2017. године

Функција	Име и презиме	Датум првог именованја у састав Од	Извршни директор	Не-извршни директор	Независни директор	Држављанство
Председник Од	Вадим Јаковљев	10.02.2009.		X		руско
Генерални директор	Кирил Тјурдењев	08.12.2016.	X			руско
Члан Од	Кирил Кравченко	10.02.2009.		X		руско
Члан Од	Алексеј Јанкевич	18.06.2013.		X		руско
Члан Од	Александар Крилов	29.11.2010.		X		руско
Члан Од	Никола Мартиновић	24.09.2005. ¹		X		српско
Члан Од	Даница Драшковић	01.04.2009. ²		X		српско
Члан Од	Волфганг Рутеншторфер	20.04.2012.		X	X	аустријско
Члан Од	Анатолиј Чернер	10.02.2009.		X		руско
Члан Од	Станислав Шекшња	21.06.2010.		X	X	француско

1 Никола Мартиновић је био члан Управног одбора НИС а.д. Нови Сад (данас Одбор директора) у периоду од 24.09.2005. године до 29. фебруара 2008. године, а за члана је поново именован 30.09.2008. године. Пре именованја у Управни одбор НИС а.д. Нови Сад био је члан Управног одбора Јавног предузећа НИС – Нафтна индустрија Србије од 1. априла 2004. године до 23.09.2005. године.

2 Даница Драшковић је била члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад (раније Управни одбор) у периоду од 1. априла 2009. године до 18. јуна 2013. године, а поново је именована за члана Одбора директора 30. јуна 2014. године.

Активности Одбора директора у 2017. години

Одбор директора одржао је 2 седнице уз лично присуство чланова и 19 писаних седница. Присуство чланова седницама Одбора директора у просеку износи 99,24%, при чему је најнижи проценат присуства на једној седници Одбора директора био 90,90% одсто.

На дневном реду Одбора директора, поред редовних активности које се односе на разматрање Годишњег извештаја НИС а.д. Нови Сад, Финансијских извештаја и Консолидованих финансијских извештаја Друштва за 2016. годину, усвајање периодичних (кварталних) извештаја Друштва у 2017. години, сазивање редовне седнице Скупштине акционара, усвајање Бизнис плана Друштва, одређивање дана, поступка и

начина исплате дивиденди акционарима Друштва, донете су и одлуке о одобрењу конверзије дела потраживања НИС а.д. Нови Сад према ХИП Петрохемија а.д. Панчево у основни капитал ХИП Петрохемија а.д. Панчево, продаји акција Друштва у Јубмес банци а.д. Београд и Дунав осигурању а.д.о. Београд, ликвидацији Огранка Друштва у Туркменистану, престанку својства члана НИС а.д. Нови Сад у друштву ДОО „ЈЕДИНСТВО Велика Грета“ и одобрењу измене рока отплате субординираних и финансијских зајмова између НИС а.д. Нови Сад и зависних друштава у иностранству (НИС ПЕТРОЛ ЕООД, Република Бугарска; NIS PETROL S.R.L. Румунија и NIS PETROL doo Вања Лука, Република Српска). Одбор директора је именовано новог генералног директора Друштва, као и заступника огранака Друштва у Републици Србији, а такође одобрио више пре-

длога за разрешење и именовање представника Друштва у органима зависних друштава НИС а.д. Нови Сад. За потребе остваривања пројектованих циљева Друштва, сагледавања перформанси Друштва и квалитета корпоративног управљања, Одбор директора је кроз кварталне извештаје разматрао анализе пословања у извештајном периоду са проценама пословања НИС а.д. Нови Сад до краја 2017. године као и кроз Извештај о постинвестиционом мониторингу пројеката НИС а.д. Нови Сад у Србији и иностранству. За потребе сагледавања сопствених перформанси, Одбор директора је анализирао и сопствени рад и с тим у вези поднео одговарају-

ћи Извештај за IX редовну седницу Скупштине акционара. Одбор је такође разматрао резултате испуњења кључних показатеља пословања за 2016. годину, као и систем оцењивања кључних показатеља пословања за 2017. годину. Одбор директора је и, као што је раније већ наведено, усвојио Интегрисану корпоративну Стратегију развоја НИС а.д. Нови Сад до 2025. године. .

Током 2017. године, Одбор директора донео је 66 одлука, а контрола извршења донетих одлука прати се кроз периодичне извештаје о извршењу одлука и налога Одбора директора.

Присуство седницама Одбора директора и комисија Одбора директора у 2017. години

Члан ОД	Одбор директора		Комисија за ревизију		Комисија за накнаде		Комисија за именовања	
	% присуства	Број седница	% присуства	Број седница	% присуства	Број седница	% присуства	Број седница
Вадим Јаковљев Председник ОД	100%	21/21	-	-	-	-	-	-
Кирил Тјурдењев ¹ Генерални директор	100%	21/21	-	-	-	-	-	-
Алексеј Јанкевич	100%	21/21	100%	6/6	-	-	-	-
Кирил Кравченко ²	100%	21/21	-	-	-	-	100%	1/1
Александар Крилов	100%	21/21	-	-	-	-	-	-
Никола Мартиновић	100%	21/21	100%	-	-	-	-	-
Горан Кнежевић ³	91,67%	11/12	-	-	-	-	100%	1/1
Даница Драшковић	100%	21/21	-	-	-	-	-	-
Волфганг Рутеншторфер	100%	21/21	100%	6/6	-	-	-	-
Анатолиј Чернер	100%	21/21	-	-	100%	2/2	-	-
Станислав Шекшња	100%	21/21	-	-	100%	2/2	100%	1/1
Чланови комисија ОД који нису чланови ОД								
Ненад Мијаиловић	-	-	100%	6/6	-	-	-	-
Зоран Грујичић	-	-	-	-	100%	2/2	-	-

1 Генерални директор од 22. марта 2017. године.

2 Генерални директор до 21. марта 2017. године.

3 Члан Одбора директора и председник Комисије за именовања до 27. јуна 2017. године.

Пословник и седнице Одбора директора

Пословником о раду Одбора директора и комисија Одбора директора Друштва (у даљем тексту „Пословник о раду Одбора директора“) уређен је начин рада и доношења одлука Одбора директора и комисија Одбора директора Друштва, укључујући и поступак сазивања и одржавања седница.

За сваку пословну годину Одбор директора усваја план рада, који обухвата питања која се разматрају у складу са законским прописима, потребама пословања Друштва и којим су утврђени рокови за разматрање ових питања на седницама Одбора директора. Поред планираних питања, Одбор директора по потреби разматра и друга питања из своје надлежности.

Како би чланови Одбора директора били адекватно информисани пре доношења одлука и могли да прате активности Друштва, Генерални директор и менаџмент Друштва се старају да чланови Одбора директора правовремено добију тачне, благовремене и потпуне информације о свим питањима која се разматрају на седницама и другим значајним питањима у вези с Друштвом. Седнице Одбора директора се припремају уз помоћ Секретара Друштва и уз надзор председника Одбора директора, тако да сваки члан може пружити одговарајући допринос раду Одбора директора.

Одбор директора доноси одлуке простом већином гласова од укупног броја чланова Одбора директора, осим одлуке о кооптацији, која се доноси простом већином присутних чланова и одлука за које је Законом и/или Статутом предвиђена друга већина. Сваки члан Одбора директора има по један глас.

Накнаде чланова Одбора директора и комисија

Политика накнада – Скупштина акционара је 2016. године усвојила актуелну Политику накнада члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора. Политиком је предвиђено да накнаде треба да буду атрактивне и конкурентне, да привуку и задрже лица у својству члана Одбора директора и комисија Одбора директора, која испуњавају стручне и друге критеријуме неопходне Друштву, а да истовремено не одступају значајно од накнада које се исплаћују члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора у другим Друштвима исте или сличне делатности, величине и обима пословања.

Политиком накнада предвиђено је да се накнаде извршним директорима утврђују уговором о раду, односно уговором о ангажовању сваког од извршних директора у Друштву по другом основу, при чему они не добијају накнаде за чланство у Одбору директора и комисијама Одбора директора, осим у делу који се односи на компензацију трошкова и осигурање од одговорности у вези са чланством и радом у Одбору директора и комисијама Одбора директора.

Структура накнада – Политиком накнада предвиђено је да се накнада састоји од:

- фиксног дела;
- компензације трошкова; и
- осигурања од одговорности чланова Одбора директора и комисија Одбора директора.

Фиксни (стални) део накнаде члановима састоји се од годишњег фиксног дела накнаде за чланство у Одбору директора и годишњег фиксног дела накнаде за учешће у раду комисија Одбора директора. Овај вид накнаде представља накнаду за време и труд члана Одбора директора тј. члана комисија Одбора директора у вези са његовом функцијом и везан је за припрему и активно учествовање на седницама Одбора директора тј. комисија Одбора директора, што од чланова захтева да унапред прогледују документа, присуствују и активно учествују на седници.

Компензација трошкова – Чланови Одбора директора и комисија Одбора директора имају право на накнаду за све трошкове који настају у вези са њиховим чланством у Одбору директора и/или учешћем у раду Комисија Одбора директора, у границама норми, које се утврђују унутрашњим актима Друштва.

Осигурање од одговорности чланова Одбора директора – Чланови Одбора директора и комисија Одбора директора имају право на осигурање од одговорности (*Directors & Officers Liability Insurance*) на терет Друштва у складу са унутрашњим актима Друштва.

Измене политике накнада – У циљу одржавања накнаде на примереном нивоу, предвиђено је да Политика накнада буде предмет периодичне оцене и анализе и усклађивања са потребама, могућностима и интересима Друштва, те променама других опредељујућих критеријума. У складу са препоруком Комисије за накнаде Скупштина акционара је 28. јуна 2016. године усвојила актуелну Политику накнада члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора, када је престала да важи њена претходна верзија.

Извештај Комисије за накнаде – Комисија за накнаде најмање једном годишње саставља извештај о оцени износа и структуре накнада за Скупштину акционара Друштва. Тако је и 2017. године Комисија за накнаде у складу са својим надлежностима извршила оцену адекватности износа и структуре накнада чланова Одбора директора у односу на принципе, оквире и критеријуме дефинисане важећом Политиком накнада и са тим у вези утврдила одговарајући Извештај који је усвојен на IX редовној седници Скупштине акционара, одржаној 27. јуна 2017. године. На бази приказаних резултата и извршене анализе тржишта накнада, у овом Извештају дат је закључак да је годишњи износ фиксне накнаде за неизвршене чланове Одбора директора на нивоу одговарајуће референтне

групе, да структура новчаних накнада за независне чланове Одбора директора одговара текућој пракси тржишта, те да износ и структура накнаде за чланове Одбора директора одговара принципима, оквирима и критеријумима који су предвиђени важећом Политиком накнада члановима Одбора директора и члановима Комисија Одбора директора.

Програм дугорочног стимулисања

Програм дугорочног стимулисања неизвршних директора и чланова тела органа управљања је ближе уређен посебним Правилником о програму дугорочног стимулисања неизвршних директора и чланова тела органа управљања који регулише основне принципе и параметре програма.

Програм представља један од кључних елемената система стимулисања неизвршних директора и чланова тела органа управљања Друштва, чији је циљ стварање подстицаја за неизвршене директоре и чланове тела органа управљања ради реализације дугорочних циљева Друштва.

Циљ програма дугорочног стимулисања је повезивање интереса учесника програма са дугорочним интересима Друштва и акционара Друштва, обезбеђивање стимулације за учеснике програма која осигурава дугорочни одрживи развој Друштва и реализацију његових стратешких циљева, а која је адекватно усклађена са могућностима и потребама Друштва и повезивање стимулације за учеснике програма са позитивним резултатима Друштва током временског периода који је довољан како би се утврдило да је створена додатна вредност за акционаре Друштва.

Програм дугорочног стимулисања дели се на узастопне циклусе. Параметри програма и начин укључивања у програм су унапред дефинисани Правилником, а премије се исплаћују након завршетка сваког пуног циклуса.

Укупан износ исплаћен члановима Од у 2017. години, нето у RSD

Чланови Од

175.436.178

Увођење у пословање, тренинзи и обуке чланова Одбора директора

Чланови Одбора директора по именовану се детаљније упознају са пословањем Друштва, чиме се омогућује бољи увид у начин пословања, стратегију и планове Друштва, кључне ризике са којима се Друштво суочава, као и њихово брже активно укључивање у рад Одбора директора. Ово подразумева, између осталог, упознавање са интерним актима Друштва, давање основних података о Друштву, управљању Друштвом, лицима именованим на руководеће положаје, подацима о пословању Друштва, пословној стратегији, пословном плану, циљевима, и другим подацима који су потребни за обављање њихових дужности.

Такође Друштво, у случају постојања потребе исказане од стране чланова Одбора директора, организује посебне програме додатног усавршавања, односно обезбеђује посебна средства за те намене.

Анализа рада Одбора директора

Одбор директора једном годишње спроводи анализу свог рада и рада комисија, ради идентификовања евентуалних проблема и предлагања мера за побољшање рада Одбора директора.

Анализа рада спроводи се на основу анкете коју попуњавају чланови Одбора директора и која садржи две групе кључних питања за процену рада Одбора директора. Прва група садржи критеријуме за оцену рада Одбора директора у погледу циљева, задатака и одговорности Одбора директора, док друга група садржи критеријуме за оцену процедура које се примењују у раду Одбора директора.

Резултати процене, засновани на одговорима чланова Одбора директора који су добијени као резултат попуњавања анкете, представљају се Скупштини акционара путем посебног извештаја.

Стратешке седнице

Чланови Одбора директора су на стратешким седницама у току 2017. године наставили са разматрањем и преиспитивањем приоритетних праваца развоја Друштва, као и прогноза кључних показатеља пословања и претпоставки за развој Друштва у дугорочној перспективи. Интензивирање рада на изради и усаглашавању ажуриране Стратегије развоја Друштва до 2025. године, те су чланови Одбора директора на седници одржаној 07. јуна 2017. године разматрали информацију о статусу усаглашавања Интегрисане корпоративне Стратегије развоја НИС а.д. Нови Сад до 2025. године, чија је коначна верзија усвојена на седници Одбора директора одржаној 29. новембра 2017. године.

Чланство у Одбору директора или Надзорном одбору других друштава

Вадим Јаковљев	<ul style="list-style-type: none"> • ОАД НГК „Славњевфт“ • ОАД „СН – МНГ“ • ДОО „ГПН Развој“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт – ННГ“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Исток“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Хантос“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – НТЦ“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Оренбург“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Сахалин“ • Салим Петролеум Девелопмент Н.В. (члан Надзорног одбора) • ОАД „Томскњевфт“ ВНК (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт шелф“
Кирил Тјурдењев	–
Алексеј Јанкевич	<ul style="list-style-type: none"> • ОАД „НГК“ „Славњевфт“ • АД „Гаспром њевфт – Аеро“ • ДОО „Гаспром њевфт – СМ“ • ДОО „Гаспром њевфт Бизнис – Сервис“ (председник ОД) • „Гаспром њевфт Лубрикантс Италија СПА“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Марин Бункер“ • ДОО „Гаспром њевфт шелф“
Кирил Кравченко	<ul style="list-style-type: none"> • Потпредседник Националног нафтног комитета Србије • Члан ОД Тениске федерације Србије • Члан УО САМ – Српска асоцијација менаџера • ДОО „ИТСК“ (председник ОД)
Александар Крилов	<ul style="list-style-type: none"> • АД „Гаспром њевфт – Новосибирск“ (председник ОД) • ЈАД „Гаспром њевфт – Тјумен“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт – Урал“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт – Јарослављ“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт – Северозапад“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт Азија“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Таџикистан“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Казахстан“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Центар“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт – Терминал“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Регионална продаја“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт – Транспорт“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Краснојарск“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Корпоративна продаја“ (председник ОД) • ИДОО „Гаспром њевфт – Белнефтепродукт“ (председник ОД) • АД „Гаспром њевфт – Алтернативна горива“ (председник ОД) • ДОО „ИТСК“ • ДОО „Гаспром њевфт – Лабораторија“ (председник ОД)
Никола Мартиновић	–
Даница Драшковић	–
Волфганг Рутеншторфер	<ul style="list-style-type: none"> • „Flughafen Wien“ AG, Беч (члан Надзорног одбора) • „RHI“ AG, Беч (члан Надзорног одбора) • Telekom Austria (председник Надзорног одбора)
Анатолиј Чернер	<ul style="list-style-type: none"> • ОАД НГК „Славњевфт“ • АД „Гаспром њевфт – ОНПЗ“ (председник ОД) • ОАД „Славњевфт – ЈАНОС“ • АД „Гаспром њевфт – МНПЗ“ • АД „Гаспром њевфт – Аеро“ (председник ОД) • АД „Санктпетербуршка Међународна робно-сировинска берза“ • ДОО „Гаспром њевфт – СМ“ • ДОО „Гаспром њевфт Марин Бункер“ (председник ОД) • ДОО „Гаспром њевфт – Логистика“ (председник ОД) • ОАД „Мозирски НПЗ“ • „Гаспром њевфт Лубрикантс Италија СПА“ • ДОО „Гаспром њевфт – Каталитички системи“ (председник ОД) • ДОО „Аутоматика – Сервис“ (председник ОД)
Станислав Шекшња	<ul style="list-style-type: none"> • Dentsu Aegis Network Russia (члан ОД) • НЛМК (члан ОД) • ДОО „Компанија Руско рибарство“ (члан ОД)

Комисије Одбора директора

У циљу ефикаснијег обављања својих дужности, Одбор директора је образовао 3 сталне комисије које представљају саветодавна и стручна тела која му помажу у раду, а нарочито у погледу разматрања питања из његове надлежности, припреме и надзора над спровођењем одлука и акта које доноси, као и ради обављања одређених стручних послова за потребе Одбора директора.

Одбор директора образовао је:

- Комисију за ревизију,
- Комисију за накнаде и
- Комисију за именованја.

Одбор директора може по потреби образовати и друге сталне или *ad hoc* комисије које ће се бавити питањима релевантним за рад Одбора директора.

Свака од три Комисије има по 3 члана које бира и разрешава Одбор директора, а Одбор једног од чланова именује за председника који руководи радом Комисије, припрема, сазива и председава њеним седницама и обавља друге послове потребне за извршавање делатности из њеног делокруга.

Већину чланова у свакој од комисија чине неизвршни директори, а најмање један члан мора бити независни директор Друштва. У састав комисија Одбор директора може именовати и лица која нису директори Друштва, а имају одговарајућа знања и радна искуства од значаја за рад комисије.

Улога, надлежности и одговорности комисија одређене су законом, као и Пословником о раду Одбора директора који такође уређује и састав, услове за избор и број чланова, мандат, разрешење, начин рада, као и остала релевантна питања везана за рад комисија Одбора директора.

Најмање једном годишње, комисије Одбора директора састављају и Одбору директора достављају извештаје о питањима из свог делокруга, а Одбор директора може затражити достављање извештаја о свим или појединим питањима

из њиховог делокруга и у краћим временским интервалима.

Одбор директора и комисије Одбора директора имају могућност да користе професионалне савете независних стручњака када је то потребно за успешно извршавање обавеза.

Комисија за ревизију

Поред општих услова, везаних за састав комисија Одбора директора, председник Комисије за ревизију мора бити независни директор Друштва, док најмање један члан мора бити лице које је овлашћени ревизор или које има одговарајућа знања и радно искуство у области финансија и рачуноводства, а које је независно од Друштва.

Мандат чланова Комисије за ревизију у претходном мандатном периоду трајао је до дана одржавања IX редовне седнице Скупштине акционара НИС а.д. Нови Сад, тј. до 27. јуна 2017. године, до ког дана је ова Комисија имала следећи састав:

- Волфганг Рутеншторфер, председник Комисије за ревизију,
- Алексеј Јанкевич, члан Комисије за ревизију и
- Ненад Мијаиловић, члан Комисије за ревизију.

До дана престанка мандата у 2017. години Комисија за ревизију је одржала 2 седнице уз лично присуство чланова и 4 писане седнице. Комисија је између осталог разматрала садржину Кварталног извештаја, Финансијског извештаја и Консолидованог финансијског извештаја за I квартал 2017. године и поводом истих дала одговарајуће препоруке Одбору директора. Комисија за ревизију је такође разматрала и Годишњи извештај, Финансијске извештаје и Консолидоване финансијске извештаје за 2016. годину као и Извештаје независног ревизора *PricewaterhouseCoopers* д.о.о. Београд о извршеној ревизији ових извештаја. Комисија је дала мишљење о квалификованости и независности ревизора *PricewaterhouseCoopers* д.о.о. Београд у односу на Друштво. Исто тако, Комисија за ревизију је утврдила Годишњи план о обављању интерне ревизије у НИС а.д. Нови Сад за 2017. годину, разматрала је ревизорске налазе и зна-

чајна питања ревизије за 2016. годину и пратила статус имплементације препорука ревизора које су дате у Писму руководству (*Management Letter Points*) НИС а.д. Нови Сад за 2016. годину са стањем на дан 28. фебруар 2017. године. Комисија за ревизију је разматрала Извештај Функције за интерну ревизију са резултатима унутрашњег надзора пословања НИС а.д. Нови Сад за 2016. годину, а о свом раду поднела одговарајући извештај Одбору директора.

Комисија за накнаде

Мандат чланова Комисије за накнаде у претходном мандатном периоду трајао је до дана одржавања IX редовне седнице Скупштине акционара НИС а.д. Нови Сад, тј. до 27. јуна 2017. године, до ког дана је ова Комисија имала следећи састав:

- Станислав Шекшња, председник Комисије за накнаде,
- Анатолиј Чернер, члан Комисије за накнаде и
- Зоран Грујичић, члан Комисије за накнаде.

До дана престанка мандата у 2017. години, Комисија за накнаде је одржала 1 седницу уз лично присуство чланова и 1 писану седницу. Комисија је разматрала резултате испуњења кључних показатеља за 2016. годину, а утврдила је и предлог накнаде за ревизора Финансијских и Консолидованих финансијских извештаја НИС а.д. Нови Сад за 2017. годину. Комисија за накнаде је припремила и Извештај о процени износа и структуре накнада за чланове Одбора директора НИС а.д. Нови Сад, који је достављен на разматрање Скупштини акционара на седници одржаној 27. јуна 2017. године, а исто тако Комисија је о свом раду поднела одговарајући извештај Одбору директора.

Комисија за именованја

Мандат чланова Комисије за именованја у претходном мандатном периоду трајао је до дана одржавања IX редовне седнице Скупштине акционара НИС а.д. Нови Сад, тј. до 27. јуна 2017. године, до ког дана је ова Комисија имала следећи састав:

- Горан Кнежевић, председник Комисије за именованја,
- Кирил Кравченко, члан Комисије за именованја и
- Станислав Шекшња, члан Комисије за именованја.

До дана престанка мандата, у 2017. години, Комисија за именованја је одржала 1 писану седницу. Комисија за именованја је припремила Извештај о примерености састава Одбора директора и броја чланова Одбора директора НИС а.д. Нови Сад потребама НИС а.д. Нови Сад који је достављен на разматрање Скупштини акционара на седници одржаној 27. јуна 2017. године, а исто тако Комисија је о свом раду поднела одговарајући извештај Одбору директора.

Одбор Скупштине акционара

Одбор Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара Друштва (у даљем тексту „Одбор Скупштине акционара”) је саветодавно и стручно тело Скупштине акционара Друштва које јој помаже у раду и разматрању питања из њеног делокруга. Чланови Одбора Скупштине акционара одговарају за свој рад Скупштини акционара која их именује и разрешава.

У складу са надлежностима предвиђеним Статутом, Одбор Скупштине акционара даје мишљења, између осталог, о извештавању Скупштине акционара о примени рачуноводствених пракси, пракси финансијског извештавања Друштва и његових повезаних друштава; о извештавању Скупштине акционара о веродостојности и потпуности извештавања акционара Друштва о битним чињеницама; о предложеним начинима за расподелу добити и других плаћања акционарима Друштва; о процедурама вршења независне ревизије финансијских из-

вештаја Друштва; о раду унутрашњег надзора у Друштву и оцењивању рада унутрашњег надзора у Друштву; о предлозима за оснивање или ликвидирање друштава у којима Друштво има учешће у капиталу, као и огранака Друштва; о предлозима за куповину и продају акција, удела и/или других учешћа која Друштво има у другим привредним Друштвима, и о оцењивању начина поступања Друштва по приговорима акционара Друштва.

Чланови Одбора Скупштине акционара на дан 31. децембар 2017. године

На IX редовној седници Скупштине акционара одржаној 27. јуна 2017. године сви чланови Одбора Скупштине акционара којима је престао мандат су поново изабрани, тако да ни у 2017. години није било промене у саставу Одбора Скупштине акционара, те је састав следећи:

- Ненад Мијаиловић (председник),
- Зоран Грујичић (члан),
- Алексеј Урусов (члан).

Ненад Мијаиловић

*председник Одбора Скупштине акционара
за надзор над пословањем и поступком
извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад*

Рођен је 1980. године.

Године 2003. завршио је Економски факултет Универзитета у Београду. Године 2007. завршио је магистарске студије на Универзитету у Лозани, Швајцарска. Године 2010. је уписао докторске студије на Економском факултету Универзитета у Београду. Стекао је међународну лиценцу из области финансија CFA, 2011. године. Од 2003. до 2009. радио је као консултант и руководилац у области финансија и банкарства у следећим компанијама: *Deloitte* Београд, *AVS Fund de Compensation* Женева, *JP Morgan* Лондон, *KBC Securities Corporate Finance* Београд. У периоду од децембра 2009. до августа 2012. био је саветник министра у Министарству економије и регионалног развоја Републике Србије, у ресору привреде и приватизације. Од августа 2012. године је био помоћник министра у Министарству финансија Републике Србије, а од августа 2014. године обавља функцију државног секретара у Министарству финансија Републике Србије. Био је члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад од 18. јуна 2013. до 30. јуна 2014. године.

На функцију председника Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад именован је 30. јуна 2014. године.

Зоран Грујичић

*члан Одбора Скупштине акционара за надзор
над пословањем и поступком извештавања
акционара НИС а.д. Нови Сад*

Рођен је 1955. године.

Завршио је Машински факултет Универзитета у Београду. Од 1980. до 1994. године био је генерални директор, технички директор, директор производње и пројектант Фабрике термотехничких уређаја Цер Чачак. Од маја 1994. године до фебруара 1998. године радио је као саветник генералног директора предузећа Интеркомерц, Београд. Од фебруара 1998. до јуна 2004. године радио је као директор предузећа *MNG Group* д.о.о. из Чачка. Од јуна 2004. до фебруара 2007. године био је директор Трговинског предузећа Агрострој а.д. Чачак, директор Командитног друштва Леонардо, Чачак и директор Центра за путеве Војводине. Од фебруара 2007. године до данас запослен је у НИС а.д. Нови Сад и то на пословима помоћника директора Дирекције логистике Југопетрола, управника РЦ Чачак у Дирекцији малопродаје, Регион Чачак, менаџера за развој малопродајне мреже у Дирекцији за развој Блока „Промет“. Од 1. октобра 2012. године до јануара 2016. године био је запослен на радном месту саветника директора Блока „Промет“, а од фебруара 2016. године на радном месту саветника директора Функције за спољне везе и односе са државним органима. Од октобра 2017. године запослен на радном месту саветника генералног директора.

На функцију члана Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад именован је 30. јуна 2014. године.

Алексеј Урусов

**члан Одбора Скупштине акционара за надзор
над пословањем и поступком извештавања
акционара НИС а.д. Нови Сад**

*директор Дирекције за економику и корпоративно
планирање ЈАД „Гаспром њефт“*

Рођен је 1974. године.

Завршио је Тјуменски државни универзитет (специјалност финансије) и Вулверхемптонски универзитет у Великој Британији (специјалност пословна администрација). Магистар социолошких наука. Од 2006. до 2008. године био је извршни потпредседник за планирање и управљање ефикасношћу пословања и контролом у групи Интегра. Од 2002. до 2006. године радио је у компанији ТНК-ВР. Од 2002. до 2003. године је у Групи за мониторинг и контролу при ОД ТНК, а у периоду од 2004. до 2006. године као финансијски директор у пословној јединици ТНК-ВР Украјина. Од 2009. до 2012. године радио је у НИС а.д. Нови Сад (Србија) на функцији финансијског директора. Од 2012. године до данас врши дужност директора Дирекције за економику и корпоративно планирање ЈАД “Гаспром њефт”.

На функцију члана Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад именован је 25. јуна 2012. године.

Активности Одбора Скупштине акционара у 2017. години

У 2017. години Одбор Скупштине акционара одржао је 9 писаних седница. Одбор Скупштине акционара разматрао је периодичне извештаје Друштва, и то Кварталне извештаје, кварталне Финансијске и Консолидоване финансијске извештаје за I, II и III квартал 2017. године. Поред наведеног, Одбор Скупштине акционара разматрао је и предлоге за: одобрење конверзије дела потраживања НИС а.д. Нови Сад према ХИП Петрохемија а.д. Панчево у основни капитал ХИП Петрохемија а.д. Панчево, продају акција НИС а.д. Нови Сад у Јубмес банци а.д. Београд

и Дунав осигурању а.д.о. Београд, ликвидацију Огранка Друштва у Туркменистану, престанак својства члана НИС а.д. Нови Сад у друштву ДОО „ЈЕДИНСТВО Велика Грета“ и одобрење измене рока отплате субординираних и финансијских зајмова између НИС а.д. Нови Сад и зависних друштава у иностранству (НИС ПЕТРОЛ ЕООД, Република Бугарска; *NIS PETROL S.R.L.* Румунија и *NIS PETROL doo Vanja Luka*, Република Српска). У 2017. години Одбор Скупштине акционара донео је 4,2 закључка.

Укупан износ исплаћен члановима ОСА у 2017. години, нето у RSD

Чланови ОСА

17.371.154

Чланство у Одбору директора или Надзорном одбору других друштава

Ненад Мијаиловић	-
Зоран Грујичић	-
Алексеј Урусов	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Gazpromneft Marine Bunker Balkan S.A.</i> (члан Надзорног одбора) • <i>AS Baltic Marine Bunker</i> (члан ОД) • ДОО „Гаспром њефт – Каталитички системи“ (члан ОД) • ДОО „Гаспром њефт – Енергосервис“ (члан ОД) • ДОО „Гаспром њефт Бизнис-сервис“ (члан ОД) • ДОО „ИТСК“ (члан ОД) • ДОО „Нојабрскњефтегазсвјаз“ (члан ОД)

Генерални директор

Генералног директора именује Одбор директора из редова извршних чланова Одбора директора. Генерални директор координира рад извршних чланова Одбора директора и организује послове Друштва. Поред тога, генерални директор Друштва обавља послове дневног управљања и овлашћен је да одлучује о питањима која не спадају у надлежност Скупштине акционара и Одбора директора. Генерални директор је законски заступник НИС-а.

Саветодавни одбор генералног директора

Саветодавни одбор генералног директора је стручно тело које помаже генералном директору у раду и разматрању питања из његовог делокруга. Састав Саветодавног одбора је утврђен Одлуком генералног директора и чине га први заменици генералног директора, директори Блокова и Функција Друштва, заменик генералног директора за петрохемијске послове и регионални директор НИС а.д. Нови Сад за Румунију. Саветодавни одбор ради под руководством генералног директора и пружа му помоћ у вези с питањима која се односе на управљање пословањем Друштва. Поред питања која се тичу текућег пословања Друштва (месечни и квартални резултати пословања, годишњи пословни планови, месечни инвестициони планови), Саветодавни одбор се бави питањима стратегије и политике развоја, чије основе постављају Скупштина акционара и Одбор директора Друштва.

**Чланови Саветодавног одбора генералног
директора на 31. децембар 2017.**

Владимир Паљцев

*Први заменик генералног
директора*

Андреј Тучњин

*Први заменик генералног
директора за прераду
и промет*

Ирек Хабилов

*директор Блока
„Истраживање и
производња”*

Валериј Проскурин

*директор Блока
„Сервиси”*

Владимир Гагић

*директор Блока
„Прерада”*

Алексеј Черников

*директор Блока
„Промет”*

Иван Кузњецов

*в.д. директор Блока
„Енергетика”*

Горан Стојилковић

*заменик генералног
директора за
петрохемијске послове*

**Вјачеслав
Завгородниј**

*заменик генералног директора
директор Функције за
стратегију и инвестиције*

Игор Тарасов

заменик генералног
директора
директор Функције за
корпоративну заштиту

Антон Фјодоров

заменик генералног директора
директор Функције за финансије,
економику, планирање и
рачуноводство

Сергеј Фоминих

заменик генералног директора
директор Функције за правна и
корпоративна питања

Наталија Биленок

заменик генералног
директора
директор Функције за
организациона питања

Јевгениј Кудинов

заменик генералног директора
директор Функције за спољне
везе и односе са државним
органима

Вадим Смирнов

в.д. заменик генералног директора
директор Функције за односе са
јавношћу и комуникације
регионални директор
НИС а.д. Нови Сад у Румунији

Максим Козловски

заменик генералног директора
директор Функције за МТСП и КИ

Јелена Попара

директор Функције за
интерну ревизију

Улрих Пебал

директор Функције за HSE

Биографије
чланова
Саветодавног
одбора генералног
директора
доступне су на
корпоративном
сајту [https://www.
nis.eu/o-pama/
informacije-
o-kompaniji/
upravljanje](https://www.nis.eu/o-pama/informacije-o-kompaniji/upravljanje)

Активности Саветодавног одбора у 2017. години

Током 2017. године одржано је 27 седница Саветодавног одбора генералног директора НИС а.д. Нови Сад. На свакој седници разматрани су извештаји о HSE догађајима и иницијативама из претходног периода, као и оперативни извештаји директора Блокова. Једном месечно разматрани су оперативни извештаји директора Функција, оперативни планови и прогнозе према кључним пословним показатељима и извештаји о реализацији инвестиционог плана за текући месец, као и преглед кумулативно остварених резултата за протекли период. Саветодавном одбору генералног директора су, такође, презентовани резултати пословања Друштва на кварталном нивоу.

Сваког другог месеца у току 2017. године, на седницама Саветодавног одбора генералног директора, разматрани су извештаји у вези са статусима иностраних пројеката, плановима и резултатима рада зависних друштава у иностранству.

Од стране Функције интерне ревизије представљени су извештаји о реализацији препорука извршених ревизија, као и извештај о реализацији активности за управљање кључним ризицима.

Осим поменутих редовних извештаја, од стране чланова Саветодавног одбор генералног директора разматрана је стратегија пословања Друштва, резултати пописа имовине и обавеза као и извештаји о раду различитих Одбора Друштва. Једна од најважнијих тема у току прошле године се односила на пројекат „Трансформација НИС“ чији је циљ трансформација Друштва у пословни систем у коме су сви кључни процеси интегрисани и синхронизовани и где постоји јасна расподела одговорности и овлашћења.

План сукцесије руководиоца Друштва

У циљу смањења потенцијалних ризика за Друштво и повећања ефикасности рада, у оквиру Друштва постоје посебни системи и процеси који имају за циљ обезбеђивање попуњавања евентуалних упражњених радних места када

се ради о највишем оперативном руководству Друштва. Ово подразумева реализацију специфичних програма обуке, тако да се кроз стално улагање у развој знања, способности и вештина дугорочно омогућује смањење потенцијалног ризика у вези са кључним руководећим позицијама у Друштву.

Такође, врши се процена потенцијалних наследника и утврђују посебне листе наследника које укључују имена и презимена ових лица, њихове садашње позиције и планове за њихов развој.

Стицање и располагање акцијама Друштва од стране руководиоца и са њима повезаних лица

У складу са чланом 84а Закона о тржишту капитала и Стандардом Друштва „Обезбеђење испуњења законских обавеза у вези инсајдерских информација и вођење Списка инсајдера“, свим лицима која обављају дужност руководиоца у Друштву забрањено је да врше трансакције за сопствени рачун или за рачун трећег лица у вези са власничким или дужничким хартијама од вредности Друштва или другим повезаним финансијским инструментима током периода од 30 дана пре објаве годишњег, полугодишњег или кварталног финансијског извештаја. Посебна писана сагласност Друштва може се дати ради трговања током периода забране, ако постоје услови прописани законом и актима Комисије за хартије од вредности.

Поред тога, сва лица која обављају дужности руководиоца у Друштву, као и са њима повезана лица (која су дефинисана наведеним законом), дужна су да у року од 5 дана пријаве свако стицање или отуђење за сопствени рачун акција Друштва Комисији за хартије од вредности и Друштву, уколико појединачна стицања, односно отуђења прелазе износ од 100.000 динара, а такође и уколико збир вредности појединачних стицања, односно отуђења у току једне календарске године пређе вредност од 500.000 динара.

У току 2017. године Друштво није било информисано о стицању или отуђењу акција Друштва од стране чланова органа или тела Друштва или са њима повезаних лица.

Број и % акција НИС а.д. Нови Сад у власништву чланова ОД

Име и презиме	Број акција	% учешћа у укупном броју акција
Никола Мартиновић	224	0,0001%

Број и % акција НИС а.д. Нови Сад у власништву чланова ОСА

Име и презиме	Број акција	% учешћа у укупном броју акција
Ненад Мијаиловић	5	0,000003066%

Послови унутрашњег надзора

Регулаторни оквир рада унутрашњег надзора, односно интерне ревизије у НИС а.д. Нови Сад успостављен је Законом о привредним друштвима, Повељом интерне ревизије, Стандардом интерне ревизије и осталом релевантном интерном регулативом.

Интерна ревизија пружа услуге независног и објективног уверавања и оцене процеса корпоративног управљања, управљања ризицима и системом интерних контрола, са циљем унапређења процеса, додавања вредности и повећања укупне ефикасности Друштва. Додатно је обезбеђена и консултантска подршка менаџменту, уз поштовање принципа независности и објективности.

Послови интерне ревизије нарочито обухватају:

- испитивање и оцену адекватности и ефикасности корпоративног управљања, управљања ризицима и интерних контрола;
- контролу усклађености пословања Друштва са законом, другим прописима и актима Друштва;
- надзор над спровођењем рачуноводствених политика и финансијским извештавањем;
- проверу спровођења политике управљања ризицима;
- праћење усклађености организације и деловања Друштва са кодексом корпоративног управљања;
- вредновање политика и процеса у Друштву, као и предлагање њиховог унапређења.

Послови интерне ревизије обављају се у оквиру Функције за интерну ревизију. Организациона и функционална независност интерне ревизије обезбеђена је Повељом интерне ревизије. Функција за интерну ревизију, преко лица надлежног за унутрашњи надзор пословања, именованог од стране Одбора директора, функционално је подређена Комисији за ревизију, а линијски генералном директору Друштва. Лице надлежно за унутрашњи надзор пословања по правилу обавља послове директора Функције за интерну ревизију. Директор Функције за интерну ревизију два пута годишње извештава Комисију за ревизију о резултатима рада Функције за интерну ревизију и оцени система интерних контрола и управљања ризицима у Друштву. Комисија за ревизију је, између осталог, надлежна да:

- Усваја Повељу интерне ревизије,
- Усваја Годишњи план о обављању интерне ревизије,
- Предлаже именовање и разрешење лица надлежног за унутрашњи надзор пословања Друштва, у складу са Законом о привредним друштвима, док Одбор директора Друштва доноси Одлуку о именовању и разрешењу наведеног лица (које по правилу обавља послове директора ФИР),
- Врши проверу евентуалног постојања ограничења приступа подацима (ограничења обухвата) или ограничења ресурса за обављање послова интерне ревизије.
- Врши мониторинг постојећих ризика и мера које су предузете за управљање тим ризицима.

Када је реч о управљању ризицима, у Друштву постоји Политика управљања ризицима, Стандард управљања ризицима и Методолошке смернице за управљање ризицима. Такође, развијене су мере за управљање ризицима и континуирано се прати њихова реализација. Менаџмент на полугодишњем нивоу ревидира извештаје о ризицима, регистар ризика, као и списак мера за минимизирање/елиминацију ризика у наступајућем периоду, укључујући и информације о насталој штети од реализованих ризика и резултатима предузетих мера.

Екстерни ревизор

Ревизија финансијских извештаја

У складу са Законом и Статутом, ревизора Друштва именује Скупштина акционара на предлог Одбора директора. Ревизор Друштва бира се на свакој редовној седници Скупштине акционара, а према Закону о тржишту капитала, имајући у виду да је НИС а.д. Нови Сад јавно акционарско Друштво, правно лице које обавља ревизију може обавити највише пет узастопних ревизија годишњих финансијских извештаја.

Извештаји друштва за ревизију о извршеној ревизији финансијских извештаја и консолидованих финансијских извештаја Друштва за 2016. годину усвојени су 27.06.2017. године на IX редовној седници Скупштине акционара на којој је присуствовао и ревизор Друштва *PricewaterhouseCoopers* д.о.о. Београд, који се у складу са Законом обавезно позива на редовну седницу Скупштине. На истој седници Скупштина акционара је за вршење ревизије финансијских извештаја за 2017. годину изабрала исто ревизорско друштво *PricewaterhouseCoopers* д.о.о. Београд.

У складу са Законом, Комисији за ревизију је достављена изјава ревизора о независности којом ревизор потврђује своју независност у односу на Друштво и обавештава Комисију за ревизију о додатним услугама које је ревизор пружао Друштву. Наведена изјава део је материјала за IX редовну седницу Скупштине акционара.

Друге услуге ревизора

Поред услуге ревизије финансијских извештаја и консолидованих финансијских извештаја за

2017. годину, друштво *PricewaterhouseCoopers* д.о.о. Београд или његова повезана друштва пружала су НИС-у и друге додатне услуге током 2017. године. Код пружања ових услуга, имајући у виду потребно знање и искуство, сматрано је да је ефикасније ангажовати ревизорско друштво *PricewaterhouseCoopers* д.о.о. Београд уместо неког трећег лица.

Интегрисани систем менаџмента

У оквиру Друштва успостављен је интегрисани систем менаџмента (*IMS*), у складу са захтевима међународних стандарда за системе менаџмента (*ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 50001, CAC/RCP 1*). Успостављени *IMS* се имплементира и развија у целом Друштву, у складу са Стратегијом сертификације, чију реализацију надзире Одбор за *IMS*.

У оквиру Друштва су идентификовани бизнис процеси и извршена је њихова класификација. Дефинисани бизнис процеси се мапирају у складу са Планом мапирања, а начин реализације бизнис процеса се описује одговарајућим нормативно-методолошким документима у складу са планом стандардизације. За овако дефинисане бизнис процесе се утврђују и *KPI* (кључни индикатори перформанси).

Проверу усаглашености са наведеним међународним стандардима обављају акредитована сертификациона тела, која на основу извршене провере издају одговарајуће сертификате.

Поред екстерних провера Друштво спроводи и интерне провере бизнис процеса и успостављених система менаџмента, у складу са годишњим програмом интерних провера.

Резултати ових провера формализују се кроз извештаје, на основу којих власници бизнис процеса у Друштву дефинишу мере којима се отклањају узроци утврђених или потенцијалних неусаглашености, са циљем сталног унапређења *IMS* и пословања у целини.

Послови са личним интересом и забрана конкуренције

Послови са личним интересом – Лице које у складу са Законом има посебне дужности према Друштву, дужно је да без одлагања обавести Одбор директора о постојању личног интереса (или интереса са њим повезаног лица) у правном послу који Друштво закључује, односно правној радњи коју Друштво предузима.

Друштво идентификује правне послове и правне радње са повезаним лицима, како би се обезбедило да до њиховог закључивања дође само уколико они нису штетни за пословање Друштва. Правни послови и правне радње са повезаним лицима одобравају се од стране Одбора директора у складу са Законом.

Одбор директора подноси Скупштини акционара на њеној првој наредној седници информацију о одобравању закључења послова у којима постоји лични интерес.

Забрана конкуренције – У циљу праћења поштовања забране конкуренције, Друштво има праксу кварталног анкетања чланова Одбора директора о тренутном ангажовању, као и о чланствима у Одборима директора и Надзорним одборима у другим друштвима. Подаци о чланству у органима управљања других друштава редовно се објављују у оквиру Годишњег и Кварталних извештаја Друштва.

Чланови Одбора директора су закључењем Уговора о регулисању међусобних права и обавеза са Друштвом додатно упознати са обавезом обавештавања Друштва у случају евентуалног закључења правног посла са Друштвом, као и са обавезом нечињења конкуренције Друштву и другим посебним дужностима чланова Одбора директора.

Трансакције са повезаним лицима

НИС Група је у току 2017. године ступала у пословне односе са својим повезаним правним лицима. Најзначајније трансакције са повезаним правним лицима настале су по основу набавке/испоруке сирове нафте, нафтних деривата и електричне енергије. Преглед трансакција

с повезаним друштвима дат је у напоменама уз финансијске извештаје.

Инсајдерске информације

Трговање акцијама уз коришћење инсајдерских информација је строго забрањено под претњом казни које су предвиђене Законом о тржишту капитала. Зато Друштво захтева од свих лица, која стално или повремено имају приступ овим информацијама, да у потпуности поштују одредбе закона, подзаконских аката, као и аката Друштва које се односе на инсајдерске информације и поверљиве податке.

Критеријуми на основу којих одређена лица имају својство инсајдера, њихова права и обавезе, обавезе Друштва у циљу осигурања поверљивости инсајдерских информација, поступак објаве инсајдерских информација, као и правила која се односе на састављање, вођење и ажурирање списка инсајдера посебно су регулисана интерним актима Друштва.

Кодекс пословне етике

Кодекс етике НИС-а формулише темељна правила и норме понашања које одређују односе са колегама, клијентима, пословним партнерима, органима државне власти и локалне самоуправе, јавношћу и конкурентима.

Принципи који су садржани у кодексу дају јасне препоруке за доношење етички избалансираних одлука у различитим ситуацијама, а кодекс дефинише норме и правила понашања, који су засновани на корпоративним вредностима и чије поштовање Друштво очекује од сваког запосленог.

Кодекс пословне етике НИС а.д. Нови Сад дужни су да примењују сви запослени и чланови органа управљања НИС а.д. Нови Сад, као и лица која су, по основу уговора, ангажована у НИС а.д. Нови Сад, а ова лица су обавезна да извести о сваком противзаконитом или неетичком поступку који се тиче Друштва и представља кршење кодекса.

Политика у области борбе против корупције и превара

Друштво је усвојило Политику у области борбе против корупције и превара, са циљем спречавања и спровођења забране укључивања у било који облик коруптивног понашања или преварних радњи.

Политиком су обезбеђени услови за благовремено откривање, спречавање и минимализацију ризика противправног, неетичног и коруптивног понашања, а на основу успостављеног јединственог стандарда понашања, вредности, принципа законитог пословања и основних правила борбе против корупције и превара.

Политика предвиђа обавезу свих лица да у случају појаве аргументованих сумњи, везаних за чињење или припрему коруптивних или преварних радњи или, у случају њиховог откривања доставе одговарајуће информације путем унапред дефинисаних и заштићених канала комуникације, уз гарантовање поверљивости, а политиком су дефинисане мере заштите лица које је доставило ове информације и начин њихове примене, којима се обезбеђује да положај лица, које на овај начин укаже на коруптивне или преварне радње, не буде ни на који начин због тога угрожен.

Однос са заинтересованим странама и друштвено одговорно пословање

—
Више информација се налази у Извештају о одрживом развоју и на страни 142 овог Извештаја

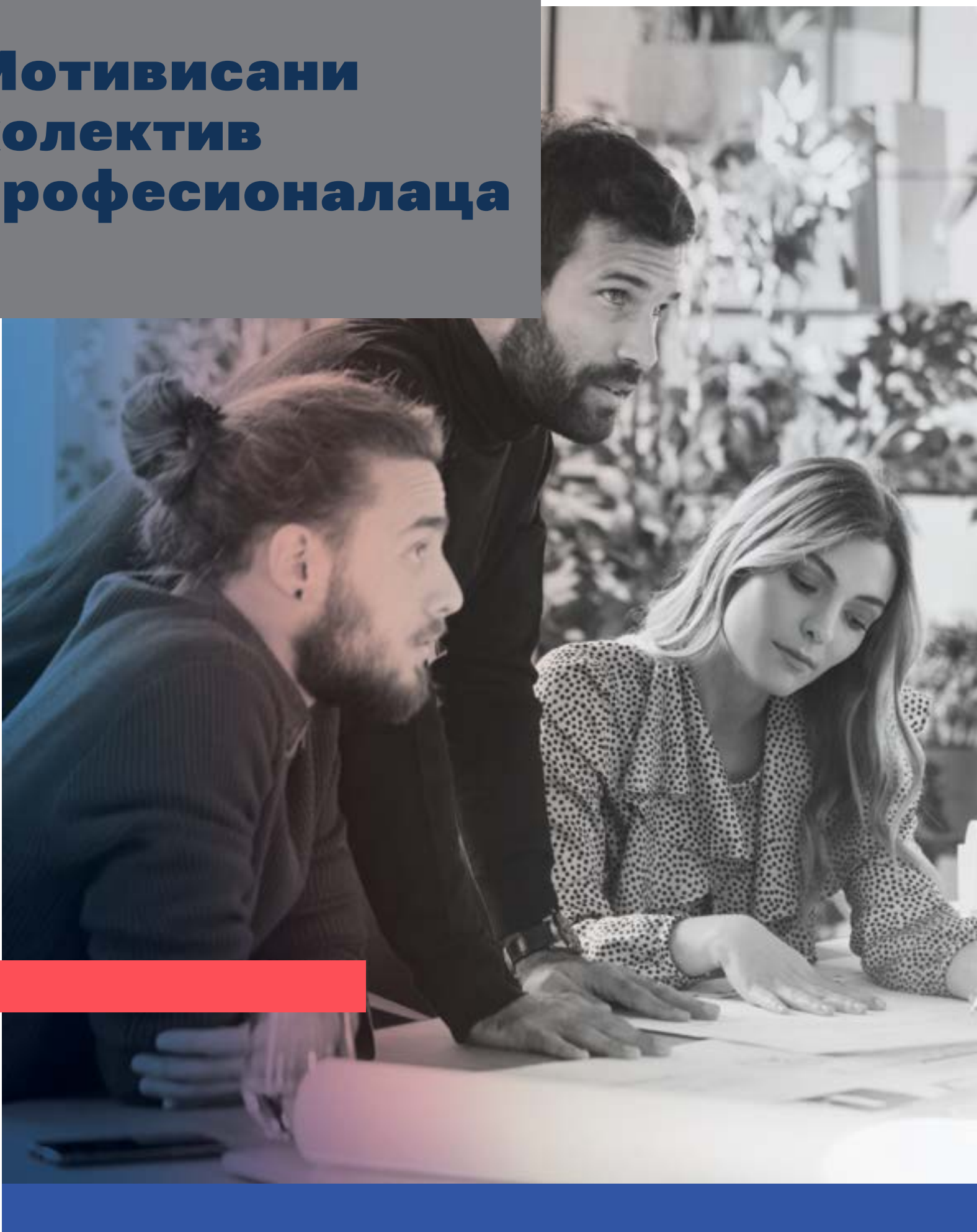
У односима са заинтересованим странама НИС негује сталну комуникацију, узјамно поверење, партнерство и отворени дијалог. За НИС је од суштинске важности разумевање потреба и очекивања заинтересованих страна.

—
<http://www.nis.eu/o-nama/informacije-o-kompaniji/kodeks-poslovne-etike>

Мотивисани колектив професионалаца

Развијен систем материјалне и нематеријалне мотивације чини да најбољи остају у НИС-у, а да најбољи кадрови са тржишта рада желе да се придруже колективу од око 11.000 ангажованих радника из 20 земаља света.

У додатно усавршавање запослених, само у 2017. је уложено око

200

милиона динара, а кроз програм Корпоративног универзитета успостављен је и систем *E-learning* учења на даљину.

Настављена је реализација програма „НИС шанса“, запошљавањем више од 100 младих стручњака и „Летње праксе“ за

122

студента.

Колективни уговор, усвојен у 2017. години, запосленима НИС-а пружа социјалну сигурност и веће привилегије од оних предвиђених законом.

1.11 Људски ресурси

Мисија НИС-а је да људима пружи енергију за кретање ка бољем, а енергија која покреће НИС су његови запослени који представљају и кључ његовог успеха. За остварење овакве синергије НИС креира пословно окружење у коме сваки запослени може да оствари свој пун потенцијал уз пуно поштовање права запослених прописана Законом о раду, Колективним уговором/ Правилником о раду, интерним актима, али и међународним актима попут Декларације УН о људским правима и Декларацијом Међународне организације рада о основним принципима и правима на раду.

За НИС је изузетно важно да обезбеди амбијент у коме се принцип забране сваког облика дискриминације доследно поштује. Због тога је у

2017. години усвојена Политика равноправности чији је циљ да обезбеди такав амбијент, али и да истовремено пружи запосленима механизме које могу користити уколико дође до кршења начела Политике.

Током 2017. године кроз 26 одржаних радионица у којима је учествовало 230 запослених, креирана је НИС-ова вредносна понуда послодавца. Такође су формулисане и кључне поруке за сваку од предефинисаних циљних група запослених (НИС шанса, радници, специјалисти, руководиоци).

Успостављен је концепт интерних радионица „Кафа са HR-ом“ у којима су учествовали запослени свих функција, а где се презентују различите теме из области HR-а о којима се дискутује.

Професионални развој запослених

Савремено пословање намеће бројне изазове са којима се запослени суочавају. Како би НИС-ови запослени били спремни да одговоре пословним изазовима, НИС улаже у развој својих кадрова и доприноси унапређењу потенцијала запослених и тиме ради на развоју кадровских ресурса целе НИС Групе. У развој знања, вештина и способности запослених током 2017. године уложено је 196 милиона динара.

У 2017. години у сарадњи са екстерним провајдерима организовано је 1.843 обука, на којима је учествовало 6.542 полазника, док је интерне обуке похађало више од 4.500 полазника. Подршку у проширивању професионалних знања наши запослени добијали су од водећих светских компанија из области истраживања и производње (*NExT Schlumberger*), менаџмента (*Ward Howell*, *Cotrugli business school*, *LQ*, *Roscongress*, *Energy Institute*), али и најбољих домаћих компанија: *PricewaterhouseCoopers*, *KPMG*, Менаџмент центар Београд, *HR Центар*, *Omega Consulting*, *ODM*, *GI Group*, Мокрогорска школа менаџмента,

Центар за управљање пројектима, Привредна комора Србије и многих других. Обуке су поспешиле развој како професионалних и личних, тако и вештина које су неопходне за успешно руковођење тимовима.

И током 2017. године НИС је континуирано радио на повећању ефикасности, те су организовани *Lean Six Sigma* тренинзи у приоритетним организационим деловима. Програм је подељен у 3 нивоа (жути, зелени и црни појас), па је у сарадњи са провајдером *Six Sigma South East Europe*, као и уз помоћ интерних тренера, обучено преко 320 запослених, што представља први корак за обезбеђење максималне ефикасности пословања, поузданости производње и безбедносних активности и укључивање свих запослених у културу сталних побољшања.

У НИС-у се континуирано спроводе различити програми за професионални развој запослених који су прилагођени потребама Блокова.

Програм	Блок	Опис
Програм ротације са ЈАД „Гаспром њефт“	Блок „Истраживање и производња“	У периоду од септембра до децембра месеца реализована је ротација за 25 запослених Блока „Истраживање и производња“ са циљем професионалног усавршавања у ЈАД „Гаспром њефт“ и његовим кћеркама-компанијама у РФ. Период ротације трајао од две недеље до два месеца. У ротацији су учествовали геолози, рударски и машински инжењери, специјалисти из области <i>HSE</i> и <i>HR</i> . Запослени су стекли нова знања, повећали ниво професионалних компетенција, упознали са најбољим праксама у нафтној индустрији и успоставили сарадњу са колегама из Тјумена, Нојабрска, Оренбурга, Ханти-Мансијска, Мегиона, Санкт-Петербурга.
Сарадња са Техничком школом из Зрењанина	Блок „Истраживање и производња“ Блок „Сервиси“	У оквиру програма стручног оспособљавања 497 запослених је прошло усавршавање неопходно за стицање образовног профила: Руковалац постројењима за производњу нафте и гаса. Циљ је да се овакав начин усавршавања запослених настави и у 2018. години.

Ради унапређења пословних способности, али и формирања тимског духа НИС-ови запослени учествују на бројним такмичењима на којима постижу запажене резултате. Такмичења се организују унутар НИС-а, али и на нивоу Гаспром њефт Групе.

Током 2017. године у Блоку „Истраживање и производња“ одржано је такмичење „Најбољи у струци“ и то у четири дисциплине: оператер за производњу нафте и гаса, оператер за припрему нафте и гаса, оператер истраживања бушотина и техничар технолог. На такмичењу је учествовало 34 запослена. Најбоље пласирани су учествовали на главном такмичењу Гаспром њефта у Ханти-Мансијску, где су два такмичара добила посебна признања. Први пут ове године у Блоку „Истраживање и производња“ је организовано и такмичење „Најбољи технолог“, на коме је учествовало укупно 16 запослених.

У Блоку „Сервиси“ најважнији догађаји који су обележили 2017. годину су: Пројекат Погона Бушење у Румунији (јануар-април), Дан дружења и спорта, (мај), Дан на води (мај), такмичење „Возачки изазов“ – традиционално такмичење у склопу Недеље безбедности саобраћаја, такмичење „Најбољи у струци“ – размена искуства за најбоље у струци, Свечана додела кључева шевовима торња – Бушење и Ремонт, *Well Control* обука за запослене Нафтагас-Нафтни сервиси, из Погона Бушење и Ремонт (октобар-новембар), Меморијални турнир „Илија Јурић“ – сећање на колегу који је трагично преминуо 2016. године.

Ове године оператери блока „Прерада“ учествовали су на такмичењу „Најбољи у професији“ у Омској рафинерији. Најбољи запослени из Блока „Промет“ су ове године учествовали на следећим такмичењима:

- Интерно такмичење „Најбољи у струци“, одржано у Београду, где је забележен велик број учесника (817), што је за 109 учесника више у односу на претходну годину.
- „Најбољи у струци“, међурегионално такмичење одржано у Минску,
- „Надметање комерцијалиста – Хакатон“ – Турнир преговарача одржан на Криму.

Програм „Учења страних језика“ намењен је унапређењу знања енглеског, руског или српског језика запослених, са циљем ефикаснијег обављања посла. У групну и индивидуалну наставу током 2017. године било је укључено 252 запослена.

Корпоративни универзитет

НИС Корпоративни универзитет је током 2017. године наставио да развија систем континуираног учења, унапређења менаџерских и лидерских вештина и развоја компетенција запослених у складу са светским стандардима. Комбинованим приступом учењу (*Blended Learning approach*), развојне активности су прилагођене стварним потребама запослених. Комбинованим приступом учењу (*Blended Learning approach*), који поред класичних тренинга у учионици (*in class*) подразумева коришћење савремених алата и методологија рада, попут e-learning обука, радионица, сесија, бизнис симулација, развојне активности су у потпуности прилагођене стварним потребама запослених.

Током 2017. године програмима НИС Корпоративног универзитета присуствовало је преко 1.500 запослених на позицијама од нивоа директора дирекције до нивоа специјалисте.

Програми Лидерства прате каријерни развој запослених, са тренутног нивоа на коме се запослени налази на следећи ниво у организацији. У оквиру Корпоративног универзитета током 2017. године акценат је стављен на повећање броја тема тренинг програма, развој курикулума и укључења што већег броја запослених у програм универзитета. Садржај сваког тренинга је резултат сарадње са реномираним пословним школама из земље и региона, партнерима за тренинг и развој и водећим предавачима од стране провајдера.

Настављамо са развојем коучинг и менторинг културе, кроз тренинге сертифициване од стране *Academy of Executive Coaching UK*, Лондон, (*Coaching Skills Certificate*) и *Coaching and Mentoring International (CMI)*, Лондон (*Mentoring Competences Certificate for mentors*).

***E-Learning* програми**

Пратећи светске трендове, у 2017. години наставили смо са креирањем савремених електронских обука за запослене у компанији – *E-learning* тренинзи. Модерне и ефикасне технологије омогућиле су да садржај тренинга буде представљен на занимљив и интерактиван начин.

Предности *E-learning* тренинга пре свега су уочене у области Здравља и безбедности на раду као и за новозапослене компаније.

Онбординг програм

Како би се новозапослени радници лако и брзо уклопили у ново радно окружење на почетку свог радног ангажмана они најпре учествују у различитим „*onboarding*” активностима. Кроз Уводни тренинг, новозапослени се упознаје са пословним процесима, организационим деловима НИС-а, као и подацима о пословању и активностима како би се што лакше прилагодио будућем раду.

У складу са савременим светским трендовима део уводног тренинга је и едукативни филм, „Добродошли у НИС“, који запосленима омогућава упознавање са НИС-ом, са радног места, кроз 32 едукативна филма.

Развој талената

Током године дефинисан је План развоја каријере запослених, а дефинисани су и планови развоја каријере за запослене у Блокoвима. План развоја каријере транспарентно приказује кораке у каријерном напредовању запослених. Кроз кораке приказане у Плану развоја каријере, НИС омогућава континуирани развој запослених на

свим нивоима, од улазних до виших, руководећих позиција.

Центри за процену током 2017. године организовани су за преко 100 учесника, са циљем утврђивања потенцијала и области за развој запослених у различитим организационим деловима, као и у циљу селекције и одабира запослених.

Трошкови обуке ¹ (у милионима RSD)	2017.	2016.
Трошкови стручног усавршавања	189	232
Трошкови саветовања	-	2
Трошкови чланарине пословних удружења	3	4
Укупно	192	238
Трошкови организације обуке	4	7
Укупно:	196	245

1 НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима, формираним 2012. године из организационе структуре НИС а.д. Нови Сад (НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – Технички сервис д.о.о. Зрењанин и Нафтагас – Нафтни сервис д.о.о. Нови Сад); Трошкови обуке су приказани без трошкова пројекта „Енергија знања“.

„Енергија знања”

НИС посебну пажњу посвећује планирању и улагању у будућност – кроз младе који долазе у НИС и оне који би у будућности могли да примене своје знање у НИС-у. Са тим циљем и ове године је кроз програм „Енергија знања“ покренуто више пројеката подршке развоју потенцијала студената и побољшавању услова образовања у високообразовним институцијама у РС.

У јануару 2017. године компанија НИС а.д. Нови Сад је, за свој програм „Енергија знања“, постала први добитник престижне „Светосавске награде“ за допринос образовању у Србији коју додељује Министарство просвете, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије.

У циљу допуне наставног програма, НИС организује низ гостујућих предавања својих експерата на факултетима, као и бројне студентске посете и студентске праксе, како за своје стипендисте, тако и за студенте партнерских образовних институција.

У школској 2016/2017. години НИС је имао закључена 43 уговора о стипендирању са најуспешнијим студентима који се школују на циљаним факултетима Универзитета у Београду и Новом Саду, али и универзитетима у иностранству (27 стипендиста се школују на универзитетима за нафту и гас у Руској Федерацији, 3 студената са партнерског Техничког факултета „Михајло Пупин“ Универзитета у Новом Саду, 5 студената са партнерског Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду, 5 студената са Универзитета Нови Сад, који се стипендирају преко Фонда за даровите студенте и 3 студената победника Олимпијада знања). Током трајања програма, НИС улаже у стипендисте кроз своје годишње програме обавезних стручних пракси, кроз учешћа у летњим школама, теренским посетама, а по завршетку периода стипендирања, стипендисте очекује запослење у НИС-у. У 2017. години НИС је запослио 9 својих стипендиста.

И ове године је реализована редовна летња стручна пракса за 43-оје НИС-ових стипендиста у трајању од 3 недеље до месец дана, на локацијама ПЦ Нови Сад, Нови Комплекс у Зрењанину, Тус-139 и постројење Н-3, НТЦ- Шангај Нови

Сад и Блок „Истраживање и производња“ и „Сервиси“ (Погон бушење и Погон ремонт), као и за 42 студента Техничког факултета „Михајло Пупин“, смера „Индустријско инжењерство у производњи нафте и гаса“. У току априла месеца, реализована је једнонедељна пракса за двоје професора и 8 студената четврте године основних академских студија на Рударском-геолошко грађевинском факултету Универзитета у Тузли и 4 студента Рударског факултета у Приједору Универзитета у Бања Луци. У мају месецу, у склопу стратешког партнерства са Рударско-геолошким факултетом Универзитета у Београду одржана је једнонедељна стручна пракса у НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад за троје студената четврте године основних академских студија Департмана за геофизику.

Програм „Енергија знања“ помогао је и одлазак 14 студената прве генерације студијског програма „Индустријско инжењерство у експлоатацији нафте и гаса“ са Техничког факултета „Михајло Пупин“ из Зрењанина, на стручну праксу на Државном техничком универзитету у Ухти. У току марта месеца организована је друга це-

лодневна посета НИС-у и Рафинерији нафте Панчево за 30 академица МВА програма Универзитета Јејл. Такође, у мају 2017. године организована је једнодневна посета Новом комплексу у Зрењанину и Рафинерији нафте Панчево за 39 студената треће године и 37 студената четврте године студијског програма „Инжењерство нафте и гаса“, Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду. Реализована је и једнодневна посета Новом комплексу у Зрењанину за професоре и 47 студената прве године студија на смеру Индустијско инжењерство у експлоатацији нафте и гаса Техничког факултета „Михајло Пупин“, као и посета нафтном пољу Јерменовци за професоре и 44 студента друге године овог смера. Организована је и једнодневна посета Рафинерији нафте Панчево за 30 студената треће и четврте године студијског програма Нафтно-петрохемијско инжењерство, Технолошког факултета Универзитета у Новом Саду. У децембру је реализована посета за 7 професора са Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду нашем Научно-технолошком центру. У оквиру сарадње са Техничком школом Зрењанин и ове године је реализована стручна

пракса за 30 ученика другог и 30 ученика трећег разреда у Тренинг центру у Зрењанину, као и на објектима производње и локацијама бушаћих и ремонтних постројења. Прва генерација, 26 ученика, образовног профила „Руковалац постројењима за производњу нафте и гаса“ је ове године завршила своје трогодишње школовање. Четрнаест ученика је засновало радни однос (3 – „Истраживање и производња“, 11 „Сервиси“), док је четворо ученика у процесу запослења у НИС-у. Такође, у току марта месеца организована је и друга посета студената Универзитета Јејл.

У циљу промоције природних наука, НИС је у 2017. години подржао и организовао, у сарадњи са надлежним научним друштвима, три националне олимпијаде знања из области природних наука: математике, информатике, физике и хемије. Били смо и партнери талентованим средњошколцима, који су нашу земљу представљали на престижним међународним олимпијадама из области математике, физике и хемије и који су постигли сјајне резултате: 5 медаља (1 златна и 4 сребрне) на Међународној олимпијади из физике, 6 медаља (4 сребрне и 2 бронзане) на Међународној олимпијади из математике и 4 медаље (1 сребрна и 3 бронзане) на Међународној хемијској олимпијади. Ове године програм је подржао и одржаваће финала српског такмичења из роботике на Универзитету у Новом Саду и одлазак победника на Европско такмичење роботичара у Француску.

Поред Олимпијада из природних наука, посебна пажња посвећивала се активностима и пројектима који доприносе реafirмацији и популаризацији руског језика у нашој земљи. У сарадњи са Славистичким друштвом Србије, Руским центром Фонда „Руски мир“ и РЦНК „Руски дом“, Руском школом при Амбасади РФ, организована је пета НИС-ова олимпијада из руског језика, која је забележила знатно већи одзив ученика и школа-учесника у односу на претходне године. Наставили смо да пружамо подршку реализацији двојезичне наставе и у отварању двојезичних српско-руских одељења у Србији. Поред 5 двојезичних одељења у ОШ „Јован Поповић“ у Новом Саду настава на руском и српском језику се реализује још у 4 одељења Алексиначке гимназије и 3 одељења Гимназије „Јован Јовановић Змај“ у Новом Саду. У току ове године потписани су и нови анекси Меморандума о сарадњи са овим образовним институцијама. С обзиром на то да постоји потреба за повећањем броја и стручним усавршавањем педагошког кадра, и на иницијативу још три основне школе за отварање српско-руских двојезичних одељења (ОШ „Стари град“ из Ужица, ОШ „Краља Петра“ из Ниша и ОШ „Жарка Зрењанина“ из Зрењанина), НИС је наставио активну сарадњу са РЦНК „Руски дом“ и Педагошким факултетом у Сомбору Универзитета у Новом Саду, са којим је ове године потписан и Анекс 2 Меморандума о сарадњи, као и са РЦНК „Руски дом“. У јануару 2017. године отворена је

„паметна учионица“ руског језика у Гимназији „Светозар Марковић“ у Нишу. Ове године програм је такође подржао одлазак 25 ђака две двојезичне школе из Србије у камп Међународног дечјег центра „Артеќ“ на Криму.

у 2017. години један од циљева програма „Енергија знања“ био је унапређење услова за рад у образовним институцијама у земљи, кроз адаптацију и опремање рачунарских учионица и лабораторија. У сарадњи са програмом „Заједници заједно“ отворена је нова лабораторија за физику у Првој београдској гимназији, као и парк знања и научна учионица у Нишу. У априлу је уприличено и свечано отварање модерне лабораторије за нафтно-петрохемијско инжењерство на Технолошком факултету Универзитета у Новом Саду.

Дужи низ година НИС-ова „Енергија знања“ је усмерена на сарадњу са универзитетима. Ове године потписани су Меморандуми о сарадњи са Економским факултетом Универзитета у Београду, на основу којих се стипендира један студент на међународном програму основних академских студија „Економија и финансије“, који се реализује у сарадњи са Универзитетом у Лондону (Лондонска школа економије – LSE). Такође, ове године су потписани и нови Меморандуми о стратешкој сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, Филолошким факултетом Универзитета у Бања Луци, Институтом „Михајло Пупин“ у Београду, Организацијом српских студената из иностранства, као и са Гимназијом Пирот, Високом техничком школом у Зрењанину и 3 средње стручне школе у Панчеву – Машинска школа Панчево, Електротехничка школа „Никола Тесла“ и Техничка школа „23 мај“. Потписани су нови анекси о наставку сарадње са научним друштвима (хемијско, физичко, математичко и славистичко друштво), као и са досадашњим партнерским факултетима у оквиру Универзитета у Новом Саду и Београду, као и са ИС Петница. Такође је промовисан и наставак сарадње са Универзитетом у Новом Саду.

И ове године је програм „Енергија знања“ узео активно учешће на конференцијама које се баве питањем дуалног образовања у РС, које се реализују уз подршку Министарства просвете,

науке и технолошког развоја и Привредне коморе Србије. У марту месецу, НИС је био домаћин завршне конференције "BAEKTEL", у оквиру европског ТЕМПУС пројекта, посвећеног спајању академског и предузетничког знања кроз савремене начине учења и размене образовног материјала. Организоване су и стручне трибине, као и Дан НИС-а на Техничком факултету „Михајло Пупин“, на коме су студенти, ученици Високе техничке школе у Зрењанину и многобројни средњошколци имали прилику да се упознају са програмима које компанија НИС спроводи на овом факултету. Осим тога, организован је и Дан НИС-а у Техничкој школи Зрењанин. Представници НИС-а су учествовали и у реализацији пројекта Машинског факултета Универзитета у Београду „Подршка повећању запошљивости младих“, кроз програм едукације и менторства о основним пословним вештинама, који је намењен студентима. И ове године програм је био партнер Фестивала науке на тему „Електрична енергија и телекомуникације“ који је био организован на Универзитету у Новом Саду. Програм „Енергија знања“ и њени стипендисти учествовали су на другом Међународном форуму за нафту и гас који је одржан на Руском државном универзитету за нафту и гас „Губкин“ у Москви, а програм Енергија знања представљен је и на највећем фестивалу младих у Сочију у оквиру Националног комитета Србије, који су подржали Влада РС и Министарство омладине и спорта РС. У децембру 2017. године, поводом свечане прославе пете годишњице програма „Енергија знања“, у сарадњи са ЕХИТ фондацијом, организована је панел дискусија на тему „Подршка младим талентима Србија – немогућа мисија, да или не?“, на којој је учешће узео и Министар просвете, науке и технолошког развоја Младен Шарчевић.

Брига о социјалном статусу запослених

НИС својим запосленима обезбеђује степен социјалне заштите који је виши од нивоа прописаног законом, а који је регулисан Колективним уговором и интерним актима.

Погодности које се пружају Колективним уговором и интерним актима су:

- Посебна заштита за особе са инвалидитетом и у случају професионалних обољења, као и превентивни опоравак запослених који обављају послове са посебним условима рада и послове за које се радни стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, у циљу спречавања професионалних обољења и инвалидитета,
- право на солидарну помоћ,
- накнада штете коју су запослени претрпели због уништења или оштећења стамбених објеката, услед елементарних непогода и других ванредних догађаја,
- стипендије током редовног школовања за децу погинулих и умрлих радника,
- колективно здравствено осигурање запослених за случај тежих болести и хируршких интервенција,
- колективно осигурање запослених у случају незгода,
- решавање стамбених потреба запослених додељивањем субвенција за стамбене кредите,
- добровољно пензијско осигурање.

Материјална и нематеријална мотивација

Ради побољшања ефикасности рада, НИС ставља са унапређењем система награђивања запослених и обезбеђивањем услова који ће допринети томе да остане један од најатрактивнијих послодаваца у региону.

За запослене постоје три основна система награђивања: варијабилна зарада у производно-техничким организационим деловима, варијабилна зарада у продаји и варијабилна зарада и годишњи бонус у администрацији. У НИС-у такође постоји систем премија за посебна достигнућа, као и систем пројектних премија кроз које се награђује успешан рад на пројектима.

У савременим условима пословања нематеријална мотивација постаје далеко значајнија у укупној мотивацији запослених у односу на материјалну. Циљ нематеријалне мотивације је да се кроз осећај самоостварења, поштовања и припадности запосленом укаже на његово социјално и професионално признање. Креирањем позитивне радне атмосфере, кроз отворену комуникацију и корпоративну културу руково-

дилац мотивише запослене и на тај начин доприноси остварењу бољих резултата.

У оквиру нематеријалне мотивације развијени су програми „Браво награђивање“, „Систем попушта“, „Најбољи радник месеца/године“, „Ја имам идеју“, „“ и др. кроз које се запосленима пружа могућност да активно учествују у пословању и искажу креативност и иницијативу.

Регрутација и селекција кандидата

Политика људских ресурса НИС-а заснована је на принципима којима се гарантују једнаке могућности за све запослене и потенцијалне запослене без обзира на пол, веру, политичко мишљење, национално или социјално порекло, и у свим процесима отклања могућност било ког вида дискриминације. Свака одлука о кандидату мора бити заснована на објективним и релевантним критеријумима, тј. способности кандидата да задовољи захтеве и стандарде радног места. У 2017. години тим Сектора за регрутацију и селекцију ангажовао је око 1.750 кандидата различитих профила.

Програм запошљавања „НИС шанса“, који са успехом функционише од 2012. године, усмерен је ка профилима који одговарају основној делатности и фокус је стављен на кандидате са завршеним студијама на техничким факултетима. Нова генерација полазника програма „НИС Шанса“ потписала је у априлу уговоре о раду. Прилику да постану део НИС-овог тима добило је 109 инжењера и оператера без радног искуства у струци. Наш фокус је био усмерен ка инжењерима међу којима су: инжењери рударства, геологије, технологије и машинства. До садашњи успех овог програма потврђује податак да је више од 90% учесника и даље у нашој компанији и да је велики број њих напредовао у оквиру организације.

НИС је и ове године наставио традицију стручних пракси за најталентованије и најамбициозније студенте образовних установа Републике Србије и Међународно акредитованих образовних институција. Детаљним процесом селекције у оквиру програма Летње праксе, одабрано је 122 студента завршних година студија или

кандидата који су управо дипломирали. Међу одабранима су углавном будући дипломирани инжењери рударства и геологије, машинства, технологије, електротехнике, економије и права.

Учвршћивање позиције НИС-а као пожељног послодавца реализовано је и успешним учешћем на неколико сајмова запошљавања, конференција, радионица и округлих столова, међу

којима су и Виртуелни дани каријере и знања, JobFair 2017 и Youth Speak форум у организацији AIESEC-а.

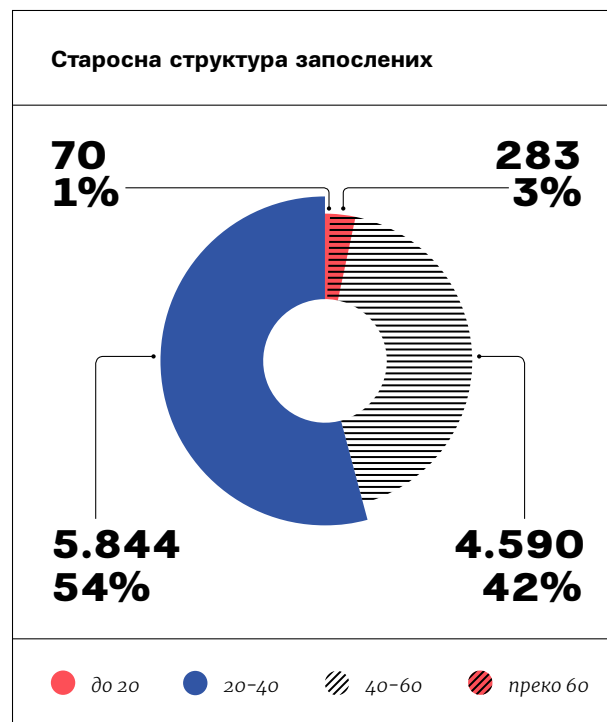
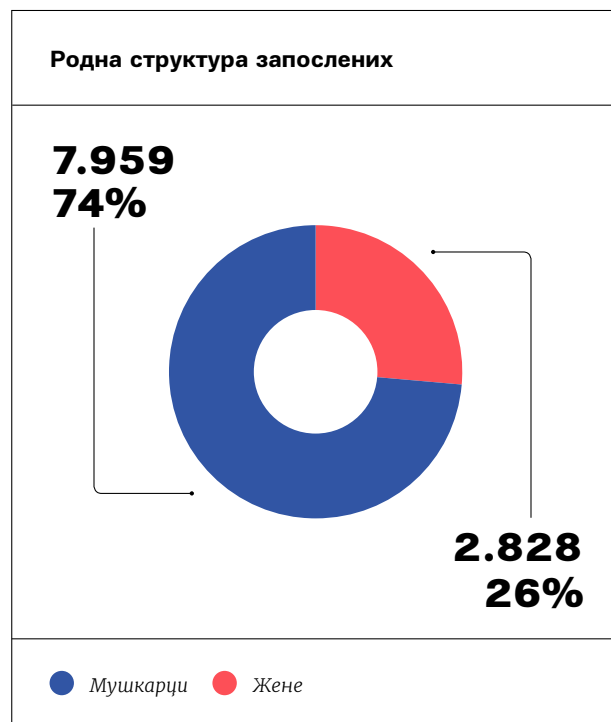
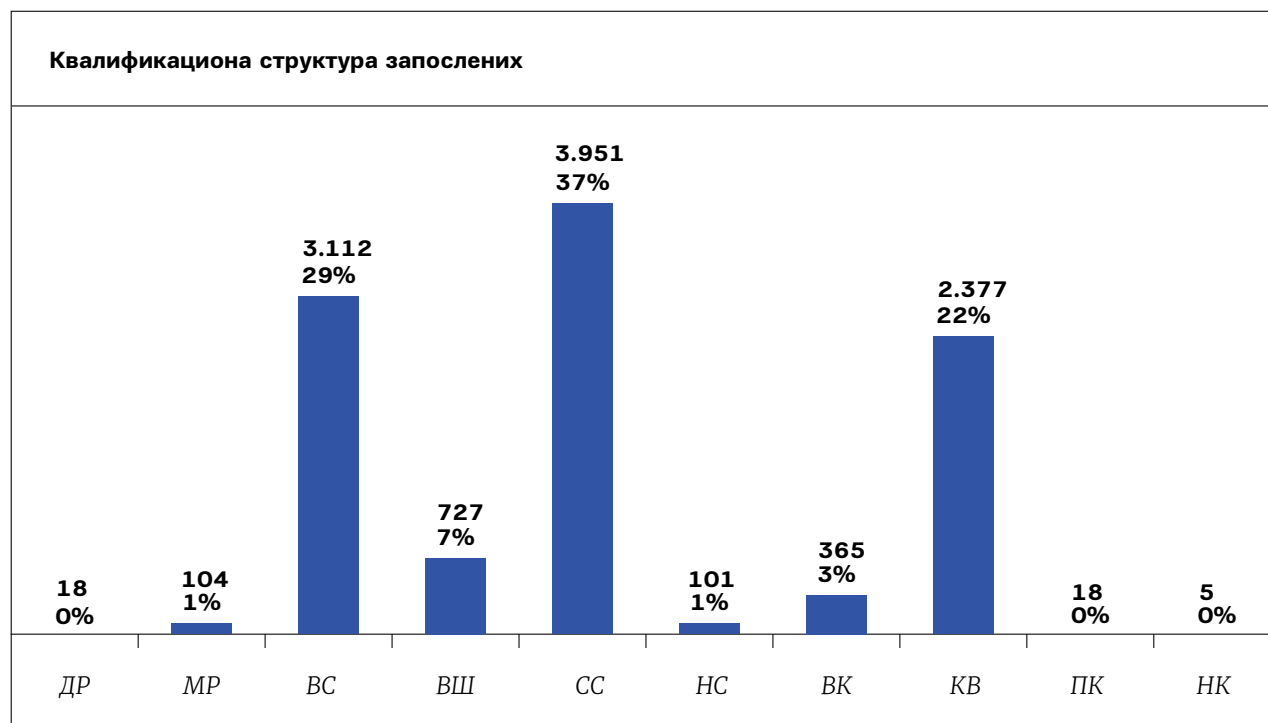
Кроз постављање амбициозних циљева у домену управљања људским капиталом остварујемо резултате који нас са правом позиционирају међу најбоље, а наше добре праксе постају узор и другим компанијама.

Број и структура запослених

Организациони део	31. 12. 2017.			31. 12. 2016.		
	Директно	Лизинг	Укупно	Директно	Лизинг	Укупно
НИС а.д. Нови Сад	4.088	3.563	7.651	3.964	3.552	7.516
Блок „Истраживање и производња“	802	220	1.022	782	222	1.004
Блок „Сервиси“	88	24	112	84	24	108
Блок „Прерада“	836	32	868	775	30	805
Блок „Промет“	965	2.799	3.764	964	2.796	3.760
Блок „Енергетика“	248	26	274	245	20	265
Корпоративни центар	1.089	462	1.551	1.048	460	1.508
Представништва и огранци	60	0	60	66	0	66
Зависна друштва у земљи	1.366	1.699	3.065	1.392	1.544	2.936
Нафтагас – Нафтни сервиси д.о.о. Нови Сад ¹	569	889	1.458	600	770	1.370
Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. Зрењанин	391	488	879	396	479	875
Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад	97	292	389	96	272	368
НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад	309	30	339	300	23	323
Зависна друштва у иностранству	70	1	71	90	1	91
НИС Петрол е.о.д. Софија (Бугарска)	35	0	35	40	0	40
НИС Петрол с.р.л. Букурешт (Румунија)	26	0	26	27	0	27
НИС Петрол д.о.о. Бања Лука (БиХ)	5	0	5	16	0	16
Јадран Нафтагас д.о.о. Бања Лука (БиХ)	4	0	4	6	0	6
Панон Нафтагас к.ф.т. Будимпешта (Мађарска)	0	1	1	1	1	2
Остала зависна друштва која улазе у консолидацију	545	110	655	527	102	629
О Зоне а.д. Београд	5	110	115	7	102	109
НИС Оверсиз о.о.о. Москва (Руска Федерација)	114	0	114	113	0	113
НИС Светлост д.о.о. Бујановац	0	0	0	0	0	0
Г Петрол д.о.о. Сарајево (Босна и Херцеговина)	426	0	426	407	0	407
УКУПНО:	6.069	5.373	11.442	5.973	5.199	11.172

¹ Укључујући и запослене у огранцима.

Квалификациона, родна и старосна структура запослених¹

¹ Обухвата запослене у НИС а.д. Нови Сад (и директно запослене и запослене на лизинг) са представничтвама и огранцима, зависним друштвима у земљи и иностранству, осим осталих зависних друштава која улазе у консолидацију.

Престанци радног односа

Током 2017. године НИС¹: је напустило укупно 256 запослених: 27 запослених је пензионисано, 86 запослених је споразумно напустило НИС,

а за 143 радника основ престанка радног односа је био друге природе (отказ уговора о раду, престанак радног односа на захтев запосленог, технолошки вишак, смрт запосленог и слично).

Основ престанка радног односа	НИС а.д. Нови Сад ¹	Зависна друштва ²
Пензионисање	19	8
Споразумни прекид радног односа	57	29
Остало	82	61
Укупно	158	98

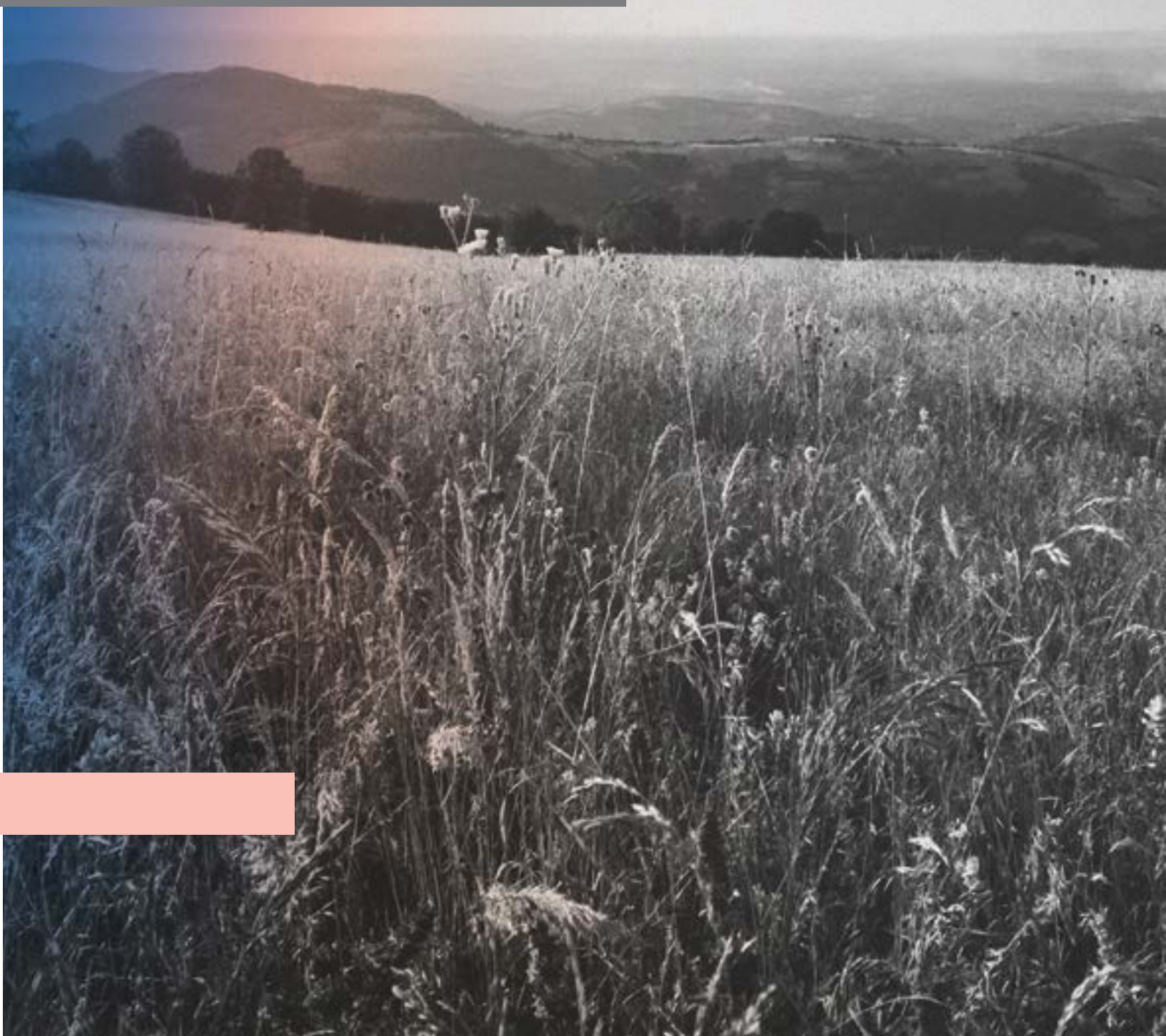
¹ Укључујући представништва и огранке. Од укупног броја одлазака 14 одлазака је из представништва и огранака.

² Нафтагас – Нафтни сервис д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – Технички сервис д.о.о. Зрењанин, Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад и НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад.

¹ НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима Нафтагас – Нафтни сервис д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – Технички сервис д.о.о. Зрењанин, Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад и НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад.

**Окружење
заслужује
најбоље**

**Као регионални енергетски лидер,
НИС је свестан своје одговорности
према запосленима, животној
околини и будућим генерацијама и
посвећен је политици *HSE*.**

Увођење 12 Златних *HSE* правила и обука свих запослених за њихову примену, уз уложених

479

милиона динара у реализацију еколошких пројеката у 2017. години, показују да су радни процеси без повреда и еколошких проблема циљеви на којима се у НИС-у свакодневно предано ради.

Рафинерија нафте у Панчеву је прво енергетско постројење у Србији које је добило *IPPC* дозволу о интегрисаном спречавању и контроли загађења животне средине.

1.12 **Заштита животне средине, индустријска безбедност и безбедност на раду**

Безбедни услови рада за све запослене и пословне партнере су један од стратешких циљева НИС-а, јер се тежи сталном смањењу броја повреда на раду и професионалних обољења. Континуирано се примењују принципи превенције, у циљу унапређења услова рада и смањења броја негативних HSE догађаја. У области безбедности и здравља на раду, стандарди које НИС примењује и постојећа пракса превазилазе постојеће законске обавезе. Пословне одлуке се доносе у складу са захтевима националног законодавства и изнад законски прописаног минимума, како би се обезбедило ефикасно управљање ризицима. Управља се безбедношћу извођача и од њих се захтева да поштују НИС-ове стандарде.

НИС а.д. Нови Сад је свој однос према заштити животне средине уградио у визију и мисију, HSE политику и Изјаву о HSE политици. Одговорност према животној средини огледа се у одрживом коришћењу природних ресурса, идентификацији ризика по животну средину, смањењу утицаја производних активности на медијуме животне средине – ваздух, воду и земљиште, тежњи ка што мањем генерисању отпада, рециклажи и адекватном збрињавању насталог отпада, сталном мониторингу стања животне средине, санацији историјског загађења, унапређењу постојећих процеса и улагању у еколошке пројекте, при чему се инсистира на примени најбољих доступних техника.

Заштита животне средине

Током 2017. године извршена је идентификација, процена и рангирање ризика на нивоу НИС-а, уз дефинисање мера и потребних инвестиција за њихову реализацију у циљу елиминације високих ризика.

У 2017. години настављено је са унапређењем стања у области заштите животне средине кроз реализацију еколошких пројеката, у које је уложено 479 милиона динара.

У циљу смањења емисије SO_2 у ваздух, у Рафинерији нафте Панчево је у току реализација пројекта прања ејекторског гаса на постројењу Вакуум дестилације. Уградњом система СЕМС на постројењу Водоника биће омогућено континуирано прање емисије загађујућих материја у ваздух, што ће омогућити сталан увид у рад постројења.

Током 2017. године достигнут је број од 300 сепаратора на бензинским станицама (на 89% бензинских станица), обзиром да је уграђено 14 нових сепаратора за пречишћавање зауљених отпадних вода на бензинским станицама, а 5 постојећих сепаратора је замењено током тоталне реконструкције. Уградња недостајућих сепаратора планирана је у наредном периоду. Уграђен је и сепаратор са коалесцентним филтером на Новом сервисном комплексу у Зрењанину, а постројење за пречишћавање отпадне воде на Депонији отпадне исплаке у Новом Милошеву је у пробном раду.

Крајем 2017. године у РНП је, у циљу даље модернизације постројења и радних процеса, започела изградња постројења „Дубока прераде“, за прераду остатка досадашње прераде путем процеса одложеног коксовања. Осим што ће омогућити повећање дубине прераде нафте и производњу висококалоричног горива – кокса, који се сада увози, изградњом овога постројења значајно ће се смањити емисије SO_2 , NO_x и прашкастих материја, а биће испуњени и захтеви Директиве 1999/32/ЕС о смањивању садржаја сумпора у одређеним течним горивима. Крајњи ефекат, након изградње постројења ће бити смањење емисије SO_2 у ваздух на нивоу Републике Србије захваљујући мањој заступљености на тржишту горива са високим садржајем сумпора.

Током 2017. године завршена је израда Студије: Анализа постројења/уређаја за пречишћавање отпадних вода у НИС а.д. Нови Сад и сагледавање потреба за изградњом нових и реконструкцијом/оптимизацијом постојећих, у циљу задовољења захтева законске регулативе у области заштите вода и заштите животне средине (Институт „Јарослав Черни“, Београд). Студија обухвата све организационе делове, као и одређивање приоритета будућих активности, у циљу унапређења постојећег стања и задовољења не само домаће регулативе, измењене током 2016. године, него и европске легислативе у овој области.

У току је израда Елабората геоелектричних испитивања на простору Складишта нафтних деривата Нови Сад у складу са Пројектом анализе потребе за санацијом и ремедијацијом подземних вода и земљишта у Складишту нафтних деривата Нови Сад, који је израђен од стране НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад и Природно математичког факултета у Новом Саду, Департамента за хемију, биохемију и заштиту животне средине. Циљ Елабората је сагледавање стања подземних вода, загађених током разарања постројења Рафинерије у Новом Саду током бомбардовања 1999. године.

Значајна средства уложена су у санацију историјског загађења, како би се контаминирани површине вратиле првобитној намени. Тако је током ове године санирано 14 примарних исплачних јама и један упојни базен, укупне површине 8.500 m^2 . До сада је санирано 185 примарних исплачних јама, укупне површине 127,865 m^2 .

У склопу аутоматизације HSE процеса израђено је апликативно решење „Апликација за евиденцију отпада“ као помоћ у раду са документима битним за процес управљања отпадом, којој корисници могу приступити са било које НИС-ове локације. Апликација омогућава претраживање података према 25 критеријума, креирање различитих извештаја за своје потребе, као и законом прописаних извештаја.

Настављена је примена модела кровних угорова на нивоу Друштва и зависних друштава приликом уговарања услуга збрињавања отпада (укључује све врсте отпада које се генеришу осим зауљеног), с тим што је ове године

уговор са извођачима закључен на три године (до 2020. године), уз могућност анексирања за нове извођаче и нове врсте отпада. Наредне године се очекује да ће овај модел (Кровни уговори) бити примењен и за уговарање услуга збрињавања зауљеног отпада и услуга лабораторијских анализа.

Стално унапређење компетенција запослених и оператера настављено је путем одржавања обука и радионица из области управљања хемикалијама, отпадом, мерења емисија загађујућих материја у ваздух, воду и земљиште. Одржане су 4 радионице на тему управљања хемикалијама, по једна радионица на тему енергетске ефикасности и климатских промена, управљања отпадом, радионица са акредитованим лабораторијама на тему мерења емисија, као и форум извођача – оператера отпада.

Како је 2017. година проглашена Годином екологије, она је обележена пригодним активностима: Дан заштите природе – 11. април, обележен је изложбом фотографија природе Војводине и пројекцијом филма „Дунав, река живота“, која је одржана у Пословном центру у Новом Саду, као и поделом лифлета о заштићеним подручјима у Војводини у оквиру HSE кампање „БриНИ Се о природи“ на бензинским станицама. Радним акцијама „Радни дан за природу“ поводом 5. јуна, Дана заштите животне средине, очишћени су Раковачки поток, потоци Добочаш и Ђирос на Фрушкој Гори, а 20. октобра је у специјалном резервату природе Делиблатска пешчара дат допринос очувању највећег отвореног простора степских станишта Корн.

У 2017. години за трошкове накнада и такси за заштиту животне средине, као и накнаде за воде издвојено је приближно 334,4 милиона динара.

Преглед накнада и трошкова у 2017.	Накнада за воде (мил. RSD)	Накнаде и таксе за заштиту животне средине (мил. RSD)	Укупно (мил. RSD)
НИС а.д. Нови Сад	76,7	255,5	332,2
Зависна друштва ¹	0,5	1,8	2,2
Укупно	77,2	257,2	334,4

¹ Нафтагас – Нафтни сервиси д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. Зрењанин, Нафтагас – Транспорт д.о.о. Нови Сад и НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад.

Индустријска безбедност

Систем управљања индустријском безбедношћу обухвата кључне процесе идентификовања опасности, процене ризика и управљања ризицима везаним за производне процесе и процесну опрему. Уз модернизацију производње, примену напредних технолошких решења и обуку запослених, овакав систем омогућава адекватну превентиву, мониторинг, као и правовремено и ефикасно реаговање у ванредним околностима.

Заштита од пожара

- Извршена је израда великог дела предвиђених Планава за заштиту од пожара.
- НИС а.д. Нови Сад је извршио усклађивање са законским и подзаконским актима у области заштите од пожара, кроз пријем припадника ватрогасних јединица у Елемиру (12) и у Нишу (6).
- Извршена је допуна неопходних радио уређаја за потребе функционисања током редовног рада и ванредних ситуација.
- Обезбеђена су средства за набавку услуге десетогодишњег сервиса хидрауличне руке и платформе у ВЈ Панчево.
- Обезбеђена су средства за набавку термо-визијских камера за потребе ватрогасних јединица чиме се повећава безбедност припадника ватрогасних јединица приликом интервенције, кроз бољи увид у стање (температурна поља) елемената на којима се врши интервенција.
- Обављено је стручно усавршавање запослених у сарадњи са руским Министарством за ванредне ситуације.
- Извршено је стручно усавршавање запослених за пројектовање стабилних инсталација за заштиту од пожара као и стицање увида у практичне начине рада сваког од њих. Обука је организована од стране компаније *Siemens*.
- Извршено је пресељење опреме за сервисирање апарата за почетно гашење са локације складишта ТНГ-а Београд на локацију комплекса Нови Сад.
- Повећање оперативне ефикасности и ефикасности се врши кроз обуке и набавку нове или поправку постојеће опреме.

Безбедност процеса

- Спроведена је детаљна анализа стања процесне безбедности и препозната су места у систему која захтевају унапређења. Одржан је низ радионица са оперативним особљем, током којих су се практично тестирали различити алати за ефикасно управљање ризицима и доношење адекватних одлука, као што су: *HAZID*, *Bow-tie*, *ALARP*, управљање изменама и др. Одржане радионице су послужиле као улаз за ажурирање нормативно методолошких докумената и израду планова за обуку за 2018. годину.
- Значајно је повећана транспарентност пријављивања догађаја из процесне безбедности, чијом анализом је омогућено својевремено предузимање адекватних техничких мера. Транспарентност малих и потенцијалних догађаја повећана је чак 8 пута, када поредимо 12 месеци 2016. године са 12 месеци 2017. године.

Ванредне ситуације

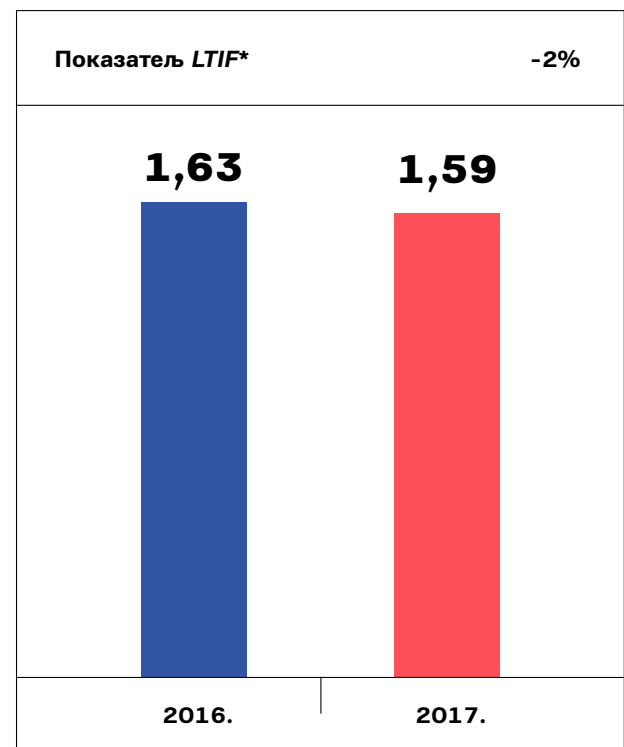
- Усвојена су нова документа, а такође је извршена ревизија постојећих докумената, везаних за ванредне ситуације у НИС-у, у складу са стеченим искуствима рада у условима ванредних ситуација и планским решењима штабова за ванредне ситуације у Србији. Прецизирани су поступци за поједине опасности које се јављају у случају отежаних услова рада.
- Тежиште активности у 2017. години је било на унапређењу сарадње са суседним *SEVESO* оператерима појединих објеката НИС-а, у делу обавештавања и помоћи у случају техничко-технолошких удеса. Одржано је више заједничких вежби, уз учешће надлежних државних органа.
- Остварена је боља сарадња са представницима локалне самоуправе и представницима надлежних државних органа по питању елементарних непогода.
- Настављена је пракса одржавања практичних вежби тимова и екипа за реаговање у случају ванредних ситуација. У 2017. години су одржане 4 здружене командно-штабне вежбе у НИС-у, у којима су Тим за управљање кризама-катастрофама, тимови за приправност и реаговање на ванредне догађаја

блокова и организационих делова блокова учествовали у решавању најсложенијих задатака у случају ванредних ситуација и нарушавања континуитета пословања. Током 2017. године је у систем електронског обавештавања о HSE догађајима укључен и ЈАД „Гаспром њефт“.

Безбедност на раду

Брига о безбедности и заштити здравља наших запослених, извођача, трећих лица и локалног становништва представља приоритет за НИС. Здрав, безбедан, способан, спреман и мотивисан запослени није само индивидуални циљ, већ и циљ Друштва. Током 2017. године у циљу унапређења безбедности и здравља на раду, објављен је HSE водич за безбедност и здравље на раду, који представља суштину искустава стечених последњих година у овој области. Имплементирана су Златна HSE правила, оптимизовани су радни алати за безбедан систем управљања, ревидиран је и унапређен HSE тренинг систем, имплементиран је и побољшан IVMS и RAG+ извештавање.

* Однос броја повреда запослених са боловањем према укупном броју радних сати, помножен са 1 милион (укупно НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима Нафтагас – технички сервиси д.о.о. Нови Сад, Нафтагас – нафтни сервиси д.о.о. Зрењанин, Нафтагас – транспорт д.о.о. Нови Сад).

Пракса укључивања топ менаџера у области безбедности и здравља на раду се и даље наставља, а топ менаџери учествују у обиласку оперативних локација кроз *MWA (Management walk around)* посете. Током 2017. године, обављено је 258 *MWA* посета.

У 2017. години показатељ *LTIF* је смањен за 2%. За 12 месеци 2016. и 2017. године бележимо 30 *LTI*¹ повреда. Већи број радних сати запослених у току 2017. године допринео је смањењу индикатора *LTIF* и поред тога што бележимо исти број повреда. У обрачун за овај индикатор у току 2017. године укључене су и три трагичне повреде наших колега са смртним исходом приликом обављања редовних радних активности.

Први трагичан случај се догодио током фебруара месеца, када је наш колега доживео саобраћајну незгоду са фаталним исходом на раскрсници на путу у Елемиру. До незгоде је дошло када се службено возило није зауставило на месту укрштања са путем са првенством пролаза и сударило се са возилом трећег лица.

Други несрећан случај се догодио у мају на бензинској станици, када је дошло до покушаја разбојништва на бензинској станици Велики Мокри Луг 1. Испред продајног простора, док је запослена обављала редовне радне активности, непознато лице је испалило метак из ватреног оружја који је погодио запослену. Неколико дана касније запослена је у болници подлегла повредама.

Трећи случај трагичне повреде нашег колеге са смртним исходом се догодио током јула месеца 2017. године. На локацији Новог сервисног комплекса у Зрењанину вршено је тестирање херметичности бурета на аутоцистерни. Приликом извођења ове активности, дошло је до кидања једног од четири вијка и спадања остала три вијка који држе поклопац ревизионог отвора. Због наглог отварања поклопца под притиском, склоп са засуном је ударио запосленог у груди. У моменту догађаја запослени је стајао иза ревизионог отвора цистерне. Запослени је колима хитне помоћи превезен у Ургентни центар у Зрењанину одакле је упућен

за Београд. Нажалост, на путу ка Београду запослени је подлегао повредама.

НИС је предузео велики број активности како се наведени и слични *HSE* догађаји не би понављали у будућности. Спроведене су и детаљне *HSE* истраге наведених догађаја уз учешће највишег руководства и прописане су корективне мере, како би се спречили овакви догађаји у будућности. Личним приступом свих запослених, поштовањем златних *HSE* правила и пријављивањем свих небезбедних активности или појава, стварамо безбедније услове рада за све запослене. Овакви случајеви нас опомињу да брига о здрављу и безбедности запослених, као и посвећеност заштити животне средине морају стално бити у нашем фокусу.

Управљање ризицима у области безбедности на раду

У току 2017. године извршена је оптимизација и поједностављење нормативно методолошких докумената у области управљања *HSE* ризицима. У систем су уведени нови алати за процену ризика са фокусом на имплементацију Анализе безбедности посла као једног од алата за непосредну процену ризика приликом извођења радних активности. Како би се унапредио квалитет процене ризика, израђена је и дистрибуирана брошура „Буди паметан – процени ризике“ и спроведене су свеобухватне обуке запослених. Крајем године ревидиран је и ажуриран Регистар *HSE* ризика на корпоративном нивоу.

Током године фокус је стављен на контролу примене процедуре за управљање *HSE* ризицима у инвестиционим пројектима, као и процене ризика приликом спровођења организационих промена у оквиру НИС-а.

Правовременом идентификацијом *HSE* ризика, дефинисањем адекватних мера контроле и мониторингом њихове примене обезбеђује се проактивно и превентивно деловање у области *HSE*, односно елиминише се ризик од повређивања људи и наношења штете опреми, процесима, животној средини и репутацији НИС-а.

¹ *LTI* – Lost time injury – повреде са боловањем.

Управљање извођачима и трећим лицима

Циљеви за 2018. годину:

- повећање ефикасности процеса CSM кроз померање фокуса на надзор високо ризичних активности,
- поједностављење појединих фаза процеса претквалификације,
- традиционално одржавање великог Форума извођача у циљу побољшања комуникације, дељења искустава и знања, као и презентовања добре и лоше HSE праксе, и
- имплементација решења из OMS програма у смислу техничких и HSE захтева.

Током 2017. године НИС је континуирано радио на унапређењу процеса управљања извођачима и трећим лицима. Већ пету годину за редом успешно се управља извођачима кроз процес CSM у циљу побољшања праксе у области безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара. Захваљујући томе, многи извођачи су прихватили нашу праксу, примењују је у својим организацијама и на тај начин су подигли ниво безбедности у својим компанијама на виши ниво, поштујући не само законски минимум, већ и додатне захтеве које тражи НИС.

У 2017. години акценат је стављен на надзор иностраних извођача у циљу провере поштовања интерних процедура НИС-а.

Одржан је Форум извођача на коме је присуствовало 85 компанија из Србије.

У оквиру овог Форума одржана су два округла стола на тему подизања нивоа компетенција и мотивације извођача и подизвођача. То је била прилика да представници НИС-а и извођачи радова из разних грана индустрије – од машинско-монтажних радова до грађевинске индустрије и саобраћаја, кроз отворени дијалог

размене искуства, представе резултате и нове идеје за побољшање културе.

Здравствена заштита запослених

Брига о безбедности и заштити здравља запослених, извођача, трећих лица и локалног становништва представља приоритет и један од стратешких циљева НИС-а. Приоритет и основна делатност су фокусиране на превентивне активности, односно превентивну здравствену заштиту.

Превентивна здравствена заштита запослених представља систем управљања заштитом здравља и благостања запослених у складу са најбољом праксом у индустрији, захтевима законске регулативе и интерним захтевима НИС-а.

У циљу унапређења и заштите здравља, превенције и спречавања повреда на раду и професионалних обољења спроводе се редовни превентивни и периодични прегледи за радна места са повећаним ризиком, ради превенције хроничних и незаразних болести и раног откривања карцинома – систематски и специјалистички прегледи. За услуге лекарских прегледа у 2017. години је по први пут био закључен кровни уговор са медицинским установама на подручју Војводине и Београда.

Анализом здравственог стања након лекарских прегледа и одсуства са посла услед боловања, као и континуираним праћењем здравственог стања својих радника, НИС идентификује ризике по здравље запослених, развија мере за отклањање или смањење таквих ризика, информише запослене и ради на подизању свести о њима.

Током 2017. године је на више локација спроведено низ планираних и ванредних едукативних кампања здравља, као што су:

- Спаси живот – пружи прву помоћ
- Кретање може да замени многе лекове, али ниједан лек не може да замени кретање
- Превенција кардиоваскуларних болести – Превенција високог крвног притиска
- Превенција и управљање емоцијама на послу: Смех Јога
- Анемија – болест савременог доба
- Поремећај циклуса и рана менопауза и др.

Ради превенције и спречавања алкохолизма и наркоманије на радном месту, као и подизања свести, информисаности и нивоа знања запослених и руководилаца у вези са употребом алкохола и опојних дрога, у НИС-у су разрађене бројне превентивне активности, које се реализују путем кампања, предавања, као и спровођења редовне и ванредне контроле употребе алкохола од стране запослених и осталих лица на НИС-овој територији и објектима.

Ради тестирања на алкохол и опојне дроге, Функција за HSE је закључила уговор са овлашћеним здравственим установама, које могу у свако доба дана извршити медицинско тестирање на присуство алкохола или опојних дрога у организму запослених.

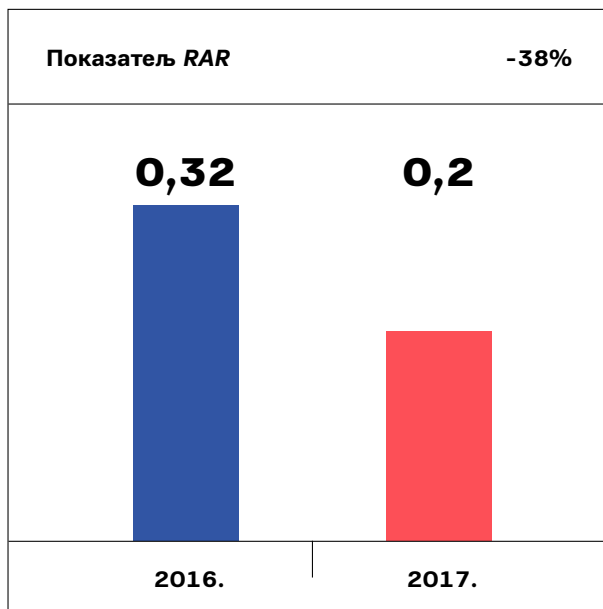
НИС, као друштвено одговорна групација, још од 2012. године подржава развој спортских активности у корпоративној средини, у циљу повећања ефикасности и продуктивности кроз културу која вреднује, подржава и унапређује здравље и добробит запослених.

Развој корпоративног спорта је у складу са HSE Политиком, а основни елементи подршке запосленима током 2017. године су:

- рекреативне активности, у којима је више од 2.000 запослених током задњих 12 месеци у 11 градова широм Србије тренирало у циљу јачања физичке форме и
- такмичарске активности, у којима је више од 200 запослених представљало Компанију како на локалним спортским догађајима, тако и у Региону али и на међународним спортским корпоративним дешавањима Гаспром њефт породице у Киргизији и у Русији. Забележено је освајање скоро 100 награда и признања за остварене спортске резултате најбољих НИС-ових рекреативаца у 10 различитих спортских дисциплина.

Безбедност саобраћаја

Запослени НИС-а свакодневно пређу у просеку око 110.000 km, услед чега су изложени великом броју ризика у саобраћају. НИС поклања велику пажњу безбедности својих запослених у саобраћају како би се ови ризици свели на минимум.

* Однос броја саобраћајних незгода према пређеним километрима пута, помножено са 1 милион.

У току 2017. године предузете су многобројне активности у циљу проактивног и превентивног деловања, као и подизања целокупног нивоа безбедности саобраћаја, а неке од њих су:

- Недеља безбедности саобраћаја у сарадњи са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Агенцијом за безбедност саобраћаја (укупно 445 учесника), са следећим темама:
 - Безбедно учешће деце у саобраћају
 - Активности за безбедно учествовање младих у саобраћају
 - Приказ статистике безбедности саобраћаја у РС, са освртом на учешће мотоциклиста у саобраћају и практичан тренинг
 - Показатељи безбедности саобраћаја у НИС-у, превоз опасног терета, радно време посаде у друмском саобраћају
 - КПП, пнеуматици, системи за кочење – утицај на безбедност саобраћаја
 - Возачки изазов 6 – такмичење возача
- Практичне и теоријске обуке за више стотина возача и корисника возила НИС-а, у сарадњи са Министарством одбране, на војном полигону у Краљеву, као што су:
 - Управљање теретним возилима у различитим условима

- Еко и безбедна вожња путничким возилима
- Управљање путничким возилом у различитим условима
- Управљање лаким теренским возилом у различитим условима и др.

У току 2017. године, у периоду од марта до децембра, реализоване су обуке у 8 термина. Укупан број полазника је 437 запослених.

- Имплементација и унапређење континуираног мониторинга возила са параметрима наглих убрзања и прекорачења брзине, односно увођење RAG+ извештавања (евидентирање наглих успорења, убрзања и времена проведеног у прекорачењу брзине). Израђена је и пуштена у функционални рад „база возача“, односно електронски систем личног картона возача, где сви запослени и њихови руководиоци могу имати увид у тренутни статус стила вожње
- У току 2017. године обезбеђено је учешће Агенције за безбедност саобраћаја на спортом дану Блока Прерада у Ковилову
- Квартално награђивање најбољих возача препознатих у систему IVMS и кроз RAG+ извештавање
- Кампање и информисање запослених са опасностима и саветима за безбедно понашање у саобраћају (вожња у летњим и зимским условима, у случајевима смањене видљивости, клизав коловоз, вози одморан и др.)
- Спровођење осталих активности као што су: извештавање, информисање руководства, израда нормативних докумената, координирање и планирање активности организационих делова компаније, аудит система безбедности друмског транспорта и др.

Све наведено, укључујући и остварене резултате и показатеље, представљају одличну основу за наставак унапређења целокупног система безбедности саобраћаја, као и могућност увођења Система менаџмента безбедности друмског саобраћаја ISO 39001 у наредном периоду.

Као резултат дугорочне посвећености већој безбедности запослених у саобраћају, смањен је број саобраћајних незгода, материјалне штете, евидентираних прекршаја, кривице запослених за насталу саобраћајну незгоду, повреда, и

постигнуто је унапређење стила вожње запослених током 2017. у односу на 2016. годину. Постигнуто је смањење регистрованих прекршаја, просечне брзине на путевима и коефицијента RAR, као једног од кључног HSE показатеља.

HSE мотивација

У склопу својих активности из HSE области, НИС је 2012. године почео са реализацијом посебног програма HSE мотивације, чији је циљ подизање знања и свести код запослених о важности безбедности на раду, али и препознавање и награђивање најбољих достигнућа на пољу унапређења безбедности и заштите на раду у компанији. Број награђених радника кроз HSE мотивацију се из године у годину повећава, тако да је у периоду 2012.-2017. године награђено 6.924 запослених.

Пројекат Аутоматизације HSE мотивације одобрен је за реализацију током јула месеца 2015. године, а пуна имплементација остварена је током 2017. године. Аутоматизација процеса неминовна је потреба једне модерне компаније.

HSE такмичење

У циљу унапређења HSE културе и активног укључивања запослених у управљање HSE ризицима, одлучено је да се током 2017. године организује HSE такмичење - Најбољи побеђују са нулом. Ово такмичење је иницирао ЈАД „Гаспром њефт“.

Одабир победника, његово проглашење и информисање запослених путем корпоративних медија биће обављено најкасније до 1. фебруара 2018. године. Осим безбеднијег и квалитетнијег рада, најуспешније такмичаре очекују лепе и вредне награде.

Постоје четири категорије такмичења: Лидер у HSE области, Најбоља организациона јединица у HSE области, Најбољи пројекат у HSE области и Најбољи извођач у области HSE.

HSE индикатори

	2017.	2016.	Промена
Повреде	120	99	+21%
Повреде са изгубљеним данима и повреде на раду са смртним исходом	30	30	0%
Пожари	27	26	+4%
Број саобраћајних незгода	8	13	-38%
Загађења животне средине	29	16	+81%
Коефицијент инспекцијских органа	0,18	0,36	-50%
Посете инспекцијских органа	903	770	+17%
Мере наложене инспекцијским посетама	159	275	-42%

1.13 Друштвена одговорност

Друштвено-одговорно пословање није само стратешко опредељење НИС-а, већ је пре свега одраз жеље менаџмента и запослених да суштински допринесу побољшању квалитета живота заједница у којима НИС послује, као и промоцији истинских вредности у друштву.

У НИС-у сматрамо да наши пословни успеси нису потпуни уколико их не усмеримо и ка томе да грађанима обезбедимо енергију за позитивне промене. Због тога је НИС, пажљиво ослушкујући растуће потребе заједнице, већ годинама водећи социјални инвеститор у Србији. Само у 2017. години, НИС је за подршку спорту, култури, образовању, науци и локалним заједницама широм земље издвојио око 370 милиона динара.

Под корпоративним слоганом „Будућност на делу“, НИС подржава културне и спортске манифестације, предано ради на побољшању образовне инфраструктуре, сарађује са 11 локалних самоуправа у Србији и настоји да унапреди квалитет живота грађана у тим заједницама. Посебно смо поносни на наше запослене, који у значајном броју учествују у филантропским и волонтерским акцијама, показујући да су и на делу спремни да се ангажују за опште добро и да усмере своје снаге на подршку социјално угроженим категоријама и талентованим

младим људима, као и на заштиту животне средине. Захваљујући таквом односу према добробити шире заједнице, НИС-у је у 2017. години уручена „Светосавска награда“, коју за допринос образовању додељује Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, као и признање „Капетан Миша Анастасијевић“ за „Најбољу корпоративну одговорност“. Такође, у оквиру признања „Најбоље из Србије“, које додељује Привредна комора Србије, НИС је освојио две награде у категорији „Производна добра и пословне услуге“ – за најбољи корпоративни бренд и најбољи робни бренд – НИС Петрол. У 2017. години НИС је добио и престижно признање „Оскар квалитета“ за пословну изврсност, освојивши највећи број поена у историји доделе ове награде. Поред ових награда, запослени НИС-а били су награђени и најдражим признањем – осмехом деце којима су, у неколико здравствених и социјалних установа у Србији, уручили поклоне пред новогодишње и божићне празнике.

Када је реч о манифестацијама из области културе, НИС је у 2017. години, другу годину заредом, био партнер Јесењем позоришном фестивалу режисера Емира Кустурице, који промовише театар и афирмише младе надарене глумце и позоришне ауторе.

Такође, пету годину заредом, НИС је подржао фестивал „Балкан трафик“ у Бриселу, као уметничку манифестацију која у седишту ЕУ промовише културу и наслеђе Балкана.

Са посебним задовољством подржали смо и највеселију културну манифестацију која се одржава у Србији – Међународни дечји фестивал „Радост Европе“, чији смо партнер већ девет година.

У области спорта наставили смо са промоцијом здравих начина живота и спортских вредности, посебно када је реч о витешком надметању, жељи да се напорним радом дође до резултата и максималном развоју потенцијала. Тако је НИС у 2017. години наставио вишегодишњу сарадњу са једним од најуспешнијих спортских колектива у Србији, Кошаркашким клубом „Партизан НИС“, чији је генерални спонзор последњих пет година.

НИС је такође потписао и уговор о десетогодишњој сарадњи са Одбојкашким клубом „Војводина“, актуелним прваком државе.

Настављена је и подршка аутомобилском асу Душану Борковићу, члану *NIS Petrol Racing* тима, иза којег је још једна узбудљива сезона.

НИС је наставио и вишегодишњу успешну сарадњу са Тениским савезом Србије, чији је генерални спонзор. Поред подршке врхунским тенисерима који представљају нашу земљу у међународним такмичењима, у оквиру ове сарадње је, шесту годину узастопно, организована манифестација „Отворена школа тениса“, чији је циљ да промовише „бели“ спорт међу што већим бројем малишана у Србији. Бесплатне школе тениса за децу, које су водили професионални тренери, одржане су широм земље уз учешће 3.000 деце.

Такође је, у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, настављена акција „Спортот против насиља“, чији је циљ да се, поред тениса, међу најмлађима промовишу спортске вредности, тимски дух и култура ненасиља, изузетно важни елементи здравог развоја деце.

У 2017. години обележено је и пет година постојања програма „Енергија знања“ кроз који НИС успешно сарађује са домаћим и иностраним образовно-научним установама, односно пола деценије наших напора да унапредимо образовну инфраструктуру у Србији, подржимо развој талентованих појединаца и популаризујемо науку међу младима.

У том периоду НИС је, између осталог, у унапређење квалитета образовања уложио пет милиона евра и подржао адаптацију више од 40 учионица и лабораторија у школама и на факултетима широм Србије, остварио сарадњу са 47 научних и образовних установа у земљи и иностранству и стипендирао више од 90 студената.

Подршка установама здравствене и социјалне заштите била је у центру пажње НИС-а и његових запослених и у 2017. години. Најпре је Универзитетској дечјој клиници „Тиршова“

—
Више
информација
о програму
Енергија знања
на страни 122

110,5 милиона RSD

НИС је у протеклих девет година подржао више од 900 пројеката који су допринели социјално-економском развоју општина и градова. У 2017. години НИС је издвојио 110,5 милиона динара, помоћу којих ће се реализовати укупно 42 пројекта.

у Београду уручена донација од око 136 хиљада евра, од којих је набављено осам савремених медицинских апарата који ће поспешити лечење најмлађих у овој установи. Средства за „Тиршову“ прикупљена су у заједничкој акцији запослених и компаније, али и потрошача, јер је акција проширена и на малопродајне објекте НИС-а, тако да је за сваку куповину од најмање 25 литара горива НИС издвојио по 25 динара за потребе ове клинике. По истом принципу крајем 2017. и почетком 2018. године организовано је прикупљање средстава за Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, а донација овој установи биће уручена током 2018. године. НИС је подржао и рад Центра за заштиту одојчади, деце и омладине у Звечанској улици у Београду са око 1,1 милион динара за опремање домова у Београду видео надзором. Донацију су током обележавања Дана компаније прикупили запослени НИС-а, док је компанија потом удвостручила прикупљена средства.

У 2017. години изведено је и седам волонтерских акција у којима су учествовали запослени НИС-а. Поред континуиране акције „Чепом до осмега“, запослени и представници топ менаџмента учествовали су у уређењу дела Бота-

ничке баште, сређивању парка „Ђуро Стругар“ у Београду, као и у чишћењу потока на Фрушкој гори. Осим тога, запослени НИС-а су организовали дружење са децом у дому „Ветерник“, учествовали у чишћењу дела Делиблатске пешчаре и припремили новогодишње пакетиће за децу која се лече у Дечјој клиници „Тиршова“ и Дечјој болници у Новом Саду, као и за штићенике Центра у Звечанској улици у Београду. У акцији паковања празничних пакетића за најмлађе учествовали су и генерални директор и топ менаџмент Друштва.

Како би допринео унапређењу квалитета живота у заједницама у којима послује, НИС је девету годину заредом наставио и продубио партнерство са 11 градова и општина у Србији кроз програм „Заједници заједно“. У оквиру ове сарадње, НИС је у протеклих девет година подржао више од 900 пројеката који су допринели социјално-економском развоју општина и градова и у њих уложио више од милијарду динара. За потребе грађана у тим заједницама 2017. године НИС је издвојио 110,5 милиона динара, помоћу којих ће се реализовати укупно 42 пројекта.

Новина у сарадњи је у томе што је НИС у години за нама, у договору са представницима општина и градова, желео да подржи реализацију капиталних пројеката из пет области, који ће имати дугорочни значај за локалну заједницу. Те области су: спорт, култура, екологија, наука/образовање и јавно здравље и социјална заштита.

У складу са циљевима сарадње, на основу анкетног истраживања грађана у локалним заједницама, као и увида у стратешке планове, у сваком граду или општини финансирано је до пет пројеката, изабраних на конкурс, који су од приоритетног значаја за најширу популацију у тим срединама. У свакој локалној заједници изабране су по три области у оквиру којих су заинтересовани могли да пријављују своје предлоге.

Реализацијом ових пројеката НИС остаје добар комшија свим грађанима заједница у којима послује и привржен начелу да своје пословне успехе преточи у енергију за шири друштвени напредак.

Београд

- Изградња и реконструкција дечјих игралишта у општинама Звездара и Земун
- Уређење две јавне површине
- Подршка формирању Центра за касније ослепеле особе
- Опремање сензорне собе за децу са сметњама у моторном развоју
- Допринос формирању креативног простора за бесплатну лабораторију из области научних, технолошких, инжењерских и математичких дисциплина (STEM).

Нови Сад

- Унапређење инфраструктуре Опсерваторије на Петроварадинској тврђави
- Стварање услова да се Новосађани баве спортом на више локација у граду, међу којима је и омиљено градско купалиште – Шtrand
- Уређење и ревитализација Дунавског парка

Панчево

- Модернизација зграде локалног Дома омладине, коме ће након радова приступ имати и особе са инвалидитетом
- Адаптација лабораторије Техничке школе „23. мај“
- Опремање „зелених острва“ у месним заједницама
- Адаптација дела Народног музеја
- Набавка савремене опреме за Културни центар

Кикинда

- Реновирање зграде вртића у Новим Козарцима
- Адаптирање спортске хале у Мокрину
- Модернизацију спортске инфраструктуре у појединим месним заједницама
- Учествовање у осавремењивању зграде Народног позоришта

Зрењанин

- Изградња тениског терена у Елемиру
- Унапређење услова за смештај младих спортиста и тренинг одбојкаша
- Опремање спортске дворане у складу са стандардима Међународне кошаркашке организације.

Ниш

- Комплетно опремање новоизграђеног дечјег хемато-онколошког одељења
- Обезбеђивање бољих услова за смештај штићеника Сигурне куће за жене и децу жртве породичног насиља
- Изградња спортског терена у дворишту Завода за васпитање омладине

Чачак

- Изградња дечјег игралишта и теретане у насељу Љубић кеј
- Уређење импровизоване стазе за трчање
- Унапређење енергетске ефикасности зграде Факултета техничких наука.

Кањижа

- Реновирање спортске хале „Партизан“

Србобран

- Набавка савремене опреме за Основну школу „Јован Јовановић Змај“
- Опремање спортског објекта
- Адаптација Канцеларије за младе
- Учешће у организацији спортских манифестација
- Унапређење услова за рад Удружења за помоћ ментално недовољно развијеним особама

Житиште

- Бушење бунара у Хетину како би цело насеље добило воду
- Подршка Културно-уметничком друштву „Илија Прерадовић“
- Реконструкција и набавка рефлектора на теренима за мале спортове у Банатском Двору, Честерегу и Торку
- Опремање школских физкултурних сала у Житишту, Торку, Равном Тополовцу и Банатском Двору

Нови Бечеј

- Модернизација домова културе у Бочару и Куману
- Опремање учионице/кабинета за техничко и информатичко образовање у ОШ „Јосиф Маринковић“
- Набавка савремене опреме за спортску дворану

Даровано за добробит заједнице

Развој заједнице у којој послује, подршка младим талентима и промоција истинских вредности у друштву представљају темеље друштвено одговорног пословања НИС-а, а у 2017. је за друштвено одговорне пројекте широм Србије издвојено око 370 милиона динара.

Током једне од хуманитарних акција, изведених у синергији са потрошачима НИС-а, прикупљена су средства за набавку медицинских апарата за Дечју клинику „Тиршова“ у Београду.

У петој години постојања програма „Енергија знања“ НИС је добио „Светосавску награду“ за допринос образовању у Србији, коју додељује Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

1.14 Комуникација

Односи са јавношћу

Транспарентно и свеобухватно информисање медија, акционара, инвеститора и других заинтересованих страна о свим значајним активностима Друштва представља приоритет у раду Прес службе НИС-а. Јавност се о најважнијим активностима обавештава путем саопштења за јавност, конференција за медије, прес-тура за домаће и стране новинаре, стручних и ауторских текстова. Те информације се објављују и на корпоративном сајту www.nis.eu и то на српском, руском и енглеском језику. Прес служба НИС-а увек правовремено одговара на питања новинара, пружањем квалитетних и потпуних информација, а са новинарима негује двосмерну комуникацију, у којој представници медија могу да изнесу и своје предлоге за унапређење сарадње. Прес служба НИС-а велику пажњу посвећује и јачању присуства на Интернету и друштвеним мрежама. У том циљу корпоративни сајт је прилагођен коришћењу на свим уређајима, док је главна страна сајта добила модерни дизајн који прати светске трендове у тој области. НИС преко друштвених мрежа негује активну комуникацију са потрошачима и грађанима који прате деловање Друштва. НИС има своје налоге на друштвеним мрежама *Facebook*, *LinkedIn*, *Twitter*, *Instagram* и *Youtube*, са циљем да се грађанима и на тај начин приближи пословање НИС-а, да се упознају са друштвено-одговорним пројектима Друштва, као и да им се омогући учешће у различитим активностима и наградним играма. Такође, Прес служба НИС-а континуирано пружа подршку бизнису и пројектима из области друштвено одговорног пословања.

Интерна комуникација

Активан развој корпоративне културе и информисаност запослених од кључне су важности за унапређење пословања и достизање постављених циљева. У ту сврху интерне комуникације НИС-а користе разноврсне канале информисања и велики број комуникационих алата. Неки од алата су промовисање корпоративних вредности кроз интерне кампање и корпоративне догађаје, као и каскадирање актуелних информација до сваког запосленог кроз отворен дијалог са руководством. Такође, ту је и рад на развоју повратне везе у комуникацији између руководства и запослених, као што су „СОС линија за пословну етику“, којом се спречавају кршења кодекса пословне етике и рубрика „Питања руководству“ у корпоративним медијима.

Основни приоритет интерне комуникације у НИС-у представља благовремено, отворено и тачно информисање запослених о свим актуелним темама – резултати пословања, планови развоја, развој и обука кадрова, заштита на раду, социјални пакет и друге повластице. За информисање запослених користе се штампани корпоративни медији, као што су месечни и квартални часописи на српском и енглеском језику за запослене у Србији и региону. Поред штампаних канала информисања, у употреби су и инфо-табле на више од 400 локација по Србији, као и електронски медији, у које спадају интранет портал, инфомејл и различите врсте мејл обавештења.

Резултати годишњег социолошког истраживања показују да из године у годину информисање

—
Више информација о Односима са инвеститорима на страни 80

саност запослених расте и да се корпоративна култура развија у складу са стадијумом развоја Друштва и усвојеном стратегијом.

Односи са државним органима

Сарадња са пословним удружењима

НИС традиционално сарађује са бројним пословним удружењима у Републици Србији, у циљу свеобухватног унапређења пословне климе као и регулативе у сектору нафтне привреде.

Са Саветом страних инвеститора (FIC), НИС остварује дугогодишњу сарадњу. НИС је пружио допринос припреми годишњег издања Беле књиге FIC-а у 2017. години, са информацијама о стању, побољшањима у претходној години и препорукама за даље унапређење правног оквира у Републици Србији и услова пословања у различитим секторима привреде. Такође, НИС активно учествује и у радним комитетима FIC-а са фокусом на појединачне делове ширег пословног окружења, попут нелегалне трговине, планирања и изградње, пореза и других.

Значајна сарадња се одвија и са Привредном комором Србије (ПКС) у оквиру Удружења за енергетику и енергетско рударство. Осим тога, НИС активно учествује у достављању предлога за унапређење прописа које разматра ПКС.

Сарадња се одржава и са Америчком привредном комором (AMCHAM) и Националном алијансом за локални економски развој (NALED), превасходно у оквиру активности за борбу против нелегалне трговине.

Заједно са Националним нафтним комитетом Србије – Светског нафтног савета (NNKS-WPC), спроведен је пројекат BLEND4QUALITY. Циљ пројекта је преношење искустава Европске Уније везаних за квалитет нафтних деривата и борбу против нелегалне трговине, кроз сачињавање студије са предлогом за унапређење регулаторног и тржишног окружења сектора нафте и гаса.

НИС је препознао значај сарадње са пословним удружењима и намерава да настави спровођење заједничких активности и у наредном периоду.

Сузбијање сивог тржишта

Државни органи су у претходном периоду спровели низ значајних активности у циљу смањења нелегалне трговине и сивог тржишта, а од посебног значаја је појачан надзор инспекцијских органа над пословањем привредних субјеката и прометом акцизних производа.

Такође се наставља и имплементација Националног програма за борбу против сиве економије, испуњењем мера прописаних Акционим планом за спровођење наведеног програма за 2017. годину, са пројекцијама за 2018. годину, као системским приступом за сузбијање сивог тржишта. Акционим планом је предвиђено успостављање ефикаснијег надзора над токовима сиве економије, унапређење функционисања фискалног система, смањење административног оптерећења за привреду и подизање свести грађана и привреде о значају сузбијања сиве економије и мотивације за поштовање прописа.

У оквиру мера предвиђених наведеним Акционим планом, истакли бисмо неопходност пуне имплементације Закона о инспекцијском надзору у што краћем року. Даље, у оквиру примене овог Закона, важно је ускладити секторске прописе са Законом о инспекцијском надзору као кровним прописом. Од великог је значаја унапређење ефикасности правосудних органа у вођењу поступака у вези са нелегалном трговином.

У оквиру сектора нафте и гаса, и даље је актуелан проблем увоза и ненаменског коришћења базних уља. Инспекцијски органи су током 2017. године вршили ванредни надзор над увозом и коришћењем базних уља, што је довело до значајног смањења увоза у односу на 2016. годину. Очекује се да у 2018. години буде донето системско решење везано за контролу увоза и намене базног уља.

1.15 Истраживање и развој

Увођење и ефикасно коришћење нових технологија један је од приоритета развоја НИС-а у свим областима пословања, од производње и прераде до људских ресурса. Модернизација опреме, иновативни приступ и примена савремених технологија нужни су услови напретка, конкурентности и достизања регионалног лидерства. НИС непрестано модернизује своје пословање у области нафтно-гасног бизниса, уводи и усавшава нове методе експлоатације нафте и гаса, гради нова прерађивачка постројења, аутоматизује пословање, развија и модернизује мрежу малопродајних објеката.

На пољу истраживања и развоја у НИС-у је усвојен Правилник о планирању, реализацији и контроли иновационих, научно-истраживачких,

развојних и технолошких студија НИС а.д. Нови Сад. При генералном директору НИС а.д. Нови Сад формиран је Научно-технички савет који заседа на кварталном нивоу, док је у оквиру Научно-технолошког центра формирана Служба истраживања и развоја, која се бави координацијом и извршењем научно-истраживачких пројеката.

У оквиру НИС Групе истраживачко-развојна делатност организована је у оквиру зависног друштва НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад, које у синергији са ЈАД „Гаспром њефт” користи ресурсе и технологије матичног Друштва и има двојну улогу:

- координатора научно-истраживачких радова и
- извршиоца научно-истраживачких радова.

1.16 Даљи развој

У 2018. години НИС очекују активне фазе у реализацији два кључна пројекта – Дубока прерада и изградња ТЕ-ТО Панчево.

Блок „Истраживање и производња“

Кључни задатак Блока „Истраживање и производња“ у наредној години је очување показатеља производње и раста ресурсне базе. Поред тога радиће се на испуњењу лиценцих обавеза и продужавању права на истраживање. Од великог значаја биће и спровођење пројекта геолошко-техничких активности.

Блок „Сервиси“

У 2018. години планиран је наставак започетих процеса у Блоку „Сервиси“: оптимизација пословања уз програм OMS и повећање оперативне ефикасности, ангажовање нафтних сервиса на пројектима у Румунији, 3D сеизмички радови у Србији, наставак пружања услуга на реконструкцији бензинских станица и др.

Блок „Прерада“

Активности Блока „Прерада“ у наредној години усмерене су на повећање оперативне ефикасности, реализацију инвестиција и обуку запосле-

них. Најзначајније активности биће усмерене на реализацију пројекта изградње постројења за одложено коксовање и наставак грађевинско-монтажних радова у делу основног пакета, као и почетак грађевинско-монтажних радова у делу радног пакета ².

Блок „Промет“

У Блоку „Промет“ ће у фокусу бити развој продаје G-Drive горива и даљи развој концепта Drive Cafe-а, као и даљи развој и пласирање на тржиште производа под сопственом трговачком марком.

Блок „Енергетика“

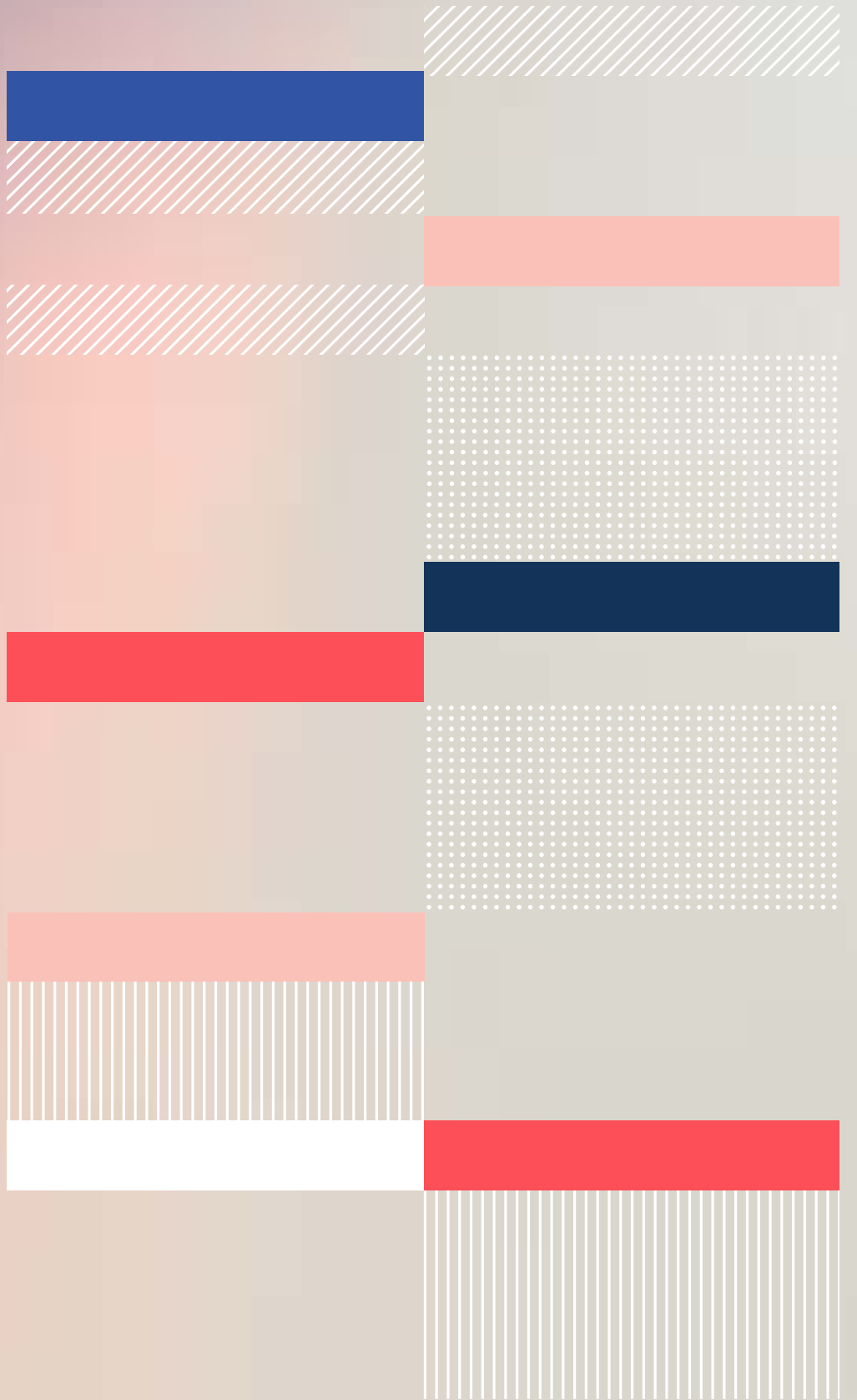
Током 2018. године наставља се реализација пројекта изградње ТЕ-ТО Панчево (снаге мин. 140 MW). У наредној години се очекује и даљи развој производње електричне и топлотне енергије. Планира се проширење малопродајне мреже КПП – пуштање у рад станице за КПП Жарково 2 и изградња пунионице на бензинској станици Блок 45, итд.

¹ Реконструкција постојећих постројења повезаних са постројењем за одложено коксовање, а то су: МНС/DHT, LPG, SRU.

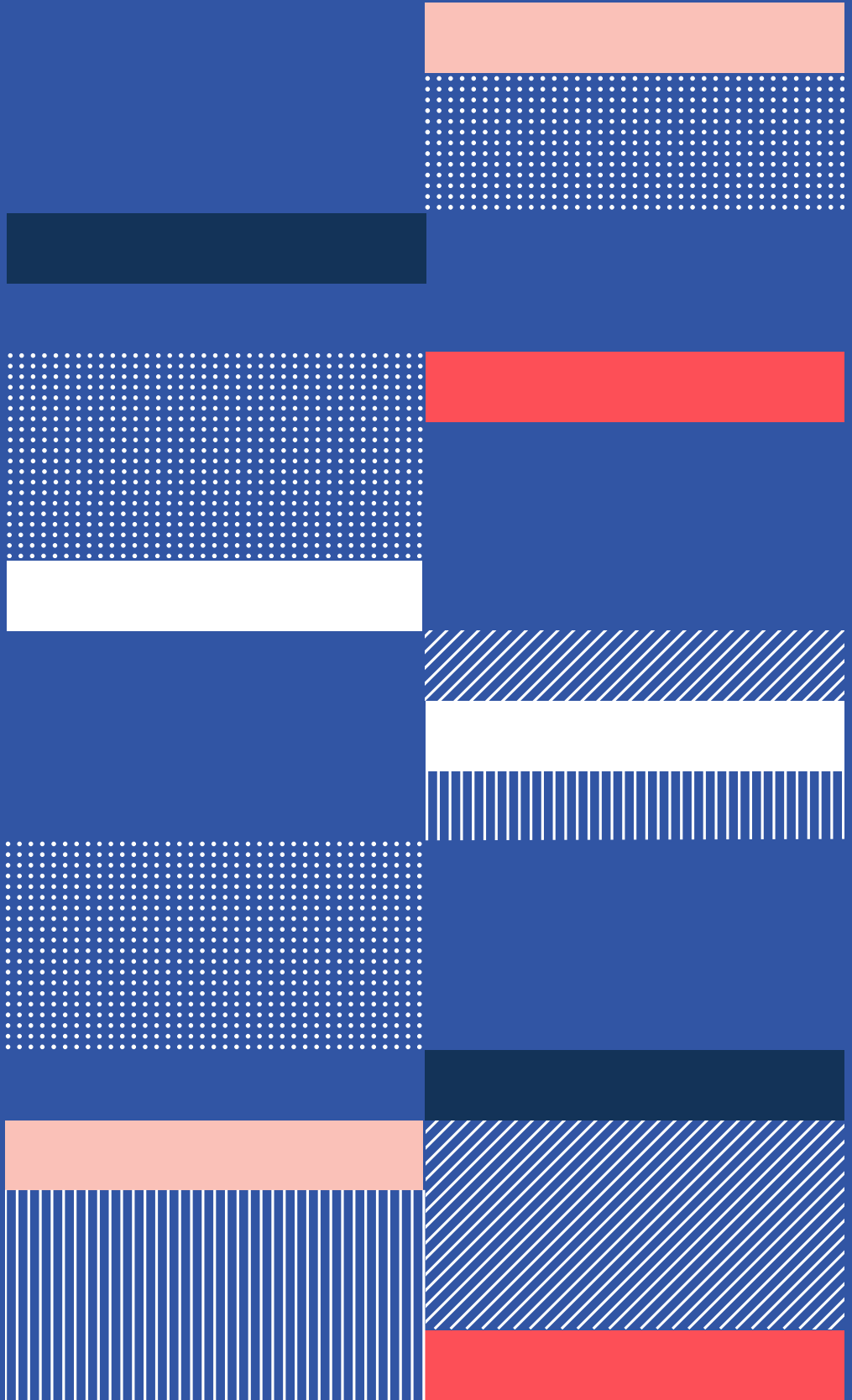

2

Финансијски извештаји

2.01 Појединачни финансијски извештаји

Мишљење ревизора о појединачним финансијским извештајима

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Одбору директора друштва **Нафтна Индустрија Србије а.д. Нови Сад**

Извршили смо ревизију приложених финансијских извештаја друштва **Нафтна Индустрија Србије а.д. Нови Сад** (у даљем тексту "Друштво") који укључују биланс стања са стањем на дан 31. децембра 2017. године и биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о променама на капиталу и извештај о токовима готовине за годину завршену на тај дан, као и напомене које садрже преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз финансијске извештаје.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и реално и објективно приказивање ових финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству и рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, као и за интерну контролу за коју руководство утврди да је неопходна за састављање финансијских извештаја који не садрже материјално значајно погрешно приказивање настало било услед провере или грешке.

Одговорност ревизора

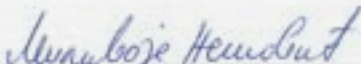
Наша одговорност је да на основу извршене ревизије изразимо мишљење о приказаним финансијским извештајима. Ревизију финансијских извештаја извршили смо у складу са Законом о ревизији и прописима у области ревизије важећим у Републици Србији. Ови прописи захтевају да поступамо у складу са начелима професионалне етике и да планирамо и извршимо ревизију на начин који нам омогућава да стекнемо разумно уверење о томе да финансијски извештаји не садрже материјално значајна погрешна приказивања.

Ревизија подразумева примену процедура у циљу прибављања ревизорског доказа о износима и обелодањивањима садржаним у финансијским извештајима. Избор процедура зависи од ревизорског просуђивања, укључујући процену ризика од настанка материјално значајног погрешног приказивања у финансијским извештајима, насталог било услед провере или грешке. При процени ових ризика, ревизор узима у обзир интерне контроле релевантне за састављање и реално и објективно приказивање финансијских извештаја друштва у циљу одабира адекватних ревизорских поступака у датим околностима, а не за потребе изражавања мишљења о делотворности интерних контрола друштва. Ревизија такође обухвата оцену адекватности примењених рачуноводствених политика и прихватљивости рачуноводствених процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације финансијских извештаја.

Верујемо да су ревизијски докази које смо прибавили довољан и адекватан основ за изражавање мишљења.

Мишљење

Према нашем мишљењу, финансијски извештаји у свим материјално значајним аспектима приказују реално и објективно финансијско стање друштва **Нафтна Индустрија Србије а.д. Нови Сад** са стањем на дан 31. децембра 2017. године, резултате његовог пословања и токове готовине за годину завршену на тај дан, у складу са захтевима Закона о рачуноводству и рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији.

Миливоје Немцовић

Лиценцирани овлашћени ревизор

Београд, 28. фебруар 2018. године

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd

Биланс стања

Биланс стања	Напомена	31.12.2017.	31.12.2016.
A. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ		-	-
B. СТАЛНА ИМОВИНА		293.522.379	289.265.136
I. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	8	16.220.631	15.766.633
1. Улагања у развој		7.765.207	5.473.418
2. Концесије, патенти, лиценце, софтвер и остала права		2.122.944	2.720.533
3. Гудвил		-	-
4. Остала нематеријална имовина		862.938	874.016
5. Нематеријална имовина у припреми		5.469.542	6.698.666
6. Аванси за нематеријалну имовину		-	-
II НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА	9	227.612.91	216.068.737
1. Земљиште		10.328.878	10.468.243
2. Грађевински објекти		127.300.824	118.094.110
3. Постројења и опрема		60.691.375	60.403.194
4. Инвестиционе некретнине		1.530.356	1.549.663
5. Остале некретнине, постројења и опрема		74.400	74.400
6. Некретнине, постројења и опрема у припреми		25.312.035	23.186.943
7. Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми		263.211	271.339
8. Аванси за некретнине, постројења и опрему		2.111.412	2.020.845
III БИОЛОШКА СРЕДСТВА		-	-
1. Шуме и вишегодишњи засади		-	-
2. Основно стадо		-	-
3. Биолошка средства у припреми		-	-
4. Аванси за биолошка средства		-	-
IV ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ		49.680.845	48.129.888
1. Учешћа у капиталу зависних правних лица	10	13.425.586	13.442.631
2. Учешћа у капиталу придружених субјеката и заједничким подухватима	11	1.038.800	1.038.800
3. Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају		119.919	148.665
4. Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима	12	32.024.282	32.413.076
5. Дугорочни пласмани осталим повезаним правним лицима		-	-
6. Дугорочни пласмани у земљи		-	-
7. Дугорочни пласмани у иностранству		-	-
8. Хартије од вредности које се држе до доспећа		-	-
9. Остали дугорочни финансијски пласмани	13	3.072.258	1.086.716
V ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА		8.412	9.299.878
1. Потраживања од матичног и зависних правних лица		-	-
2. Потраживања од осталих повезаних лица		-	-

Биланс стања	Напомена	31.12.2017.	31.12.2016.
3. Потраживања по основу продаје на робни кредит		-	-
4. Потраживања за продају по уговорима о финансијском лизингу	14	8.412	7.872
5. Потраживања по основу јемства		-	-
6. Спорна и сумњива потраживања		-	-
7. Остала дугорочна потраживања		-	9.292.006
В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	15	2.487.491	4.059.076
Г. ОБРТНА ИМОВИНА		104.140.906	93.336.342
I ЗАЛИХЕ	16	33.758.553	23.541.276
1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар		20.495.109	13.198.507
2. Недовршена производња и недовршене услуге		3.961.298	3.119.239
3. Готови производи		7.998.501	5.638.221
4. Роба		996.337	1.523.265
5. Стална средства намењена продаји		163	-
6. Плаћени аванси за робу и услуге		307.145	62.044
II ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ	17	29.735.674	38.430.002
1. Купци у земљи - матична и зависна правна лица		489.470	1.399.483
2. Купци у иностранству - матична и зависна правна лица		3.448.578	1.620.612
3. Купци у земљи - остала повезана правна лица		1.447.646	675.178
4. Купци у иностранству - остала повезана правна лица		1.023.525	994.853
5. Купци у земљи		22.229.266	32.800.095
6. Купци у иностранству		1.097.189	939.781
7. Остала потраживања по основу продаје		-	-
III ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА		292.057	666.552
IV ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	18	2.345.007	3.526.414
V ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		-	-
VI КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	19	10.381.808	3.519.702
1. Краткорочни кредити и пласмани - матична и зависна правна лица		56.019	364.481
2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана правна лица		-	-
3. Краткорочни кредити и зајмови у земљи		-	-
4. Краткорочни кредити и зајмови у иностранству		-	-
5. Остали краткорочни финансијски пласмани		10.325.789	3.155.221
VII ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	20	23.410.724	20.053.651
VIII ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ		-	-
IX АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	21	4.217.083	3.598.745
Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА		400.150.776	386.660.554
Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	22	108.101.006	117.893.750

Биланс стања	Напомена	31.12.2017.	31.12.2016.
A. КАПИТАЛ		238.967.295	215.174.642
I ОСНОВНИ КАПИТАЛ		81.530.200	81.530.200
1. Акцијски капитал	23	81.530.200	81.530.200
2. Удели друштва са ограниченом одговорношћу		-	-
3. Улози		-	-
4. Државни капитал		-	-
5. Друштвени капитал		-	-
6. Задржни удели		-	-
7. Емисиона премија		-	-
8. Остали основни капитал		-	-
II УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ		-	-
III ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ		-	-
IV РЕЗЕРВЕ		-	-
V РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ ПО ОСНОВУ РЕВАЛОРИЗАЦИЈЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ИМОВИНЕ, НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ		81.796	80.607
VI НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА		142.480	122.912
VII НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА		64.014	66.519
VIII НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК		157.276.833	133.507.442
1. Нераспоређени добитак ранијих година		129.486.373	117.425.573
2. Нераспоређени добитак текуће године		27.790.460	16.081.869
IX УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ		-	-
X ГУБИТАК		-	-
1. Губитак ранијих година		-	-
2. Губитак текуће године		-	-
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ		99.411.634	102.689.234
I ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	24	9.660.582	9.365.454
1. Резервисања за трошкове у гарантном року		-	-
2. Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава		8.904.782	7.801.828
3. Резервисања за трошкове реструктурирања		-	-
4. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених		410.234	1.178.642
5. Резервисања за трошкове судских спорова		345.566	384.984
6. Остала дугорочна резервисања		-	-
II ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	25	89.751.052	93.323.780
1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал		-	-

Биланс стања		Напомена	31.12.2017.	31.12.2016.
2.	Обавезе према матичним и зависним правним лицима		24.796.612	31.585.938
3.	Обавезе према осталим повезаним правним лицима		-	-
4.	Обавезе према емитованим хартијама од вредности у периоду дужем од годину дана		-	-
5.	Дугорочни кредити и зајмови у земљи		43.049.008	23.842.201
6.	Дугорочни кредити и зајмови у иностранству		21.709.377	37.776.368
7.	Обавезе по основу финансијског лизинга		196.055	117.414
8.	Остале дугорочне обавезе		-	1.859
V.	ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	15	-	-
Г.	КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		61.771.847	68.796.678
I	Краткорочне финансијске обавезе	26	8.199.189	22.841.082
1.	Краткорочни кредити од матичних и зависних правних лица		2.298.487	1.109.630
2.	Краткорочни кредити од осталих повезаних правних лица		-	-
3.	Краткорочни кредити и зајмови у земљи		-	10.468.337
4.	Краткорочни кредити и зајмови у иностранству		-	1.721.579
5.	Обавезе по основу сталних средстава и средстава обустављеног пословања намењених продаји		-	-
6.	Остале краткорочне финансијске обавезе		5.900.702	9.541.536
II	ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ		1.374.398	1.228.944
III	ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА	27	29.393.322	24.861.519
1.	Добављачи - матична и зависна правна лица у земљи		2.576.370	3.163.156
2.	Добављачи - матична и зависна правна лица у иностранству		11.792.424	5.862.793
3.	Добављачи - остала повезана правна лица у земљи		1.252.736	675.393
4.	Добављачи - остала повезана правна лица у иностранству		1.014.064	1.058.865
5.	Добављачи у земљи		6.874.255	5.169.842
6.	Добављачи у иностранству		5.880.471	8.919.567
7.	Остале обавезе из пословања		3.002	11.903
IV	Остале краткорочне обавезе	28	8.880.747	8.068.314
V	Обавезе по основу пореза на додату вредност		1.618.629	1.383.017
VI	Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине	29	8.506.087	6.989.668
VII	Пасивна временска разграничења	30	3.799.475	3.424.134
Д.	5. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА		-	-
Ђ.	УКУПНА ПАСИВА		400.150.776	386.660.554
Е.	ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	22	108.101.006	117.893.750

Биланс успеха

Биланс успеха	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2017.	2016.
ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
A. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	7	215.836.203	177.913.601
I ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ		16.974.716	17.604.116
1. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту		19.443	104.341
2. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту		600.892	130.677
3. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		161	579
4. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту		10.016.171	8.408.639
5. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		6.276.036	8.461.623
6. Приходи од продаје робе на иностраном тржишту		62.013	498.257
II ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА		198.452.051	159.965.290
1. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту		1.111.629	865.469
2. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту		12.560.739	7.896.816
3. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		21.952.875	13.809.239
4. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту		591.444	710.618
5. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		137.769.953	118.567.760
6. Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту		24.465.411	18.115.388
III ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА, СУБВЕНЦИЈА, ДОТАЦИЈА, ДОНАЦИЈА И СЛ.		26.380	4.239
IV ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		383.056	339.956
B. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ		186.182.516	161.310.384
I НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ		15.725.908	16.584.345
II ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ		967.698	2.091.986
III ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА		3.202.338	-
IV СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА		-	833.400
V ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА		117.219.414	87.048.696
VI ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ		2.880.049	3.864.723
VII ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ		14.361.093	13.919.752
VIII ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	31	14.064.332	16.319.955
IX ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	8,9	14.188.482	13.578.551

у хиљадама RSD

Биланс успеха		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2017.	2016.
X	ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА		861.981	712.472
XI	НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	32	11.051.293	10.540.476
V.	ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		29.653.687	16.603.217
Г.	ПОСЛОВНИ ГУБИТАК		-	-
Д.	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	33	13.630.527	4.153.094
I	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ОД МАТИЧНИХ И ЗАВИСНИХ ПРАВНИХ ЛИЦА		3.761.830	1.836.082
1.	Финансијски приходи од матичних и зависних правних лица		3.558.484	1.816.340
2.	Финансијски приходи од осталих повезаних правних лица		41.754	16.522
3.	Приходи од учешћа у добитку зависних правних лица и заједничких аранжмана		-	-
4.	Остали финансијски приходи		161.592	3.220
II	ПРИХОДИ ОД КАМАТА (од трећих лица)		1.101.732	1.033.686
III	ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (према трећим лицима)		8.766.965	1.283.326
Ђ.	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	34	7.574.284	8.796.821
I	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ		3.016.359	2.060.116
1.	Финансијски расходи из односа са матичним и зависним правним лицима		2.948.723	2.031.235
2.	Финансијски расходи из односа са осталим повезаним правним лицима		40.043	20.577
3.	Расходи од учешћа у губитку зависних правних лица и заједничких улагања		-	-
4.	Остали финансијски расходи		27.593	8.304
II	РАСХОДИ КАМАТА (према трећим лицима)		2.418.072	2.958.264
III	НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (према трећим лицима)		2.139.853	3.778.441
Е.	ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		6.056.243	-
Ж.	ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		-	4.643.727
З.	ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	35	307.888	6.517.073
И.	РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		604.118	273.186
Ј.	ОСТАЛИ ПРИХОДИ	36	931.953	1.772.257
К.	ОСТАЛИ РАСХОДИ	37	1.388.866	1.374.090
Л.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		34.956.787	18.601.544
Љ.	ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		-	-
М.	НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈИ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		-	-

у хиљадама RSD

Биланс успеха	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2017.	2016.
Н. НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈИ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		-	-
Њ. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		34.956.787	18.601.544
О. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		-	-
П. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
I ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	38	5.556.879	2.061.271
II ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	38	2.045.123	1.098.923
III ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	38	435.675	640.519
Р. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА		-	-
С. НЕТО ДОБИТАК		27.790.460	16.081.869
Т. НЕТО ГУБИТАК		-	-
I НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА		-	-
II НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ		27.790.460	16.081.869
III НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА		-	-
IV НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ		-	-
V ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1. Основна зарада по акцији		0,170	0,099
2. Умањена (разводњена) зарада по акцији		-	-

у хиљадама RSD

Извештај о осталом резултату

Извештај о осталом резултату	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2017.	2016.
А. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА			
I НЕТО ДОБИТАК		27.790.460	16.081.869
II НЕТО ГУБИТАК		-	-
Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК			
<i>а) Ставке које неће бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима</i>			
1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме			
а) повећање ревалоризационих резерви		1.189	80.607
б) смањење ревалоризационих резерви		-	-
2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања			
а) добици		19.568	9.987

у хиљадама RSD

Извештај о осталом резултату	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2017.	2016.
б) губици		-	-
3. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
4. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима			
1. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
2. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
3. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хеџинга) новчаног тока			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
4. Добици или губици по основу хартија од вредности расположивих за продају			
а) добаци		2.505	13.045
б) губици		-	-
I ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		23.262	103.639
II ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
III ПОРЕЗ НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА		-	-
IV НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		23.262	103.639
V НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
В. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА			
I УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		27.813.722	16.185.508
II УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК		27.813.722	16.185.508
1. Приписан већинским власницима капитала		27.813.722	16.185.508
2. Приписан власницима који немају контролу		-	-

у хиљадама RSD

Извештај о новчаним токовима

Извештај о новчаним токовима	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
I ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	404.083.903	354.711.125
1. Продаја и примљени аванси	403.512.757	354.203.517
2. Примљене камате из пословних активности	188.090	167.652
3. Остали приливи из редовног пословања	383.056	339.956
I. ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	349.374.755	315.578.401
1. Исплате добављачима и дати аванси	169.771.567	140.608.837
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	14.188.115	13.572.040
3. Плаћене камате	2.877.058	3.088.203
4. Порез на добитак	3.328.363	608.298
5. Плаћања по основу осталих јавних прихода	159.209.652	157.701.023
III НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	54.709.148	39.132.724
IV НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	-	-
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
I ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	7.538.052	12.366.002
1. Продаја акција и удела (нето прилив)	-	-
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	1.349.434	493.930
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	6.188.462	11.872.007
4. Примљене камате из активности инвестирања	-	-
5. Примљене дивиденде	156	65
I. ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	44.514.493	39.781.878
1. Куповина акција и удела (нето одливи)	-	-
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	28.481.297	26.525.504
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)	16.033.196	13.256.374
III НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	-	-

у хиљадама RSD

Извештај о новчаним токовима		Година која се завршила 31. децембра	
		2017.	2016.
IV	НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	36.976.441	27.415.876
B.	ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
I	ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	48.907.496	26.744.150
1.	Увећање основног капитала	-	-
2.	Дугорочни кредити (нето приливи)	36.955.269	8.904.810
3.	Краткорочни кредити (нето приливи)	11.952.227	17.839.340
4.	Остале дугорочне обавезе	-	-
5.	Остале краткорочне обавезе	-	-
II	ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	62.879.759	34.998.343
1.	Откуп сопствених акција и удела	-	-
2.	Дугорочни кредити (нето одливи)	35.994.429	22.064.580
3.	Краткорочни кредити (нето одливи)	22.795.802	8.907.802
4.	Остале обавезе (нето одливи)	-	-
5.	Финансијски лизинг	68.459	-
6.	Исплаћене дивиденде	23 4.021.069	4.025.961
III	НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	-	-
IV	НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	13.972.263	8.254.193
Г.	СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	460.529.451	393.821.277
Д.	СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	456.769.007	390.358.622
Ђ.	НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	3.760.444	3.462.655
Е.	НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	-	-
Ж.	ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	20.053.651	16.729.893
З.	ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	455.440	239.069
И.	НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	858.811	377.966
Ј.	ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	23.410.724	20.053.651

у хиљадама RSD

Извештај о променама на капиталу

	Компоненте капитала			
	Основни капитал	Резерве	Губитак	Нераспоређени добитак
Почетно стање на дан 01.01.2016. године				
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	121.451.534
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствене политике				
а) исправке на дуговној страни рачуна	-	-	-	-
б) исправке на потражној страни рачуна	-	-	-	-
Кориговано почетно стање на дан 01.01.2016.				
а) кориговани дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) кориговани потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	121.451.534
Промене у претходној 2016. години				
а) промет на дуговној страни рачуна	-	-	-	4.025.961
б) промет на потражној страни рачуна	-	-	-	16.081.869
Стање на крају претходне године 31.12.2016.				
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	133.507.442
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствене политике				
а) исправке на дуговној страни рачуна	-	-	-	-
б) исправке на потражној страни рачуна	-	-	-	-
Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2017. године				
а) кориговани дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) кориговани потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	133.507.442
Промене у текућој 2017. години				
а) промет на дуговној страни рачуна	-	-	-	4.021.069
б) промет на потражној страни рачуна	-	-	-	27.790.460
Стање на крају текуће године				
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.530.200	-	-	157.276.833

Ревалоризационе резерве	Компоненте осталог резултата			Укупан капитал
	Актуарски добици или губици	Губици или добици по основу ХОВ расположивих за продају		
-	-	79.564	-	-
-	112.925	-	-	203.015.095
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	79.564	-	-
-	112.925	-	-	203.015.095
-	-	-	-	-
80.607	9.987	13.045	-	12.159.547
-	-	66.519	-	-
80.607	122.912	-	-	215.174.642
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	66.519	-	-
80.607	122.912	-	-	215.174.642
-	-	-	-	-
1.189	19.568	2.505	-	23.792.653
-	-	64.014	-	-
81.796	142.480	-	-	238.967.295

у хиљадама RSD

Напомене уз појединачне финансијске извештаје¹

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Отворено акционарско друштво Нафтна индустрија Србије, Нови Сад (у даљем тексту: Друштво), је вертикално интегрисана нафтна компанија која претежно послује у Републици Србији. Основне активности Друштва обухватају:

- Истраживање, развој и производњу сирове нафте и гаса,
- Производњу нафтних деривата,
- Трговину нафтним дериватима и гасом и
- Производњу и трговину електричном енергијом.

Остале активности односе се на продају осталих производа и услуга.

Друштво је основано Одлуком Владе Републике Србије од 7. јула 2005. године. Дана 2. фебруара 2009. године Газпром Њефт је реализовао куповину 51% основног капитала Друштва чиме НИС а.д. постаје зависно друштво ПАО Газпром Њефта. У марту 2011. године у складу са Уговором о продаји и куповини акција Друштва, ПАО Газпром Њефт је реализовао куповину додатних 5,15% акција чиме је повећао своје учешће у власништву на 56,15%.

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво чије се акције котирају на Београдској берзи.

Ови финансијски извештаји одобрени су од стране генералног директора и биће презентовани на Скупштини акционара ради одобравања.

2. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

2.1. Основе за састављање финансијских извештаја

Приложени финансијски извештаји за годину која се завршила 31. децембра 2017. године састављени су у складу са Законом о рачуноводству („Службени гласник РС“ бр. 62/2013), који захтева да финансијски извештаји буду припремљени у складу са свим преведеним Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и другим прописима издатим од стране Министарства финансија Републике

¹ Сви износи су изражени у хиљадама RSD, осим ако није другачије назначено.

Србије. Осим поменутог, Закон захтева одређена приказивања и одређени третман рачуна и стања, што има за последицу додатна одступања од МСФИ као што следи:

- Друштво је ове финансијске извештаје саставило у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије,
- „Ванбилансна средства и обавезе“ су приказани на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.

Сходно томе, приложени финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у потпуној сагласности са МСФИ.

Састављање финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да Руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Друштва. Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за финансијске извештаје обелодањени су у напомени 3.

У обзир су узети сви догађаји након датума извештавања настали након 31. децембра 2017. године до 28. фебруара 2018. године, када су ови финансијски извештаји одобрени.

2.2. Извештавање о сегментима

О пословним сегментима извештава се на начин који је доследан интерном извештавању за потребе Главног доносиоца одлука („ГДО“). ГДО, који је одговоран за алокацију ресурса и оцену перформанси оперативних сегмената, чине Одбор директора и Саветодавни одбор Генералног директора. Главни индикатор за оцену перформанси оперативних сегмената је ЕБИТДА која се на регуларној бази подноси ГДО. Подаци о имовини и обавезама сегмената се не презентују ГДО на регуларној бази.

2.3. Сезонске операције

Друштво као целина није субјект са израженим сезонским флукуацијама.

2.4. Прерачунавање страних валута

а) Функционална и валута приказивања

Билансне ставке које су укључене у финансијске извештаје Друштва се вреднују коришћењем валуте примарног економског окружења у којима ентитет послује („функционална валута“). Финансијски извештаји су презентовани у динарима („РСД“), који представља функционалну и презентациону валуту Друштва.

б) Трансакције и стања

Трансакције у иностраној валути се прерачунавају у функционалну валуту применом девизних курсева важећих на дан трансакције или на дан процене вредности ако су ставке поново одмераване. Позитивне и негативне курсне разлике настале из измирења таквих трансакција и из прерачуна монетарних средстава и обавеза изражених у страним валутама на крају периода, признају се у билансу успеха.

Позитивне и негативне курсне разлике које настају по основу кредита и готовине и готовинских еквивалената и осталих монетарних средстава и обавеза приказују се у билансу успеха у оквиру позиције „Финансијски приходи/финансијски (расходи)“.

2.5. Нематеријална средства

а) Лиценце и права (концесије)

Засебно стечене лиценце исказују се по историјској набавној вредности. Лиценце имају ограничен век трајања и исказују се по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију. Амортизација се обрачунава применом пропорционалне методе, како би се трошкови лиценци расподелили у току њиховог процењеног века употребе.

Лиценце и права укључују права на истраживања и производњу нафте и природног гаса, која се амортизују у складу са условима одређене лиценце.

б) Рачунарски софтвер

Рачунарски софтвери обухватају трошкове имплементације (САП) рачунарског софтвера. Стечене лиценце рачунарских софтвера капитализују се у износу трошкова насталих у стицању и стављању у употребу софтвера.

Ови трошкови се амортизују током њиховог процењеног века употребе (до 8 година).

2.6. Истраживање и процењивање минералних ресурса

а) Средства за истраживање и процењивање

Током периода истраживања, трошкови истраживања и процене нафте и природног гаса се капитализују све док се не утврди да резерве нафте и гаса неће бити довољне да оправдају трошкове истраживања. Геолошки и геофизички трошкови, као и трошкови директно повезани са истраживањем се капитализују у периоду у којем су настали. Трошкови стицања права на истраживање се капитализују у оквиру некретнина, постројења и опреме или нематеријалних улагања зависно од природе трошка. Када се комерцијалне резерве потврде, након спроведеног теста обезвређења улагања у истраживање и развој, врши се пренос на средства исказана у оквиру некретнина, постројења и опреме односно нематеријална улагања. У току фазе истраживања не врши се обрачун амортизације улагања.

б) Развој основних и нематеријалних средстава

Издаци за изградњу, инсталацију или комплетирање инфраструктурних објеката, као што су платформе, нафтоводи и бушење комерцијално исплативих нафтних бушотина су капитализовани у оквиру основних средстава у припреми према њиховој природи. Када је развој на одређеном нафтном пољу завршен, врши се пренос на основна средства намењена производњи. Амортизација се не обрачунава у току периода развоја.

в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају основна средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви.

г) Амортизација

На основна средства/нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса примењује се метода амортизације према учинку. Амортизација према учинку се заснива на потврђеним резервама, а то су резерве нафте, гаса и остале минералне резерве за које се процењује да ће бити надокнађене из

постојећих средстава, користећи постојеће пословне методе. Нафта и гас се сматрају произведеним у моменту мерења на „Custody Transfer“-у или местима продаје на излазним вентилима резервоара на нафтним пољима.

д) *Обезвређивање – Средства за истраживање и процену*

Тест обезвређења стицања права на истраживање се врши увек када постоје индикатори обезвређења. У сврху теста обезвређења, трошкови стицања права на истраживање, који су предмет процене, групишу се заједно са постојећим јединицама које генеришу добит према географском подручју у којем се налазе.

е) *Обезвређивање – Потврђена основна средства и нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса*

Тест обезвређења потврђених основних средстава/нематеријалних улагања намењених производњи нафте и гаса се врши увек када постоје индикатори да је књиговодствена вредност ненадокнадива.

Губици по основу обезвређења се признају у износу у коме књиговодствена вредност премашује надокнадиву вредност средства. Надокнадива вредност је већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје и вредности у употреби. За сврху процене обезвређења, средства су груписана на најнижем нивоу на којем је могуће идентификовати новчане токове.

2.7. Некретнине, постројења и опрема

Од дана оснивања, вредновање некретнина, постројења и опреме врши се по набавној вредности умањеној за исправке вредности по основу акумулиране амортизације и обезвређења, где је потребно. Набавна вредност укључује трошкове који се могу директно приписати набавци средства.

Накнадни трошкови се укључују у набавну вредност средства или се признају као посебно средство, у зависности од тога шта је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће Друштво у будућности имати економску корист од тог средства и ако се његова вредност може поуздано утврдити. Књиговодствена вредност замењеног средства се искњижава. Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха периода у коме су настали.

Земљиште и уметничка дела се не амортизују. Амортизација других средстава се обрачунава применом пропорционалне методе како би се распоредила њихова набавна вредност до њихове резидуалне вредности током њиховог процењеног века трајања, и то:

Опис	Век трајања
Грађевински објекти	10 – 50
Машине и опрема	
– Производна и преносна опрема	7 – 25
– Намештај	5 – 10
– Возила	7 – 20
– Рачунари	5 – 10
Остало	3 – 10

Резидуална вредност и корисни век употребе средства се ревидирају, и по потреби коригују, на датум сваког биланса стања.

Књиговодствена вредност средства своди се одмах на његову надокнадиву вредност уколико је књиговодствена вредност већа од његове процењене надокнадиве вредности.

Добици и губици по основу отуђења средства утврђују се као разлика између новчаног прилива и књиговодствене вредности и исказују се у билансу успеха у оквиру 'Осталих прихода/(расхода)' (напомене 36 и 37).

2.8. Умањење вредности нефинансијских средстава

Средства са неограниченим корисним веком употребе не подлежу амортизацији и тестирају се на умањење вредности једном годишње. За средства која подлежу амортизацији тестирање на умањење њихове вредности врши се када догађаји или измењене околности укажу да књиговодствена вредност можда неће бити надокнадива. Губитак због умањења вредности се признаје у висини износа за који је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Надокнадива вредност је вредност већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје или вредности у употреби. За сврху процене умањења вредности, средства се групишу на најнижим нивоима на којима могу да се утврде одвојени препознатљиви новчани токови (јединице које генеришу готовину). Нефинансијска средства, осим гудвила, код којих је дошло до умањења вредности се ревидирају на сваки извештајни период због могућег укидања ефеката умањења вредности.

2.9. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине се држе ради зараде од закупнине или ради повећања капитала, или ради и једног и другог.

Инвестиционе некретнине се претежно састоје од бензинских станица и пословних објеката датих у закуп на период преко годину дана.

Инвестиционе некретнине се вреднују применом поштене (фер) вредности. Поштена фер вредност одражава тржишне услове на дан биланса стања коригована, уколико је неопходно, за било коју промену у природи, локацији или стању специфичног средства. Промене поштене (фер) вредности инвестиционих некретнина се књиже у корист или на терет биланса успеха у оквиру осталих прихода (расхода) (напомена 36 и 37).

Накнадни издаци се капитализују само када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим издацима припасти Друштву и да може поуздано да се измери. Сви остали трошкови текућег одржавања терете трошкове периода у коме настану. Када инвестициону некретнину користи њен власник, она се рекласификује на некретнине, постројења и опрему, и њена књиговодствена вредност на дан рекласификације постаје њена затечена вредност која ће се надаље амортизовати.

2.10. Дугорочна финансијска средства

Друштво класификује своја финансијска средства у следеће категорије: дугорочни зајмови и потраживања, финансијска средства расположива за продају.

Класификација зависи од сврхе за коју су финансијска средства прибављена. Руководство врши класификацију својих финансијских пласмана у моменту иницијалног признавања.

2.10.1. Класификација финансијских средстава

а) *Зајмови и потраживања*

Зајмови и потраживања представљају недеривативна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања која се не котирају ни на једном активном тржишту. Укључују се у текућа средства, осим уколико су им рокови доспећа дужи од 12 месеци након датума биланса стања. У том случају се класификују као дугорочна средства.

б) *Финансијска средства расположива за продају*

Финансијска средства расположива за продају представљају недеривативна средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована ни у једну другу категорију финансијских инструмената. Иста чине дугорочна средства Друштва, осим уколико руководство има намеру да улагања отуђи у року од 12 месеци од датума биланса стања када чине краткорочну имовину Друштва.

2.10.2. Признавање и мерење финансијских средстава

Редовна куповина и продаја финансијских средстава се признаје на датум трговања – датум када се Друштво обавезало да ће купити или продати финансијско средство. Зајмови и потраживања и улагања која се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем методе ефективне каматне стопе.

Фер вредност хартија од вредности која се котирају на берзи заснива се на текућим ценама понуде. Уколико тржиште неког финансијског средства није активно (и за хартије од вредности које се не котирају), Друштво утврђује фер вредност техникама процене. То укључује примену недавних трансакција између независних странака, позивање на друге инструменте који су суштински исти, анализу дисконтованих новчаних токова и опцију модела формирања цена максималним коришћењем информација са тржишта, а уз што је мање могуће ослањање на информације карактеристичне за само Друштво.

Финансијска средства расположива за продају се исказују по фер вредности. Приходи од камата на финансијска средства расположива за продају се обрачунавају коришћењем методе ефективне каматне стопе и признају се у билансу успеха у оквиру позиције Финансијски приходи/(расходи) у периоду у коме су настали. Дивиденде примљене по основу финансијских средстава расположивих за продају признају се у билансу успеха у оквиру позиције Финансијски приходи/(расходи) у периоду у коме су настали, односно у периоду у коме се утврди право Друштва на наплату и када је вероватно да ће дивиденде бити наплаћене. Све остале промене у фер вредности се признају у капиталу, до момента продаје или када су обезвређене, када се кумулиране корекције фер вредности признате у капиталу укључују у биланс успеха као Приходи/(Расходи) од усклађивања вредности остале имовине која се вреднује по фер вредности (напомена 35).

2.10.3. Умањење вредности финансијских средстава

а) *Средства која се исказују по амортизованој вредности*

На сваки датум биланса стања Друштво процењује да ли постоји објективан доказ да је умањена вредност неког финансијског средства или групе финансијских средстава.

Финансијско средство или група финансијских средстава је обезвређено и губици по основу обезвређења настају само ако постоји објективан доказ о обезвређењу као резултат једног или више догађаја који су настали након почетног признавања средстава (“настанак губитка”) и када тај настанак губитка (односно настанци губитака) утиче на процењене будуће новчане токове финансијског средства или групе финансијских средстава који могу бити поуздано процењени.

Критеријуми које Друштво користи да одреди да ли постоји објективан доказ о губитку услед умањења вредности укључују:

- Значајне финансијске тешкоће емитента или дужника;
- Кршење уговора, као што је кашњење у плаћању или неплаћање камате или главнице;
- Друштво, из економских или правних разлога који се односе на финансијске тешкоће зајмопримца, одобри зајмопримцу гаранције/повластице које иначе не би одобрила;
- Вероватноћа стечаја или друге финансијске реорганизације дужника;
- Нестанак активног финансијског тржишта за то финансијско средство због финансијских потешкоћа; или доступни подаци који указују да постоји мерљиво смањење у предвиђеним будућим токовима готовине из портфеља финансијских средстава након њиховог иницијалног признавања, иако се поменуто смањење још увек не може повезати са појединачним финансијским средствима из портфеља, укључујући:
 - Неповољну промену кредитне способности дужника и
 - Националне или локалне економске прилике које су узајамно повезане са кашњењем у наплати потраживања из портфеља.

Друштво прво процењује да ли постоји објективан доказ о обезвређењу.

За категорију кредита и потраживања, износ губитка се одмерава као разлика између књиговодствене вредности средства и садашње вредности процењених будућих токова готовине (искључујући будуће кредитне губитке који нису настали) дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи за то финансијско средство. Износ књиговодствене вредности средства се умањује и износ губитка се признаје у билансу успеха. Ако кредит или улагање које се држи до доспећа има варијабилну каматну стопу, дисконтна стопа за одмеравање сваког губитка због умањења вредности је тренутна каматна стопа утврђена уговором. Друштво може да одмерава умањење вредности на основу фер вредности финансијског инструмента коришћењем тржишних цена које су доступне јавности.

Ако се у наредном периоду износ губитка због умањења вредности смањи и то смањење се може објективно приписати неком догађају насталом након признавања обезвређења (нпр. побољшању кредитне способности дужника), укидање претходно признатог губитка по основу умањења вредности признаје се у билансу успеха.

б) Средства класификована као расположива за продају

На крају сваког извештајног периода Друштво процењује да ли постоји објективан доказ да је умањена вредност неког финансијског средства или групе финансијских средстава. За процену умањења вредности дужничких хартија од вредности Друштво користи критеријуме наведене у тачки (а) горе. У случају власничких хартија од вредности класификованих као расположиве за продају, значајан или пролонгиран пад фер вредности испод њихове набавне вредности сматра се индикатором да је дошло до умањења њихове вредности. Уколико постоји било који од тих доказа за финансијска средства расположива за продају, кумулирани губитак – утврђен као разлика између трошкова стицања и текуће фер вредности, умањене за било какав губитак због умањења вредности финансијског средства који је претходно признат у билансу успеха – преноси се са

капитала и признаје у билансу успеха. Губици због умањења вредности власничких инструмената признати у билансу успеха не могу се укинути кроз биланс успеха. Ако се у наредном периоду фер вредност дужничких хартија од вредности класификованих као расположиве за продају повећа и то повећање се може објективно приписати неком догађају насталом након признавања губитка по основу умањења вредности у билансу успеха, губитак по основу умањења вредности се укида у билансу успеха.

2.11. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Цена коштања се утврђује применом методе пондерисаног просечног трошка. Цена коштања готових производа и производње у току обухвата трошкове утрошене сировине, директну радну снагу, остале директне трошкове и припадајуће режијске трошкове производње (засноване на нормалном коришћењу производног капацитета). У цену коштања учинака Друштва нису укључени трошкови позајмљивања.

Нето продајна вредност је процењена продајна цена у уобичајеном току пословања, умањена за припадајуће варијабилне трошкове продаје. Тестирање умањења вредности залиха, као на пример резервних делова, услед оштећености или застарелости се врши квартално. Губици услед умањења вредности се признају као Остали расходи (напомена 37).

2.12. Потраживања од купаца

Потраживања од купаца су износи које дугују купци за продате производе, робу или извршене услуге у оквиру редовног циклуса пословања. Уколико се очекује да потраживања буду наплаћена у року од годину дана или краћем (или у оквиру редовног циклуса пословања ако је дужи), потраживања од купаца се класификују као краткорочна. У супротном, потраживања од купаца се исказују као дугорочна.

Потраживања од купаца иницијално се признају по фер вредности и накнадно се мере по амортизованој вредности коришћењем методе ефективне каматне стопе, умањеној за исправку вредности. Резервисање за умањење вредности потраживања се утврђује када постоји објективан доказ да Друштво неће бити у могућности да наплати све износе које потражује у складу са првобитним условима. Значајне финансијске потешкоће купца, вероватноћа да ће купац бити ликвидан или финансијски реорганизован, пропуст или кашњење у извршењу плаћања (више од 90 дана од датума доспећа за друштва у државној својини и више од 60 дана за остала друштва) се сматрају индикаторима да је вредност потраживања умањена. Износ резервисања представља разлику између књиговодствене вредности потраживања и садашње вредности очекиваних будућих новчаних токова дисконтованих првобитном ефективном каматном стопом. Књиговодствена вредност потраживања умањује се преко исправке вредности, а износ умањења се признаје у билансу успеха у оквиру позиције „расхода од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха“. Када је потраживање ненаплативо, отписује се на терет исправке вредности потраживања. Накнадна наплата износа који је претходно био отписан, исказује се у билансу успеха у оквиру „Прихода од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха“ (напомена 35).

2.13. Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају: новац у благајни и банкама, који се могу ефективно подићи у било које време без претходне најаве. Готовинске еквиваленте чине сва краткорочна високо ликвидна улагања која могу бити конвертована у готовину и са роком доспећа до три месеца или

краће од датума улагања. Признају се на основу вредности стицања која је приближна њиховој фер вредности.

2.14. Ванбилансна средства и обавезе

Ванбилансна средства/обавезе укључују: материјал примљен на обраду и дораду и остала средства која нису у власништву Друштва, потраживања/обавезе по инструментима обезбеђења плаћања као што су гаранције и други облици јемства.

2.15. Основни капитал

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво. Обичне акције се класификују као основни капитал.

2.16. Зарада по акцији

Друштво израчунава и обелодањује основну зараду по акцији. Основна зарада по акцији обрачунава се дељењем нето добитка који припада акционарима, имаоцима обичних акција Друштва, пондерисаним просечним бројем обичних акција емитованих у току периода.

2.17. Резервисања

Резервисања за обнављање и очување животне средине и судске спорове се признају: када Друштво има постојећу законску или уговорну обавезу која је резултат прошлих догађаја; када је у већој мери вероватније него што то није да ће подмирење обавезе изискивати одлив средстава; када се може поуздано проценити износ обавезе. Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Када постоји одређени број сличних обавеза, вероватноћа да ће подмирење обавеза изискивати одлив средстава се утврђује на нивоу тих категорија као целине. Резервисање се признаје чак и онда када је та вероватноћа, у односу на било коју од обавеза у истој категорији, мала.

Резервисање се одмерава по садашњој вредности издатка потребног за измирење обавезе, применом дисконтне стопе пре пореза која одражава текућу тржишну процену вредности за новац и ризике повезане са обавезом. Повећање резервисања због истека времена се исказује као трошак резервисања на терет биланса успеха Друштва.

2.18. Обавезе по кредитима

Обавезе по кредитима се иницијално признају по фер вредности прилива, без насталих трансакционих трошкова. У наредним периодима обавезе по кредитима се исказују по амортизованој вредности; све разлике између оствареног прилива (умањеног за трансакционе трошкове) и износа отплата, признају се у билансу успеха у периоду коришћења кредита применом методе ефективне каматне стопе.

Накнаде плаћене при прибављању кредита признају се као трансакциони трошкови до износа за који је вероватно да ће део или цео кредит бити повучен. У том случају, накнада се разграничава до коначног повлачења кредита. У случају да не постоји доказ да је делимично или укупно повлачење кредита вероватно, накнада се капитализује као аванс за ликвидност и амортизује се у току периода на који се кредит односи.

Обавезе по кредитима се класификују као текуће обавезе, осим уколико Друштво нема безусловно право да одложи измирење обавеза за најмање 12 месеци након датума биланса стања.

2.19. Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима су обавезе плаћања добављачу за преузету робу или примљене услуге у редовном току пословања. Обавезе према добављачима се класификују као текуће уколико доспевају за плаћање у року од 1 године или краћем (односно у оквиру редовног циклуса пословања уколико је дужи). У супротном, ове обавезе се исказују као дугорочне. Обавезе према добављачима се исказују по фер вредности, а накнадно се одмеравају према амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе.

2.20. Текући и одложени порез на добит

Трошкови пореза за период укључују текући и одложени порез. Пореска обавеза се признаје у билансу успеха, изузев износа који се односи на ставке директно признате у капиталу. У том случају се и одложена пореска обавеза признаје у капиталу.

Текући порез на добит се обрачунава на датум биланса стања на основу важеће законске пореске регулативе Републике Србије где Друштво послује и остварује опорезиву добит. Руководство периодично врши процену ставки садржаних у пореској пријави са становишта околности у којима примењива пореска регулатива подлеже тумачењу, и врши резервисање, ако је примерено, на основу износа за које се очекује да ће бити плаћен пореским органима.

Одложени порез на добит се признаје коришћењем методе обавеза, за привремене разлике које настану између пореске основице средстава и обавеза и њихових књиговодствених износа у финансијским извештајима. Међутим, уколико одложени порез на добит, под условом да није рачуноводствено обухваћен, проистекне из иницијалног признавања средства или обавезе у некој другој трансакцији осим пословне комбинације која у тренутку трансакције не утиче ни на рачуноводствену ни на опорезиву добит или губитак, тада се он рачуноводствено не обухвата.

Одложени порез на добит се одмерава према пореским стопама (и закону) које су на снази на датум биланса стања и за које се очекује да ће бити примењене у периоду у коме ће се одложена пореска средства реализовати или одложене пореске обавезе измирити.

Одложено пореско средство се признаје само до износа за који је вероватно да ће будућа добит за опорезивање бити расположива и да ће се привремене разлике измирити на терет те добити.

2.21. Примања запослених

a) Обавезе за пензије

Друштво има план дефинисаних доприноса за пензије. Друштво издваја доприносе у друштвене пензионе фондове на обавезној основи. Када су доприноси уплаћени, Друштво нема даљу обавезу плаћања доприноса. Доприноси се признају као трошкови примања запослених онда када доспеју за плаћање. Више плаћени доприноси се признају као средство у износу који је могуће рефундирати или у износу за који се смањује будуће плаћање обавеза.

б) *Бенефиције запослених дефинисане Колективним уговором*

Друштво обезбеђује јубиларне награде, примања приликом пензионисања и остала примања у складу са Колективним уговором о раду. Право на ове накнаде је обично условљено остајањем запосленог лица у служби до старосне границе одређене за пензионисање односно до остварења минималног радног стажа. Очекивани трошкови наведених накнада се разграничавају током периода запослења. Актуарски добици и губици који проистичу из искуствених корекција и промена у актуарским претпоставкама књиже се на терет или у корист капитала у оквиру извештаја о укупном осталом резултату у периоду у коме су настали. Ове обавезе се процењују на годишњем нивоу од стране независних актуара применом метода пројектовања по јединици права. Садашња вредност обавезе по основу дефинисаних примања утврђује се дисконтовањем процењених будућих готовинских исплата применом каматних стопа на обвезнице и државне записе Републике Србије које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа повезаних обавеза.

в) *Бонуси запослених*

Друштво признаје обавезу и трошак за бонусе на основу оцене испуњења постављених циљева сваког запосленог. Друштво признаје резервисање у случају уговорене обавезе или ако је ранија пракса створила изведену обавезу.

Крајем 2017. године, Друштво је започело нови трогодишњи (2018–2020) програм подстицаја руководиоца компаније који ће бити базирани на основу реализације постављених кључних индикатора ефикасности („КПИ“) (напомена 24).

2.22. Признавање прихода

Приход укључује фер вредност примљеног износа или потраживања по основу продаје роба и услуга у току нормалног пословања Друштва. Приход се исказује без пореза на додату вредност, акцизе, повраћаја робе, рабата и попушта након елиминисања прихода од продаје оствареног унутар Друштва.

Друштво признаје приход када се износ прихода може поуздано измерити, када је вероватно да ће у будућности Друштво имати економске користи и када су испуњени посебни критеријуми за сваку од активности Друштва. Износ прихода се не сматра поуздано мерљивим све док се не реше све потенцијалне обавезе које могу настати у вези са продајом. Своје процене Друштво заснива на резултатима из претходног пословања, узимајући у обзир тип купца, врсту трансакције и специфичности сваког посла.

а) *Приход од продаје – велепродаја*

Друштво производи и продаје нафту, петрохемијске производе и течни нафтни гас на тржишту велепродаје. Приход од продате робе се признаје када Друштво испоручи производе купцу. Испорука се није догодила све док се роба не испоручи на назначено место, док се ризик застаревања и губитка не пренесе на велетрговца, и све док или велетрговац не прихвати производе у складу са купопродајним уговором, или не истекну рокови за прихватање робе, или док Друштво не буде имало објективне доказе да су сви критеријуми за прихватање робе испуњени.

Продаја се исказује на основу цене назначене у купопродајним уговорима, умањене за процењене количинске рабате и враћену робу у време продаје. У процени рабата и враћене робе користи се искуство стечено у претходним периодима. Количински рабати се процењују на основу очекиване

годишње продаје. Сматра се да није присутан ниједан елемент финансирања пошто се продаја врши уз кредитни рок отплате који је у складу са тржишном праксом.

б) *Приход од продаје – малопродаја*

Друштво управља пословањем бензинских пумпи. Приход од продаје робе се признаје када Друштво прода производ купцу. У малопродаји се обично роба плаћа готовином, ваучерима или кредитном картицом.

в) *Приход од продаје услуга*

Друштво продаје инжењерске услуге у вези са експлоатацијом и складиштењем нафте и гаса. Ове услуге се пружају на бази утрошеног времена и материјала, или путем уговора са фиксном ценом, са уобичајено дефинисаним уговореним условима.

Приход од уговора на бази утрошеног времена и материјала, уобичајено за пружање инжењерских услуга, признаје се коришћењем „метода степена довршености.“ Приход се углавном признаје по уговореним накнадама. За уговоре на бази утрошеног времена, степен довршености мери се на основу утрошених радних сати утврђених као проценат у односу на укупне радне сате који треба да буду пружени. За уговоре на бази утрошеног материјала, степен довршености мери се на основу насталих директних трошкова као проценат у односу на укупне трошкове који треба да настану.

Приход од уговора са фиксном ценом се такође признаје по методу степена завршености. Према овом методу, приход се генерално признаје на основу извршених услуга до датог датума, утврђених као проценат у односу на укупне услуге које треба да буду пружене.

Уколико настану околности које могу да промене почетне процене прихода, трошкова или време потребно за комплетирање, процене се ревидирају. Ова ревидирања могу довести до повећања или смањења процењених прихода или трошкова и одражавају се на приход у периоду у коме је руководство признало околности које су довеле до ревидирања.

г) *Приход од електричне енергије*

Друштво тргује електричном енергијом краткорочно и дугорочно под општеприхваћеним условима који важе на тржишту електричне енергије. Продаја се највећим делом обавља на тржишту велепродаје без структуриране трговине.

д) *Приход од камата*

Приход од камата се признаје на временски пропорционалној основи применом методе ефективне каматне стопе. У случају умањења вредности потраживања, Друштво умањује књиговодствену вредност потраживања до надокнадивог износа, који представља процењени будући новчани ток дисконтован по првобитној ефективној каматној стопи финансијског инструмента, и наставља да приказује промене дисконта као приход од камате. Приход од камате на зајмове чија је вредност умањена утврђује се применом методе првобитне ефективне каматне стопе.

2.23. Закупи

Закуп под условима под којима Друштво суштински преузима све ризике и користи од власништва класификује се као финансијски закуп. Приликом почетног признавања средство под закупом се одмерава по вредности нижој од његове фер вредности и садашње вредности минималних

плаћања закупнина. Након почетног признавања средство се рачуноводствено обухвата у складу са одговарајућом рачуноводственом политиком.

Остали закупи спадају у категорију оперативних закупа тако да се средства под закупом не признају у билансу стања Друштва. Укупна плаћања по основу закупа исказују се на терет биланса успеха за годину и то на пропорционалној основи током периода трајања закупа.

2.24. Расподела дивиденди

Расподела дивиденди акционарима Друштва се признаје као обавеза у периоду у којем су акционари Друштва одобрили дивиденде.

2.25. Капитализација трошкова позајмљивања

Трошкови позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради средстава, која се не вреднују по фер вредности и која захтевају дужи временски период да би била спремна за планирану употребу или продају (квалификована средства) се капитализују као део набавне вредности тих средстава. Сви остали трошкови позајмљивања се признају на терет резултата у периоду у коме су и настали.

3. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА У ПРИМЕНИ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Састављање финансијских извештаја у складу са МСФИ захтева да руководство примени извесне кључне рачуноводствене процене и претпоставке које утичу на исказане износе средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних средстава и обавеза на дан извештавања, као и на висину прихода и расхода у извештајном периоду.

Руководство континуирано ревидира поменуте процене и претпоставке позивајући се на претходна искуства и друге факторе који се оправдано могу користити за потребе процене књиговодствене вредности средстава и обавеза. Корекције рачуноводствених процена се признају у периоду у коме је процена ревидирана уколико промена утиче само на тај период, односно у периоду у коме је извршено ревидирање и каснијим периодима, ако су оба погођена.

Осим просуђивања која укључују процене, руководство врши и друга просуђивања у процесу примене рачуноводствених политика Друштва. Добијени резултати могу се разликовати од поменутих процена уколико се примењују другачије претпоставке или околности.

О просуђивањима и проценама које имају најзначајнији утицај на износе приказане у овим финансијским извештајима и садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствених вредности средстава и обавеза, биће речи у даљем тексту.

3.1. Процена резерви нафте и гаса

Резерве нафте и гаса се не могу са извесношћу проценити те су инжењерске процене поменутих резерви подложне будућим ревизијама. Друштво процењује своје резерве нафте и гаса у складу са прописима донетим од стране Комисије за хартије од вредности САД (СЕЦ) који се односе на утврђене и потенцијалне резерве. Рачуноводствене мере (као што су амортизација, исцрпљивање залихе и отпис, као и процене обезвређења) које се заснивају на проценама потврђених резерви подложне су променама у зависности од будућих промена у проценама резерви нафте и гаса.

Утврђене резерве се дефинишу као процењене количине нафте и гаса за које геолошки и инжењерски подаци са прихватљивом сигурношћу показују да ће у будућим годинама бити придобиве тј. да се могу црпети из познатих лежишта при постојећим економским условима. У појединим случајевима биће потребна значајна нова улагања у додатне бушотине и пратећа постројења како би се омогућила производња нафте из поменутих резерви. Због постојања неизвесности и ограничене природе података који се односи на лежишта, процене подземних резерви су током времена подложне променама у складу са новим расположивим информацијама.

Резерве нафте и гаса директно утичу на износе обелодањене у финансијским извештајима, пре свега на амортизацију, исцрпљивање залиха и отпис, као и на трошкове обезвређења.

Амортизација средстава намењених производњи нафте и гаса применом методе јединица производње за свако нафтно поље врши се на основу доказаних разрађених резерви за трошкове разраде, односно на основу укупних доказаних резерви за трошкове настале у вези са стицањем доказаних резерви. Осим тога, процењене доказане резерве се користе за обрачун будућих токова готовине по основу истраживања и процењивања минералних ресурса, који служе као показатељ при утврђивању да ли је дошло до обезвређења налазишта.

Детаљно обелодањивање о резервама нафте и гаса није извршено обзиром да су ови подаци у складу са законом Републике Србије класификовани као државна тајна.

3.2. Користан век употребе некретнина, постројења и опреме

Руководство процењује користан век употребе средства узимајући у обзир његов очекивани век употребе, процењену техничку застарелост, резидуалну вредност, физичку оштећеност и радно окружење у коме се средство налази.

Разлике између поменутих процена и стварних резултата могу материјално значајно да утичу на књиговодствену вредност некретнина, постројења и опреме, као и да доведу до корекција будућих стопа амортизације и расхода за годину.

Уколико се процењени корисни век употребе буде разликовао за 10% од процене руководства, амортизација за годину завршену на дан 31. децембра 2017. године биће већа/мања за РСД 1.277.411 (2016: РСД 1.188.513).

3.3. Обезвређење недеривативних финансијских средстава

Финансијска средства се процењују на сваки датум извештавања како би се утврдило да ли постоји објективан доказ да је обезвређено неко финансијско средство. Финансијско средство је обезвређено уколико објективан доказ указује на то да је након почетног признавања средства настао губитак и да се тај губитак негативно одразио на процењене будуће токове готовине по основу средства који се могу поуздано проценити.

Друштво узима у обзир доказ о обезвређењу кредита и потраживања како на појединачном тако и на колективном нивоу. Појединачни материјално значајни кредити и пласмани се проверавају на специфично обезвређење. Кредити и пласмани који појединачно нису материјално значајни колективно се проверавају на обезвређење груписањем кредита и потраживања сличних карактеристика у погледу ризика.

Губитак услед обезвређења финансијског средства које се одмерава по амортизованој вредности обрачунава се као разлика између књиговодствене вредности средства и садашње вредности

очекиваних токова готовине дисконтованих по изворној ефективној каматној стопи за то финансијско средство. Губици се признају у извештају о укупном резултату у оквиру исправке вредности потраживања и пласмана.

3.4. Обавезе за додатна примања запослених

Садашња вредност обавеза за додатна примања запослених зависи од бројних фактора који се одређују на актуарској основи коришћењем бројних претпоставки. Претпоставке коришћене приликом одређивања нето трошкова (прихода) укључују дисконтну стопу. Било које промене у овим претпоставкама утицаће на књиговодствену вредност обавезе.

Друштво одређује одговарајућу дисконтну стопу на крају сваке године. То је каматна стопа која треба да буде примењена приликом одређивања садашње вредности очекиваних будућих готовинских исплата за које се очекује да ће бити потребне у циљу измирења обавеза за пензије. Приликом одређивања одговарајуће дисконтне стопе, Друштво узима у разматрање каматне стопе на обвезнице и државне записе Републике Србије које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа обавеза за пензије.

Да је при обрачуна садашње вредности обавеза за бенефиције запосленима коришћена дисконтна стопа од 5,65% (уместо коришћене 4,65%), садашња вредност обавеза за отпремнине би се смањила за 10,2%, односно 7,1% за јубиларне награде. У случају да примања запослених расту по стопи од 1%, садашња вредност обавеза за отпремнине би порасла за 11,7% односно 7,7% за јубиларне награде.

3.5. Обавезе за обнављање природних ресурса и заштита животне средине

Руководство Друштва врши резервисање за будуће трошкове уклањања постројења за производњу нафте и гаса, бушотина, цевовода и пратеће опреме и за враћање терена у првобитно стање на основу најбоље процене будућих трошкова и животног века средстава за производњу нафте и гаса. Процена будућих обавеза за обнављање природних ресурса је комплексна и захтева процену и просуђивање руководства о висини обавеза уклањања које ће настати за много година у будућности.

Промене у вредновању постојећих обавеза могу бити резултат промене процене времена настанка, будућих трошкова или дисконтних стопа коришћених приликом иницијалног вредновања.

Износ признатог резервисања јесте најбоља процена трошкова неопходних за измирење садашње обавезе на датум биланса засноване на важећим законима у свакој држави где су лоцирана оперативна средства Друштва, и такође је подложна изменама услед ревидирања и измена закона и регулативе и њихове интерпретације. Услед субјективног карактера ових резервисања постоји неизвесност у вези износа и процењеног времена настанка ових трошкова.

Уколико би дисконтна стопа коришћена за израчунавање садашње вредности обавеза за обнављање природних ресурса била 5,65% (уместо коришћене 4,65%) на годишњем нивоу, садашња вредност обавезе би се смањила за РСД 383.925.

3.6. Потенцијалне обавезе

Могуће је да на дан издавања ових финансијских извештаја постоје одређене околности које Друштву могу донети губитак, осим оних који настају као последица једног или више будућих догађаја. Руководство процењује поменуте потенцијалне обавезе на основу претпоставки односно просуђивања. При процењивању непредвиђених губитака по основу судских и пореских поступака у које је укључено Друштво, као и евентуалних потраживања односно захтева који могу довести

до таквих поступака, Друштво након консултација са правним и пореским саветницима процењује основ за све евентуалне судске и пореске поступке односно потраживања, као и основ за накнаду која може бити тражена или очекивана у поменутим околностима. Уколико процена потенцијалне обавезе буде указивала на то да је вероватно да ће губитак настати и да се његов износ може поуздано проценити, процењени износ обавезе ће бити признат у финансијским извештајима Друштва. Уколико процена буде указивала на то да материјално значајан непредвиђени губитак није вероватан, али је у разумној мери могућ, односно вероватан је али се не може проценити, природа потенцијалне обавезе, као и процена износа евентуалног губитка уколико се исти може утврдити и материјално је значајан, се обелодањују. Уколико се непредвиђени губитак не може поуздано проценити, руководство признаје губитак у тренутку када му је на располагању информација која му омогућава да дâ разумну процену. Непредвиђени губитак чија је вероватноћа настанка мала се по правилу не обелодањује, осим уколико се не односи на гаранције, у ком случају се обелодањује и природа гаранције. Међутим, у одређеним околностима у којима се обелодањивање иначе не захтева, Друштво може да обелодани потенцијалне обавезе необичне природе која по мишљењу руководства и његовог правног саветника могу бити од значаја за акционаре и друга лица (напомена 40).

3.7. Надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме

У складу са променама у цени сирове нафте на светском тржишту, руководство Друштва је извршило анализу осетљивости тих утицаја на надокнадиву вредност некретнина, постројења и опреме и на свеукупно пословање Друштва. На основу тренутно доступних информација и прогноза у кретању цена сирове нафте добијених од реномиране фирме, Руководство верује да на датум извештавања надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме достиже своју садашњу вредност.

Анализа осетљивости на промене цене нафте је главни индикатор за обезвређење средстава. Према прогнози, уколико би цена нафте пала за 10 УСД/барел и даље постоји позитивна разлика између надокнадиве вредности некретнина, постројења и опреме и њихове садашње вредности (РСД 66,1 млрд).

Руководство ће наставити да константно прати флукуације у цени сирове нафте и њен утицај на пословање Друштва, са циљем адекватног предузимања мера за ублажавање утицаја уколико се наставе негативни трендови на тржишту.

4. ПРИМЕНА НОВИХ МСФИ

Следећи стандарди или измењени стандарди су на снази за годишње периоде од 1. јануара 2017. године:

- **Измене МРС 7** – Извештај о новчаним токовима (објављен у јануару 2016. године и примењује се за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године) захтевају од правних лица да обезбеде обелодањивања која ће омогућити инвеститорима да процене промене у обавезама које проистичу из активности финансирања, укључујући готовинске и безготовинске трансакције. Друштво је извршило наведена обелодањивања у својим финансијским извештајима (напомена 25).

Следећи стандарди или измењени стандарди који су обавезујући за Друштво од 1. јануара 2017. године нису имали материјално значајан утицај на Друштво:

- **Измене МРС 12 – Порез на добит:** Признавање одложених пореских средстава по основу нерезализованих губитака (објављен у јануару 2016. примењује се за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године)

- **Измене МСФИ 12 – Обелодањивање о учешћима у другим правним лицима** укључене у годишња побољшања МСФИ циклус 2014–2016 (објављен 8. децембра 2016. и примењује се за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017).

5. НОВИ РАЧУНОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ

Одређени број нових објављених стандарда и тумачења стандарда, и измена постојећих, чија је примена обавезна за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године, Друштво није усвојило раније.

МСФИ 9 - Финансијски инструменти (измењен у јулу 2014. и примењује се на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018). Основне карактеристике новог стандарда су следеће:

- Стандард захтева да се финансијска средства класификују у три категорије вредновања: средства која се накнадно вреднују по амортизованом трошку, средства која се накнадно вреднују по фер вредности кроз остали свеобухватни резултат и средства која се накнадно вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.
- Класификацију дужничких инструмената одређује пословни модел који правно лице примењује на управљање финансијским средствима и да ли уговорени новчани токови представљају искључиво плаћања главнице и камате (SPPI тест). Уколико се дужнички инструмент држи ради прикупљања уговорених новчаних токова, може се евидентирати по амортизованом трошку уколико задовољава и SPPI тест. Дужнички инструменти који испуњавају SPPI тест а држе се у портфолију где правно лице заједно дружи средства ради прикупљања уговорених новчаних токова и средства ради трговања могу бити класификована као средства која се накнадно вреднују по фер вредности кроз остали свеобухватни резултат. Финансијска средства која не задовољавају SPPI тест морају бити вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (на пример, деривати). Уграђени деривати се више не одвајају од финансијског средства, већ су укључени у процену SPPI тест.
- Улагања у инструменте капитала увек се вреднују по фер вредности. Међутим, руководство може направити неопозив избор да се промене у вредности прикажу у осталом свеобухватном резултату, под условом да се инструмент не држи ради трговања. Уколико се инструмент капитала држи ради трговања, промене у фер вредности приказују се у билансу успеха.
- Већина захтева за класификацију и вредновање финансијских обавеза су пренети непромењени из МРС 39 у МСФИ 9. Кључна измена је захтев да се ефекти промена у сопственом кредитном ризику финансијских обавеза, које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха, приказују у осталом свеобухватном резултату.
- МСФИ 9 уводи нови модел за признавање губитака по основу обезвређења – модел очекиваних кредитних губитака (ОКГ). Приступ од „три фазе“ је заснован на променама у кредитном квалитету средстава од почетног признавања. У пракси нова правила значе да ће правна лица морати да признају непосредни губитак једнак дванаестомесечним очекиваним кредитним губицима (ОКГ) приликом почетног признавања финансијских средстава која нису кредитно обезвређена (или очекиване кредитне губитке животног века за потраживања од купаца). У случају значајног повећања кредитног ризика, обезвређење се мери на основу ОКГ животног века, пре него на основу дванаестомесечних ОКГ.
- Захтеви рачуноводства хеџинга измењени су у циљу усаглашавања рачуноводства са управљањем ризицима. Стандард пружа правним лицима могућност избора рачуноводствене политике између примене захтева рачуноводства хеџинга у МСФИ 9 или наставка са применом МРС 39 на све хеџинге јер стандард тренутно не обезбеђује рачуноводствени третман за макро хеџинг.

На основу прелиминарне анализе финансијских средстава и финансијских обавеза Друштва на дан 31. децембра 2017. године као и на основу стања и чињеница које постоје на исти датум, менаџмент Друштва не очекује значајан утицај на финансијске извештаје од примене новог стандарда на дан 1. јануара 2018. године. Менаџмент Друштва верује да су резервисања у износу од РСД 7.869.845 (напомена 6.1), од РСД 3.588.655 (напомена 6.1) и РСД 11.704.690 (напомена 6.1) довољна и да одражавају праву меру ризика везаног за наплату потраживања узимајући у обзир све доступне информације.

МСФИ 15 - Приходи од уговора са купцима (објављен 28. маја 2014. године и ступа на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године). Нови стандард уводи кључни принцип да приход мора бити признат када контрола над робом или услугама пређе на купца, по купопродајној цени. Роба или услуге које се продају у пакету, а могу се идентификовати, морају бити посебно признати, с тим да се попусти и рабати на уговорену цену морају алоцирати на засебне елементе уговора. Када цена варира из било ког разлога, минимални износи морају бити признати уколико не постоји ризик да буду укинута. Трошкови обезбеђења уговора са купцима се капиталишу и амортизују у току периода у којем се црпе бенефити од уговора.

Измене МСФИ 15 Приходи од уговора са купцима (објављене 12. априла 2016. године, ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године). Измене се не односе на основне принципе Стандарда већ појашњавају како те принципе треба применити. Измене разјашњавају како идентификовати уговорну обавезу (обавезу на испоруку робе или услуга купцу) у уговору, како одредити да ли је компанија принципал (продавац робе или услуга) или агент (посредник у продаји робе или услуга) и како одредити да ли приход од лиценце треба признати у тренутку или у току периода. Поред појашњења измене садрже две додатне олакшице за смањење трошкова и комплексности за компаније које први пут примењују нови Стандард.

У складу са прелазним одредбама МСФИ 15 Друштво је изабрало упрошћени метод транзиције и ефекти транзиције ће бити признати 1. јануара 2018. године у финансијским извештајима за годину која се завршава 31. децембра 2018. године, у првој години у којој ће Друштво применити МСФИ 15.

Друштво планира да примени практичне олакшице доступне за упрошћени модел транзиције. Друштво примењује МСФИ 15 ретроспективно само на уговоре који нису истекли на датум прве примене (1. јануара 2018. године).

На основу анализе токова прихода Друштва за годину која се завршила 31. децембра 2017, анализе услова из појединачних уговора и на основу чињеница и околности који постоје на исти датум, имајући у виду примену упрошћеног модела транзиције, менаџмент Друштва не очекује да ће усвајање и примена новог стандарда на дан 1. јануара 2018. године имати значајан утицај на финансијске извештаје (биће мањи од 0,3% прихода од продаје за период који се завршио на дан 31. децембра 2017. године). Утицај измена се највећим делом односи на рекласификацију прихода од продаје производа и робе и прихода од услуга.

Друштво планира да заврши процес имплементације у првој половини 2018. године. Главни преостали задаци укључују измене у рачуноводственим политикама и рачуноводственим упутствима, прилагођавање процеса тако да се економски догађаји разматрају у складу да захтевима МСФИ 15 на датум трансакције, као и припрему обелодањивања у финансијским извештајима. Друштво планира да презентује главна обелодањивања у складу са захтевима МСФИ 15 у периодичним МСФИ финансијским извештајима на дан 30. јуна 2018. године.

МСФИ 16 - Лизинг (објављен 13. јануара 2016. и ступа на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Нови стандард одређује принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга. У свим пословима лизинга корисник лизинга стиче право

на коришћење средства на почетку лизинг периода и уколико се плаћања врше у току периода трајања лизинга, такође и финансирање. У складу са тим, МСФИ 16 искључује класификацију лизинга на оперативни и финансијски лизинг као што налаже МРС 17 и уместо тога, уводи јединствени рачуноводствени модел за лизинг.

Корисник лизинга ће бити у обавези да призна: (а) средства и обавезе за све врсте лизинга са трајањем дужим од дванаест месеци, осим ако је основно средство мале вредности и (б) амортизацију средства лизинга одвојено од камате на лизинг обавезу у извештају о укупном резултату. МСФИ 16 значајно преузима из МРС 17 рачуноводствене захтеве за даваоца лизинга. Сходно томе, давалац лизинга наставља да класификује лизинг као оперативни и финансијски, и да различито обухвата ова два типа лизинга. Друштво тренутно процењује утицај новог стандарда на финансијске извештаје.

МСФИ - 17 Уговори о осигурању (објављен 18. маја 2017, и ступа на снагу за периода који почињу на дан или након 1. јануара 2021). МСФИ 17 замењује МСФИ 4 који давао компанијама могућност да наставе да користе постојећу праксу при рачуноводственом обухватању уговора о осигурању. Као последица, инвеститорима је било тешко да пореде финансијске перформансе осигуравајућих компанија које су у сваком другом погледу сличне. МСФИ 17 је стандард заснован на јединственом принципу рачуноводственог обухватања свих уговора о осигурању, укључујући уговоре о реосигурању које држи осигуравач. Стандард захтева признавање и мерење група уговора о осигурању по: (1) садашњој вредности будућих новчаних токова (новчани токови испуњења) која је прилагођена ризику и која укључује све расположиве информације о новчаним токовима испуњења на начин који је у складу са постојећим тржишним информацијама; плус (уколико је ова вредност обавеза) или минус (ако је ова вредност средство); (2) износ који представља нереализован профит за групу уговора (уговорна маргина услуге). Осигуравачи ће признавати добит од групе уговора о осигурању током периода у којем пружају осигуравајуће покриће и како се ослобађају од ризика. Ако група уговора доноси или ће доносити губитке, правно лице ће одмах признати губитак. Друштво тренутно процењује утицај новог стандарда на финансијске извештаје.

IFRIC 22 - Трансакције у иностраној валути и авансно плаћање (објављен 8. децембра 2016. и ступа на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године). Ово тумачење разматра како одредити датум трансакције при примени МРС 21 на трансакције у иностраној валути. Тумачење се примењује када правно лице врши плаћање или наплату унапред за уговоре у иностраној валути. Тумачење прецизира да је датум трансакције датум на који правно лице иницијално признаје немонетарно средство и немонетарну обавезу по основу авансног плаћања или авансне наплате. Уколико постоји више авансних уплата или наплата, тумачење захтева да правно лице утврди датум трансакције за сваку од њих. Друштво тренутно процењује утицај тумачења на финансијске извештаје.

IFRIC 23 – Неизвесност у погледу третмана пореза на добит (објављен 7. јуна 2017. и ступа на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). МРС 12 одређује како рачуноводствено обухватити текући и одложени порез, али не и како приказати ефекте неизвесности. Тумачење појашњава како применити захтеве МРС 12 за признавање и мерење у случајевима неизвесности третмана пореза на добит. Правно лице би требало да одреди да ли ће сваки неизвесни порески третман разматрати засебно или заједно са једним или више других неизвесних пореских третмана на основу тога који приступ боље предвиђа решавање неизвесности. Правно лице треба да претпостави да ће порески орган испитати износе за које има право да испита и да ће приликом обављања испитивања имати потпуно знање о свим повезаним информацијама. Уколико ентитет закључи да није вероватно да ће порески орган прихватити неизвесни порески третман, ефекат неизвесности ће се одразити у одређивању опорезивог добитка или губитка, пореских основица, неискоришћених пореских губитака, неискоришћених пореских кредита или пореских стопа користећи највероватнији износ или очекивану вредност, у зависности од тога који

метод ентитет очекује да боље предвиди решавање неизвесности. Правно лице ће приказати ефекат промене чињеница и околности или нових информација које утичу на просуђивање или процене које захтева тумачење као промену рачуноводствене процене. Примери промена у чињеницама и околностима или нове информације које могу довести до поновног преиспитивања просуђивања или процене укључују, али се не ограничавају на, испитивања или поступке од стране пореског органа, промене правила које је утврдио порески орган или истек права пореског органа да испита или поново размотри порески третман. Непостојање сагласности или неслагања пореског органа са пореским третманом, изоловано, вероватно неће представљати промену чињеница и околности или нових информација које утичу на просуђивања и процене које захтева тумачење. Друштво тренутно процењује утицај тумачења на финансијске извештаје.

За следећа нова обелодањивања не очекује се да ће, када буду усвојена, имати значајан утицај на Друштво:

- Продаја и улагање средстава између ентитета и његових придружених правних лица или заједничких улагања – Измене у МСФИ 10 и МРС 28 (објављене у септембру 2014. и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након датума који ће бити одређен од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде).
- Измене у МСФИ 2, Плаћања акцијама (објављене 20. јуна 2016. године, ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).
- Примена МСФИ 9 Финансијски инструменти са МСФИ 4 Уговори о осигурању – Измене МСФИ 4 (објављене у 12. септембра 2016. године и ступају на снагу, у зависности од приступа, за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године за правна лица која изаберу да примене опцију привременог изузећа или када ентитет прво примењује МСФИ 9 користи се приступ преклапања).
- Трансфери инвестиционих некретнина – измене МРС 40 (објављене 8. децембра 2016. И ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018).
- Годишња побољшања МСФИ циклус 2014.– 2016. измене МСФИ 1 и МРС 28 (објављене 8. децембра 2016. и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018).
- Могућност превремена отплате са негативном накнадом – измене МСФИ 9 (објављене 12. октобра 2017. и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019).
- Дугорочна улагања у придружена правна лица и заједничка улагања – измене МРС 28 (објављене 12. октобра 2017. и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019).
- Годишња побољшања циклуса МСФИ 2015–2017 – измене МСФИ 3; МСФИ 11, МРС 12 и МРС 23 (обелодањени 12. децембра 2017. године и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године).

Осим ако горе није другачије наведено, не очекује се да ће нови стандарди и тумачења имати значајан утицај на финансијске извештаје Друштва.

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИКОМ

6.1. Фактори финансијског ризика

Пословање Друштва је изложено различитим финансијским ризицима: тржишни ризик (који обухвата валутни ризик, ризик каматне стопе и ризик готовинског тока), кредитни ризик и ризик ликвидности. Управљање ризицима у Друштву је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Друштва сведу на минимум.

За управљање ризицима задужен је део за финансије и финансијску контролу Друштва у оквиру Функције за економику, финансије и рачуноводство (у даљем тексту „ФЕПА“) и у складу са политикама одобреним од стране Друштва идентификује и процењује финансијске ризике и дефинише начине заштите од ризика тесно сарађујући са пословним јединицама Друштва.

У току свог редовног пословања Друштво је изложено следећим финансијским ризицима:

- a) *тржишни ризик (који обухвата ризик од промена курсева страних валута и каматни ризик);*
- b) *кредитни ризик и*
- v) *ризик ликвидности.*

Валутни ризик

Друштво послује у међународним оквирима и изложена је ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама, првенствено УСД и ЕУР. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза.

Руководство Друштва је установило политику за управљање ризиком од промена курса страних валута у односу на њену функционалну валуту. Да би управљала ризиком од промене курса страних валута који проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза, задужени у делу Функције ФЕПА за финансије уговарају најповољније курсеве за куповине ино валута који се уговарају на дневном нивоу у зависности од кретања курса тог дана. Ризик од промене курса страних валута настаје када су будуће трансакције и призната средства и обавезе исказане у валути која није функционална валута Друштва.

Друштво има кредите деноминоване у страним валутама, најзначајније у ЕУР и УСД које превасходно излажу Друштво ризику промене девизног курса. Валутном изложеношћу по основу кредита се управља по основу учешћа кредита деноминованим у функционалној валути Друштва у укупном кредитном портфолију.

Књиговодствена вредност финансијских инструмената Друштва по валутама приказана је у следећој табели:

На дан 31. децембра 2017. године	РСД	ЕУР	УСД	Остало	Укупно
Финансијска средства					
Стална средства					
Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима	-	32.024.282	-	-	32.024.282
Остали дугорочни финансијски пласмани	2.107.572	959.722	4.964	-	3.072.258
Дугорочна потраживања	8.412	-	-	-	8.412
Обртна средства					
Потраживања по основу продаје	21.522.594	7.385.002	827.079	999	29.735.674
Потраживања из специфичних послова	83.375	53.319	155.363	-	292.057
Друга потраживања	97.157	2.245.812	1.193	845	2.345.007
Краткорочни финансијски пласмани	7.713.679	2.668.129	-	-	10.381.808
Готовина и готовински еквиваленти	11.107.847	3.548.422	8.742.209	12.246	23.410.724
Финансијске обавезе					
Дугорочна резервисања и обавезе					
Дугорочне обавезе	(641)	(71.582.425)	(17.890.189)	(277.797)	(89.751.052)
Краткорочне обавезе					
Краткорочне финансијске обавезе	(2.298.661)	(5.824.653)	(44.061)	(31.814)	(8.199.189)
Обавезе из пословања	(16.068.483)	(6.285.561)	(6.976.115)	(63.163)	(29.393.322)
Остале краткорочне обавезе	(8.605.890)	(64.881)	(195.505)	(14.471)	(8.880.747)
Нето изложеност	15.666.961	(34.872.832)	(15.375.062)	(373.155)	(34.954.088)

На дан 31. децембра 2016. године	РСД	ЕУР	УСД	Остало	Укупно
Финансијска средства					
Стална средства					
Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима	-	32.413.076	-	-	32.413.076
Остали дугорочни финансијски пласмани	77.304	1.002.384	7.028	-	1.086.716
Дугорочна потраживања	7.872	9.292.006	-	-	9.299.878
Обртна средства					
Потраживања по основу продаје	25.220.003	12.702.034	507.965	-	38.430.002
Потраживања из специфичних послова	400.780	82.162	183.610	-	666.552
Друга потраживања	302.452	3.223.630	321	11	3.526.414
Краткорочни финансијски пласмани	376.777	3.142.925	-	-	3.519.702
Готовина и готовински еквиваленти	10.611.235	4.737.144	4.681.654	23.618	20.053.651
Финансијске обавезе					
Дугорочна резервисања и обавезе					
Дугорочне обавезе	(816)	(53.597.820)	(39.371.389)	(353.755)	(93.323.780)
Краткорочне обавезе					
Краткорочне финансијске обавезе	(1.109.799)	(21.462.958)	(236.526)	(31.799)	(22.841.082)
Обавезе из пословања	(9.032.098)	(9.527.421)	(6.226.962)	(75.038)	(24.861.519)
Остале краткорочне обавезе	(7.656.452)	(76.079)	(319.154)	(16.629)	(8.068.314)
Нето изложеност	19.197.258	(18.068.917)	(40.773.453)	(453.592)	(40.098.704)

Приликом прерачуна страних валута у РСД коришћени су следећи курсеви:

На дан извештавања	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
ЕУР	118,4727	123,4723
УСД	99,1155	117,1353

Анализа осетљивости

Друштво је одлучило да обелодани информације о тржишној и потенцијалној изложености хипотетичком добитку/(губитку) од коришћења финансијских инструмената кроз анализу осетљивости.

Анализа осетљивости приказана ниже приказује хипотетички утицај на финансијске извештаје Друштва и добитак/(губитак) који ће се појавити услед промене курса а не промене у структури портфолиа улагања и других варијабли на дан извештавања.

На дан 31. децембра 2017. године, уколико би био забележен раст/пад локалне валуте за 5% у односу на ЕУР, а све остале варијабиле биле непромењене, добит након опорезивања и капитал били би већа/мања за РСД 1.704.135 (2016: РСД 903.446), углавном због позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна обавеза по кредитима деноминираним у ЕУР.

На дан 31. децембра 2017. године, уколико би био забележен раст/пад локалне валуте за 10% у односу на УСД, а све остале варијабиле биле непромењене, добит након опорезивања била би већа/мања за РСД 1.536.848 (2016: РСД 4.077.345), углавном због позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна обавеза по кредитима и обавеза према добављачима деноминираним у УСД.

Готовински ток и ризик каматне стопе

Кредити повучени по променљивим каматним стопама излажу Друштво каматном ризику новчаног тока, док кредити дати по фиксним каматним стопама излажу Друштво ризику промене фер вредности кредитних стопа. У зависности од нето задужености у неком временском периоду, било која промена основне каматне стопе (Еурибор или Либор) има пропорционални утицај на резултат Друштва. Да су каматне стопе на зајмове у страним валутама са променљивом каматном стопом биле за 1% више/ниже, са свим осталим параметрима непромењеним, резултат пре пореза на добит у 2017. години и капитал са стањем на дан 31. децембра 2017 године био би РСД 940.437 (2016: РСД 1.087.907) нижи/виши, највише због виших/нижих трошкова камата на зајмове са променљивим каматним стопама.

Кредитни ризик

Управљање кредитним ризиком успостављено је на нивоу Друштва. Кредитни ризик настаје: код готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, као и из изложености ризику у трговини на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и преузете обавезе.

Кредитни ризик који се односи на продају електричне енергије систематски се контролише и заснива се на централизованом доношењу кредитног лимита за сваког купца, евиденције финансијске позиције купца, претходног искуства и кредитног обезбеђења.

Банке се рангирају само у случају прихвата инструмената обезбеђења потраживања по разним основама и од укупне изложености банака према Друштву. Код домаћих банака примењује се други критеријум. Купци на мало измирују своје обавезе у готовини или путем платних картица.

Максимална изложеност кредитном ризику Друштва по врсти средстава исказана у садашњим вредностима финансијских средстава у билансу стања приказана је у следећој табели:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима	32.024.282	32.413.076
Остали дугорочни финансијски пласмани	3.072.258	1.086.716
Дугорочна потраживања	8.412	9.299.878
Потраживања по основу продаје	29.735.674	38.430.002
Потраживања из специфичних послова	292.057	666.552
Друга потраживања	2.345.007	3.526.414
Краткорочни финансијски пласмани	10.381.808	3.519.702
Готовински еквиваленти и готовина	23.410.724	20.053.651
Укупно максимална изложеност кредитном ризику	101.270.222	108.995.991

Потраживања од продаје и остала потраживања

На изложеност Друштва кредитном ризику највише утичу индивидуалне карактеристике сваког купца. Кредитни лимит се одређује за сваког купца појединачно као максималан износ кредитног ризика узимајући у обзир бројне карактеристике, као што су:

- финансијски извештаји купца;
- бонитет Агенције за привредне регистре, НИС-а и/или кредитних извештаја;
- износ регистрованих залога;
- дани блокаде рачуна купца
- историјски подаци пословног односа са Друштвом;
- планирани обим продаје;
- дужина пословног односа са Друштвом, укључујући старосну структуру, доспелост потраживања и било какве врсте финансијских потешкоћа.

По правилу, потраживања која превазилазе одобрен кредитни лимит обезбеђена су или банкарском гаранцијом, авансним плаћањем или неком другом врстом обезбеђења.

Руководство Друштва редовно оцењује кредитни квалитет потраживања од продаје и других потраживања узимајући у обзир анализу старосне структуре потраживања и дужину трајања пословног односа са Друштвом.

Руководство верује да су необезвређена потраживања од продаје и друга потраживања као и остала обртна имовина у потпуности наплатива.

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године, старосна структура потраживања од продаје била је следећа:

	31. децембар 2017.			31. децембар 2016.		
	Бруто	Исправка	Нето	Бруто	Исправка	Нето
Недоспела потраживања	27.477.190	-	27.477.190	35.075.350	-	35.075.350
Доспела потраживања:						
до 30 дана	1.971.504	-	1.971.504	1.351.752	-	1.351.752
од 1 до 3 месеца	203.314	(5.941)	197.373	955.916	(23.461)	932.455
од 3 месеца до 1 године	311.162	(233.462)	77.700	82.534	(66.734)	15.800
преко 1 године	7.642.349	(7.630.442)	11.907	18.385.606	(17.330.961)	1.054.645
Укупно	37.605.519	(7.869.845)	29.735.674	55.851.158	(17.421.156)	38.430.002

Промене на исправци вредности потраживања по основу продаје су:

	Потраживања по основу продаје		Укупно
	Специфична исправка	Општа исправка	
На дан 1. јануара 2016. године	5.980.464	13.599.248	19.579.712
Резервисања за обезвређење потраживања	5.974	93.167	99.141
Укидање резервисања (напомена 35)	(4.339.261)	(88.702)	(4.427.963)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	-	(204.124)	(204.124)
Пренос са потраживања из специфичних послова	2.247.190	-	2.247.190
Остало	-	127.200	127.200
На дан 31. децембра 2016. године	3.894.367	13.526.789	17.421.156
Резервисања за обезвређење потраживања	-	406.046	406.046
Укидање резервисања (напомена 35)	-	(178.242)	(178.242)
Дисконт потраживања (напомена 33)	-	(164.147)	(164.147)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	-	(140.074)	(140.074)
Курсне разлике	-	36.498	36.498
Пренос са дугорочних потраживања	-	208.808	208.808
Пренос на инвестиције у придружена друштва (напомена 11)	(1.349.735)	(8.362.950)	(9.712.685)
Остало	(5.082)	(2.433)	(7.515)
На дан 31. децембра 2017. године	2.539.550	5.330.295	7.869.845

Укидање резервисања током 2016. године у износу од РСД 4.427.963 највећим делом се односи на позитиван исход преговора између Друштва и Владе Републике Србије у вези наплате потраживања од ХИП Петрохемије а.д. Панчево. Преговори су завршени усвајањем Закона о преузимању потраживања према ХИП Петрохемији од стране Републике Србије. У складу са Законом, Друштво ће наплатити износ од 105.000.000 ЕУР у наредне две године, при чему је последња рата доспева 15. јуна 2019. године. Уговором о продаји уз накнаду дела потраживања Уникредит банци потраживање је током 2017. године наплаћено (напомена 14).

Трошкови обезвређења или отписа су укључени у расходе од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха. Износи резервисања за обезвређење се углавном отписују када се више не очекује прилив готовине.

Максимална изложеност кредитном ризику на дан извештавања је књиговодствена вредност сваке класе наведених потраживања умањена за банкарске гаранције издате за обезбеђење. Остале класе у оквиру потраживања по основу продаје и друга потраживања не садрже средства која су обезвређена.

Промене на рачунима исправке вредности дугорочних потраживања су приказане у табели:

Дугорочна потраживања	
На дан 1. јануара 2016.	912.967
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(489.982)
Дисконт дугорочних потраживања (напомена 34)	296.429
Курсне разлике	9.129
На дан 31. децембра 2016.	728.543
Укидање резервисања	(159.155)
Дисконт дугорочних потраживања (напомена 33)	(215.064)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(132.657)
Курсне разлике	(12.859)
Пренос на краткорочни део	(208.808)
На дан 31. децембра 2017.	-

На дан 31. децембра 2017. потраживања из специфичних послова у износу од РСД 3.880.712 (31. децембра 2016. године у износу од РСД 4.650.242) су у највећем делу обезвређена у вредности РСД 3.588.655 (31. децембра 2016.године РСД 3.983.690). 96% ових потраживања су старија од 5 година.

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године, старосна структура других потраживања била је следећа:

	31. децембар 2017.			31. децембар 2016.		
	Бруто	Исправка	Нето	Бруто	Исправка	Нето
Недоспела потраживања	1.542.588	-	1.542.588	2.823.395	-	2.823.395
Доспела потраживања:						
до 30 дана	21.987	(2.013)	19.974	139.434	(54)	139.380
од 1 до 3 месеца	11.111	(970)	10.141	44.627	(9.025)	35.602
од 3 месеца до 1 године	328.507	(101.776)	226.731	289.963	(65.205)	224.758
преко 1 године	12.145.504	(11.599.931)	545.573	11.979.153	(11.675.874)	303.279
Укупно	14.049.697	(11.704.690)	2.345.007	15.276.572	(11.750.158)	3.526.414

Промене на исправци вредности других потраживања су:

	Потраживања за камате	Остала потраживања	Укупно
На дан 1. јануара 2016. године	6.355.921	7.433.387	13.789.308
Резервисања за обезвређење осталих потраживања	87.087	603	87.690
Укидање резервисања (напомена 35)	(2.086.047)	(715)	(2.086.762)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(38.291)	(1.787)	(40.078)
На дан 31. децембра 2016. године	4.318.670	7.431.488	11.750.158
Резервисања за обезвређење осталих потраживања	78.218	63.290	141.508
Укидање резервисања (напомена 35)	(74.237)	(17)	(74.254)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(101.760)	(61.632)	(163.392)
Курсне разлике	(1.355)	-	(1.355)
Остало	1.936	50.089	52.025
На дан 31. децембра 2017. године	4.221.472	7.483.218	11.704.690

Ризик ликвидности

Пројекција укупних токова готовине врши се на нивоу Друштва. Дирекција финансија прати континуирано ликвидност Друштва како би обезбедила довољно готовине за потребе пословања, уз одржавање нивоа неискоришћених кредитних линија, тако да Друштво не прекорачи дозвољени кредитни лимит код банака или услове из уговора о позајмицама. Овакво пројектовање узима у обзир планове Друштва у погледу измирења дугова, усклађивање са уговореним условима, усклађивање са интерно дефинисаним циљевима, и ако је применљиво, екстерне законске или правне захтеве – нпр. валутна ограничења.

Вишак готовине изнад нивоа потребног за управљање обртним капиталом полаже се као вишак готовине на орочене депозите.

У табели ниже анализирани су финансијске обавезе на датум биланса стања Друштва које су груписане према датуму доспећа.

Износи приказани у табели представљају уговорне недисконтоване новчане токове. Износи који доспевају на наплату у року од 12 месеци једнаки су њиховим књиговодственим износима, будући да ефекат дисконтовања није материјално значајан.

	Садашња вредност	Уговорени новчани токови	Мање од 1 године	1 - 5 година	Преко 5 година
На дан 31. децембра 2017.					
Обавезе по кредитима	97.950.241	104.992.540	10.511.792	87.582.192	6.898.556
Обавезе из пословања и обавезе за дивиденде	33.165.632	33.165.632	33.165.632	-	-
	131.115.873	138.158.172	43.677.424	87.582.192	6.898.556
На дан 31. децембра 2016.					
Обавезе по кредитима	116.163.003	123.205.302	25.153.685	83.483.835	14.567.782
Обавезе из пословања и обавезе за дивиденде	28.633.826	28.633.826	28.633.826	-	-
	144.796.829	151.839.128	53.787.511	83.483.835	14.567.782

6.2 Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Друштво задржи способност да настави да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би акционарима обезбедило повраћај (профит), а осталим интересним странама повољности, и да би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала.

Да би очувало односно кориговало структуру капитала, Друштво може да изврши корекцију исплата дивиденди акционарима, врати капитал акционарима, изда нове акције или, пак, може да прода средства како би смањило дуговање.

Капитал се прати на групном нивоу на основу коефицијента задужености, тј. односа нето дуговања и ЕБИТДА. Нето дуговање се израчунава када се укупна дуговања (укључујући краткорочне и дугорочне кредите) умање за готовину и готовинске еквиваленте и краткорочне депозите. ЕБИТДА се дефинише као добит пре одбитка камата и пореза на добит, амортизације, финансијских прихода (расхода) нето и других неоперативних прихода (трошкова).

На крају извештајних периода коефицијент задужености Друштва био је као што следи:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе по кредитима – укупно	97.950.241	116.163.003
Минус: готовина и готовински еквиваленти (напомена 20)	(23.410.724)	(20.053.651)
Нето дуговања	74.539.517	96.109.352
ЕБИТДА	44.169.691	37.143.408
Коефицијент задужености	1,69	2,59

Друштво се обавезало (на нивоу Газпром Њефт Групе) да одржава коефицијент укупне задужености и ЕБИТДА испод 3,0 за време трајања споразума о дугорочним кредитима са појединим пословним банкама. Друштво константно прати утврђене обавезе како би се одржао овај однос покривености дугова и до сада није било кршења ових обавеза.

У току године није било промене у приступу управљања ризиком капитала.

6.3. Процена фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената којима се тргује на активном тржишту (као што су хартије од вредности којима се тргује и хартије од вредности расположиве за продају) заснива се на котираним тржишним ценама на дан биланса стања. Котирана тржишна цена која се користи за финансијска средства Друштва представља текућу цену понуде.

Фер вредност финансијских инструмената којима се не тргује на активном тржишту утврђује се различитим техникама процене. Друштво примењује различите методе и утврђује претпоставке које се заснивају на тржишним условима који постоје на датум биланса стања. Котиране тржишне цене или котиране цене дилера за сличне инструменте користе се за дугорочне обавезе. Остале технике, као што су процењене дисконтоване вредности новчаних токова, користе се за одређивање фер вредности преосталих финансијских инструмената. Фер вредност терминских девизних уговора утврђује се применом котираних тржишних курсева на дан биланса стања.

7. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА

Испод су презентоване информације о пословним сегментима Друштва за године које се завршавају 31. децембра 2017. и 2016. године. Пословни сегменти су компоненте чији пословни резултат редовно прати главни доносилац Одлука (ГДО) и за које постоје засебне финансијске информације.

Пословне активности Друштва су организоване у два главна пословна сегмента: Upstream и Downstream.

Upstream (истраживање и производња) обухвата следеће операције Друштва: Истраживање, развој и производња сирове нафте и природног гаса и услуге на нафтним пољима. Downstream (прерада и маркетинг) обухвата прераду сирове нафте у нафтне деривате, те набавку, продају и транспорт сирове нафте и осталих нафтних деривата. Трошкови корпоративне администрације и сегмент Енергетика су презентовани у оквиру пословног сегмента прерада и маркетинг.

Секција Елиминације обухвата елиминације и друге корекције у вези са продајом међу сегментима и нереализоване профите настале од продаје сирове нафте и производа. Продаја међу сегментима се заснива на процењеним тржишним ценама.

ЕБИТДА представља ЕБИТДА-у Друштва. Руководство верује да ЕБИТДА представља користан показатељ пословања Друштва јер представља тренд резултата без приказивања утицаја одређених трошкова. ЕБИТДА представља добитак пре трошка камата, трошка пореза на добит, амортизације, финансијских прихода (расхода) нето и осталих неоперативних прихода (трошкова). ЕБИТДА је додатни не-МСФИ финансијски показатељ који руководство користи да оцени успешност пословања.

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2017. године дати су у прегледу који следи:

	Upstream	Downstream	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	43.927.105	216.969.850	(45.060.752)	215.836.203
Интерсегментни	41.956.055	3.104.697	(45.060.752)	-
Екстерни	1.971.050	213.865.153	-	215.836.203
ЕБИТДА (сегментни резултат)	28.182.125	15.987.566	-	44.169.691
Амортизација	(5.507.982)	(8.680.500)	-	(14.188.482)
Добици (губици) због обезвређења (напомена 36 и 37)	2.378	(265.807)	-	(263.429)
Отпис улагања у истраживање (напомена 9)	(568.493)	-	-	(568.493)
Финансијски расходи, нето	317.956	5.738.287	-	6.056.243
Порез на добит	(2.177.957)	(4.988.370)	-	(7.166.327)
Сегментни добитак	20.358.559	7.431.901	-	27.790.460

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2016. године дати

	Upstream	Downstream	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	36.311.772	178.010.012	(36.408.183)	177.913.601
Интерсегментни	34.048.352	2.359.831	(36.408.183)	-
Екстерни	2.263.420	175.650.181	-	177.913.601
ЕБИТДА (сегментни резултат)	21.303.104	15.840.304	-	37.143.408
Амортизација	(5.231.586)	(8.346.965)	-	(13.578.551)
Добици (губици) због обезвређења (напомена 36 и 37)	(4.595)	11.109	-	6.514
Отпис улагања у истраживање (напомена 9)	(1.204.851)	-	-	(1.204.851)
Финансијски расходи, нето	(252.962)	(4.390.765)	-	(4.643.727)
Порез на добит	(273.282)	(2.246.393)	-	(2.519.675)
Сегментни добитак	15.479.505	602.364	-	16.081.869

ЕБИТДА за године које се завршавају 31. децембра 2017. и 2016. године је усаглашена у табели испод:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Нето добит	27.790.460	16.081.869
Порез на добит	7.166.327	2.519.675
Остали расходи	1.388.866	1.374.090
Остали приходи	(931.953)	(1.772.257)
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се искажује по фер вредности кроз биланс успеха	604.118	273.186
Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се искажује по фер вредности кроз биланс успеха	(307.888)	(6.517.073)
Финансијски расходи	7.574.284	8.796.821
Финансијски приходи	(13.630.527)	(4.153.094)
Трошкови амортизације	14.188.482	13.578.551
Остали неоперативни трошкови, нето*	327.522	6.961.640
ЕБИТДА	44.169.691	37.143.408

* Остали неоперативни трошкови, нето се већином односе на трошак резервисања, укидање резервисања, исправку вредности потраживања, приходе од укидања потраживања и остало.

Анализа прихода од продаје нафте, гаса и нафтних деривата (са аспекта порекла тржишта купца) дата је у табели:

Година која се завршила 31. децембра 2017.			
	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	1.705.444	1.705.444
Продаја природног гаса	2.314.509	-	2.314.509
<i>Малопродаја</i>	-	-	-
<i>Велепродаја</i>	2.314.509	-	2.314.509
Продаја нафтних деривата	157.882.002	35.709.801	193.591.803
<i>Малопродаја</i>	54.723.169	-	54.723.169
<i>Велепродаја</i>	103.158.833	35.709.801	138.868.634
Продаја електричне енергије	462.216	10.636.249	11.098.465
Остала продаја	6.880.806	245.176	7.125.982
Продаја укупно	167.539.533	48.296.670	215.836.203

Година која се завршила 31. децембра 2016.			
	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	2.021.495	2.021.495
Продаја природног гаса	3.059.894	-	3.059.894
<i>Малопродаја</i>	35.810	-	35.810
<i>Велепродаја</i>	3.024.084	-	3.024.084
Продаја нафтних деривата	132.452.903	24.885.138	157.338.041
<i>Малопродаја</i>	44.481.288	-	44.481.288
<i>Велепродаја</i>	87.971.615	24.885.138	112.856.753
Продаја електричне енергије	467.822	8.690.443	9.158.265
Остала продаја	6.172.587	163.319	6.335.906
Продаја укупно	142.153.206	35.760.395	177.913.601

Од укупног износа прихода од продаје нафтних деривата (велепродаја) у износу од РСД 138.868.634 (2016: РСД 112.856.753) приходи у износу од РСД 21.947.228 (2016: РСД 13.844.962) односе се на домаћег купца ХИП Петрохемија. Ови приходи чине велепродају у оквиру Downstream сегмента пословања.

Продаја електричне енергије највећим делом се односи на продају Gazprom Marketing & Trading Co., Ltd-у у износу од РСД 10.015.978 (2016: РСД 8.415.713).

Остала продаја се углавном односи на продају допунског асортимана на бензинским станицама.

Седиште Друштва је у Републици Србији. Укупан приход од екстерних купаца на територији Републике Србије износио је РСД 167.539.533 (2016: РСД 142.153.206) док је укупан приход од екстерних купаца са територије других земаља износио РСД 48.296.670 (2016: РСД 35.760.395). Анализа укупног прихода од екстерних купаца са територије других земаља дата је у табели:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Продаја сирове нафте	1.705.444	2.021.495
Продаја нафтних деривата (малопродаја и veleпродаја)		
Бугарска	8.611.846	5.540.887
Босна и Херцеговина	8.550.726	5.206.259
Румунија	5.033.530	3.817.547
Хрватска	2.677.174	1.952.210
Швајцарска	2.642.440	1.668.061
Велика Британија	1.953.167	353.776
Македонија	1.614.993	829.922
Мађарска	1.035.140	590.464
Остала тржишта	3.590.785	4.926.012
	35.709.801	24.885.138
Продаја електричне енергије	10.636.249	8.690.443
Остали приходи	245.176	163.319
	48.296.670	35.760.395

Приходи од појединачних земаља укључених у остала тржишта нису материјално значајни.

8. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

	Улагања у развој	Концесије, патенти, лиценце, софтвер и остала права	Остала нематеријална улагања	Нематеријална улагања у при- преми	Укупно
На дан 1. јануара 2016.					
Набавна вредност	6.617.839	7.420.522	972.536	6.249.829	21.260.726
Исправка вредности и обезвређење	(464.122)	(4.311.961)	(92.953)	(88.098)	(4.957.134)
Неотписана вредност	6.153.717	3.108.561	879.583	6.161.731	16.303.592
Година завршена дана 31. децембра 2016.					
Повећања	-	-	-	2.058.076	2.058.076
Активација	-	606.776	17.620	(624.396)	-
Амортизација	(680.299)	(994.804)	(18.316)	-	(1.693.419)
Пренос са некретнина, постројења и опреме (напомена 9)	-	-	-	5.458	5.458
Отуђења и отписи	-	-	(4.871)	(902.203)	(907.074)
Неотписана вредност	5.473.418	2.720.533	874.016	6.698.666	15.766.633
На дан 31. децембра 2016.					
Набавна вредност	6.617.839	7.812.985	951.010	6.728.622	22.110.456
Исправка вредности и обезвређење	(1.144.421)	(5.092.452)	(76.994)	(29.956)	(6.343.823)
Неотписана вредност	5.473.418	2.720.533	874.016	6.698.666	15.766.633
На дан 1. јануара 2017.					
Набавна вредност	6.617.839	7.812.985	951.010	6.728.622	22.110.456
Исправка вредности и обезвређење	(1.144.421)	(5.092.452)	(76.994)	(29.956)	(6.343.823)
Неотписана вредност	5.473.418	2.720.533	874.016	6.698.666	15.766.633
Година завршена дана 31. децембра 2017.					
Повећања	-	-	-	1.919.942	1.919.942
Активација	2.712.862	374.767	9.865	(3.097.494)	-
Амортизација	(421.073)	(972.356)	(20.943)	-	(1.414.372)
Пренос са некретнина, постројења и опреме (напомена 9)	-	-	-	29.786	29.786
Отуђења и отписи	-	-	-	(81.358)	(81.358)
Неотписана вредност	7.765.207	2.122.944	862.938	5.469.542	16.220.631
На дан 31. децембра 2017.					
Набавна вредност	9.330.701	8.165.992	960.875	5.515.048	23.972.616
Исправка вредности и обезвређење	(1.565.494)	(6.043.048)	(97.937)	(45.506)	(7.751.985)
Неотписана вредност	7.765.207	2.122.944	862.938	5.469.542	16.220.631

Нематеријална улагања у припреми са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 5.469.542 (2016: РСД 6.698.666) се највећим делом односи на улагања у истраживање (непотврђене резерве) у износу од РСД 4.560.631 (2016: РСД 5.763.672).

9. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

a) Некретнине, постројења и опрема по набавној вредности

	Земљиште	Грађевински објекти	Машине и опрема
На дан 1. јануара 2016.			
Набавна вредност	10.748.445	150.010.082	100.887.394
Исправка вредности и обезвређење	(301.474)	(42.702.771)	(40.207.013)
Неотписана вредност	10.446.971	107.307.311	60.680.381
Година завршена дана 31. децембра 2016.			
Повећања	60.238	16.836.013	5.938.414
Ефекти вредновања	-	94.832	-
Обезвређење (напомена 37)	-	(1.602)	(3.543)
Амортизација	-	(5.765.500)	(6.054.385)
Пренос на нематеријална улагања (напомена 8)	-	-	-
Пренос на инвестиционе некретнине	(5.554)	(131.685)	741
Отуђења и отписи	(25.802)	(240.697)	(134.360)
Остали трансфери	(7.610)	(4.562)	(24.054)
Неотписана вредност	10.468.243	118.094.110	60.403.194
На дан 31. децембра 2016.			
Набавна вредност	10.769.717	166.064.135	106.150.666
Исправка вредности и обезвређење	(301.474)	(47.970.025)	(45.747.472)
Неотписана вредност	10.468.243	118.094.110	60.403.194
Година завршена дана 31. децембра 2017.			
Повећања	21.014	16.727.218	5.862.771
Обезвређење (напомена 36 и 37)	(145.510)	(26.637)	(1.006)
Амортизација	-	(6.261.289)	(6.444.494)
Пренос на нематеријална улагања (напомена 8)	-	-	-
Пренос на инвестиционе некретнине	(2.759)	(23.190)	-
Пренос на средства намењена продаји	(7.958)	(108.920)	(14.522)
Отуђења и отписи	(4.152)	(89.520)	(125.516)
Остали трансфери	-	(1.010.948)	1.010.948
Неотписана вредност	10.328.878	127.300.824	60.691.375
На дан 31. децембра 2017.			
Набавна вредност	10.630.202	181.307.667	112.287.936
Исправка вредности и обезвређење	(301.324)	(54.006.843)	(51.596.561)
Неотписана вредност	10.328.878	127.300.824	60.691.375

Некретнине, постројења и опрема у припреми	Остале некретнине, постројења и опрема	Улагања у туђе некретнине постројења и опрему	Аванси	Укупно
29.253.159	76.604	424.741	1.363.418	292.763.843
(2.375.798)	(1.727)	(94.706)	(30.809)	(85.714.298)
26.877.361	74.877	330.035	1.332.609	207.049.545
(3.236.860)	-	6.551	3.350.598	22.954.954
-	-	-	-	94.832
(25.696)	-	-	(11.213)	(42.054)
-	-	(65.247)	-	(11.885.132)
(5.458)	-	-	-	(5.458)
-	-	-	-	(136.498)
(437.000)	(477)	-	(2.651.149)	(3.489.485)
14.596	-	-	-	(21.630)
23.186.943	74.400	271.339	2.020.845	214.519.074
25.290.900	75.543	431.292	2.062.604	310.844.857
(2.103.957)	(1.143)	(159.953)	(41.759)	(96.325.783)
23.186.943	74.400	271.339	2.020.845	214.519.074
2.775.589	-	60.199	2.827.562	28.274.353
(19.855)	-	-	(3.023)	(196.031)
-	-	(68.327)	-	(12.774.110)
(29.786)	-	-	-	(29.786)
-	-	-	-	(25.949)
-	-	-	-	(131.400)
(600.856)	-	-	(2.733.972)	(3.554.016)
-	-	-	-	-
25.312.035	74.400	263.211	2.111.412	226.082.135
27.313.677	75.517	491.491	2.148.358	334.254.848
(2.001.642)	(1.117)	(228.280)	(36.946)	(108.172.713)
25.312.035	74.400	263.211	2.111.412	226.082.135

На дан сваког биланса стања Руководство Друштва процењује да ли постоји назнака да је надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме пала испод књиговодствене вредности.

Друштво је на дан 31. децембра 2017. године извршило процену индикатора обезвређења имовине јединица које генеришу готовину („ЈГГ”) – за детаље видети напомену 3.7. Додатно, Друштво је извршило процену и признала обезвређење у износу од РСД 196.031 (2016: РСД 42.054) за технолошки и физички застарела и расходована средства.

б) *Инвестиционе некретнине по фер вредности*

Инвестиционе некретнине се вреднују на датум биланса стања по фер вредности која представља тржишну вредност инвестиционе некретнине.

Кретања на инвестиционим некретнинама приказане су у табели испод:

	2017.	2016.
На дан 1. јануара	1.549.663	1.336.060
Добици/(Губици) по основу фер вредновања (напомене 36 и 37)	7.757	79.957
Преноси са некретнина, постројења и опреме	25.949	136.498
Отуђења	(56.089)	(4.432)
Остало	3.076	1.580
На дан 31. децембра	1.530.356	1.549.663

Инвестиционе некретнине исказане са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 1.530.356 (31. децембра 2016. године: РСД 1.549.663) у највећем делу се односе на бензинске станице и пословне просторе дате у вишегодишњи закуп вредноване по фер вредности на дан извештавања.

Фер вредност инвестиционих некретнина

Инвестиционе некретнине, које чине бензинске станице и пословни простори, вредноване су по фер вредности на дан 31. децембра 2017. односно 2016. године. Позитиван ефекат вредновања по фер вредности признат је у корист осталих прихода (напомена 36).

Табела ниже приказује нефинансијска средства књижена по фер вредности која је мерена методом процене. Одмеравање фер вредности врши се према следећим хијерархијским нивоима:

- Котиране цене (некориговане) на активном тржишту за иста средства или исте обавезе (Ниво 1).
- Информације, осим котираних цена укључених у Ниво 1, које су засноване на доступним тржишним подацима за средства или обавезе, било директно (тј. цене) или индиректно (тј. изведене из цена) (Ниво 2).
- Информације о средству или обавези које нису засноване на доступним тржишним подацима (тј. недоступне информације) (Ниво 3).

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2017. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
Редовно одмеравање фер вредности Земљиште и грађевински објекти			
- Пословни простори и други објекти дати у закуп	-	872.172	-
- Бензинске станице	-	-	658.184
Укупно	-	872.172	658.184

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2016. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
Редовно одмеравање фер вредности Земљиште и грађевински објекти			
- Пословни простори и други објекти дати у закуп	-	917.985	-
- Бензинске станице	-	-	631.678
Укупно	-	917.985	631.678

Технике процене фер вредности применом методологије 2. нивоа

Фер вредности пословних простора, станова и других објеката за издавање добијене применом методологије 2. нивоа произилазе из методе упоредивих трансакција. Продајне цене упоредивих објеката у непосредној близини коригују се за разлике у њиховим кључним карактеристикама као што је површина некретнине. Најзначајнија информација по овом приступу процене је цена по квадратном метру.

Одмеравање фер вредности применом значајних недоступних информација (методологија 3. нивоа)

Фер вредности бензинских станица добијене применом методологије 3. нивоа произилазе из методе употребних вредности, где је фер вредност бензинских станица одређена као садашња вредност будућих нето примања Друштва на основу дугорочних уговора о закупу. Најзначајнија информација при овом приступу процене је цена изнајмљивања по бензинској станици.

Кључне претпоставке коришћене за вредновање методом употребних вредности:

	2017.	2016.
Дугорочна стопа раста	0%	0%
Дисконтна стопа	14%	16%

Усаглашавање промена у фер вредности средстава класификованих у ниво 3 фер вредности хијерархије:

	2017.	2016.
Стање на почетку године	631.678	541.624
Промена у фер вредности:		
Добици признати у билансу успеха, фер вредновање	3.788	68.043
Пренос са некретнина, постројења и опреме	22.484	17.740
Остало	234	4.271
Укупно повећање по основу фер вредновања средства	26.506	90.054
Стање на крају године	658.184	631.678

в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви (напомена 2.6).

	Капита-лизовани трошкови истраживања	Капита-лизовани трошкови развоја	Укупно инвестиције у току (истраживање и развој)	Производна средства	Остала пословна средства	Укупно
На дан 1. јануара 2016.						
Набавна вредност	16.744.369	7.644.244	24.388.613	98.224.109	22.153	122.634.875
Исправка вредности и обезвређење	-	(248.771)	(248.771)	(22.749.386)	(20.311)	(23.018.468)
Неотписана вредност	16.744.369	7.395.473	24.139.842	75.474.723	1.842	99.616.407
Година завршена 31. децембра 2016.						
Повећања	3.467.461	12.281.926	15.749.387	(9.379)	-	15.740.008
Пренос са инвестиција у току	(337.919)	(17.751.224)	(18.089.143)	18.089.143	-	-
Остали преноси	(2.252.534)	2.517.708	265.174	(20.199)	(15)	244.960
Обезвређење	-	(4.595)	(4.595)	-	-	(4.595)
Отпис улагања у истраживање (напомена 7)	(1.204.851)	-	(1.204.851)	-	-	(1.204.851)
Амортизација	-	-	-	(4.970.589)	-	(4.970.589)
Отуђења и отписи	(6.542)	(54.648)	(61.190)	(121.388)	(7)	(182.585)
	16.409.984	4.384.640	20.794.624	88.442.311	1.820	109.238.755
На дан 31. децембра 2016.						
Набавна вредност	16.409.984	4.385.516	20.795.500	115.864.815	22.129	136.682.444
Исправка вредности и обезвређење	-	(876)	(876)	(27.422.504)	(20.309)	(27.443.689)
Неотписана вредност	16.409.984	4.384.640	20.794.624	88.442.311	1.820	109.238.755
На дан 1. јануара 2017.						
Набавна вредност	16.409.984	4.385.516	20.795.500	115.864.815	22.129	136.682.444
Исправка вредности и обезвређење	-	(876)	(876)	(27.422.504)	(20.309)	(27.443.689)
Неотписана вредност	16.409.984	4.384.640	20.794.624	88.442.311	1.820	109.238.755
Година завршена 31. децембра 2017.						
Повећања	3.188.714	13.479.375	16.668.089	765.325	-	17.433.414
Пренос са инвестиција у току	(4.059.755)	(14.908.872)	(18.968.627)	18.968.627	-	-
Остали преноси	(29.077)	44.180	15.103	(33.137)	-	(18.034)
Обезвређење	-	(10.703)	(10.703)	-	-	(10.703)
Амортизација	-	-	-	(5.450.354)	-	(5.450.354)
Отпис улагања у истраживање (напомена 7)	(568.493)	-	(568.493)	-	-	(568.493)
Отуђења и отписи	(71.724)	(39.122)	(110.846)	(49.242)	-	(160.088)
	14.869.649	2.949.498	17.819.147	102.643.530	1.820	120.464.497
На дан 31. децембра 2017.						
Набавна вредност	14.874.546	2.951.585	17.826.131	135.319.515	22.129	153.167.775
Исправка вредности и обезвређење	(4.897)	(2.087)	(6.984)	(32.675.985)	(20.309)	(32.703.278)
Неотписана вредност	14.869.649	2.949.498	17.819.147	102.643.530	1.820	120.464.497

Обезвређење истраживања у износи од РСД 568.493 највећим делом у износу од РСД 461.615 односи се на отпис средстава за производњу у Србији због неизвесне одрживости комерцијалне производње (2016: РСД 1.204.851 највећим делом у износу од РСД 1.188.909 се односи на отпис средстава за производњу у Мађарској).

10. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ ЗАВИСНИХ ПРАВНИХ ЛИЦА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Учешћа у капиталу зависних правних лица:		
– У акцијама	3.457.576	3.457.576
– У уделима	13.389.990	13.368.335
	16.847.566	16.825.911
Минус: Исправка вредности	(3.421.980)	(3.383.280)
	13.425.586	13.442.631

Учешћа у капиталу зависних правних лица са стањем на дан 31. децембра 2017. године односе се на улагања у акције/уделе следећих друштава:

Назив	Учешће у %	Учешће	Исправка вредности	Неотписана вредност
О Зоне а.д. Београд, Србија	100%	3.457.576	(1.172.263)	2.285.313
НИС Петрол е.о.д. Софија, Бугарска	100%	28.938	–	28.938
НИС Петрол СРЛ, Букурешт, Румунија	100%	997	–	997
НИС Петрол д.о.о., Бања Лука, БиХ	100%	1.030	–	1.030
Rannon Naftagas Kft, Будимпешта, Мађарска	100%	2.232.672	(2.232.672)	–
НТЦ НИС–Нафтагас д.о.о. Нови Сад, Србија	100%	905.000	–	905.000
Нафтагас–Технички сервис д.о.о. Зрењанин, Србија	100%	1.177.032	–	1.177.032
Нафтагас–Нафтни сервис д.о.о., Нови Сад, Србија	100%	7.300.000	–	7.300.000
Нафтагас–Транспорт д.о.о. Нови Сад, Србија	100%	1.717.349	–	1.717.349
НИС Оверсиз, Москва, Русија	100%	9.856	–	9.856
Јадран–Нафтагас д.о.о. Бања Лука, БиХ	66%	71	–	71
Светлост, Бујановац, Србија	51%	17.045	(17.045)	–
		16.847.566	(3.421.980)	13.425.586

11. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ ПРИДРУЖЕНИХ ЕНТИТЕТА И ЗАЈЕДНИЧКИМ ПОДУХВАТИМА

Књиговодствена вредност учешћа у капиталу придружених ентитета и заједничким подухватима на дан 31. децембра 2017. и 2016. године приказана је у табели испод:

		Процент учешћа	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Српска Генерација	Заједничко улагање	49%	1.038.800	1.038.800
ХИП Петрохемија	Придружен ентитет	20,86%	11.572.197	-
Минус: исправка вредности			(11.572.197)	-
Укупно инвестиције			1.038.800	1.038.800

Претежно место пословања обелодањених заједничких улагања и придружених ентитета је територија Републике Србије. Не постоје потенцијалне обавезе које се односе на интерес Друштва у заједничком улагању, као ни потенцијалне обавезе из самог улагања.

Serbskaya Generaciya

Током 2015. године Друштво и Центренергохолдинг из Руске Федерације основали су холдинг компанију Serbskaya Generaciya кроз коју ће заједно пословати са Термоелектраном – Топланом „ТЕТО“ Панчево са пројектованим капацитетом од 208 MW. У октобру 2017. године потписан је уговор по принципу „кључ у руке“ са Шангај Електрик Групом и започета је фаза пројектовања. Пројекат ће бити финансиран преко кредита и завршетак радова се очекује крајем 2019. године. Током 2016. године Друштво је повећало своје улагање у Serbskaya Generaciya-у у износу од РСД 858.362.

ХИП Петрохемија

У складу са важећим законима Републике Србије, почетком октобра 2017. године стекли су се сви услови за пуну примену унапред припремљеног плана реорганизације предузећа ХИП Петрохемија а.д. Панчево. У складу са усвојеним планом промењена је и структура акцијског капитала предузећа ХИП Петрохемија, чиме је Друштво повећало своје учешће у капиталу. Након конверзије, НИС поседује 20,86% (12,72%) гласачких права у ХИП Петрохемији. Такође, Друштво има своје представнике у Одбору Директора и Надзорном одбору остварујући на тај начин значајан утицај.

Укупан износ потпуно обезвређеног учешћа односи се на рекласификацију обезвређених потраживања у износу од РСД 9.712.685 (напомена 6.1) и рекласификацију обезвређених финансијских средстава намењених продаји у износу од РСД 1.859.512.

12. ДУГОРОЧНИ ПЛАСМАНИ МАТИЧНИМ И ЗАВИСНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочни пласмани зависним лицима у земљи	2.966.665	3.086.461
Дугорочни пласмани зависним лицима у иностранству	29.057.617	29.343.549
	32.024.282	32.430.010
Минус: Обезвређење	-	(16.934)
	32.024.282	32.413.076

Дугорочни пласмани зависним правним лицима исказани у РСД односе се на :

	Валута	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
У земљи			
О Зоне а.д. Београд, Србија	ЕУР	2.966.665	3.086.461
		2.966.665	3.086.461
У иностранству			
НИС Петрол е.о.д. Софија, Бугарска	ЕУР	9.472.591	9.504.391
НИС Петрол СРЛ, Букурешт, Румунија	ЕУР	11.555.915	10.961.059
НИС Петрол д.о.о., Бања Лука, БиХ	ЕУР	7.059.772	7.357.698
Јадран-Нафтагас д.о.о., Бања Лука, БиХ	ЕУР	969.339	1.503.467
Rannon Naftagas Kft, Будимпешта, Мађарска	ЕУР	-	16.934
		29.057.617	29.343.549
		32.024.282	32.430.010

Дугорочни пласмани зависним правним лицима су одобрени са варијабилном каматном стопом (1М и 6М Еурибор + 2,9%), на период од 7 до 10 година од тренутка исплате последње транше. Исказана књиговодствена вредност дугорочних пласмана одговара њиховој фер вредности.

13. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Остали дугорочни пласмани	2.037.710	10.050
Дугорочни кредити дати запосленима	1.034.607	1.076.725
Минус: Обезвређење	(59)	(59)
	3.072.258	1.086.716

Остали дугорочни пласмани на дан 31. децембра 2017. године најзначајнијим делом се односе на депозите са доспећем преко годину дана у износу од РСД 2.029.483, пласиране са каматном стопом 4,65% годишње који доспевају у наредне две године.

Дугорочни кредити дати запосленима на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 1.034.607 (31. децембра 2016: РСД 1.076.725) се односе на бескаматне кредите односно кредите по каматној стопи 0,5% и 1,5% пласиране запосленима за потребе решавања стамбеног питања. Отплаћују се у месечним ратама.

14. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочна потраживања према држави и компанијама у државном власништву	-	10.020.549
Дугорочна потраживања – финансијски лизинг	20.620	20.620
Минус: исправка	(12.208)	(741.291)
	8.412	9.299.878

Смањење дугорочних потраживања по основу продаје и осталих дугорочних потраживања највећим делом се односи на Уговор склопљен са УниКредит банком о уступању дела својих потраживања уз накнаду без права регреса према уступиоцу. Уговором су уступљена потраживања од Републике Србије са роком доспећа 2016–2019 у укупном износу од 67.200.000 ЕУР. Уплата по Уговору извршена је дана 17. јула 2017. године у целости.

15. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

Анализа одложених пореских средстава и обавеза приказана је у табели:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Одложена пореска средства:		
– Одложена пореска средства која ће бити призната у периоду дужем од годину дана	4.965.971	6.671.740
	4.965.971	6.671.740
Одложене пореске обавезе:		
– Одложене пореске обавезе које ће бити признате у периоду дужем од годину дана	(2.478.480)	(2.612.664)
	(2.478.480)	(2.612.664)
Одложена пореска средства (нето)	2.487.491	4.059.076

Бруто кретања на одложеном порезу приказана су у табели испод:

	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	4.059.076	4.521.729
Ефекат на укупни резултат (напомена 38)	(1.609.448)	(458.404)
Ефекат на остали укупни резултат	(652)	(4.247)
Остало	38.515	(2)
Стање на дан 31. децембра	2.487.491	4.059.076

Кретања на одложеним пореским средствима и обавезама у току године, без нетирања салда у оквиру исте јурисдикције, су:

	Резервисања	Разлика књиговодствене вредности НПО и пореске основице	Ревало- ризационе резерве	Укупно	
Одложене пореске обавезе					
Стање 1. јануара 2016.	(19.928)	(2.715.748)	-	(2.735.676)	
Настанак и укидање привремених разлика:					
- ефекат на укупни резултат (напомена 38)	-	117.308	-	117.308	
- ефекат на остали укупни резултат	-	-	(14.224)	(14.224)	
Остало	19.928	-	-	19.928	
Стање на дан 31. децембра 2016.	-	(2.598.440)	(14.224)	(2.612.664)	
Настанак и укидање привремених разлика:					
- ефекат на укупни резултат (напомена 38)	-	134.394	-	134.394	
- ефекат на остали укупни резултат	-	-	(210)	(210)	
Стање на дан 31. децембра 2017.	-	(2.464.046)	(14.434)	(2.478.480)	
	Резервисања	Умањење вредности имовине	Порески кредит	Фер вред- новање	Укупно
Одложена пореска средства					
Стање 1. јануара 2016.	959.009	864.022	5.434.374	-	7.257.405
Настанак и укидање привремених разлика:					
- ефекат на укупни резултат (напомена 38)	30.239	66.171	(672.122)	-	(575.712)
- ефекат на остали укупни резултат	(1.762)	-	-	11.739	9.977
Остало	(19.930)	-	-	-	(19.930)
Стање на дан 31. децембра 2016.	967.556	930.193	4.762.252	11.739	6.671.740
Настанак и укидање привремених разлика:					
- ефекат на укупни резултат (напомена 38)	13.624	18.935	(1.776.401)	-	(1.743.842)
- ефекат на остали укупни резултат	-	-	-	(442)	(442)
Остало	38.515	-	-	-	38.515
Стање на дан 31. децембра 2017.	1.019.695	949.128	2.985.851	11.297	4.965.971

Признавање одложених пореских средстава је извршено на основу петогодишњег бизнис плана и остварених пословних резултата који су руководству дали снажне индикаторе у погледу искоришћења пренетих пореских кредита.

Порески кредит представља износ у висини од 20% од капиталних инвестиција у периоду до 31. децембра 2013. године у складу са пореском регулативом Републике Србије и може бити искоришћен у периоду од 10 година.

16. ЗАЛИХЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Материјал, резервни делови, алат и инвентар	25.436.957	18.227.757
Недовршена производња	3.961.298	3.119.239
Готови производи	7.998.501	5.638.221
Роба	1.002.172	1.532.478
Дати аванси	566.382	319.986
<i>Минус: исправка вредности залиха</i>	<i>(4.947.683)</i>	<i>(5.038.463)</i>
<i>Минус: исправка вредности датих аванса</i>	<i>(259.237)</i>	<i>(257.942)</i>
	33.758.390	23.541.276
Стална средства намењена продаји	5.986	-
<i>Минус: исправка вредности средстава намењених продаји</i>	<i>(5.823)</i>	-
	33.758.553	23.541.276

Промене на рачунима исправке вредности су приказане у табели:

	Исправка вредности залиха	Исправка вредности датих аванса	Исправка вредности средстава намењених продаји	Укупно
На дан 1. јануара 2016.	5.117.655	268.119	185.782	5.571.556
Исправка вредности на терет расхода текућег периода (напомена 37)	41.204	2.237	-	43.441
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 36)	(3.249)	(8.544)	-	(11.793)
Остало	(117.147)	(3.870)	(185.782)	(306.799)
На дан 31. децембра 2016.	5.038.463	257.942	-	5.296.405
Исправка вредности на терет расхода текућег периода (напомена 37)	3.097	6.974	-	10.071
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 36)	(316)	(1.940)	-	(2.257)
Остало	(93.561)	(3.739)	5.823	(91.476)
На дан 31. децембра 2017.	4.947.683	259.237	5.823	5.212.743

17. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Матична и зависна правна лица у земљи	492.980	1.399.483
Матична и зависна правна лица у иностранству	3.448.600	1.620.612
Остале повезана правна лица у земљи	1.478.469	10.380.560
Остале повезана правна лица у иностранству	1.023.525	994.853
Потраживања од трећих лица у земљи	30.033.966	40.487.522
Потраживања од трећих лица у иностранству	1.127.979	968.128
	37.605.519	55.851.158
Минус: исправка вредности	(7.869.845)	(17.421.156)
	29.735.674	38.430.002

Смањење потраживања према осталим повезаним правним лицима у земљи и њихова исправка потраживања највећим делом се односи на пренос потраживања од ХИП Петрохемије на улагања у придружене ентитете (напомена 11). У складу са важећим законима Републике Србије, почетком октобра 2017. године стекли су се сви услови за пуну примену унапред припремљеног плана реорганизације предузећа ХИП Петрохемија а.д. Панчево. У складу са усвојеним планом промењена је и структура акцијског капитала предузећа ХИП Петрохемија, чиме је НИС конверзијом остатка дела потраживања након отписа повећао своје учешће у капиталу ХИП Петрохемије на 20,86% (12,72% пре повећања учешћа).

18. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Потраживања за камате	6.446.723	7.587.354
Потраживања од запослених	83.724	85.195
Потраживања за више плаћени порез на добит	-	128.703
Остала потраживања	7.519.250	7.475.320
<i>Минус: исправка вредности</i>	(11.704.690)	(11.750.158)
	2.345.007	3.526.414

19. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Краткорочни финансијски пласмани матичним и зависним правним лицима	244.465	560.880
Краткорочни финансијски пласмани у земљи	2.019	2.019
Текућа доспећа дугорочних пласмана зависним правним лицима	2.604.610	2.897.787
Остали краткорочни финансијски пласмани	7.721.180	257.434
<i>Минус: Обезвређење</i>	(190.466)	(198.418)
	10.381.808	3.519.702

Остали краткорочни финансијски пласмани на дан 31. децембра 2017. године најзначајније се односе на депозите са доспећем преко три месеца а мање од годину дана у износу РСД 7.645.689. Наведени депозити односе се на депозите пласиране у динарима у пословним банкама са каматном стопом од 3,23% до 4,15% годишње.

20. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Готовина у банци и благајни	14.432.604	13.010.884
Депозити са доспећем до 3 месеца	8.670.000	7.000.000
Новчана средства са ограниченим коришћењем	68.766	41.783
Остала новчана средства	239.354	984
	23.410.724	20.053.651

21. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Разграничени порез на додату вредност	1.099.407	1.004.151
Унапред плаћени трошкови	193.927	75.971
Унапред обрачунати приходи	185.641	11.229
Унапред плаћена акциза	1.790.447	1.475.539
Стамбени кредити и остала активна временска разграничења	947.661	1.031.855
	4.217.083	3.598.745

Разграничени порез на додату вредност са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 1.099.407 (31. децембра 2016: РСД 1.004.151) је порез на додату вредност у примљеним фактурама које се евидентирају у текућем обрачунском периоду, а право на одбитак претходног пореза се остварује у наредном обрачунском периоду.

Унапред плаћена акциза на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 1.790.447 (31. децембар 2016: РСД 1.475.539) се односе на акцизе плаћене за готове производе који се чувају у не-акцизном складишту и на акцизе плаћене за увозне производе које се користе у даљем процесу производње за шта ће средства бити враћена у блиској будућности.

22. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА И ПАСИВА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Издате менице и гаранције	72.339.683	81.813.447
Примљене менице и гаранције	15.995.009	15.769.653
Имовина (у бившим републикама Југославије)	5.357.690	5.357.690
Потраживања (из бивших република Југославије)	6.085.575	7.191.930
Туђа роба у складишту и остала средства других лица	6.663.266	6.294.877
Средства за затварање поља у Анголи	1.332.018	1.179.546
Остала ванбилансна актива и пасива	327.765	286.607
	108.101.006	117.893.750

23. АКЦИЈСКИ КАПИТАЛ

Акцијски капитал представља капитал Друштва које је котирано на Београдској берзи. Номинална вредност акција је РСД 500.

Акцијски капитал на дан 31. децембра 2017. и 31. децембра 2016. године састоји се од 163.060.400 акција.

Дивиденда обелодањена за за годину која се завршила 31. децембра 2016. износи РСД 4.021.069 односно, РСД 24,66 по акцији. Расподела дивиденде је одобрена од стране Скупштине акционара дана 27. јуна 2017. године и исплаћена 18. августа 2017. године.

24. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Промене на дугорочним резервисањима су следеће:

	Обнављање природних ресурса	Заштита животне средине	Накнадна примања запослених	Програм дугорочних подстицаја запослених	Судски спорови	Укупно
Стање 1. јануара 2016. године	9.152.366	687.705	615.538	296.783	630.759	11.383.151
На терет биланса успеха	118.944	244.000	22.375	364.159	81.938	831.416
Повећања и корекција процене резервисања	(9.332)	-	-	-	-	(9.332)
Укинуто у току године (напомена 36)	(433.085)	(42.517)	-	-	-	(475.602)
Актуарски добици признати у осталом укупном резултату	-	-	(11.749)	-	-	(11.749)
Измирење обавеза	(187.591)	(50.533)	(61.274)	-	(96.911)	(396.309)
Стање на дан 31. децембра 2016. године	8.641.302	838.655	564.890	660.942	615.786	11.321.575
Стање 1. јануара 2017. године	8.641.302	838.655	564.890	660.942	615.786	11.321.575
На терет биланса успеха	606.379	-	-	365.922	28.167	1.000.468
Повећања и корекција процене резервисања	762.585	-	-	-	-	762.585
Укинуто у току године (напомена 36)	-	-	(168.854)	-	-	(168.854)
Актуарски губици признати у осталом укупном резултату	-	-	18.947	-	-	18.947
Измирење обавеза	(166.145)	(156.735)	(54.265)	-	(59.119)	(436.264)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	9.844.121	681.920	360.718	1.026.864	584.834	12.498.457

Анализа резервисања:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочна	9.660.582	9.365.454
Краткорочна	2.837.875	1.956.121
	12.498.457	11.321.575

а) Резервисање за обнављање природних ресурса

Руководство Друштва процењује будуће новчане издатке за обнављање природних ресурса (земљишта) на налазиштима нафте и гаса, на основу претходних искустава на сличним радовима.

б) Резервисања за заштиту животне средине

У складу са важећом законском регулативом, Друштво има обавезе по основу заштите животне средине. На дан извештавања Друштво је извршило резервисање по наведеном основу у износу од РСД 681.919 (31. децембра 2016: РСД 838.655) по основу процене руководства о висини неопходних трошкова чишћења и санације загађених локација Друштва.

в) Програм дугорочних подстицаја запослених

У 2011. години Друштво је започело процес усаглашавања дугорочног програма подстицаја руководиоца Друштва. Након усаглашења готовински подстицаји ће бити базирани на основу реализације постављених кључних индикатора ефикасности („КПИ”) у периоду од три године. На дан 31. децембра 2017. године руководство Друштва је извршило процену садашње вредности обавеза везаних за нови трогодишњи подстицај запослених (2018–2020) у износу од РСД 1.026.864 (31. децембра 2016. године: РСД 660.942).

г) Резервисања за судске спорове

На дан 31. децембра 2017. године Друштво је проценило вероватноћу негативних исхода судских спорова, као и износе потенцијалних губитака. Друштво је извршило додатно резервисање за судске спорове за које је процењен негативан исход спора у износу од РСД 28.167 (додатно резервисање у 2016: РСД 81.938). Процена Друштва је да исход судских спорова неће довести до значајнијих губитака преко износа за које је извршено резервисање на дан 31. децембра 2017. године.

д) Резервисања за накнадна примања запослених

Накнаде запосленима:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Отпремнине	95.668	71.573
Јубиларне награде	265.050	493.317
	360.718	564.890

Основне актуарске претпоставке које су коришћене:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дисконтна стопа	4,65%	7,5%
Будућа повећања зарада	2,0%	2,0%
Просечан будући радни век	15	15,2

	Отпремнине	Јубиларне награде	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2016. године	75.802	539.736	615.538
Трошкови директно плаћених накнада	(3.251)	(58.023)	(61.274)
Актуарски добици признати у осталом укупном резултату	(11.749)	-	(11.749)
Укупно расходи признати у укупном резултату	10.771	11.604	22.375
Стање на дан 31. децембра 2016. године	71.573	493.317	564.890
Трошкови директно плаћених накнада	(6.282)	(47.983)	(54.265)
Актуарски губици признати у осталом укупном резултату	18.947	-	18.947
Укупно расходи /приходи признати у укупном резултату	11.430	(180.284)	(168.854)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	95.668	265.050	360.718

Износ признат у укупном резултату:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Текући трошкови накнада	40.457	46.539
Трошкови камата	38.022	38.420
Добици од промене плана доприноса	(1.367)	(3.149)
Актуарски добици (јубиларне награде)	82.845	(59.435)
Трошкови прошлих услуга	(328.811)	-
	(168.854)	22.375

25. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочни кредит - Гаспром Њефт	30.306.970	37.328.836
Банкарски кредити	65.097.573	65.392.093
Обавезе за финансијски лизинг	247.210	142.528
Остале дугорочне обавезе	-	1.859
Минус: Текуће доспеће дугорочних финансијских обавеза (напомена 26)	(5.900.701)	(9.541.536)
	89.751.052	93.323.780

Промене на обавезама Друштва из финансијских активности приказане су као што следи:

	Дугорочни кредити	Краткорочни кредити (напомена 26)	Финансијски лизинг	Укупно
На дан 1. јануара 2016. године	112.726.667	4.282.974	-	117.009.641
Приливи	8.904.810	17.839.340	-	26.744.150
Одливи	(22.064.580)	(8.907.802)	-	(30.972.382)
Немонетарне трансакције	-	-	141.395	141.395
Курсне разлике	3.154.032	85.034	1.133	3.240.199
На дан 31. децембра 2016. године	102.720.929	13.299.546	142.528	116.163.003
На дан 1. јануара 2017. године	102.720.929	13.299.546	142.528	116.163.003
Приливи	36.955.269	11.952.227	-	48.907.496
Одливи	(35.994.429)	(22.795.802)	(68.459)	(58.858.690)
Немонетарне трансакције	-	-	180.607	180.607
Курсне разлике	(8.277.226)	(157.483)	(7.466)	(8.442.175)
На дан 31. децембра 2017. године	95.404.543	2.298.488	247.210	97.950.241

а) *Дугорочни кредит – Гаспром Њефт*

Дугорочни кредит од Гаспром Њефт-а са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 30.306.970 (2016: РСД 37.328.836), са висином текућег доспећа од РСД 5.510.358 (2016: РСД 5.742.898), односи се на кредит добијен на основу обавеза из Уговора о купопродаји акција од 24. децембра 2008. године. Наведени кредит се плаћа у кварталним ратама почевши од децембра 2012. године до 15. маја 2023. године.

б) *Банкарски кредити*

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочни кредити у земљи	43.338.383	27.522.763
Дугорочни кредити у иностранству	21.759.190	37.869.330
	65.097.573	65.392.093
Текуће доспеће дугорочних кредита (напомена 26)	(339.188)	(3.773.524)
	64.758.385	61.618.569

Доспеће банкарских кредита:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Између 1 и 2 године	23.252.660	13.323.750
Између 2 и 5 године	38.991.710	44.038.904
Преко 5 година	2.514.015	4.255.915
	64.758.385	61.618.569

Валутна структура дугорочних обавеза по основу банкарских кредита у земљи и иностранству је следећа:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
УСД	17.934.250	39.607.915
ЕУР	46.852.898	25.397.647
РСД	814	977
ЈПЈ	309.611	385.554
	65.097.573	65.392.093

Друштво наведене обавезе по кредитима плаћа у складу са уговореном динамиком, односно сходно утврђеним ануитетним плановима. Друштво је уговорило са повериоцима променљиве каматне стопе. Променљиве каматне стопе су везане за Еурибор и Либор.

Руководство очекује да ће Друштво бити у могућности да све уговорене обавезе по кредитима испуни у складу са утврђеним роковима.

Уговори о кредиту садрже финансијске ковенанте које захтевају да Друштво одржава однос задуживања према ЕБИТДА. Руководство верује да је Друштво усаглашено са наведеним ковенантама на дан 31. децембра 2017. и 31. децембра 2016. године.

в) *Обавезе за финансијски лизинг*

Минимална рата финансијског лизинга:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
До годину дана	58.894	30.803
Од 1- 5 година	208.456	128.399
Преко 5 година	-	-
Будући трошкови финансирања финансијског лизинга	(20.140)	(16.674)
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	247.210	142.528

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
До годину дана	51.155	25.114
Од 1-5 година	196.055	117.414
Преко 5 година	-	-
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	247.210	142.528

26. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Краткорочни кредити од зависних правних лица	2.298.488	1.109.630
Краткорочни кредити	-	12.189.916
Краткорочна доспећа дугорочних финансијских обавеза (напомена 25)	5.900.701	9.541.536
	8.199.189	22.841.082

27. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

Обавезе из пословања које на дан 31. децембра 2017. године износе РСД 29.393.322 (2016: РСД 24.861.519) укључују обавезе према матичном и зависним правним лицима у иностранству са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 11.792.424 (31. децембра 2016: РСД 5.862.793) које се највећим делом односе на обавезе према добављачу Гаспром Њефт, Ст Петерсбург, Руска Федерација по основу набавке сирове нафте.

28. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе из специфичних послова	202.931	277.728
Обавезе за неисплаћене бруто зараде	845.505	812.019
Обавезе за камате	669.586	718.671
Обавезе за дивиденде	3.772.308	3.772.308
Остале обавезе према запосленима	1.428.540	475.775
Резервисања за обнављање природних ресурса	1.419.423	1.385.645
Резервисања за заштиту животне средине	201.836	292.484
Резервисања за судске спорове	239.268	230.802
Остале краткорочне обавезе	101.350	102.882
	8.880.747	8.068.314

29. ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавеза за акцизу	4.777.490	5.009.938
Накнада за робне резерве	527.858	601.357
Порез на добит	1.915.676	-
Остале обавезе за порезе	1.285.063	1.378.373
	8.506.087	6.989.668

30. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

Пасивна временска разграничења на дан 31. децембра 2017. године у износу РСД 3.799.475 (31. децембра 2016: РСД 3.424.134) се највећим делом односе на укалкулисане обавезе за бонусе запосленима у износу РСД 1.746.078 (31. децембра 2016: РСД 1.627.264).

31. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Производне услуге	2.421.156	3.146.363
Транспортне услуге	3.341.470	3.339.230
Услуге одржавања	4.362.285	5.277.845
Закупнине	1.195.482	1.201.047
Трошкови сајмова	508	7.196
Реклама и пропаганда	823.779	861.607
Трошкови истраживања	624.627	1.247.077
Остале услуге	1.295.025	1.239.590
	14.064.332	16.319.955

32. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Непроизводне услуге	6.807.934	6.732.701
Репрезентација	128.862	91.863
Премије осигурања	486.646	357.749
Трошкови платног промета	301.884	231.656
Трошкови пореза	1.069.697	1.009.281
Накнада за експлоатацију сирове нафте и гаса	1.202.368	1.014.164
Остали непроизводни трошкови	1.053.902	1.103.062
	11.051.293	10.540.476

Трошкови непроизводних услуга за годину која се завршила 31. децембра 2017. у износу од РСД 6.807.934 (2016: РСД 6.732.701), се највећим делом у износу од РСД 4.073.804 односе на трошкове услужних организација, трошкове пројектовања у износу од РСД 1.394.632 и трошкове консултантских услуга у износу од РСД 435.025.

33. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Финансијски приходи – повезана правна лица		
- курсне разлике	2.703.009	864.859
- остали финансијски приходи	897.229	968.003
Приходи од камата	722.521	543.704
Приход по основу дисконта потраживања	379.211	489.982
Позитивне курсне разлике	8.766.965	1.283.326
Остали финансијски приходи	161.592	3.220
	13.630.527	4.153.094

34. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Финансијски расходи – повезана правна лица		
- курсне разлике	2.320.083	1.277.893
- остали финансијски расходи	668.683	773.919
Расходи камата	2.279.585	2.542.892
Дисконт дугорочних обавеза (напомена 6.1)	138.487	118.944
Дисконт дугорочних потраживања	-	296.429
Негативне курсне разлике	2.139.853	3.778.441
Остали финансијски расходи	27.593	8.303
	7.574.284	8.796.821

35. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

Година која се завршила 31. децембра		
	2017.	2016.
Укидање обезвређења дугорочних финансијских пласмана	540	827
Приходи по основу вредновања:		
- специфичних и потраживања по основу продаје (напомена 6.1)	233.094	4.429.484
- осталих потраживања (напомена 6.1)	74.254	2.086.762
	307.888	6.517.073

36. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Година која се завршила 31. децембра		
	2017.	2016.
Добици од продаје нематеријалне имовине и некретнина, постројења и опреме	84.678	355.823
Добици од продаје материјала	31.209	36.886
Вишкови по основу пописа	406.206	371.085
Приходи од смањења обавеза	23.966	61.024
Укидање дугорочних резервисања (напомена 24)	168.854	475.602
Приходи од усклађивања вредности:		
- инвестиционих некретнина	16.869	79.957
- залиха (напомена 16)	316	3.249
- некретнина, постројења и опреме и остале имовине	2.021	8.808
Затезне камате	116.656	106.199
Остали приходи	81.178	273.624
	931.953	1.772.257

37. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Губици од продаје нематеријалне имовине и некретнина, постројења и опреме	192.496	243.100
Мањкови	505.368	503.234
Отпис потраживања	24.774	57.464
Отпис залиха	116.246	56.672
<i>Расходи по основу усклађивања вредности:</i>		
- некретнина, постројења и опреме	196.111	42.054
- инвестиционих некретнина и сталне имовине намењене продаји	43.396	-
- залиха (напомена 16)	3.097	41.204
- остале имовине	6.973	2.242
Остали непоменути расходи	300.405	428.120
	1.388.866	1.374.090

38. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Компоненте пореза на добит:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Текући порез на добит	5.556.879	2.061.271
Одложени порез		
Настанак и укидање привремених разлика (напомена 15)	1.609.448	458.404
	7.166.327	2.519.675

Порез на добит Друштва пре опорезивања се разликује од теоријског износа који би настао применом просечне пондерисане пореске стопе на резултат Друштва, као што је приказано:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Добит пре опорезивања	34.956.787	18.601.544
Порез обрачунат по прописаној пореској стопи земље у којој је настао профит	5.243.518	2.790.232
<i>Ефекат опорезивања на:</i>		
Приходи који су изузети из опорезивања	(304.646)	(20.311)
Расходи који се не признају за пореске сврхе:		
- порез на добит у Анголи	2.177.957	250.449
- остали расходи који се не признају	232.211	(50.056)
Порески губици за које нису била призната одложена пореска средства	1.776.401	672.122
Остало	(1.959.114)	(1.095.914)
	7.166.327	2.546.522
Корекција пореза на добит за претходни период	-	(26.847)
	7.166.327	2.519.675
Ефективна стопа пореза на добит	20,50%	13,55%

Примењена просечна стопа пореза на добит је 20,50% (2016: 13,55%). Раст стопе је последица промене у профитабилности Друштва и услед Глобалног споразума са Министарством финансија и Пореском управом Републике Анголе који је закључен у јуну 2017. године и на основу којег се Друштво обавезало да плати потенцијалне пореске обавезе за фискални период од 2002. до 2016. године.

39. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закуподавца:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
До годину дана	267.034	273.367
Од 1- 5 година	383.664	343.303
Преко пет година	149.922	138.121
	800.620	754.791

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закупца:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
До годину дана	751.255	1.137.744
Од 1- 5 година	2.866.576	40.972
Преко пет година	215.761	34.799
	3.833.592	1.213.515

Најзначајнији део трошкова закупа Друштва односи се на опрему за производњу нафте и гаса и бензинске станице.

40. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ И ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

Капиталне обавезе

На дан 31 децембра 2017. године Друштво има закључене уговоре о набавци некретнина, постројења и опреме у износу од РСД 11.347.099 (31. децембар 2016. године: РСД 5.324.487).

Заштита животне средине

Руководство Друштва је проценило и извршило резервисање за заштиту животне средине на дан извештаја у износу од РСД 681.919 (31. децембар 2016.: РСД 838.655) на основу интерне процене о усаглашености Друштва са законском регулативом Републике Србије.

Руководство Друштва сматра да, на основу важеће законске регулативе трошкови повезани са питањима заштите животне средине нису значајно виши у односу на резервисани износ. Међутим, могуће је да ће наведени трошкови значајно расти у будућем периоду у случају да законска регулатива постане рестриктивнија.

Порески ризици

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. Пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала. Руководство је проценило на дан 31. децембра 2017. године да је Друштво измирило све пореске обавезе према држави.

Није било других значајних потенцијалних обавеза Друштва.

41. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Већински власник Друштва је Гаспром Њефт, Ст Петербург, Руска Федерација у чијем власништву се налази 56,15% акција Друштва. Други акционар по броју акција је Република Србија са 29,87% акција Друштва док се са преосталим делом од 13,98%, у власништву мањинских акционара, тргује на Београдској берзи. Крајњи власник Друштва је Гаспром, Руска Федерација.

Друштво је у 2017. години и у истом периоду претходне године ступало у пословне односе са својим повезаним правним лицима. Најзначајније трансакције са повезаним правним лицима у наведеним периодима настале су по основу набавке/испоруке сирове нафте, нафтних производа и електричне енергије.

На дан 31. децембра 2017. године и 31. децембра 2016. године стање средстава и обавеза по основу трансакција са повезаним правним лицима је следеће:

	Зависна друштва	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придružена друштва	Укупно
На дан 31. децембра 2017.				
Аванси за основна средства	97.920	-	-	97.920
Учешћа у капиталу	13.425.586	-	1.038.800	14.464.386
Дугорочни кредити	32.024.282	-	-	32.024.282
Аванси за залихе и услуге	16.239	-	7.754	23.993
Потраживања по основу продаје	3.938.048	-	2.471.171	6.409.219
Потраживања из специфичних послова	53.803	-	-	53.803
Остала потраживања	1.201.219	-	-	1.201.219
Краткорочни финансијски пласмани	2.660.628	-	-	2.660.628
Остала краткорочна средства	424	-	-	424
Дугорочне обавезе	-	(24.796.612)	-	(24.796.612)
Краткорочне финансијске обавезе	(2.298.487)	(5.510.358)	-	(7.808.845)
Примљени аванси	(1.543)	-	(74.376)	(75.919)
Обавезе из пословања	(2.641.454)	(11.727.340)	(2.266.800)	(16.635.594)
Остале краткорочне обавезе	(45.929)	-	-	(45.929)
Пасивна временска разграничења	(5.030)	-	-	(5.030)
	48.425.706	(42.034.310)	1.176.549	7.567.945

	Зависна друштва	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придružена друштва	Укупно
На дан 31. децембра 2016.				
Аванси за основна средства	220.956	-	-	220.956
Учешћа у капиталу	13.442.631	-	1.038.800	14.481.431
Дугорочни кредити	32.413.076	-	-	32.413.076
Потраживања по основу продаје	3.020.095	-	1.670.031	4.690.126
Потраживања из специфичних послова	224.295	-	-	224.295
Остала потраживања	1.076.085	-	-	1.076.085
Краткорочни финансијски пласмани	3.262.268	-	-	3.262.268
Дугорочне обавезе	-	(31.585.938)	-	(31.585.938)
Краткорочне финансијске обавезе	(1.109.630)	(5.742.898)	-	(6.852.528)
Примљени аванси	(2.142)	-	(24.658)	(26.800)
Обавезе из пословања	(3.163.156)	(5.862.793)	(1.734.258)	(10.760.207)
Остале краткорочне обавезе	(4.950)	-	-	(4.950)
	49.342.528	(43.191.629)	949.915	7.100.814

У годинама које су се завршиле дана 31. децембра 2017. и 2016. године настале су следеће трансакције са повезаним правним лицима:

	Зависна друштва	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придružена друштва	Укупно
За годину која се завршила на дан 31. децембра 2017.				
Приходи од продаје	14.292.703	-	32.560.651	46.853.354
Други пословни приходи	35.348	-	604	35.952
Набавна вредност продате робе	(80.279)	-	(10.312.815)	(10.393.094)
Трошкови материјала	(11.594)	(31.926.861)	-	(31.938.455)
Трошкови горива и енергије	(1.600)	-	-	(1.600)
Трошкови зарада	(86.982)	-	-	(86.982)
Производни трошкови	(3.645.691)	-	(197.261)	(3.842.952)
Нематеријални трошкови	(1.109.830)	(3.000)	(28.348)	(1.141.178)
Финансијски приходи	902.565	-	-	902.565
Финансијски расходи	(30.545)	(632.427)	-	(662.972)
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	(27.460)	-	-	(27.460)
Остали приходи	1.337	83.321	-	84.658
Остали расходи	-	(69.543)	(253)	(69.796)
	10.237.972	(32.548.510)	22.022.578	(287.960)
За годину која се завршила на дан 31. децембра 2016.				
Приходи од продаје	9.016.182	-	9.079.413	18.095.595
Други пословни приходи	34.020	-	-	34.020
Набавна вредност продате робе	(183.208)	-	(8.474.101)	(8.657.309)
Трошкови материјала	(10.254)	(36.864.735)	-	(36.874.989)
Трошкови горива и енергије	(2.358)	-	-	(2.358)
Трошкови зарада	(74.206)	-	-	(74.206)
Производни трошкови	(3.905.866)	-	(167.524)	(4.073.390)
Нематеријални трошкови	(1.031.648)	-	(45.094)	(1.076.742)
Финансијски приходи	1.832.862	-	-	1.832.862
Финансијски расходи	(1.290.742)	(761.070)	-	(2.051.812)
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	(35.350)	-	-	(35.350)
Остали приходи	1.113	133.073	-	134.186
Остали расходи	(70)	(148.657)	(260)	(148.987)
	4.350.475	(37.641.389)	392.434	(32.898.480)

Најзначајније трансакције и салда са државом и друштвима у државном власништву:

	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети	Остали
На дан 31. децембра 2017. године		
<i>Потраживања – пре исправке вредности</i>		
- ХИП Петрохемија	1.446.685	-
- Србијагас	-	109.748
- Република Србија	-	3.740.763
- Остале компаније у државном власништву	-	4.936.110
<i>Обавезе</i>		
- ХИП Петрохемија	(1.252.736)	-
- Србијагас	-	(77.059)
<i>Остале краткорочне обавезе</i>		
- ХИП Петрохемија	(13.646)	-
	180.303	8.709.562
На дан 31. децембра 2016. године		
<i>Потраживања – пре исправке вредности</i>		
- ХИП Петрохемија	-	10.349.446
- Србијагас	-	34.142
- Република Србија	-	21.764.308
- Остале компаније у државном власништву	-	3.621.268
<i>Обавезе</i>		
- ХИП Петрохемија	-	(675.393)
- Србијагас	-	(141.195)
<i>Остале краткорочне обавезе</i>		
- ХИП Петрохемија	-	(1.567)
	-	34.951.009

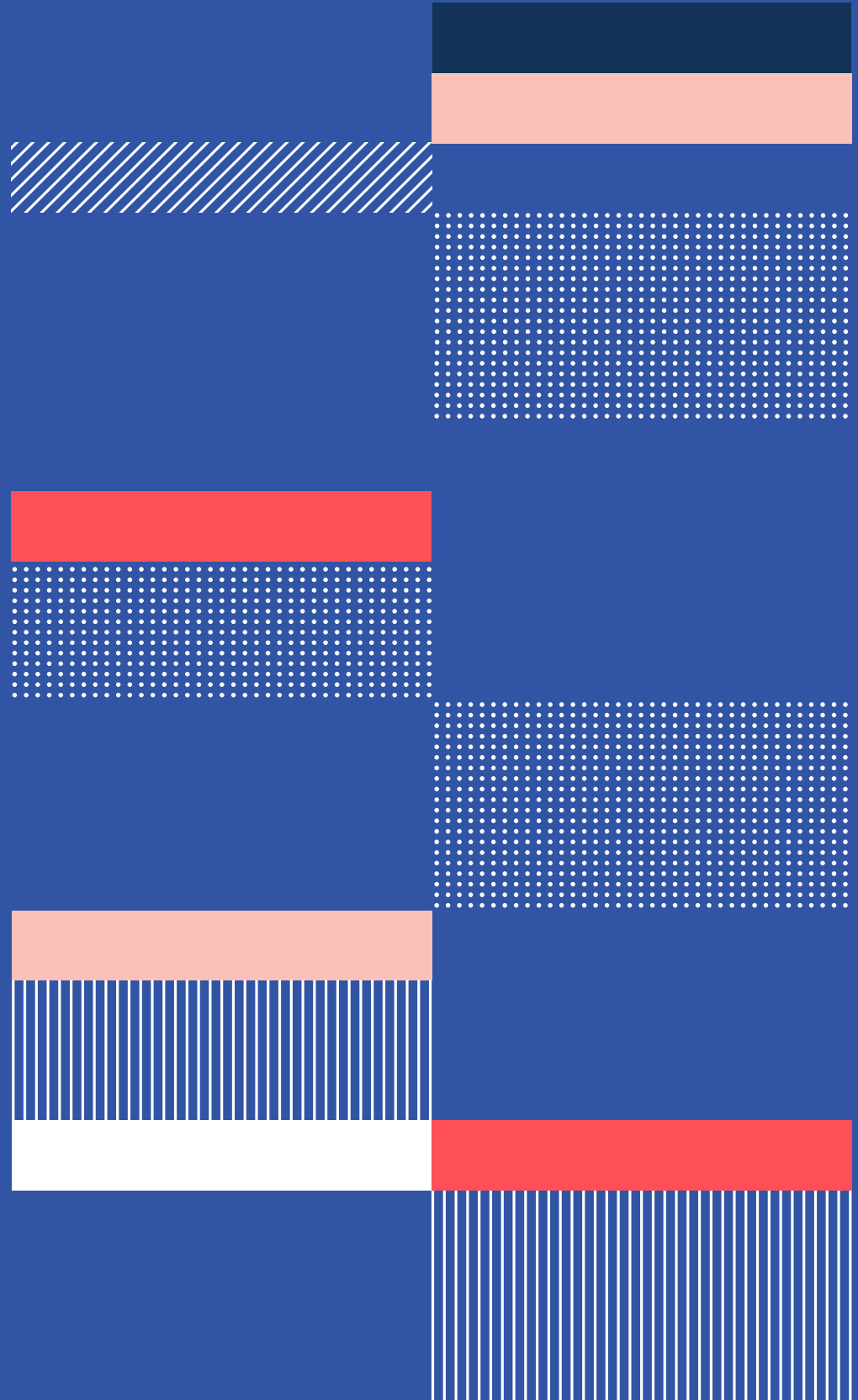
	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети	Остали
Година која се завршила дана 31. децембра 2017. године		
Пословни Приходи		
- ХИП Петрохемија	21.947.228	-
- Србијагас	-	782.306
Пословни Расходи		
- ХИП Петрохемија	(195.139)	-
- Србијагас	-	(926.488)
	21.752.089	(144.182)
Година која се завршила дана 31. децембра 2016. године		
Пословни Приходи		
- ХИП Петрохемија	-	13.847.087
- Србијагас	-	1.284.610
Пословни Расходи		
- ХИП Петрохемија	-	(195.479)
- Србијагас	-	(1.123.794)
	-	13.812.424

Трансакције са друштвима у државном власништву најзначајнијим делом се односе на продају нафтних производа на бази цена и услова који се примењују и према трећим лицима.

Накнаде кључном руководству

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године Друштво је признало РСД 1.029.116 и РСД 864.392, респективно, као компензације кључног руководства (Генерални директор, чланови Одбора Директора, Одбор Скупштине акционара, Саветодавни одбор и Секретар Друштва). Кључне накнаде укључују зараде, бонусе и друге доприносе.

2.01 Консолидовани финансијски извештаји

Мишљење ревизора о консолидованим финансијским извештајима

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Одбору директора Нафтне Индустије Србије а.д. Нови Сад

Извршили смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја Нафтне Индустије Србије а.д. Нови Сад (у даљем тексту "Матично друштво") и њених зависних друштава (у даљем тексту "Група") који укључују консолидовани биланс стања са стањем на дан 31. децембра 2017. године и консолидовани биланс успеха, консолидовани извештај о осталом резултату, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о токовима готовине за годину завршену на тај дан, као и напомене које садрже преглед значајних рачуноводствених политика и друге напомене уз консолидоване финансијске извештаје.

Одговорност руководства за консолидоване финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и реално и објективно приказивање ових консолидованих финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству и рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији, као и за интерну контролу за коју руководство утврди да је неопходна за састављање консолидованих финансијских извештаја који не садрже материјално значајно погрешно приказивање настало било услед проневере или грешке.

Одговорност ревизора

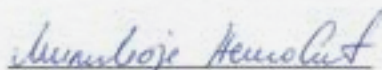
Наша одговорност је да на основу извршене ревизије изразимо мишљење о приказаним консолидованим финансијским извештајима. Ревизију консолидованих финансијских извештаја извршили смо у складу са Законом о ревизији и прописима у области ревизије важећим у Републици Србији. Ови прописи захтевају да поступамо у складу са начелима професионалне етике и да планирамо и извршимо ревизију на начин који нам омогућава да стекнемо разумно уверење о томе да консолидовани финансијски извештаји не садрже материјално значајна погрешна приказивања.

Ревизија подразумева примену процедура у циљу прибављања ревизорског доказа о износима и обелодањивањима садржаним у консолидованим финансијским извештајима. Избор процедура зависи од ревизорског просуђивања, укључујући процену ризика од настанка материјално значајног погрешног приказивања у консолидованим финансијским извештајима, насталог било услед проневере или грешке. При процени ових ризика, ревизор узима у обзир интерне контроле релевантне за састављање и реално и објективно приказивање консолидованих финансијских извештаја Групе у циљу одабира адекватних ревизорских поступака у датим околностима, а не за потребе изражавања мишљења о делотворности интерних контрола Групе. Ревизија такође обухвата оцену адекватности примењених рачуноводствених политика и прихватљивости рачуноводствених процена које је извршило руководство, као и оцену опште презентације консолидованих финансијских извештаја.

Верујемо да су ревизијски докази које смо прибавили довољан и адекватан основ за изражавање мишљења.

Мишљење

Према нашем мишљењу, консолидовани финансијски извештаји у свим материјално значајним аспектима приказују реално и објективно финансијско стање Групе са стањем на дан 31. децембра 2017. године, резултате његовог пословања и токове готовине за годину завршену на тај дан, у складу са захтевима Закона о рачуноводству и рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији.

Миливоје Нешовић
Лиценцирани овлашћени ревизор

Београд, 28. фебруар 2018. године

PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Beograd

Консолидовани биланс стања

Консолидовани биланс стања	Напомена	31.12.2017.	31.12.2016.
A. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ		-	-
B. СТАЛНА ИМОВИНА		278.528.255	276.234.033
I Нематеријална имовина	8	22.261.148	21.845.039
1. Улагања у развој		7.765.207	5.473.418
2. Концесије, патенти, лиценце, софтвер и остала права		2.549.083	3.252.535
3. Гудвил		1.743.490	1.844.850
4. Остала нематеријална имовина		1.170.925	1.249.276
5. Нематеријална имовина у припреми		9.032.443	10.024.960
6. Аванси за нематеријалну имовину		-	-
II НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА	9	250.948.308	241.732.526
1. Земљиште		16.849.316	17.283.666
2. Грађевински објекти		134.940.466	126.587.960
3. Постројења и опрема		69.551.913	70.472.014
4. Инвестиционе некретнине		1.530.356	1.549.663
5. Остале некретнине, постројења и опрема		86.623	86.696
6. Некретнине, постројења и опрема у припреми		25.649.268	23.663.299
7. Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми		271.904	279.562
8. Аванси за некретнине, постројења и опрему		2.068.462	1.809.666
III БИОЛОШКА СРЕДСТВА		-	-
1. Шуме и вишегодишњи засади		-	-
2. Основно стадо		-	-
3. Биолошка средства у припреми		-	-
4. Аванси за биолошка средства		-	-
IV ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ		5.310.386	3.356.590
1. Учешћа у капиталу зависних правних лица		-	-
2. Учешћа у капиталу придружених субјеката и заједничким подухватима	10	2.047.021	2.047.021
3. Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају		119.919	148.665
4. Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима		-	-
5. Дугорочни пласмани осталим повезаним правним лицима		-	-
6. Дугорочни пласмани у земљи		-	-
7. Дугорочни пласмани у иностранству		-	-
8. Хартије од вредности које се држе до доспећа		-	-
9. Остали дугорочни финансијски пласмани	11	3.143.446	1.160.904
V ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА	12	8.413	9.299.878
1. Потраживања од матичног и зависних правних лица		-	-
2. Потраживања од осталих повезаних лица		-	-

Консолидовани биланс стања	Напомена	31.12.2017.	31.12.2016.
3. Потраживања по основу продаје на робни кредит		-	-
4. Потраживања за продају по уговорима о финансијском лизингу		8.413	7.872
5. Потраживања по основу јемства		-	-
6. Спорна и сумњива потраживања		-	-
7. Остала дугорочна потраживања		-	9.292.006
В. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	13	2.197.910	3.771.354
Г. ОБРТНА ИМОВИНА		106.828.207	94.311.133
И ЗАЛИХЕ	14	37.322.937	27.011.407
1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар		22.868.451	15.303.086
2. Недовршена производња и недовршене услуге		3.961.298	3.119.239
3. Готови производи		8.084.524	6.014.045
4. Роба		2.002.670	2.399.695
5. Стална средства намењена продаји		163	-
6. Плаћени аванси за робу и услуге		405.831	175.342
II ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ	15	27.914.176	36.717.678
1. Купци у земљи - матична и зависна правна лица		-	-
2. Купци у иностранству - матична и зависна правна лица		-	-
3. Купци у земљи - остала повезана правна лица		1.447.646	675.178
4. Купци у иностранству - остала повезана правна лица		1.024.133	1.047.541
5. Купци у земљи		24.013.778	34.046.147
6. Купци у иностранству		1.428.619	948.812
7. Остала потраживања по основу продаје		-	-
III ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА		529.292	677.079
IV ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	16	1.190.740	2.500.557
V ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		-	-
VI КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	17	7.742.504	306.828
1. Краткорочни кредити и пласмани - матична и зависна правна лица		-	-
2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана правна лица		-	-
3. Краткорочни кредити и зајмови у земљи		72.681	-
4. Краткорочни кредити и зајмови у иностранству		-	-
5. Остали краткорочни финансијски пласмани		7.669.823	306.828
VII ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	18	27.075.370	22.899.342
VIII ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ		286.562	274.292
IX АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	19	4.766.626	3.923.950
Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА		387.554.372	374.316.520
Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	20	108.361.401	118.058.312

Консолидовани биланс стања	Напомена	31.12.2017	31.12.2016
A. КАПИТАЛ		225.051.510	201.480.512
I ОСНОВНИ КАПИТАЛ	21	81.548.930	81.548.930
1. Акцијски капитал	21.1	81.548.930	81.548.930
2. Удели друштва са ограниченом одговорношћу		-	-
3. Улози		-	-
4. Државни капитал		-	-
5. Друштвени капитал		-	-
6. Задржни удели		-	-
7. Емисиона премија		-	-
8. Остали основни капитал		-	-
II УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ		-	-
III ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ		-	-
IV РЕЗЕРВЕ		-	-
V РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ ПО ОСНОВУ РЕВАЛОРИЗАЦИЈЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ИМОВИНЕ, НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ		81.796	80.607
VI НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА		212.811	183.035
VII НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА		64.013	662.464
VIII НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК		143.271.986	120.330.404
1. Нераспоређени добитак ранијих година		116.309.335	105.316.978
2. Нераспоређени добитак текуће године		26.962.651	15.013.426
IX УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ		-	-
X ГУБИТАК		-	-
1. Губитак ранијих година		-	-
2. Губитак текуће године		-	-
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ		100.262.181	103.914.491
I ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	22	9.766.303	9.617.973
1. Резервисања за трошкове у гарантном року		-	-
2. Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава		8.904.782	7.801.828
3. Резервисања за трошкове реструктурирања		-	-
4. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених		499.221	1.370.285
5. Резервисања за трошкове судских спорова		362.300	445.860
6. Остала дугорочна резервисања		-	-
II ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	23	90.495.878	94.296.518
1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал		-	-

у хиљадама RSD

Консолидовани биланс стања		Напомена	31.12.2017	31.12.2016
2.	Обавезе према матичним и зависним правним лицима		24.796.612	31.585.938
3.	Обавезе према осталим повезаним правним лицима		-	-
4.	Обавезе према емитованим хартијама од вредности у периоду дужем од годину дана		-	-
5.	Дугорочни кредити и зајмови у земљи		43.049.008	23.842.201
6.	Дугорочни кредити и зајмови у иностранству		22.210.666	38.504.763
7.	Обавезе по основу финансијског лизинга		380.137	316.790
8.	Остале дугорочне обавезе		59.455	46.826
V.	ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	13	-	-
Г.	КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		62.240.681	68.921.517
I	КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	24	6.099.584	21.732.658
1.	Краткорочни кредити од матичних и зависних правних лица		-	-
2.	Краткорочни кредити од осталих повезаних правних лица		-	-
3.	Краткорочни кредити и зајмови у земљи		-	10.468.337
4.	Краткорочни кредити и зајмови у иностранству		-	1.721.608
5.	Обавезе по основу сталних средстава и средстава обустављеног пословања намењених продаји		-	-
6.	Остале краткорочне финансијске обавезе		6.099.584	9.542.713
II	ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ		1.439.243	1.325.012
III	ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА	25	30.100.904	24.465.282
1.	Добављачи - матична и зависна правна лица у земљи		-	-
2.	Добављачи - матична и зависна правна лица у иностранству		11.727.340	5.818.200
3.	Добављачи - остала повезана правна лица у земљи		1.252.736	675.393
4.	Добављачи - остала повезана правна лица у иностранству		1.047.572	1.079.842
5.	Добављачи у земљи		9.506.890	7.511.772
6.	Добављачи у иностранству		6.561.904	9.367.285
7.	Остале обавезе из пословања		4.462	12.790
IV	ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	26	9.397.192	8.599.455
V	ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ		1.853.794	1.538.157
VI	ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	27	9.187.515	7.479.910
VII	ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	28	4.162.449	3.781.043
Д.	ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА		-	-
Ђ.	УКУПНА ПАСИВА		387.554.372	374.316.520
Е.	ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	20	108.361.401	118.058.312

у хиљадама RSD

Консолидовани биланс успеха

Консолидовани биланс успеха	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2017.	2016.
ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
A. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	7	234.711.482	192.104.367
I ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ		40.672.602	34.033.041
1. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту		-	-
2. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту		-	-
3. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		155	577
4. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту		10.015.978	8.376.140
5. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		6.276.844	8.452.437
6. Приходи од продаје робе на иностраном тржишту		24.379.625	17.203.887
II ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА		193.578.793	157.615.308
1. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту		-	-
2. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту		-	-
3. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту		21.952.815	13.809.239
4. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту		592.358	839.061
5. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		138.075.307	118.885.115
6. Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту		32.958.313	24.081.893
III ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА, СУБВЕНЦИЈА, ДОТАЦИЈА, ДОНАЦИЈА И СЛ.		26.380	4.239
IV ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		433.707	451.779
B. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ		204.524.657	175.066.413
I НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ		28.700.433	25.284.968
II ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ		10.697.349	11.184.068
III ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА		3.213.109	-
IV СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА		-	812.321
V ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА		121.840.139	91.195.090
VI ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ		4.035.172	4.966.247
VII ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ		18.761.914	18.301.051
VIII ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	29	13.918.103	15.791.400
IX ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	8,9	16.427.278	15.889.177

у хиљадама RSD

Консолидовани биланс успеха		Година која се завршила 31. децембра		
		Напомена	2017.	2016.
X	ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА		864.620	727.608
XI	НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	30	13.887.456	13.282.619
V.	ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		30.186.825	17.037.954
Г.	ПОСЛОВНИ ГУБИТАК		-	-
Д.	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	31	12.955.289	3.281.762
I	ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ОД МАТИЧНИХ И ЗАВИСНИХ ПРАВНИХ ЛИЦА		2.863.316	883.490
1.	Финансијски приходи од матичних и зависних правних лица		2.657.706	859.641
2.	Финансијски приходи од осталих повезаних правних лица		43.951	20.291
3.	Приходи од учешћа у добитку зависних правних лица и заједничких аранжмана		-	-
4.	Остали финансијски приходи		161.659	3.558
II	ПРИХОДИ ОД КАМАТА (од трећих лица)		1.105.589	1.040.015
III	ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (према трећим лицима)		8.986.384	1.358.257
Ђ.	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	32	8.121.812	9.090.676
I	ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ		3.297.002	2.098.554
1.	Финансијски расходи из односа са матичним и зависним правним лицима		3.220.819	2.064.063
2.	Финансијски расходи из односа са осталим повезаним правним лицима		48.590	24.673
3.	Расходи од учешћа у губитку зависних правних лица и заједничких улагања		-	-
4.	Остали финансијски расходи		27.593	9.818
II	РАСХОДИ КАМАТА (према трећим лицима)		2.553.231	3.093.080
III	НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (према трећим лицима)		2.271.579	3.899.042
Е.	ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		4.833.477	-
Ж.	ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		-	5.808.914
З.	ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	33	309.387	6.524.108
И.	РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА		586.650	283.173
Ј.	ОСТАЛИ ПРИХОДИ	34	1.213.935	1.997.398
К.	ОСТАЛИ РАСХОДИ	35	1.737.858	1.825.734
Л.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		34.219.116	17.641.639
Љ.	ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		-	-
М.	НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈИ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		-	-

Консолидовани биланс успеха	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2017.	2016.
Н. НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈИ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		-	-
Њ. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		34.219.116	17.641.639
О. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		-	-
П. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
I ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	36	5.640.826	2.132.078
II ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	36	2.073.470	1.153.890
III ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	36	457.831	657.755
Р ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА		-	-
С. НЕТО ДОБИТАК		26.962.651	15.013.426
Т. НЕТО ГУБИТАК		-	-
I НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА		-	-
II НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ		26.991.074	15.037.973
III НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА		28.423	24.547
IV НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ		-	-
V ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1. Основна зарада по акцији		0,166	0,092
2. Умањена (разводњена) зарада по акцији		-	-

у хиљадама RSD

Консолидовани извештај о осталом резултату

Консолидовани извештај о осталом резултату	Година која се завршила 31. децембра		
	Напомена	2017.	2016.
А. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА			
I НЕТО ДОБИТАК		26.962.651	15.013.426
II НЕТО ГУБИТАК		-	-
Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК			
<i>а) Ставке које неће бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима</i>			
1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме			
а) повећање ревалоризационих резерви		1.189	80.607
б) смањење ревалоризационих резерви		-	-
2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања			
а) добици		12.180	21.546

у хиљадама RSD

Консолидовани извештај о осталом резултату	Напомена	Година која се завршила 31. децембра	
		2017.	2016.
б) губици		-	-
3. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
4. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима			
1. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања			
а) добаци		613.542	-
б) губици		-	133.833
2. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
3. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хеџинга) новчаног тока			
а) добаци		-	-
б) губици		-	-
4. Добици или губици по основу хартија од вредности расположивих за продају			
а) добаци		2.505	13.047
б) губици		-	-
I ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		629.416	-
II ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	18.633
III ПОРЕЗ НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА		-	-
IV НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		629.416	-
V НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	18.633
В. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА			
I УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК		27.592.067	14.994.793
II УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		-	-
Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК		27.592.067	14.994.793
1. Приписан већинским власницима капитала		27.592.067	14.994.793
2. Приписан власницима који немају контролу		-	-

у хиљадама RSD

Консолидовани извештај о новчаним токовима

Консолидовани извештај о новчаним токовима	Напомена	Година која се завршила 31. децембра	
		2017.	2016.
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		440.902.299	382.762.574
1. Продаја и примљени аванси		439.897.897	382.057.884
2. Примљене камате из пословних активности		570.695	252.911
3. Остали приливи из редовног пословања		433.707	451.779
II ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		381.865.440	341.585.783
1. Исплате добављачима и дати аванси		179.712.687	147.657.733
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи		18.675.293	18.128.411
3. Плаћене камате		2.844.781	3.074.876
4. Порез на добитак		3.378.983	660.175
5. Плаћања по основу осталих јавних прихода		177.253.696	172.064.588
III НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		59.036.859	41.176.791
IV НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		-	-
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		2.516.845	1.008.030
1. Продаја акција и удела (нето прилив)		-	-
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава		291.282	832.619
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)		2.225.407	175.346
4. Примљене камате из активности инвестирања		-	-
5. Примљене дивиденде		156	65
II ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		41.697.700	29.806.063
1. Куповина акција и удела (нето одливи)		-	-
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава		30.066.617	28.880.458
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)		11.631.083	925.605
III НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		-	-
IV НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		39.180.855	28.798.033

у хиљадама RSD

Консолидовани извештај о новчаним токовима	Напомена	Година која се завршила 31. децембра	
		2017.	2016.
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		36.955.269	24.059.274
1. Увећање основног капитала		-	-
2. Дугорочни кредити (нето приливи)		36.955.269	8.904.810
3. Краткорочни кредити (нето приливи)		-	15.154.464
4. Остале дугорочне обавезе		-	-
5. Остале краткорочне обавезе		-	-
II ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		52.165.268	32.693.214
1. Откуп сопствених акција и удела		-	-
2. Дугорочни кредити (нето одливи)		35.994.428	22.064.579
3. Краткорочни кредити (нето одливи)		12.032.433	6.602.674
4. Остале обавезе (нето одливи)		-	-
5. Финансијски лизинг		117.338	-
6. Исплаћене дивиденде	21	4.021.069	4.025.961
III НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		-	-
IV НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		15.209.999	8.633.940
Г. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ		480.374.413	407.829.878
Д. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ		475.728.408	404.085.060
Ђ. НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ		4.646.005	3.744.818
Е. НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ		-	-
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА		22.899.342	19.271.435
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ		469.641	280.901
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ		939.618	397.812
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА		27.075.370	22.899.342

у хиљадама RSD

Консолидовани извештај о променама на капиталу

	Компоненте капитала			Ревалоризационе резерве
	Основни капитал	Губитак	Нераспоређени добитак	
Почетно стање на дан 01.01.2016. године				
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.548.930	-	109.342.939	-
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствене политике				
а) исправке на дуговној страни рачуна	-	-	-	-
б) исправке на потражној страни рачуна	-	-	-	-
Кориговано почетно стање на дан 01.01.2016.				
а) кориговани дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) кориговани потражни салдо рачуна	81.548.930	-	109.342.939	-
Промене у претходној 2015. години				
а) промет на дуговној страни рачуна	-	-	4.025.961	-
б) промет на потражној страни рачуна	-	-	15.013.426	80.607
Стање на крају претходне године 31.12.2016.				
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.548.930	-	120.330.404	80.607
Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствене политике				
а) исправке на дуговној страни рачуна	-	-	-	-
б) исправке на потражној страни рачуна	-	-	-	-
Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2017. године				
а) кориговани дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) кориговани потражни салдо рачуна	81.548.930	-	120.330.404	80.607
Промене у текућој 2017. години				
а) промет на дуговној страни рачуна	-	-	4.021.069	-
б) промет на потражној страни рачуна	-	-	26.962.651	1.189
Стање на крају текуће године				
а) дуговни салдо рачуна	-	-	-	-
б) потражни салдо рачуна	81.548.930	-	143.271.986	81.796

Компоненте осталог резултата			Укупан капитал
Актуарски добици или губици	Добици или губици по основу иностраног пословања и прерачуна финансијских извештаја	Губици или добици по основу ХоВ расположивих за продају	
-	462.113	79.565	-
161.489	-	-	190.511.680
-	-	-	-
-	-	-	-
-	462.113	79.565	-
161.489	-	-	190.511.680
-	133.833	-	-
21.546	-	13.047	10.968.832
-	595.946	66.518	-
183.035	-	-	201.480.512
-	-	-	-
-	-	-	-
-	595.946	66.518	-
183.035	-	-	201.480.512
-	-	-	-
12.180	613.542	2.505	23.570.998
-	-	64.013	-
195.215	17.596	-	225.051.510

у хиљадама RSD

Напомене уз консолидоване финансијске извештаје¹

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Отворено акционарско друштво Нафтна индустрија Србије, Нови Сад (у даљем тексту: Друштво) и њена зависна правна лица (заједно: Група), је вертикално интегрисана нафтна компанија која претежно послује у Републици Србији. Основне активности Групе обухватају:

- Истраживање, развој и производњу сирове нафте и гаса,
- Производњу нафтних деривата,
- Трговину нафтним дериватима и гасом и
- Производњу и трговину електричном енергијом.

Остале активности односе се на продају осталих производа и услуга.

Друштво је основано Одлуком Владе Републике Србије од 7. јула 2005. године. Дана 2. фебруара 2009. године Газпром Њефт је реализовао куповину 51% основног капитала Друштва чиме НИС а.д. постаје зависно друштво ПАО Газпром Њефта. У марту 2011. године у складу са Уговором о продаји и куповини акција Друштва, ПАО Газпром Њефт је реализовао куповину додатних 5,15% акција чиме је повећао своје учешће у власништву на 56,15%.

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво чије се акције котирају на Београдској берзи.

Ови консолидовани финансијски извештаји одобрени су од стране генералног директора и биће презентовани на Скупштини акционара ради одобравања.

2. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

2.1. Основе за састављање консолидованих финансијских извештаја

Приложени консолидовани финансијски извештаји за годину која се завршила 31. децембра 2017. године састављени су у складу са Законом о рачуноводству („Службени гласник РС“ бр. 62/2013), који захтева да финансијски извештаји буду припремљени у складу са свим преведеним Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и другим прописима издатим од стране Министарства финансија Републике Србије. Осим поменутог, Закон захтева одређена

¹ Сви износи су изражени у хиљадама RSD, осим ако није другачије назначено.

приказивања и одређени третман рачуна и стања, што има за последицу додатна одступања од МСФИ као што следи:

- Група је ове консолидоване финансијске извештаје саставило у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије,
- „Ванбилансна средства и обавезе“ су приказани на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.

Сходно томе, приложени консолидовани финансијски извештаји се не могу сматрати финансијским извештајима састављеним у потпуној сагласности са МСФИ.

Састављање консолидованих финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да Руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Групе. Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за консолидоване финансијске извештаје обелодањени су у напмени 3.

У обзир су узети сви догађаји након датума извештавања настали након 31. децембра 2017. године до 28. фебруара 2018. године, када су ови консолидовани финансијски извештаји одобрени.

2.2. Извештавање о сегментима

О пословним сегментима извештава се на начин који је доследан интерном извештавању за потребе Главног доносиоца одлука („ГДО“). ГДО, који је одговоран за алокацију ресурса и оцену перформанси оперативних сегмената, чине Одбор директора и Саветодавни одбор Генералног директора. Главни индикатор за оцену перформанси оперативних сегмената је ЕБИТДА која се на регуларној бази подноси ГДО. Подаци о имовини и обавезама сегмената се не презентују ГДО на регуларној бази.

2.3. Сезонске операције

Група као целина није субјект са израженим сезонским флукуацијама.

2.4. Прерачунавање страних валута

а) Функционална и валута приказивања

Билансне ставке зависних друштава Групе које су укључене у консолидоване финансијске извештаје се вреднују коришћењем валуте примарног економског окружења у којима друштва послују („функционална валута“). Консолидовани финансијски извештаји су презентовани у динарима („РСД“), који представља функционалну и презентациону валуту Групе.

б) Трансакције и стања

Трансакције у иностраној валути се прерачунавају у функционалну валуту применом девизних курсева важећих на дан трансакције или на дан процене вредности ако су ставке поново одмераване. Позитивне и негативне курсне разлике настале из измирења таквих трансакција и из прерачуна монетарних средстава и обавеза изражених у страним валутама на крају периода, признају се у консолидованом билансу успеха.

Позитивне и негативне курсне разлике које настају по основу кредита и готовине и готовинских еквивалената и осталих монетарних средстава и обавеза приказују се у консолидованом билансу успеха у оквиру позиције „Финансијски приходи/финансијски расходи“.

е) Друштва Групе

Финансијска позиција и резултат свих друштава Групе чија је функционална валута различита од презентационе валуте Групе прерачунати су на следећи начин:

- I.** Средства и обавезе прерачунати су у динарску противвредност по девизном курсу на дан извештавања;
- II.** Приходи и расходи прерачунати су у динаре по средњем курсу. Све настале курсне разлике препознате су као посебне ставке капитала (исказане у оквиру Резерви).

2.5. Принципи консолидације

Зависна друштва су сва друштва над којима Друштво има контролу. Група врши контролу над правним субјектом онда када је изложена ризику од, односно када има право на варијабилни принос по основу свог ангажовања у том правном субјекту, те може да утиче на принос по основу овлашћења која има у том правном субјекту. Финансијски извештаји зависних друштава су укључени у консолидоване финансијске извештаје од дана почетка контроле до дана престанка контроле од стране Друштва.

Стања и трансакције између, и сви нереализовани добици и губици који потичу од трансакција између друштава Групе елиминишу се приликом припреме консолидованих финансијских извештаја.

Финансијски извештаји зависних друштава промењени су по потреби у складу с рачуноводственим политикама Групе.

а) *Заједничка пословања и заједнички подухвати*

Заједничко пословање је заједнички аранжман где лица која заједнички контролишу пословање имају право на средства и обавезе произашле из аранжмана.

Заједнички подухват је заједнички аранжман где лица која заједнички контролишу подухват имају право на нето средства аранжмана.

Где се Група јавља као оператор у заједничком пословању, у висини свог учешћа, Група признаје:

- своја средства, укључујући и учешће у средствима која се заједнички контролишу,
- своје обавезе, укључујући и учешће у заједнички насталим обавезама,
- своје приходе од продаје свог учешћа у резултатима насталим из заједничког пословања,
- свој део прихода од продаје резултата заједничког пословања,
- своје трошкове, укључујући и своје учешће у заједнички насталим трошковима.

Што се тиче заједничких аранжмана, где Група учествује у заједничком подухвату, Група признаје своје учешће у заједничком подухвату као пласман и обрачунава га применом методе удела.

б) *Елиминација трансакција при консолидацији*

Интеркомпанијска салда и трансакције, као и било који нереализовани приходи и расходи по основу трансакција унутар Групе, су елиминисане приликом припреме консолидованих финансијских извештаја. Нереализовани добици по основу трансакција са инвестицијама обрачунатих методом удела, су елиминисани на рачун инвестиције, у висини учешћа Групе. Нереализовани губици елиминишу се на исти начин као и нереализовани добици, али само у мери да не постоји индикатор обезвређења.

в) *Учешћа без права контроле*

Учешћа без права контроле у зависним друштвима у приложеним консолидованим финансијским извештајима су издвојена од капитала власника матичног друштва Групе као учешћа без права контроле.

2.6. Пословне комбинације

Група рачуноводствено обухвата пословне комбинације у складу са МСФИ 3 Пословне комбинације. Група примењује метод стицања за рачуноводствено обухватање пословне комбинације. Пренесена накнада у пословној комбинацији јесте сума фер вредности пренете имовине на датум стицања обавеза, које је направио стицалац бившим власницима стеченог ентитета и учешћа у капиталу која је емитовао стицалац и признатог гудвила или негативног гудвила. Пренесена накнада укључује фер вредност средства и обавеза који резултирају од споразума о потенцијалној накнади. Препознатљива стечена имовина и обавезе у пословној комбинацији се иницијално одмеравају по фер вредности на датум стицања. Трошкови стицања се признају као расходи периода у којима су и настали.

2.7. Гудвил

Гудвил се одмерава одузимањем нето имовине стеченог ентитета од збира пренесене накнаде за стицање, износа учешћа без права контроле у стеченом ентитету и фер вредности на датум стицања стицаоачевог претходно држаног учешћа у капиталу стеченог ентитета. Било који негативни износ („повољна куповина“) се признаје у билансу успеха, након што Руководство Групе идентификује сву стечену имовину и све преузете и потенцијалне обавезе и провери исправност њиховог вредновања.

Пренесена накнада за стицање не укључује износе везане за измирење трансакција које су настале пре пословне комбинације. Ови износи се углавном признају у консолидованом билансу успеха. Трансакциони трошкови, који настају у вези пословне комбинације признају се као расход у периодима у којима настају.

За потребе тестирања умањења вредности, гудвил стечен у пословној комбинацији расподељује се на сваку од јединица које генеришу готовину, односно групе јединица које генеришу готовину за које се очекује да ће остварити корист тј. прилив од синергије настале по основу пословне комбинације. Свака јединица или, пак, група јединица на које се гудвил расподељује представља најнижи ниво на којем се гудвил прати за интерне потребе руководства.

Провера умањења вредности гудвил-а врши се једном годишње или чешће уколико догађаји или измењене околности укажу на евентуално постојање умањења вредности. Књиговодствена вредност гудвил-а пореди се са његовом надокнадивом вредношћу која представља вредност већу од вредности у употреби и фер вредности средства умањене за трошкове продаје. Свако умањење вредности одмах се признаје као трошак и накнадно се не укида (напомена 8).

2.8. Нематеријална средства

а) Лиценце и права (концесије)

Засебно стечене лиценце исказују се по историјској набавној вредности. Лиценце имају ограничен век трајања и исказују се по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију. Амортизација се обрачунава применом пропорционалне методе, како би се трошкови лиценци расподелили у току њиховог процењеног века употребе.

Лиценце и права укључују права на истраживања и производњу нафте и природног гаса, која се амортизују у складу са условима одређене лиценце.

б) Рачунарски софтвер

Рачунарски софтвери обухватају трошкове имплементације (САП) рачунарског софтвера. Стечене лиценце рачунарских софтвера капитализују се у износу трошкова насталих у стицању и стављању у употребу софтвера.

Ови трошкови се амортизују током њиховог процењеног века употребе (до 8 година).

2.9. Истраживање и процењивање минералних ресурса

а) Средства за истраживање и процењивање

Током периода истраживања, трошкови истраживања и процене нафте и природног гаса се капитализују све док се не утврди да резерве нафте и гаса неће бити довољне да оправдају трошкове истраживања. Геолошки и геофизички трошкови, као и трошкови директно повезани са истраживањем се капитализују у периоду у којем су настали. Трошкови стицања права на истраживање се капитализују у оквиру некретнина, постројења и опреме или нематеријалних улагања зависно од природе трошка. Када се комерцијалне резерве потврде, након спроведеног теста обезвређења улагања у истраживање и развој, врши се пренос на средства исказана у оквиру некретнина, постројења и опреме односно нематеријалних улагања. У току фазе истраживања не врши се обрачун амортизације улагања.

б) Развој основних и нематеријалних средстава

Издаци за изградњу, инсталацију или комплетирање инфраструктурних објеката, као што су платформе, нафтоводи и бушење комерцијално исплативих нафтних бушотина су капитализовани у оквиру основних средстава у припреми према њиховој природи. Када је развој на одређеном нафтном пољу завршен, врши се пренос на основна средства намењена производњи. Амортизација се не обрачунава у току периода развоја.

в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају основна средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви.

г) Амортизација

На основна средства/нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса примењује се метода амортизације према учинку. Амортизација према учинку се заснива на потврђеним резервама, а то

су резерве нафте, гаса и остале минералне резерве за које се процењује да ће бити надокнађене из постојећих средстава, користећи постојеће пословне методе. Нафта и гас се сматрају произведеним у моменту мерења на „Custody Transfer“-у или местима продаје на излазним вентилима резервоара на нафтним пољима.

д) *Обезвређивање – Средства за истраживање и процену*

Тест обезвређења стицања права на истраживање се врши увек када постоје индикатори обезвређења. У сврху теста обезвређења, трошкови стицања права на истраживање, који су предмет процене, групишу се заједно са постојећим јединицама које генеришу добит према географском подручју у којем се налазе.

е) *Обезвређивање – Потврђена основна средства и нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса*

Тест обезвређења потврђених основних средстава/нематеријалних улагања намењених производњи нафте и гаса се врши увек када постоје индикатори да је књиговодствена вредност ненадокнадива.

Губици по основу обезвређења се признају у износу у коме књиговодствена вредност премашује надокнадиву вредност средства. Надокнадива вредност је већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје и вредности у употреби. За сврху процене обезвређења, средства су груписана на најнижем нивоу на којем је могуће идентификовати новчане токове.

2.10. Некретнине, постројења и опрема

Од дана оснивања, вредновање некретнина, постројења и опреме врши се по набавној вредности умањеној за исправке вредности по основу акумулиране амортизације и обезвређења, где је потребно. Набавна вредност укључује трошкове који се могу директно приписати набавци средства.

Накнадни трошкови се укључују у набавну вредност средства или се признају као посебно средство, у зависности од тога шта је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће Група у будућности имати економску корист од тог средства и ако се његова вредност може поуздано утврдити. Књиговодствена вредност замењеног средства се искњижава. Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха периода у коме су настали.

Земљиште и уметничка дела се не амортизују. Амортизација других средстава се обрачунава применом пропорционалне методе како би се распоредила њихова набавна вредност до њихове резидуалне вредности током њиховог процењеног века трајања, и то:

Опис	Век трајања
Грађевински објекти	10 – 50
Машине и опрема	
– Производна и преносна опрема	7 – 25
– Намештај	5 – 10
– Возила	7 – 20
– Рачунари	5 – 10
Остало	3 – 10

Резидуална вредност и корисни век употребе средства се ревидирају, и по потреби коригују, на датум сваког биланса стања.

Књиговодствена вредност средства своди се одмах на његову надокнадиву вредност уколико је књиговодствена вредност већа од његове процењене надокнадиве вредности.

Добици и губици по основу отуђења средства утврђују се као разлика између новчаног прилива и књиговодствене вредности и исказују се у консолидованом билансу успеха у оквиру 'Осталих прихода/(расхода)' (напомене 34 и 35).

2.11. Умањење вредности нефинансијских средстава

Средства са неограниченим корисним веком употребе не подлежу амортизацији и тестирају се на умањење вредности једном годишње. За средства која подлежу амортизацији тестирање на умањење њихове вредности врши се када догађаји или измењене околности укажу да књиговодствена вредност можда неће бити надокнадива. Губитак због умањења вредности се признаје у висини износа за који је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Надокнадива вредност је вредност већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје или вредности у употреби. За сврху процене умањења вредности, средства се групишу на најнижим нивоима на којима могу да се утврде одвојени препознатљиви новчани токови (јединице које генеришу готовину). Нефинансијска средства, осим гудвила, код којих је дошло до умањења вредности се ревидирају на сваки извештајни период због могућег укидања ефеката умањења вредности.

2.12. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине се држе ради зараде од закупнине или ради повећања капитала, или ради и једног и другог.

Инвестиционе некретнине се претежно састоје од бензинских станица и пословних објеката датих у закуп на период преко годину дана.

Инвестиционе некретнине се вреднују применом поштене (фер) вредности. Поштена фер вредност одражава тржишне услове на дан биланса стања коригована, уколико је неопходно, за било коју промену у природи, локацији или стању специфичног средства. Промене поштене (фер) вредности инвестиционих некретнина се књиже у корист или на терет консолидованог биланса успеха у оквиру Осталих прихода (расхода) (напомена 34 и 35).

Накнадни издаци се капитализују само када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим издацима припасти Групи и да може поуздано да се измери. Сви остали трошкови текућег одржавања терете трошкове периода у коме настану. Када инвестициону некретнину користи њен власник, она се рекласификује на некретнине, постројења и опрему, и њена књиговодствена вредност на дан рекласификације постаје њена затечена вредност која ће се надаље амортизовати.

2.13. Дугорочна финансијска средства

Група класификује своја финансијска средства у следеће категорије: дугорочни зајмови и потраживања, финансијска средства расположива за продају.

Класификација зависи од сврхе за коју су финансијска средства прибављена. Руководство врши класификацију својих финансијских пласмана у моменту иницијалног признавања.

2.13.1. Класификација финансијских средстава

a) *Зајмови и потраживања*

Зајмови и потраживања представљају недеривативна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања која се не котирају ни на једном активном тржишту. Укључују се у текућа средства, осим уколико су им рокови доспећа дужи од 12 месеци након датума биланса стања. У том случају се класификују као дугорочна средства.

б) *Финансијска средства расположива за продају*

Финансијска средства расположива за продају представљају недеривативна средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована ни у једну другу категорију финансијских инструмената. Иста чине дугорочна средства Групе, осим уколико руководство има намеру да улагања отуђи у року од 12 месеци од датума биланса стања када чине краткорочну имовину Групе.

2.13.2. Признавање и мерење финансијских средстава

Редовна куповина и продаја финансијских средстава се признаје на датум трговања – датум када се Група обавезала да ће купити или продати финансијско средство. Зајмови и потраживања и улагања која се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем методе ефективне каматне стопе.

Фер вредност хартија од вредности која се котирају на берзи заснива се на текућим ценама понуде. Уколико тржиште неког финансијског средства није активно (и за хартије од вредности које се не котирају), Група утврђује фер вредност техникама процене. То укључује примену недавних трансакција између независних странака, позивање на друге инструменте који су суштински исти, анализу дисконтованих новчаних токова и опцију модела формирања цена максималним коришћењем информација са тржишта, а уз што је мање могуће ослањање на информације карактеристичне за саму Групу.

Финансијска средства расположива за продају се исказују по фер вредности. Приходи од камата на финансијска средства расположива за продају се обрачунавају коришћењем методе ефективне каматне стопе и признају се у консолидованом билансу успеха у оквиру позиције Финансијски приходи/(расходи) у периоду у коме су настали. Дивиденде примљене по основу финансијских средстава расположивих за продају признају се у консолидованом билансу успеха у оквиру позиције Финансијски приходи/(расходи) у периоду у коме су настали, односно у периоду у коме се утврди право Групе на наплату и када је вероватно да ће дивиденде бити наплаћене. Све остале промене у фер вредности се признају у капиталу, до момента продаје или када су обезвређене, када се кумулиране корекције фер вредности признате у капиталу укључују у биланс успеха као Приходи/(Расходи) од усклађивања вредности остале имовине која се вреднује по фер вредности (напомена 33).

2.13.3. Умањење вредности финансијских средстава

a) *Средства која се исказују по амортизованој вредности*

На сваки датум биланса стања Група процењује да ли постоји објективан доказ да је умањена вредност неког финансијског средства или групе финансијских средстава.

Финансијско средство или група финансијских средстава је обезвређено и губици по основу обезвређења настају само ако постоји објективан доказ о обезвређењу као резултат једног или више догађаја који су настали након почетног признавања средстава (“настанак губитка”) и када тај настанак губитка (односно настанци губитака) утиче на процењене будуће новчане токове финансијског средства или групе финансијских средстава који могу бити поуздано процењени.

Критеријуми које Група користи да одреди да ли постоји објективан доказ о губитку услед умањења вредности укључују:

- Значајне финансијске тешкоће емитента или дужника;
- Кршење уговора, као што је кашњење у плаћању или неплаћање камате или главнице;
- Група, из економских или правних разлога који се односе на финансијске тешкоће зајмопримца, одобри зајмопримцу гаранције/повластице које иначе не би одобрила;
- Вероватноћа стечаја или друге финансијске реорганизације дужника;
- Нестанак активног финансијског тржишта за то финансијско средство због финансијских потешкоћа; или доступни подаци који указују да постоји мерљиво смањење у предвиђеним будућим токовима готовине из портфеља финансијских средстава након њиховог иницијалног признавања, иако се поменуто смањење још увек не може повезати са појединачним финансијским средствима из портфеља, укључујући:
 - Неповољну промену кредитне способности дужника и
 - Националне или локалне економске прилике које су узајамно повезане са кашњењем у наплати потраживања из портфеља.

Група прво процењује да ли постоји објективан доказ о обезвређењу.

За категорију кредита и потраживања, износ губитка се одмерава као разлика између књиговодствене вредности средства и садашње вредности процењених будућих токова готовине (искључујући будуће кредитне губитке који нису настали) дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи за то финансијско средство. Износ књиговодствене вредности средства се умањује и износ губитка се признаје у консолидованом билансу успеха. Ако кредит или улагање које се држи до доспећа има варијабилну каматну стопу, дисконтна стопа за одмеравање сваког губитка због умањења вредности је тренутна каматна стопа утврђена уговором. Група може да одмерава умањење вредности на основу фер вредности финансијског инструмента коришћењем тржишних цена које су доступне јавности.

Ако се у наредном периоду износ губитка због умањења вредности смањи и то смањење се може објективно приписати неком догађају насталом након признавања обезвређења (нпр. побољшању кредитне способности дужника), укидање претходно признатог губитка по основу умањења вредности признаје се у консолидованом билансу успеха.

б) Средства класификована као расположива за продају

На крају сваког извештајног периода Група процењује да ли постоји објективан доказ да је умањена вредност неког финансијског средства или групе финансијских средстава. За процену умањења вредности дужничких хартија од вредности Група користи критеријуме наведене у тачки (а) горе. У случају власничких хартија од вредности класификованих као расположиве за продају, значајан или пролонгиран пад фер вредности испод њихове набавне вредности сматра се индикатором да је дошло до умањења њихове вредности. Уколико постоји било који од тих доказа за финансијска средства расположива за продају, кумулирани губитак – утврђен као разлика између трошкова стицања и текуће фер вредности, умањене за било какав губитак због умањења вредности финансијског средства који је претходно признат у консолидованом билансу успеха – преноси

се са капитала и признаје у консолидованом билансу успеха. Губици због умањења вредности власничких инструмената признати у консолидованом билансу успеха не могу се укинути кроз консолидовани биланс успеха. Ако се у наредном периоду фер вредност дужничких хартија од вредности класификованих као расположиве за продају повећа и то повећање се може објективно приписати неком догађају насталом након признавања губитка по основу умањења вредности у консолидованом билансу успеха, губитак по основу умањења вредности се укида у консолидованом билансу успеха.

2.14. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Цена коштања се утврђује применом методе пондерисаног просечног трошка. Цена коштања готових производа и производње у току обухвата трошкове утрошене сировине, директну радну снагу, остале директне трошкове и припадајуће режијске трошкове производње (засноване на нормалном коришћењу производног капацитета). У цену коштања учинака Групе нису укључени трошкови позајмљивања.

Нето продајна вредност је процењена продајна цена у уобичајеном току пословања, умањена за припадајуће варијабилне трошкове продаје.

Тестирање умањења вредности залиха, као на пример резервних делова, услед оштећености или застарелости се врши квартално. Губици услед умањења вредности се признају као Остали расходи (напомена 35).

2.15. Потраживања од купаца

Потраживања од купаца су износи које дугују купци за продате производе, робу или извршене услуге у оквиру редовног циклуса пословања. Уколико се очекује да потраживања буду наплаћена у року од годину дана или краћем (или у оквиру редовног циклуса пословања ако је дужи), потраживања од купаца се класификују као краткорочна. У супротном, потраживања од купаца се исказују као дугорочна.

Потраживања од купаца иницијално се признају по фер вредности и накнадно се мере по амортизованој вредности коришћењем методе ефективне каматне стопе, умањеној за исправку вредности. Резервисање за умањење вредности потраживања се утврђује када постоји објективан доказ да Група неће бити у могућности да наплати све износе које потражује у складу са првобитним условима. Значајне финансијске потешкоће купца, вероватноћа да ће купац бити ликвидан или финансијски реорганизован, пропуст или кашњење у извршењу плаћања (више од 90 дана од датума доспећа за друштва у државној својини и више од 60 дана за остала друштва) се сматрају индикаторима да је вредност потраживања умањена. Износ резервисања представља разлику између књиговодствене вредности потраживања и садашње вредности очекиваних будућих новчаних токова дисконтованих првобитном ефективном каматном стопом. Књиговодствена вредност потраживања умањује се преко исправке вредности, а износ умањења се признаје у консолидованом билансу успеха у оквиру позиције „расхода од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха“. Када је потраживање ненаплативо, отписује се на терет исправке вредности потраживања. Накнадна наплата износа који је претходно био отписан, исказује се у консолидованом билансу успеха у оквиру „Прихода од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха“ (напомена 33).

2.16. Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају: новац у благајни и банкама, који се могу ефективно подићи у било које време без претходне најаве. Готовинске еквиваленте чине сва краткорочна високо ликвидна улагања која могу бити конвертована у готовину и са роком доспећа до три месеца или краће од датума улагања. Признају се на основу вредности стицања која је приближна њиховој фер вредности.

2.17. Ванбилансна средства и обавезе

Ванбилансна средства/обавезе укључују: материјал примљен на обраду и дораду и остала средства која нису у власништву Групе, потраживања/обавезе по инструментима обезбеђења плаћања као што су гаранције и други облици јемства.

2.18. Основни капитал

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво. Обичне акције се класификују као основни капитал.

2.19. Зарада по акцији

Група израчунава и обелодањује основну зараду по акцији. Основна зарада по акцији обрачунава се дељењем нето добитка који припада акционарима, имаоцима обичних акција Друштва, пондерисаним просечним бројем обичних акција емитованих у току периода.

2.20. Резервисања

Резервисања за обнављање и очување животне средине и судске спорове се признају: када Група има постојећу законску или уговорну обавезу која је резултат прошлих догађаја; када је у већој мери вероватније него што то није да ће подмирење обавезе изискивати одлив средстава; када се може поуздано проценити износ обавезе. Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Када постоји одређени број сличних обавеза, вероватноћа да ће подмирење обавеза изискивати одлив средстава се утврђује на нивоу тих категорија као целине. Резервисање се признаје чак и онда када је та вероватноћа, у односу на било коју од обавеза у истој категорији, мала.

Резервисање се одмерава по садашњој вредности издатка потребног за измирење обавезе, применом дисконтне стопе пре пореза која одражава текућу тржишну процену вредности за новац и ризике повезане са обавезом. Повећање резервисања због истека времена се исказује као трошак резервисања на терет консолидованог биланса успеха Групе.

2.21. Обавезе по кредитима

Обавезе по кредитима се иницијално признају по фер вредности прилива, без насталих трансакционих трошкова. У наредним периодима обавезе по кредитима се исказују по амортизованој вредности; све разлике између оствареног прилива (умањеног за трансакционе трошкове) и износа отплата, признају се у консолидованом билансу успеха у периоду коришћења кредита применом методе ефективне каматне стопе.

Накнаде плаћене при прибављању кредита признају се као трансакциони трошкови до износа за који је вероватно да ће део или цео кредит бити повучен. У том случају, накнада се разграничава до

коначног повлачења кредита. У случају да не постоји доказ да је делимично или укупно повлачење кредита вероватно, накнада се капитализује као аванс за ликвидност и амортизује се у току периода на који се кредит односи.

Обавезе по кредитима се класификују као текуће обавезе, осим уколико Група нема безусловно право да одложи измирење обавеза за најмање 12 месеци након датума биланса стања.

2.22. Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима су обавезе плаћања добављачу за преузету робу или примљене услуге у редовном току пословања. Обавезе према добављачима се класификују као текуће уколико доспевају за плаћање у року од 1 године или краћем (односно у оквиру редовног циклуса пословања уколико је дужи). У супротном, ове обавезе се исказују као дугорочне. Обавезе према добављачима се исказују по фер вредности, а накнадно се одмеравају према амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе.

2.23. Текући и одложени порез на добит

Трошкови пореза за период укључују текући и одложени порез. Пореска обавеза се признаје у консолидованом билансу успеха, изузев износа који се односи на ставке директно признате у капиталу. У том случају се и одложена пореска обавеза признаје у капиталу.

Текући порез на добит се обрачунава на датум биланса стања на основу важеће законске пореске регулативе Републике Србије где Група послује и остварује опорезиву добит. Руководство периодично врши процену ставки садржаних у пореској пријави са становишта околности у којима примењива пореска регулатива подлеже тумачењу, и врши резервисање, ако је примерено, на основу износа за које се очекује да ће бити плаћен пореским органима.

Одложени порез на добит се признаје коришћењем методе обавеза, за привремене разлике које настану између пореске основице средстава и обавеза и њихових књиговодствених износа у консолидованим финансијским извештајима. Међутим, уколико одложени порез на добит, под условом да није рачуноводствено обухваћен, проистекне из иницијалног признавања средства или обавезе у некој другој трансакцији осим пословне комбинације која у тренутку трансакције не утиче ни на рачуноводствену ни на опорезиву добит или губитак, тада се он рачуноводствено не обухвата.

Одложени порез на добит се одмерава према пореским стопама (и закону) које су на снази на датум биланса стања и за које се очекује да ће бити примењене у периоду у коме ће се одложена пореска средства реализовати или одложене пореске обавезе измирити.

Одложено пореско средство се признаје само до износа за који је вероватно да ће будућа добит за опорезивање бити расположива и да ће се привремене разлике измирити на терет те добити.

2.24. Примања запослених

a) Обавезе за пензије

Група има план дефинисаних доприноса за пензије. Група издваја доприносе у друштвене пензионе фондове на обавезној основи. Када су доприноси уплаћени, Група нема даљу обавезу плаћања доприноса. Доприноси се признају као трошкови примања запослених онда када доспеју за плаћање. Више плаћени доприноси се признају као средство у износу који је могуће рефундирати или у износу за који се смањује будуће плаћање обавеза.

б) *Бенефиције запослених дефинисане Колективним уговором*

Група обезбеђује јубиларне награде, примања приликом пензионисања и остала примања у складу са Колективним уговором о раду. Право на ове накнаде је обично условљено остајањем запосленог лица у служби до старосне границе одређене за пензионисање односно до остварења минималног радног стажа. Очекивани трошкови наведених накнада се разграничавају током периода запослења.

Актуарски добици и губици који проистичу из искуствених корекција и промена у актуарским претпоставкама књиже се на терет или у корист капитала у оквиру извештаја о консолидованом укупном осталом резултату у периоду у коме су настали. Ове обавезе се процењују на годишњем нивоу од стране независних актуара применом метода пројектовања по јединици права. Садашња вредност обавезе по основу дефинисаних примања утврђује се дисконтовањем процењених будућих готовинских исплата применом каматних стопа на обвезнице и државне записе Републике Србије које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа повезаних обавеза.

в) *Бонуси запослених*

Група признаје обавезу и трошак за бонусе на основу оцене испуњења постављених циљева сваког запосленог. Група признаје резервисање у случају уговорене обавезе или ако је ранија пракса створила изведену обавезу.

У 2017. години, Група је започела нови трогодишњи (2018–2020) програм подстицаја руководиоца компаније који ће бити базирани на основу реализације постављених кључних индикатора ефикасности („КПИ“) (напомена 22).

2.25. **Признавање прихода**

Приход укључује фер вредност примљеног износа или потраживања по основу продаје роба и услуга у току нормалног пословања Групе. Приход се исказује без пореза на додату вредност, акцизе, повраћаја робе, рабата и попушта након елиминисања прихода од продаје оствареног унутар Групе.

Група признаје приход када се износ прихода може поуздано измерити, када је вероватно да ће у будућности Група имати економске користи и када су испуњени посебни критеријуми за сваку од активности Групе. Износ прихода се не сматра поуздано мерљивим све док се не реше све потенцијалне обавезе које могу настати у вези са продајом. Своје процене Група заснива на резултатима из претходног пословања, узимајући у обзир тип купца, врсту трансакције и специфичности сваког посла.

а) *Приход од продаје – велепродаја*

Група производи и продаје нафту, петрохемијске производе и течни нафтни гас на тржишту велепродаје. Приход од продате робе се признаје када Група испоручи производе купцу. Испорука се није догодила све док се роба не испоручи на назначено место, док се ризик застаревања и губитка не пренесе на велетрговца, и све док или велетрговац не прихвати производе у складу са купопродајним уговором, или не истекну рокови за прихватање робе, или док Група не буде имала објективне доказе да су сви критеријуми за прихватање робе испуњени.

Продаја се исказује на основу цене назначене у купопродајним уговорима, умањене за процењене количинске рабате и враћену робу у време продаје. У процени рабата и враћене робе користи се искуство стечено у претходним периодима. Количински рабати се процењују на основу очекиване

годишње продаје. Сматра се да није присутан ниједан елемент финансирања пошто се продаја врши уз кредитни рок отплате који је у складу са тржишном праксом.

б) *Приход од продаје – малопродаја*

Група управља пословањем бензинских пумпи. Приход од продаје робе се признаје када Група прода производ купцу. У малопродаји се обично роба плаћа готовином, боновима или кредитном картицом.

в) *Приход од продаје услуга*

Група продаје инжењерске услуге у вези са експлоатацијом и складиштењем нафте и гаса. Ове услуге се пружају на бази утрошеног времена и материјала, или путем уговора са фиксном ценом, са уобичајено дефинисаним уговореним условима.

Приход од уговора на бази утрошеног времена и материјала, уобичајено за пружање инжењерских услуга, признаје се коришћењем „метода степена довршености.“ Приход се углавном признаје по уговореним накнадама. За уговоре на бази утрошеног времена, степен довршености мери се на основу утрошених радних сати утврђених као проценат у односу на укупне радне сате који треба да буду пружени. За уговоре на бази утрошеног материјала, степен довршености мери се на основу насталих директних трошкова као проценат у односу на укупне трошкове који треба да настану.

Приход од уговора са фиксном ценом се такође признаје по методу степена завршености. Према овом методу, приход се генерално признаје на основу извршених услуга до датог датума, утврђених као проценат у односу на укупне услуге које треба да буду пружене.

Уколико настану околности које могу да промене почетне процене прихода, трошкова или време потребно за комплетирање, процене се ревидирају. Ова ревидирања могу довести до повећања или смањења процењених прихода или трошкова и одражавају се на приход у периоду у коме је руководство признало околности које су довеле до ревидирања.

г) *Приход од електричне енергије*

Група тргује електричном енергијом краткорочно и дугорочно под општеприхваћеним условима који важе на тржишту електричне енергије. Продаја се највећим делом обавља на тржишту велепродаје без структуриране трговине.

д) *Приход од камата*

Приход од камата се признаје на временски пропорционалној основи применом методе ефективне каматне стопе. У случају умањења вредности потраживања, Група умањује књиговодствену вредност потраживања до надокнадивог износа, који представља процењени будући новчани ток дисконтован по првобитној ефективној каматној стопи финансијског инструмента, и наставља да приказује промене дисконта као приход од камате. Приход од камате на зајмове чија је вредност умањена утврђује се применом методе првобитне ефективне каматне стопе.

2.26. Закупи

Закуп под условима под којима Група суштински преузима све ризике и користи од власништва класификује се као финансијски закуп. Приликом почетног признавања средство под закупом се одмерава по вредности нижој од његове фер вредности и садашње вредности минималних

плаћања закупина. Након почетног признавања средство се рачуноводствено обухвата у складу са одговарајућом рачуноводственом политиком.

Остали закупи спадају у категорију оперативних закупа тако да се средства под закупом не признају у консолидованом билансу стања Групе. Укупна плаћања по основу закупа исказују се на терет консолидованог биланса успеха за годину и то на пропорционалној основи током периода трајања закупа.

2.27. Расподела дивиденди

Расподела дивиденди акционарима Групе се признаје као обавеза у периоду у којем су акционари Групе одобрили дивиденде.

2.28. Капитализација трошкова позајмљивања

Трошкови позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради средстава, која се не вреднују по фер вредности и која захтевају дужи временски период да би била спремна за планирану употребу или продају (квалификована средства) се капитализују као део набавне вредности тих средстава. Сви остали трошкови позајмљивања се признају на терет резултата у периоду у коме су и настали.

3. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА У ПРИМЕНИ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Састављање консолидованих финансијских извештаја захтева да руководство примени извесне кључне рачуноводствене процене и претпоставке које утичу на исказане износе средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних средстава и обавеза на дан извештавања, као и на висину прихода и расхода у извештајном периоду.

Руководство континуирано ревидира поменуте процене и претпоставке позивајући се на претходна искуства и друге факторе који се оправдано могу користити за потребе процене књиговодствене вредности средстава и обавеза. Корекције рачуноводствених процена се признају у периоду у коме је процена ревидирана уколико промена утиче само на тај период, односно у периоду у коме је извршено ревидирање и каснијим периодима, ако су оба погођена.

Осим просуђивања која укључују процене, руководство врши и друга просуђивања у процесу примене рачуноводствених политика Групе. Добијени резултати могу се разликовати од поменутих процена уколико се примењују другачије претпоставке или околности.

О просуђивањима и проценама које имају најзначајнији утицај на износе приказане у овим консолидованом финансијским извештајима и садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствених вредности средстава и обавеза биће речи у даљем тексту.

3.1. Процена резерви нафте и гаса

Резерве нафте и гаса се не могу са извесношћу проценити те су инжењерске процене поменутих резерви подложне будућим ревизијама. Група процењује своје резерве нафте и гаса у складу са прописима донетим од стране Комисије за хартије од вредности САД (СЕЦ) који се односе на утврђене и потенцијалне резерве. Рачуноводствене мере (као што су амортизација, исцрпљивање залихе и

отпис, као и процене обезвређења) које се заснивају на проценама потврђених резерви подложне су променама у зависности од будућих промена у проценама резерви нафте и гаса.

Утврђене резерве се дефинишу као процењене количине нафте и гаса за које геолошки и инжењерски подаци са прихватљивом сигурношћу показују да ће у будућим годинама бити придобиве тј. да се могу црпети из познатих лежишта при постојећим економским условима. У појединим случајевима биће потребна значајна нова улагања у додатне бушотине и пратећа постројења како би се омогућила производња нафте из поменутих резерви. Због постојања неизвесности и ограничене природе података који се односи на лежишта, процене подземних резерви су током времена подложне променама у складу са новим расположивим информацијама.

Резерве нафте и гаса директно утичу на износе обелодањене у консолидованом финансијском извештајима, пре свега на амортизацију, исцрпљивање залиха и отпис, као и на трошкове обезвређења.

Амортизација средстава намењених производњи нафте и гаса применом методе јединица производње за свако нафтно поље врши се на основу доказаних разрађених резерви за трошкове разраде, односно на основу укупних доказаних резерви за трошкове настале у вези са стицањем доказаних резерви. Осим тога, процењене доказане резерве се користе за обрачун будућих токова готовине по основу истраживања и процењивања минералних ресурса, који служе као показатељ при утврђивању да ли је дошло до обезвређења налазишта.

Детаљно обелодањивање о резервама нафте и гаса није извршено обзиром да су ови подаци у складу са законом Републике Србије класификовани као државна тајна.

3.2. Користан век употребе некретнина, постројења и опреме

Руководство процењује користан век употребе средства узимајући у обзир његов очекивани век употребе, процењену техничку застарелост, резидуалну вредност, физичку оштећеност и радно окружење у коме се средство налази.

Разлике између поменутих процена и стварних резултата могу материјално значајно да утичу на књиговодствену вредност некретнина, постројења и опреме, као и да доведу до корекција будућих стопа амортизације и расхода за годину.

Уколико се процењени корисни век употребе буде разликовао за 10% од процене руководства, амортизација за годину завршену на дан 31. децембра 2017. године биће већа/мања за РСД 1.481.790 (2016: РСД 1.399.849).

3.3. Обезвређење гудвила

Гудвил се тестира на обезвређење годишње.

Надокнадива вредност средстава или ЈГГ је већа од његове вредности у употреби и фер вредности умањене за трошкове продаје. При процени вредности у употреби, процењени будући новчани токови су дисконтовани на садашњу вредност користећи дисконтну стопу пре пореза, која рефлектује тренутне тржишне процене временске вредности новца и ризике специфичне за средство или ЈГГ. Процењени будући новчани токови укључују процену будућих трошкова резервисања, будуће цене сировина, валутни курс, дисконтну стопу итд. (напомена 8).

3.4. Обезвређење недеривативних финансијских средстава

Финансијска средства се процењују на сваки датум извештавања како би се утврдило да ли постоји објективан доказ да је обезвређено неко финансијско средство. Финансијско средство је обезвређено уколико објективан доказ указује на то да је након почетног признавања средства настао губитак и да се тај губитак негативно одразио на процењене будуће токове готовине по основу средства који се могу поуздано проценити.

Група узима у обзир доказ о обезвређењу кредита и потраживања како на појединачном тако и на колективном нивоу. Појединачни материјално значајни кредити и пласмани се проверавају на специфично обезвређење. Кредити и пласмани који појединачно нису материјално значајни колективно се проверавају на обезвређење груписањем кредита и потраживања сличних карактеристика у погледу ризика.

Губитак услед обезвређења финансијског средства које се одмерава по амортизованој вредности обрачунава се као разлика између књиговодствене вредности средства и садашње вредности очекиваних токова готовине дисконтованих по изворној ефективној каматној стопи за то финансијско средство. Губици се признају у консолидованом извештају о укупном резултату у оквиру исправке вредности потраживања и пласмана.

3.5. Обавезе за додатна примања запослених

Садашња вредност обавеза за додатна примања запослених зависи од бројних фактора који се одређују на актуарској основи коришћењем бројних претпоставки. Претпоставке коришћене приликом одређивања нето трошкова (прихода) укључују дисконтну стопу. Било које промене у овим претпоставкама утицаће на књиговодствену вредност обавезе.

Група одређује одговарајућу дисконтну стопу на крају сваке године. То је каматна стопа која треба да буде примењена приликом одређивања садашње вредности очекиваних будућих готовинских исплата за које се очекује да ће бити потребне у циљу измирења обавеза за пензије. Приликом одређивања одговарајуће дисконтне стопе, Група узима у разматрање каматне стопе на обвезнице и државне записе Републике Србије које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа обавезе за пензије.

Да је при обрачуну садашње вредности обавеза за бенефиције запосленима коришћена дисконтна стопа од 5,65% (уместо коришћене 4,65%), садашња вредност обавеза за отпремнине би се смањила за 10,2%, односно 7,1% за јубиларне награде. У случају да примања запослених расту по стопи од 1%, садашња вредност обавеза за отпремнине би порасла за 11,7% односно 7,7% за јубиларне награде.

3.6. Обавезе за обнављање природних ресурса и заштита животне средине

Руководство Групе врши резервисање за будуће трошкове уклањања постројења за производњу нафте и гаса, бушотина, цевовода и пратеће опреме и за враћање терена у пробитно стање на основу најбоље процене будућих трошкова и животног века средстава за производњу нафте и гаса. Процена будућих обавеза за обнављање природних ресурса је комплексна и захтева процену и просуђивање руководства о висини обавеза уклањања које ће настати за много година у будућности.

Промене у вредновању постојећих обавеза могу бити резултат промене процене времена настанка, будућих трошкова или дисконтних стопа коришћених приликом иницијалног вредновања.

Износ признатог резервисања (напомена 22) јесте најбоља процена трошкова неопходних за измирење садашње обавезе на датум биланса засноване на важећим законима у свакој држави где су лоцирана оперативна средства Групе, и такође је подложна изменама услед ревидирања и измена закона и регулативе и њихове интерпретације. Услед субјективног карактера ових резервисања постоји неизвесност у вези износа и процењеног времена настанка ових трошкова.

Уколико би дисконтна стопа коришћена за израчунавање садашње вредности обавеза за обнављање природних ресурса била 5,65% (уместо коришћене 4,65%) на годишњем нивоу, садашња вредност обавезе би се смањила за РСД 383.925.

3.7. Потенцијалне обавезе

Могуће је да на дан издавања ових консолидованих финансијских извештаја постоје одређене околности које Групи могу донети губитак, осим оних који настају као последица једног или више будућих догађаја. Руководство процењује поменуте потенцијалне обавезе на основу претпоставки односно просуђивања. При процењивању непредвиђених губитака по основу судских и пореских поступака у које је укључена Група, као и евентуалних потраживања односно захтева који могу довести до таквих поступака, Група након консултација са правним и пореским саветницима процењује основ за све евентуалне судске и пореске поступке односно потраживања, као и основ за накнаду која може бити тражена или очекивана у поменутиим околностима. Уколико процена потенцијалне обавезе буде указивала на то да је вероватно да ће губитак настати и да се његов износ може поуздано проценити, процењени износ обавезе ће бити признат у консолидованом финансијским извештајима Групе. Уколико процена буде указивала на то да материјално значајан непредвиђени губитак није вероватан, али је у разумној мери могућ, односно вероватан је али се не може проценити, природа потенцијалне обавезе, као и процена износа евентуалног губитка уколико се исти може утврдити и материјално је значајан, се обелодањују.

Уколико се непредвиђени губитак не може поуздано проценити, руководство признаје губитак у тренутку када му је на располагању информација која му омогућава да дâ разумну процену. Непредвиђени губитак чија је вероватноћа настанка мала се по правилу не обелодањује, осим уколико се не односи на гаранције, у ком случају се обелодањује и природа гаранције. Међутим, у одређеним околностима у којима се обелодањивање иначе не захтева, Група може да обелодани потенцијалне обавезе необичне природе која по мишљењу руководства и његовог правног саветника могу бити од значаја за акционаре и друга лица (напомена 38).

3.8. Надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме

У складу са променама у цени сирове нафте на светском тржишту, руководство Групе је извршило анализу осетљивости тих утицаја на надокнадиву вредност некретнина, постројења и опреме и на свеукупно пословање Групе. На основу тренутно доступних информација и прогноза у кретању цена сирове нафте добијених од реномиране фирме, Руководство верује да на датум извештавања надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме достиже своју садашњу вредност.

Анализа осетљивости на промене цене нафте је главни индикатор за обезвређење средстава. Према прогнози, уколико би цена нафте пала за 10 УСД/ барел и даље постоји позитивна разлика између надокнадиве вредности некретнина, постројења и опреме и њихове садашње вредности (РСД 4,6,3 млрд).

Руководство ће наставити да константно прати флукуације у цени сирове нафте и њен утицај на пословање Групе, са циљем адекватног предузимања мера за ублажавање утицаја уколико се наставе негативни трендови на тржишту.

4. ПРИМЕНА НОВИХ МСФИ

Следећи стандарди или измењени стандарди су на снази за годишње периоде од 1. јануара 2017. године:

- Измене МРС 7 – Извештај о новчаним токовима (објављен у јануару 2016. године и примењује се за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године) захтевају од правних лица да обезбеде обелодањивања која ће омогућити инвеститорима да процене промене у обавезама које проистичу из активности финансирања, укључујући готовинске и безготовинске трансакције. Група је извршило наведена обелодањивања у својим консолидованом финансијским извештајима (напомена 23).

Следећи стандарди или измењени стандарди који су обавезујући за Групу од 1. јануара 2017. године нису имали материјално значајан утицај на Групу:

- **Измене МРС 12 – Порез на добит:** Признавање одложених пореских средстава по основу нерезализованих губитака (објављен у јануару 2016. примењује се за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017. године)
- **Измене МСФИ 12 – Обелодањивање о учешћима у другим правним лицима** укључене у годишња побољшања МСФИ циклус 2014–2016 (објављен 8. децембра 2016. и примењује се за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2017).

5. НОВИ РАЧУНОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ

Одређени број нових објављених стандарда и тумачења стандарда, и измена постојећих, чија је примена обавезна за годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године, Група није усвојила раније.

МСФИ 9 - Финансијски инструменти (измењен у јулу 2014. и примењује се на годишње периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018). Основне карактеристике новог стандарда су следеће:

- Стандард захтева да се финансијска средства класификују у три категорије вредновања: средства која се накнадно вреднују по амортизованом трошку, средства која се накнадно вреднују по фер вредности кроз остали свеобухватни резултат и средства која се накнадно вреднују по фер вредности кроз биланс успеха.
- Класификацију дужничких инструмената одређује пословни модел који правно лице примењује на управљање финансијским средствима и да ли уговорени новчани токови представљају искључиво плаћања главнице и камате (ИПГК). Уколико се дужнички инструмент држи ради прикупљања уговорених новчаних токова, може се евидентирати по амортизованом трошку уколико задовољава и ИПГК захтев. Дужнички инструменти који испуњавају ИПГК захтев а држе се у портфолију где правно лице заједно дружи средства ради прикупљања уговорених новчаних токова и средства ради трговања могу бити класификована као средства која се накнадно вреднују по фер вредности кроз остали свеобухватни резултат. Финансијска средства која не садрже ИПГК новчане токове морају бити вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (на пример, деривати). Уграђени деривати се више не одвајају од финансијског средства, већ су укључени у процену ИПГК захтева.
- Улагања у инструменте капитала увек се вреднују по фер вредности. Међутим, руководство може направити неопозив избор да се промене у вредности прикажу у осталом свеобухватном резултату, под условом да се инструмент не држи ради трговања. Уколико се инструмент капитала држи ради трговања, промене у фер вредности приказују се у консолидованом билансу успеха.

- Већина захтева за класификацију и вредновање финансијских обавеза су пренети непромењени из МРС 39 у МСФИ 9. Кључна измена је захтев да се ефекти промена у сопственом кредитном ризику финансијских обавеза, које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха, приказују у осталом свеобухватном резултату.
- МСФИ 9 уводи нови модел за признавање губитака по основу обезвређења – модел очекиваних кредитних губитака (ОКГ). Приступ од „три фазе“ је заснован на променама у кредитном квалитету средстава од почетног признавања. У пракси нова правила значе да ће правна лица морати да признају непосредни губитак једнак дванаестомесечним очекиваним кредитним губицима (ОКГ) приликом почетног признавања финансијских средстава која нису кредитно обезвређена (или очекиване кредитне губитке животног века за потраживања од купаца). У случају значајног повећања кредитног ризика, обезвређење се мери на основу ОКГ животног века, пре него на основу дванаестомесечних ОКГ.
- Захтеви рачуноводства хеџинга измењени су у циљу усаглашавања рачуноводства са управљањем ризицима. Стандард пружа правним лицима могућност избора рачуноводствене политике између примене захтева рачуноводства хеџинга у МСФИ 9 или наставка са применом МРС 39 на све хеџинге јер стандард тренутно не обезбеђује рачуноводствени третман за макро хеџинг.

На основу прелиминарне анализе финансијских средстава и финансијских обавеза Групе на дан 31. децембра 2017. године као и на основу стања и чињеница које постоје на исти датум, менаџмент Групе не очекује значајан утицај на консолидоване финансијске извештаје од примене новог стандарда на дан 1. јануара 2018. године. Менаџмент Групе верује да су резервисања у износу од РСД 7.942.578 (потраживања од продаје); РСД 3.923.383 (потраживања из специфичних послова) и РСД 11.687.452 (друга потраживања) довољна и да одражавају праву меру ризика везаног за наплату потраживања узимајући у обзир све доступне информације.

МСФИ 15 - Приходи од уговора са купцима (објављен 28. маја 2014. године и ступа на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године). Нови стандард уводи кључни принцип да приход мора бити признат када контрола над робом или услугама пређе на купца, по купопродајној цени. Роба или услуге које се продају у пакету, а могу се идентификовати, морају бити посебно признати, с тим да се попусти и рабати на уговорену цену морају алоцирати на засебне елементе уговора. Када цена варира из било ког разлога, минимални износи морају бити признати уколико не постоји ризик да буду укинута. Трошкови обезбеђења уговора са купцима се капиталишу и амортизују у току периода у којем се црпе бенефити од уговора.

Измене МСФИ 15 Приходи од уговора са купцима (објављене 12. априла 2016. године, ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године). Измене се не односе на основне принципе Стандарда већ појашњавају како те принципе треба применити. Измене разјашњавају како идентификовати уговорну обавезу (обавезу на испоруку робе или услуга купцу) у уговору, како одредити да ли је компанија принципал (продавац робе или услуга) или агент (посредник у продаји робе или услуга) и како одредити да ли приход од лиценце треба признати у тренутку или у току периода. Поред појашњења измене садрже две додатне олакшице за смањење трошкова и комплексности за компаније које први пут примењују нови Стандард.

У складу са прелазним одредбама МСФИ 15 Група је изабрало упрошћени метод транзиције и ефекти транзиције ће бити признати 1. јануара 2018. године у консолидованом финансијском извештајима за годину која се завршава 31. децембра 2018. године, у првој години у којој ће Група применити МСФИ 15.

Група планира да примени практичне олакшице доступне за упрошћени модел транзиције. Група примењује МСФИ 15 ретроспективно само на уговоре који нису истекли на датум прве примене (1. јануара 2018. године).

На основу анализе токова прихода Групе за годину која се завршила 31. децембра 2017, анализе услова из појединачних уговора и на основу чињеница и околности који постоје на исти датум, имајући у виду примену упрошћеног модела транзиције, менаџмент Групе не очекује да ће усвајање и примена новог стандарда на дан 1. јануара 2018. године имати значајан утицај на консолидоване финансијске извештаје (биће мањи од 0.3% прихода од продаје за период који се завршио на дан 31. децембра 2017. године). Утицај измена се највећим делом односи на рекласификацију прихода од продаје производа и робе и прихода од услуга.

Група планира да заврши процес имплементације у првој половини 2018. године. Главни преостали задаци укључују измене у рачуноводственим политикама и рачуноводственим упутствима, прилагођавање процеса тако да се економски догађаји разматрају у складу да захтевима МСФИ 15 на датум трансакције, као и припрему обелодањивања у консолидованом финансијским извештајима. Група планира да презентује главна обелодањивања у складу са захтевима МСФИ 15 у периодичним МСФИ консолидованом финансијским извештајима на дан 30. јуна 2018. године.

МСФИ 16 - Лизинг (објављен 13. јануара 2016. и ступа на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). Нови стандард одређује принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга. У свим пословима лизинга корисник лизинга стиче право на коришћење средства на почетку лизинг периода и уколико се плаћања врше у току периода трајања лизинга, такође и финансирање. У складу са тим, МСФИ 16 искључује класификацију лизинга на оперативни и финансијски лизинг као што налаже МРС 17 и уместо тога, уводи јединствени рачуноводствени модел за лизинг.

Корисник лизинга ће бити у обавези да призна: (а) средства и обавезе за све врсте лизинга са трајањем дужим од дванаест месеци, осим ако је основно средство мале вредности и (б) амортизацију средства лизинга одвојено од камате на лизинг обавезу у извештају о укупном резултату. МСФИ 16 значајно преузима из МРС 17 рачуноводствене захтеве за даваоца лизинга. Сходно томе, давалац лизинга наставља да класификује лизинг као оперативни и финансијски, и да различито обухвата ова два типа лизинга. Група тренутно процењује утицај новог стандарда на консолидоване финансијске извештаје.

МСФИ - 17 Уговори о осигурању (објављен 18. маја 2017, и ступа на снагу за периода који почињу на дан или након 1. јануара 2021). МСФИ 17 замењује МСФИ 4 који давао компанијама могућност да наставе да користе постојећу праксу при рачуноводственом обухватању уговора о осигурању. Као последица, инвеститорима је било тешко да пореде финансијске перформансе осигуравајућих компанија које су у сваком другом погледу сличне. МСФИ 17 је стандард заснован на јединственом принципу рачуноводственог обухватања свих уговора о осигурању, укључујући уговоре о реосигурању које држи осигуравач. Стандард захтева признавање и мерење група уговора о осигурању по: (1) садашњој вредности будућих новчаних токова (новчани токови испуњења) која је прилагођена ризику и која укључује све расположиве информације о новчаним токовима испуњења на начин који је у складу са постојећим тржишним информацијама; плус (уколико је ова вредност обавеза) или минус (ако је ова вредност средство); (2) износ који представља нереализован профит за групу уговора (уговорна маргина услуге). Осигуравачи ће признавати добит од групе уговора о осигурању током периода у којем пружају осигуравајуће покриће и како се ослобађају од ризика. Ако група уговора доноси или ће доносити губитке, правно лице ће одмах признати губитак. Група тренутно процењује утицај новог стандарда на консолидоване финансијске извештаје.

IFRIC 22 - Трансакције у иностраној валути и авансно плаћање (објављен 8. децембра 2016. и ступа на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године). Ово тумачење разматра како одредити датум трансакције при примени МРС 21 на трансакције у иностраној валути. Тумачење се примењује када правно лице врши плаћање или наплату унапред за уговоре у иностраној

валути. Тумачење прецизира да је датум трансакције датум на који правно лице иницијално признаје немонетарно средство и немонетарну обавезу по основу авансног плаћања или авансне наплате. Уколико постоји више авансних уплата или наплата, тумачење захтева да правно лице утврди датум трансакције за сваку од њих. Група тренутно процењује утицај тумачења на консолидоване финансијске извештаје.

IFRIC 23 – Неизвесност у погледу третмана пореза на добит (објављен 7. јуна 2017. и ступа на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године). МРС 12 одређује како рачуноводствено обухватити текући и одложени порез, али не и како приказати ефекте неизвесности. Тумачење појашњава како применити захтеве МРС 12 за признавање и мерење у случајевима неизвесности третмана пореза на добит. Правно лице би требало да одреди да ли ће сваки неизвесни порески третман разматрати засебно или заједно са једним или више других неизвесних пореских третмана на основу тога који приступ боље предвиђа решавање неизвесности. Правно лице треба да претпостави да ће порески орган испитати износе за које има право да испита и да ће приликом обављања испитивања имати потпуно знање о свим повезаним информацијама. Уколико ентитет закључи да није вероватно да ће порески орган прихватити неизвесни порески третман, ефекат неизвесности ће се одразити у одређивању опорезивог добитка или губитка, пореских основица, неискоришћених пореских губитака, неискоришћених пореских кредита или пореских стопа користећи највероватнији износ или очекивану вредност, у зависности од тога који метод ентитет очекује да боље предвиди решавање неизвесности. Правно лице ће приказати ефекат промене чињеница и околности или нових информација које утичу на просуђивање или процене које захтева тумачење као промену рачуноводствене процене. Примери промена у чињеницама и околностима или нове информације које могу довести до поновног преиспитивања просуђивања или процене укључују, али се не ограничавају на, испитивања или поступке од стране пореског органа, промене правила које је утврдио порески орган или истек права пореског органа да испита или поново размотри порески третман. Непостојање сагласности или неслагања пореског органа са пореским третманом, изоловано, вероватно неће представљати промену чињеница и околности или нових информација које утичу на просуђивања и процене које захтева тумачење. Група тренутно процењује утицај тумачења на консолидоване финансијске извештаје.

За следећа нова обелодањивања не очекује се да ће, када буду усвојена, имати значајан утицај на Групу:

- Продаја и улагање средстава између ентитета и његових придружених правних лица или заједничких улагања – Измене у МСФИ 10 и МРС 28 (објављене у септембру 2014. и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након датума који ће бити одређен од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде).
- Измене у МСФИ 2, Плаћања акцијама (објављене 20. јуна 2016. године, ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године).
- Примена МСФИ 9 Финансијски инструменти са МСФИ 4 Уговори о осигурању – Измене МСФИ 4 (објављене у 12. септембра 2016. године и ступају на снагу, у зависности од приступа, за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018. године за правна лица која изаберу да примене опцију привременог изузећа или када ентитет прво примењује МСФИ 9 користи се приступ пре-клапања).
- Трансфери инвестиционих некретнина – измене МРС 40 (објављене 8. децембра 2016. И ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018).
- Годишња побољшања МСФИ циклус 2014.– 2016. измене МСФИ 1 и МРС 28 (објављене 8. децембра 2016. и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2018).
- Могућност превремена отплате са негативном накнадом – измене МСФИ 9 (објављене 12. октобра 2017. и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019).

- Дугорочна улагања у придружена правна лица и заједничка улагања – измене МРС 28 (објављене 12. октобра 2017. и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019).
- Годишња побољшања циклуса МСФИ 2015–2017 – измене МСФИ 3; МСФИ 11, МРС 12 и МРС 23 (обелодањени 12. децембра 2017. године и ступају на снагу за периоде који почињу на дан или након 1. јануара 2019. године).

Осим ако горе није другачије наведено, не очекује се да ће нови стандарди и тумачења имати значајан утицај на консолидоване финансијске извештаје Групе

6. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИКОМ

6.1. Фактори финансијског ризика

Пословање Групе је изложено различитим финансијским ризицима: тржишни ризик (који обухвата валутни ризик, ризик каматне стопе и ризик готовинског тока), кредитни ризик и ризик ликвидности. Управљање ризицима у Групи је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Групе сведу на минимум.

За управљање ризицима задужен је део за финансије и финансијску контролу Друштва у оквиру Функције за економику, финансије и рачуноводство (у даљем тексту „ФЕПА“) и у складу са политикама одобреним од стране Друштва идентификује и процењује финансијске ризике и дефинише начине заштите од ризика тесно сарађујући са пословним јединицама Групе.

У току свог редовног пословања Група је изложено следећим финансијским ризицима:

- тржишни ризик (који обухвата ризик од промена курсева страних валута и каматни ризик);*
- кредитни ризик и*
- ризик ликвидности.*

Валутни ризик

Група послује у међународним оквирима и изложена је ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама, првенствено УСД и ЕУР. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза.

Руководство Групе је установило политику за управљање ризицима од промена курса страних валута у односу на њену функционалну валуту. Да би управљала ризицима од промене курса страних валута који проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза, задужени у делу Функције ФЕПА за финансије уговарају најповољније курсеве за куповине ино валута који се уговарају на дневном нивоу у зависности од кретања курса тог дана. Ризик од промене курса страних валута настаје када су будуће трансакције и призната средства и обавезе исказане у валути која није функционална валута Групе.

Група има кредите деноминоване у страним валутама, најзначајније у ЕУР и УСД које превасходно излажу Група ризику промене девизног курса. Валутном изложеношћу по основу кредита се управља по основу учешћа кредита деноминованим у функционалној валути Групе у укупном кредитном портфолију.

На дан 31. децембра 2017. године	РСД	ЕУР	УСД	Остало	Укупно
Финансијска средства					
Стална средства					
Остали дугорочни финансијски пласмани	2.107.677	959.722	4.964	71.083	3.143.446
Дугорочна потраживања	8.413	-	-	-	8.413
Обртна средства					
Потраживања по основу продаје	21.114.139	4.269.578	827.079	1.703.380	27.914.176
Потраживања из специфичних послова	341.232	13.170	155.363	19.527	529.292
Друга потраживања	151.116	1.014.723	1.227	23.674	1.190.740
Краткорочни финансијски пласмани	7.657.613	63.519	-	21.372	7.742.504
Готовина и готовински еквиваленти	11.205.666	5.210.861	8.742.852	1.915.991	27.075.370
Финансијске обавезе					
Дугорочне обавезе					
Дугорочне обавезе	(283.880)	(72.137.729)	(17.890.187)	(184.082)	(90.495.878)
Краткорочне обавезе					
Краткорочне финансијске обавезе	(31.813)	(6.022.439)	(44.062)	(1.270)	(6.099.584)
Обавезе из пословања	(14.801.961)	(6.905.661)	(7.010.922)	(1.382.360)	(30.100.904)
Остале краткорочне обавезе	(8.986.880)	(142.413)	(195.505)	(72.394)	(9.397.192)
Нето изложеност	18.481.322	(73.676.669)	(15.409.191)	2.114.921	(68.489.617)

На дан 31. децембра 2016. године	РСД	ЕУР	УСД	Остало	Укупно
Финансијска средства					
Стална средства					
Остали дугорочни финансијски пласмани	77.303	1.002.384	7.028	74.189	1.160.904
Дугорочна потраживања	7.872	9.292.006	-	-	9.299.878
Обртна средства					
Потраживања по основу продаје	23.960.950	11.088.796	507.965	1.159.967	36.717.678
Потраживања из специфичних послова	455.394	37.474	183.610	601	677.079
Друга потраживања	359.306	2.121.074	342	19.835	2.500.557
Краткорочни финансијски пласмани	12.250	294.527	-	51	306.828
Готовина и готовински еквиваленти	11.063.921	6.470.898	4.681.789	682.734	22.899.342
Финансијске обавезе					
Дугорочне обавезе					
Дугорочне обавезе	(4.166)	(54.367.769)	(39.371.390)	(553.193)	(94.296.518)
Краткорочне обавезе					
Краткорочне финансијске обавезе	(198)	(21.462.959)	(236.526)	(32.975)	(21.732.658)
Обавезе из пословања	(6.845.162)	(9.848.305)	(6.328.574)	(1.443.241)	(24.465.282)
Остале краткорочне обавезе	(8.039.813)	(95.410)	(319.193)	(145.039)	(8.599.455)
Нето изложеност	21.047.657	(55.467.284)	(40.874.949)	(237.071)	(75.531.647)

Приликом прерачуна страних валута у РСД коришћени су следећи курсеви:

На дан извештавања	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
ЕУР	118,4727	123,4723
УСД	99,1155	117,1353

Анализа осетљивости

Група је одлучило да обелодани информације о тржишној и потенцијалној изложености хипотетичком добитку/(губитку) од коришћења финансијских инструмената кроз анализу осетљивости.

Анализа осетљивости приказана ниже приказује хипотетички утицај на консолидоване финансијске извештаје Групе и добитак/(губитак) који ће се појавити услед промене курса а не промене у структури портфолиа улагања и других варијабли на дан извештавања.

На дан 31. децембра 2017. године, уколико би био забележен раст/пад локалне валуте за 5% у односу на ЕУР, а све остале варијабиле биле непромењене, добит након опорезивања и капитал били би већа/мања за РСД 3.683.833 (2016: РСД 2.773.364), углавном због позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна обавеза по кредитима деноминираним у ЕУР.

На дан 31. децембра 2017. године, уколико би био забележен раст/пад локалне валуте за 10% у односу на УСД, а све остале варијабиле биле непромењене, добит након опорезивања и капитал била би већа/мања за РСД 1.540.919 (2016: РСД 4.087.495), углавном због позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна обавеза по кредитима и обавеза према добављачима деноминираним у УСД.

Готовински ток и ризик каматне стопе

Кредити повучени по променљивим каматним стопама излажу Група каматном ризику новчаног тока, док кредити дати по фиксним каматним стопама излажу Групу ризику промене фер вредности кредитних стопа. У зависности од нето задужености у неком временском периоду, било која промена основне каматне стопе (Еурибор или Либор) има пропорционални утицај на резултат Групе. Да су каматне стопе на зајмове у страним валутама са променљивом каматном стопом биле за 1% више/ниже, са свим осталим параметрима непромењеним, резултат пре пореза на добит и капитал у 2017. години били би РСД 940.437 (2016: РСД 1.087.907) нижи/виши, највише због виших/нижих трошкова камата на зајмове са променљивим каматним стопама.

Кредитни ризик

Управљање кредитним ризиком успостављено је на нивоу Групе. Кредитни ризик настаје: код готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, као и из изложености ризику у трговини на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и преузете обавезе.

Кредитни ризик који се односи на продају електричне енергије систематски се контролише и заснива се на централизованом доношењу кредитног лимита за сваког купца, евиденције финансијске позиције купца, претходног искуства и кредитног обезбеђења.

Банке се рангирају само у случају прихвата инструмената обезбеђења потраживања по разним основама и од укупне изложености банака према Групи. Код домаћих банака, уколико је у питању банка са којом Група обавља пасивне послове примењује се други критеријум, док уколико је у питању банка са којом Група не послује, кредитни лимити се утврђују на основу дефинисане методологије.

Максимална изложеност кредитном ризику Групе по врсти средстава исказана у садашњим вредностима финансијских средстава у билансу стања приказана је у следећој табели:

Година која се завршила 31. децембра		
	2017.	2016.
Остали дугорочни финансијски пласмани	3.143.446	1.160.904
Дугорочна потраживања (напомена 12)	8.413	9.299.878
Потраживања по основу продаје (напомена 15)	27.914.176	36.717.678
Потраживања из специфичних послова	529.292	677.079
Друга потраживања (напомена 16)	1.190.740	2.500.557
Краткорочни финансијски пласмани	7.742.504	306.828
Готовински еквиваленти и готовина (напомена 18)	27.075.370	22.899.342
Укупно максимална изложеност кредитном ризику	67.603.941	73.562.266

Потраживања од продаје и остала потраживања

На изложеност Групе кредитном ризику највише утичу индивидуалне карактеристике сваког купца. Кредитни лимит се одређује за сваког купца појединачно као максималан износ кредитног ризика узимајући у обзир бројне карактеристике, као што су:

- финансијски извештаји купца;
- бонитет Агенције за привредне регистре, НИС-а и/или кредитних извештаја;
- износ регистрованих залога;
- дани блокаде рачуна купца;
- историјски подаци пословног односа са Групом;
- планирани обим продаје;
- дужина пословног односа са Групом, укључујући старосну структуру, доспелост потраживања и било какве врсте финансијских потешкоћа.

По правилу, потраживања која превазилазе одобрен кредитни лимит обезбеђена су или банкарском гаранцијом, авансним плаћањем или неком другом врстом обезбеђења.

Руководство Групе редовно оцењује кредитни квалитет потраживања од продаје и других потраживања узимајући у обзир анализу старосне структуре потраживања и дужину трајања пословног односа са Групом.

Руководство верује да су необезвређена потраживања од продаје и друга потраживања као и остала обртна имовина у потпуности наплатива.

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године, старосна структура потраживања од продаје била је следећа:

	31. децембар 2017.			31. децембар 2016.		
	Бруто	Исправка	Нето	Бруто	Исправка	Нето
Недоспела потраживања	25.321.163	-	25.321.163	33.491.655	-	33.491.655
Доспела потраживања:						
до 30 дана	2.128.643	-	2.128.643	1.722.906	-	1.722.906
од 1 до 3 месеца	242.422	(5.941)	236.481	1.230.704	(24.637)	1.206.067
од 3 месеца до 1 године	383.307	(238.143)	145.164	309.158	(76.890)	232.268
преко 1 године	7.781.219	(7.698.494)	82.725	17.453.443	(17.388.661)	64.782
Укупно	35.856.754	(7.942.578)	27.914.176	54.207.866	(17.490.188)	36.717.678

Промене на исправци вредности по основу потраживања од продаје су:

	Потраживања по основу продаје		Укупно
	Специфична исправка	Општа исправка	
На дан 1. јануара 2016. године	6.165.399	13.486.068	19.651.467
Резервисања за обезвређење потраживања	12.149	106.073	118.222
Укидање резервисања (напомена 33)	(4.345.232)	(89.800)	(4.435.032)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(4.220)	(204.174)	(208.394)
Пренос са потраживања из специфичних послова	2.247.189	-	2.247.189
Остало	(314.097)	430.833	116.736
На дан 31. децембра 2016. године	3.761.188	13.729.000	17.490.188
Резервисања за обезвређење потраживања	3.313	410.845	414.158
Укидање резервисања (напомена 33)	(740)	(178.994)	(179.734)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	-	(140.623)	(140.623)
Дисконт дугорочних потраживања (напомена 31 и 32)	-	(164.147)	(164.147)
Пренос са дугорочних потраживања	-	208.808	208.808
Пренос на инвестиције у придружена друштва (напомена 10)	(1.349.735)	(8.362.950)	(9.712.685)
Остало	(8.465)	35.078	26.613
На дан 31. децембра 2017. године	2.405.561	5.537.017	7.942.578

Укидање резервисања током 2016. године у износу од РСД 4.435.032 највећим делом се односи на позитиван исход преговора између Друштва и Владе Републике Србије у вези наплате потраживања од ХИП Петрохемије а.д. Панчево. Преговори су завршени усвајањем Закона о преузимању потраживања према ХИП Петрохемији од стране Републике Србије. У складу са Законом, Група ће наплатити износ од 105.000.000 ЕУР у наредне две године, при чему је последња рата доспева 15. јуна 2019. године. Уговором о продаји уз накнаду дела потраживања Уникредит банци потраживање је током 2017. године наплаћено (напомена 12).

Трошкови обезвређења или отписа су укључени у расходе од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха. Износи резервисања за обезвређење се углавном отписују када се више не очекује прилив готовине.

Максимална изложеност кредитном ризику на дан извештавања је књиговодствена вредност сваке класе наведених потраживања умањена за банкарске гаранције издате за обезбеђење. Остале класе у оквиру потраживања по основу продаје и друга потраживања не садрже средства која су обезвређена.

Промене на рачунима исправке вредности осталих дугорочних потраживања су приказане у табели:

Остала дугорочна потраживања	
На дан 1. јануара 2016.	912.967
Дисконт дугорочних потраживања (напомена 31 и 32)	(193.552)
Курсне разлике	9.128
На дан 31. децембра 2016.	728.542
Укидање резервисања	(159.154)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(132.657)
Курсне разлике	(12.860)
Дисконт дугорочних потраживања (напомена 31 и 32)	(215.064)
Пренос на краткорочни део	(208.808)
На дан 31. децембра 2017.	-

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године потраживања из специфичних послова у износу од РСД 3.923.383 (31.децембра. 2016. године у износу од РСД 4.467.337) су у највећем делу обезвређена у вредности РСД 3.394.091 (31. децембра 2016.године РСД 3.790.258). 96% ових потраживања су старија од 5 година.

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године, старосна структура других потраживања била је следећа:

	31. децембар 2017.			31. децембар 2016.		
	Бруто	Исправка	Нето	Бруто	Исправка	Нето
Недоспела потраживања	1.120.164	-	1.120.164	2.393.532	-	2.393.532
Доспела потраживања:						
до 30 дана	13.378	(2.013)	11.365	23.073	(54)	23.019
од 1 до 3 месеца	8.117	(970)	7.147	35.922	(9.027)	26.895
од 3 месеца до 1 године	137.645	(101.777)	35.868	86.850	(65.253)	21.597
преко 1 године	11.598.888	(11.582.692)	16.196	11.697.960	(11.662.446)	35.514
Укупно	12.878.192	(11.687.452)	1.190.740	14.237.337	(11.736.780)	2.500.557

Промене на исправци вредности других потраживања су:

	Потраживања за камате	Остала потраживања	Укупно
На дан 1. јануара 2016. године	6.331.838	7.440.576	13.772.414
Резервисања за обезвређење осталих потраживања	82.107	9.414	91.521
Укидање резервисања (напомена 33)	(2.086.052)	(715)	(2.086.767)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(38.291)	(2.184)	(40.475)
Остало	(1.323)	1.410	87
На дан 31. децембра 2016. године	4.288.279	7.448.501	11.736.780
Резервисања за обезвређење осталих потраживања	79.215	-	79.215
Укидање резервисања (напомена 33)	(74.244)	(16)	(74.260)
Потраживања отписана током године као ненаплатива	(102.085)	1.966	(100.119)
Остало	599	45.237	45.836
На дан 31. децембра 2017. године	4.191.764	7.495.688	11.687.452

Ризик ликвидности

Пројекција укупних токова готовине врши се на нивоу Групе. Дирекција за финансије прати континуирано ликвидност Групе како би обезбедила довољно готовине за потребе пословања, уз одржавање нивоа неискоришћених кредитних линија, тако да Група не прекорачи дозвољени

кредитни лимит код банака или услове из уговора о позајмицама. Овакво пројектовање узима у обзир планове Групе у погледу измирења дугова, усклађивање са уговореним условима, усклађивање са интерно дефинисаним циљевима, и ако је применљиво, екстерне законске или правне захтеве – нпр. валутна ограничења.

Вишак готовине изнад нивоа потребног за управљање обртним капиталом полаже се као вишак готовине на орочене депозите.

У табели ниже анализирани су финансијске обавезе на датум биланса стања Групе које су груписане према датуму доспећа.

Износи приказани у табели представљају уговорне недисконтоване новчане токове. Износи који доспевају на наплату у року од 12 месеци једнаки су њиховим књиговодственим износима, будући да ефекат дисконтовања није материјално значајан.

	Садашња вредност	Укупно	Мање од 1 године	1 - 5 година	Преко 5 година
На дан 31. децембра 2017.					
Обавезе по кредитима	96.595.462	103.637.762	8.412.188	88.135.122	7.090.452
Добављачи и обавезе за дивиденду	33.873.212	33.873.212	33.873.212	-	-
	130.468.674	137.510.974	42.285.400	88.135.122	7.090.452
На дан 31. децембра 2016.					
Обавезе по кредитима	116.029.176	124.087.721	24.476.346	84.520.995	15.090.380
Добављачи и обавезе за дивиденду	28.237.590	28.237.590	28.237.590	-	-
	144.266.766	152.325.311	52.713.936	84.520.995	15.090.380

6.2. Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Група задржи способност да настави да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би акционарима обезбедило повраћај (профит), а осталим интересним странама повољности, и да би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала.

Да би очувало односно кориговало структуру капитала, Група може да изврши корекцију исплата дивиденди акционарима, врати капитал акционарима, изда нове акције или, пак, може да прода средства како би смањило дуговање.

Капитал се прати на групном нивоу на основу коефицијента задужености, тј. односа нето дуговања и ЕБИТДА. Нето дуговање се израчунава када се укупна дуговања (укључујући краткорочне и дугорочне кредите) умање за готовину и готовинске еквиваленте и краткорочне депозите. ЕБИТДА се дефинише као добит пре одбитка камата и пореза на добит, амортизације, финансијских прихода (расхода) нето и других неоперативних прихода (трошкова).

На крају извештајних периода коефицијент задужености Групе био је као што следи:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе по кредитима – укупно (напомене 23 и 24)	96.595.462	116.029.176
Минус: готовина и готовински еквиваленти (напомена 18)	(27.075.370)	(22.899.342)
Нето дуговања	69.520.092	93.129.834
ЕБИТДА	46.961.778	39.776.634
Коефицијент задужености	1,48	2,35

Група се обавезала (на нивоу Газпром Њефт Групе) да одржава коефицијент укупне задужености и ЕБИТДА испод 3,0 за време трајања споразума о дугорочним кредитима са појединим пословним банкама. Група константно прати утврђене обавезе како би се одржао овај однос покривености дугова и до сада није било кршења ових обавеза.

У току године није било промене у приступу управљања ризиком капитала.

6.3. Процена фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената којима се тргује на активном тржишту (као што су хартије од вредности којима се тргује и хартије од вредности расположиве за продају) заснива се на котираним тржишним ценама на дан биланса стања. Котирана тржишна цена која се користи за финансијска средства Групе представља текућу цену понуде.

Фер вредност финансијских инструмената којима се не тргује на активном тржишту утврђује се различитим техникама процене. Група примењује различите методе и утврђује претпоставке које се заснивају на тржишним условима који постоје на датум биланса стања. Котиране тржишне цене или котиране цене дилера за сличне инструменте користе се за дугорочне обавезе. Остале технике, као што су процењене дисконтоване вредности новчаних токова, користе се за одређивање фер вредности преосталих финансијских инструмената.

Књиговодствена вредност потраживања по основу продаје и других потраживања, остале обртне имовине и добављача и осталих обавеза из пословања сматра се да је једнака фер вредности услед њихове краткорочне природе. За већину дугорочних потраживања и обавеза фер вредност не одступа значајно од њихове књиговодствене вредности.

7. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА

Испод су презентоване информације о пословним сегментима Групе за године које се завршавају 31. децембра 2017. и 2016. Пословни сегменти су компоненте чији пословни резултат редовно прати Главни Доносилац Одлука (ГДО) и за које постоје засебне финансијске информације.

Пословне активности Групе су организоване у два главна пословна сегмента: Upstream и Downstream.

Upstream (истраживање и производња) обухвата следеће операције Групе: Истраживање, развој и производња сирове нафте и природног гаса и услуге на нафтним пољима. Downstream (прерада и маркетинг) обухвата прераду сирове нафте у нафтне деривате, те набавку, продају и транспорт сирове нафте и осталих нафтних деривата. Трошкови корпоративне администрације и сегмент Енергетика су презентовани у оквиру пословног сегмента прерада и маркетинг.

Секција Елиминације обухвата елиминације и друге корекције у вези са продајом међу сегментима и нереализоване профите настале од продаје сирове нафте и производа. Продаја међу сегментима се заснива на процењеним тржишним ценама.

ЕБИТДА представља ЕБИТДА-у Групе. Руководство верује да ЕБИТДА представља користан показатељ пословања Групе јер представља тренд резултата без приказивања утицаја одређених трошкова. ЕБИТ-ДА представља добитак пре трошка камата, трошка пореза на добит, амортизације, финансијских прихода (расхода) нето и осталих неоперативних прихода (расхода). ЕБИТДА је додатни не-МСФИ финансијски показатељ који руководство користи да оцени успешност пословања.

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2017. године дати су у прегледу који следи:

	Upstream	Downstream	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	43.812.695	235.933.159	(45.060.752)	234.685.102
Интерсегментни	41.956.055	3.104.697	(45.060.752)	-
Екстерни	1.856.640	232.828.462	-	234.685.102
ЕБИТДА (сегментни резултат)	29.987.138	16.974.640	-	46.961.778
Амортизација	(6.821.640)	(9.605.638)	-	(16.427.278)
Губици због обезвређења (напомена 35)	(75.245)	(244.237)	-	(319.482)
Обезвређење истраживања (напомена 9)	(568.493)	-	-	(568.493)
Финансијски приходи, нето	182.294	4.651.183	-	4.833.477
Порез на добит	(2.256.789)	(4.999.676)	-	(7.256.465)
Сегментни добитак	20.407.819	6.554.832	-	26.962.651

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2016. године дати су у прегледу који следи:

	Upstream	Downstream	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	36.353.306	192.438.464	(36.691.642)	192.100.128
Интерсегментни	34.048.352	2.643.290	(36.691.642)	-
Екстерни	2.304.954	189.795.174	-	192.100.128
ЕБИТДА (сегментни резултат)	22.392.045	17.384.589	-	39.776.634
Амортизација	(6.351.069)	(9.538.108)	-	(15.889.177)
Губици/добити због обезвређења (напомена 35)	(4.640)	41.731	-	37.091
Обезвређење истраживања (напомена 9)	(1.204.851)	-	-	(1.204.851)
Финансијски расходи, нето	(262.423)	(5.546.491)	-	(5.808.914)
Порез на добит	(273.282)	(2.354.931)	-	(2.628.213)
Сегментни добитак/(губитак)	15.197.681	(184.255)	-	15.013.426

ЕБИТДА за године које се завршавају 31. децембра 2017. и 2016. године је усаглашена у табели испод:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Нето добит	26.962.651	15.013.426
Порез на добит	7.256.465	2.628.213
Остали расходи	1.737.858	1.825.734
Остали приходи	(1.213.935)	(1.997.398)
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	586.650	283.173
Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз биланс успеха	(309.387)	(6.524.108)
Финансијски расходи	8.121.812	9.090.676
Финансијски приходи	(12.955.289)	(3.281.762)
Трошкови амортизације	16.427.278	15.889.177
Остали неоперативни трошков, нето*	347.675	6.849.503
ЕБИТДА	46.961.778	39.776.634

* Остали неоперативни трошкови, нето се већином односе на укидање резервисања, трошак резервисања, исправку вредности потраживања и остало.

Анализа прихода од продаје нафте, гаса и нафтних деривата (са аспекта порекла тржишта купца) дата је у табели:

Година која се завршила 31. децембра 2017.			
	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	1.705.444	1.705.444
Продаја природног гаса	2.306.408	-	2.306.408
<i>Малопродаја</i>	-	-	-
<i>Велепродаја</i>	2.306.408	-	2.306.408
Продаја нафтних деривата	157.375.766	51.827.955	209.203.721
<i>Малопродаја</i>	54.723.170	16.011.635	70.734.805
<i>Велепродаја</i>	102.652.596	35.816.320	138.468.916
Продаја електричне енергије	462.216	11.053.820	11.516.036
Остала продаја	6.594.438	3.359.055	9.953.493
Продаја укупно	166.738.828	67.946.274	234.685.102

Година која се завршила 31. децембра 2016.			
	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	2.021.495	2.021.495
Продаја природног гаса	3.052.867	-	3.052.867
<i>Малопродаја</i>	-	-	-
<i>Велепродаја</i>	3.052.867	-	3.052.867
Продаја нафтних деривата	131.768.030	36.596.892	168.364.922
<i>Малопродаја</i>	44.481.288	-	44.481.288
<i>Велепродаја</i>	87.286.742	36.596.892	123.883.634
Продаја електричне енергије	474.398	8.690.443	9.164.841
Остала продаја	6.303.852	3.192.151	9.496.003
Продаја укупно	141.599.147	50.500.981	192.100.128

У 2016. години извоз и интернационална продаја кроз малопродајну мрежу зависних лица у иностранству презентована је у оквиру линије велепродаја у износу од 12.729.699 РСД. Почевши од 2017. године ова продаја је издвојена као посебна линија.

Од укупног износа прихода од продаје нафтних деривата (велепродаја) у износу од РСД 138.468.916 (2016: РСД 123.883.634) приходи у износу од РСД 21.947.228 (2016: РСД 13.844.962) односе се на домаћег купца ХИП Петрохемија. Ови приходи чине велепродају у оквиру Downstream сегмента пословања.

Продаја електричне енергије највећим делом се односи на продају Gazprom Marketing & Trading Co., Ltd-у у износу од РСД 10.015.978 (2016: РСД 8.415.713).

Остала продаја се углавном односи на продају допунског асортимана на бензинским станицама у износу од РСД 7.701.849 (2016: РСД 7.143.831).

Седиште Групе је у Републици Србији. Укупан приход од екстерних купаца на територији Републике Србије износио је РСД 166.738.828 (2016: РСД 141.599.147) док је укупан приход од екстерних купаца са територије других земаља износио РСД 67.946.274 (2016: РСД 50.500.981). Анализа укупног прихода од екстерних купаца са територије других земаља дата је у табели:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Продаја сирове нафте	1.705.444	2.021.495
Продаја нафтних деривата (малопродаја и велепродаја)		
Бугарска	14.183.784	10.290.270
Босна и Херцеговина	12.757.872	7.769.234
Румунија	10.754.460	8.612.276
Хрватска	2.677.174	1.952.210
Швајцарска	2.642.440	1.668.061
Велика Британија	1.953.167	353.776
Македонија	1.614.993	829.922
Мађарска	1.035.140	590.464
Остала тржишта	4.208.925	4.530.679
	51.827.955	36.596.892
Продаја електричне енергије	11.053.820	8.690.443
Остали приходи	3.359.055	3.192.151
	67.946.274	50.500.981

Приходи од појединачних земаља укључених у остала тржишта нису материјално значајни.

Стална имовина, осим финансијских инструмената и одложених пореских средстава (без средстава за бенефиције за запослене нити права која проистичу из уговора о осигурању), по земљи:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Србија	249.437.027	238.780.066
Бугарска	7.334.652	7.966.581
Босна и Херцеговина	7.401.758	8.052.241
Румунија	6.967.529	6.968.931
Мађарска	28	80
	271.140.994	261.767.899

8. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

	Улагања у развој	Концесије, патенти, лиценце, софтвер и остала права	Гудвил	Остала немате- ријална улагања	Немате- ријална улагања у припреми	Укупно
На дан 1. јануара 2016.						
Набавна вредност	6.617.839	8.291.324	2.339.301	1.496.540	9.006.680	27.751.684
Исправка вредности и обезвређење	(464.122)	(4.628.461)	(520.925)	(207.671)	(105.715)	(5.926.894)
Неотписана вредност	6.153.717	3.662.863	1.818.376	1.288.869	8.900.965	21.824.790
Година завршена дана 31. децембра 2016.						
Повећања	-	-	-	-	2.784.203	2.784.203
Активација	-	735.268	-	19.669	(754.937)	-
Амортизација	(680.299)	(1.146.914)	-	(58.407)	(5.066)	(1.890.686)
Пренос на некретнине, постројења и опрему (напомена 9)	-	-	-	-	(20.227)	(20.227)
Отуђења и отписи	-	(5)	-	(4.869)	(902.203)	(907.077)
Остали преноси	-	1.032	-	(1.421)	(14.081)	(14.470)
Транслационе резерве	-	291	26.474	5.435	36.306	68.506
Неотписана вредност	5.473.418	3.252.535	1.844.850	1.249.276	10.024.960	21.845.039
На дан 31. децембра 2016.						
Набавна вредност	6.617.839	8.810.629	2.371.943	1.483.996	10.077.842	29.362.249
Исправка вредности и обезвређење	(1.144.421)	(5.558.094)	(527.093)	(234.720)	(52.882)	(7.517.210)
Неотписана вредност	5.473.418	3.252.535	1.844.850	1.249.276	10.024.960	21.845.039
На дан 1. јануара 2017.						
Набавна вредност	6.617.839	8.810.629	2.371.943	1.483.996	10.077.842	29.362.249
Исправка вредности и обезвређење	(1.144.421)	(5.558.094)	(527.093)	(234.720)	(52.882)	(7.517.210)
Неотписана вредност	5.473.418	3.252.535	1.844.850	1.249.276	10.024.960	21.845.039
Година завршена дана 31. децембра 2017.						
Повећања	-	-	-	345	2.411.927	2.412.272
Активација	2.712.862	427.948	-	57.032	(3.197.842)	-
Амортизација	(421.073)	(1.118.170)	-	(65.256)	(4.878)	(1.609.377)
Обезвређење (напомена 35)	-	(8.641)	(19.248)	-	-	(27.889)
Пренос на некретнине, постројења и опрему (напомена 9)	-	-	-	-	(13.945)	(13.945)
Отуђења и отписи	-	(3.729)	-	(3.508)	(81.359)	(88.596)
Остали преноси	-	-	-	(48.529)	103.229	54.700
Транслационе резерве	-	(860)	(82.112)	(18.435)	(209.649)	(311.056)
Неотписана вредност	7.765.207	2.549.083	1.743.490	1.170.925	9.032.443	22.261.148
На дан 31. децембра 2017.						
Набавна вредност	9.330.701	9.133.906	2.256.798	1.436.956	9.089.090	31.247.451
Исправка вредности и обезвређење	(1.565.494)	(6.584.823)	(513.308)	(266.031)	(56.647)	(8.986.303)
Неотписана вредност	7.765.207	2.549.083	1.743.490	1.170.925	9.032.443	22.261.148

Нематеријална улагања у припреми са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 9.032.443 (2016: РСД 10.024.960) се највећим делом односи на улагања у истраживање (непотврђене резерве) у износу од РСД 8.162.735 (2016: РСД 9.096.426).

Обезвређење гудвила

Гудвил руководство посматра на бази индивидуалних једница које генеришу готовину (ЈГГ) и географске локације. Надокнадива вредност сваке ЈГГ је утврђена од стране независног проценитеља на бази веће од вредности у употреби или фер вредности минус трошкови продаје. Наведене калкулације су засноване на пројекцијама токова готовине пре-пореза, на основу петогодишњег финансијског плана усвојеног од стране руководства.

Кључне претпоставке коришћене за обрачун вредности у употреби:

	2017.	2016.
Просечна бруто маржа	22,0%	22,0%
Стопа раста	1%	1%
Дисконтна стопа		
- Румунско тржиште	7,56%	7,06%
- Бугарско тржиште	7,37%	7,05%
- Тржиште Босне и Херцеговине	12,89%	12,61%

Руководство је утврдило планирану бруто маржу на бази претходно остварених резултата и очекиваног привредног раста. Просечна стопа раста је конзистентна са прогнозом у индустрији. Дисконтна стопа је пре пореза и одражава специфичне ризике у односу на релевантну ЈГГ. У наставку је дат преглед алокације гудвила.

	Почетно стање	Повећања	Обезвређење	Транслаци-оне резерве	Крајње стање
2017.					
Босна и Херцеговина	494.015	-	-	(20.003)	474.012
Румунија	307.831	-	-	(19.983)	287.848
Бугарска	1.043.004	-	(19.248)	(42.127)	981.629
	1.844.850	-	(19.248)	(82.113)	1.743.489
2016.					
Босна и Херцеговина	486.349	-	-	7.666	494.015
Румунија	304.895	-	-	2.936	307.831
Бугарска	1.027.132	-	-	15.872	1.043.004
	1.818.376	-	-	26.474	1.844.850

Осим признатог обезвређења у Бугарској у износу од РСД 19.248, тест обезвређења у Румунији и Босни и Херцеговини показао је да је надокнадива вредност израчуната по основу вредности у употреби/фер вредности већа од садашње вредности средстава.

Уколико би ревидирана процењена стопа раста била 0,5% уместо коришћене 1% и уколико би повећали дисконтну стопу за 1% у односу на стопу процењену од стране менаџмента, надокнадива вредност сваке ЈГГ у тоталу превазилази садашњу вредност.

9. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

a) Некретнине, постројења и опрема по набавној вредности

	Земљиште	Грађевински објекти	Машине и опрема
На дан 1. јануара 2016.			
Набавна вредност	17.491.508	160.380.190	115.619.407
Исправка вредности и обезвређење	(304.230)	(44.291.075)	(44.618.460)
Неотписана вредност	17.187.278	116.089.115	71.000.947
Година завршена дана 31. децембра 2016.			
Повећања	-	-	1.212
Активација	60.649	16.946.912	7.366.792
Ефекти вредновања	-	94.832	-
Обезвређење (напомена 35)	-	(1.603)	(4.356)
Амортизација	-	(6.278.201)	(7.652.103)
Пренос са нематеријалних улагања (напомена 8)	-	-	102
Пренос на инвестиционе некретнине	(5.554)	(131.685)	741
Пренос на стална средства намењена продаји	(7.515)	624	169
Отуђења и отписи	(25.802)	(247.312)	(209.027)
Остали трансфери	(20.916)	32.425	(63.724)
Транслационе резерве	95.526	82.853	31.261
Неотписана вредност	17.283.666	126.587.960	70.472.014
На дан 31. децембра 2016.			
Набавна вредност	17.587.928	176.704.641	122.136.460
Исправка вредности и обезвређење	(304.262)	(50.116.681)	(51.664.446)
Неотписана вредност	17.283.666	126.587.960	70.472.014
Година завршена дана 31. децембра 2017.			
Повећања	-	771.170	-
Активација	21.401	15.971.073	6.247.036
Ефекти вредновања	-	1.399	-
Обезвређење (напомена 35)	(145.510)	(26.642)	(42.589)
Амортизација	-	(6.763.948)	(7.982.466)
Пренос са нематеријалних улагања (напомена 8)	-	(1.050.204)	1.049.229
Пренос на инвестиционе некретнине	(2.759)	(23.190)	-
Пренос на стална средства намењена продаји	(7.958)	(108.920)	(14.522)
Отуђења и отписи	(4.152)	(93.026)	(154.796)
Остали трансфери	-	-	48.529
Транслационе резерве	(295.372)	(325.206)	(70.522)
Неотписана вредност	16.849.316	134.940.466	69.551.913
На дан 31. децембра 2017.			
Набавна вредност	17.153.246	191.485.363	128.531.892
Исправка вредности и обезвређење	(303.930)	(56.544.897)	(58.979.979)
Неотписана вредност	16.849.316	134.940.466	69.551.913

Некретнине, постројења и опрема у припреми	Остале некретнине, постројења и опрема	Улагања у туђе некретнине постројења и опрему	Аванси	Укупно
30.220.489	91.412	457.949	1.360.565	325.621.520
(2.382.658)	(3.708)	(116.910)	(30.809)	(91.747.850)
27.837.831	87.704	341.039	1.329.756	233.873.670
20.588.227	-	-	3.612.037	24.201.476
(24.380.904)	-	6.551	-	-
-	-	-	-	94.832
(25.695)	-	-	(11.213)	(42.867)
-	-	(68.187)	-	(13.998.491)
20.125	-	-	-	20.227
-	-	-	-	(136.498)
-	-	-	-	(6.722)
(469.961)	(477)	-	(2.968.348)	(3.920.927)
73.478	-	-	(152.686)	(131.423)
20.198	(531)	159	120	229.586
23.663.299	86.696	279.562	1.809.666	240.182.863
25.774.166	87.839	464.720	1.851.425	344.607.179
(2.110.867)	(1.143)	(185.158)	(41.759)	(104.424.316)
23.663.299	86.696	279.562	1.809.666	240.182.863
25.197.474	-	-	3.235.708	29.204.352
(22.346.075)	-	64.130	-	(42.435)
-	-	-	-	1.399
(47.382)	-	-	(3.023)	(265.146)
-	(51)	(71.436)	-	(14.817.901)
13.945	975	-	-	13.945
-	-	-	-	(25.949)
-	-	-	-	(131.400)
(610.047)	(57)	-	(2.973.584)	(3.835.662)
(102.958)	(895)	-	-	(55.324)
(118.988)	(45)	(352)	(305)	(810.790)
25.649.268	86.623	271.904	2.068.462	249.417.952
27.681.410	88.653	528.159	2.105.408	367.574.131
(2.032.142)	(2.030)	(256.255)	(36.946)	(118.156.179)
25.649.268	86.623	271.904	2.068.462	249.417.952

Група је у пословној 2017. години капитализовала трошкове позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради квалификованог средства, као део његове набавне вредности у износу од РСД 75.476 (2016: РСД 57.818).

На дан сваког биланса стања Руководство Групе процењује да ли постоји назнака да је надокнадива вредност некретнина, постројења и опреме пала испод књиговодствене вредности.

Група је на дан 31. децембра 2017. године извршило процену индикатора обезвређења имовине јединица које генеришу готовину („ЈГГ”) – за детаље видети напомену 3.8. Додатно, Група је извршила процену и признала обезвређење у износу од РСД 262.550 (2016: РСД 31.654) за технолошки и физички застарела и расходована средства.

б) *Инвестиционе некретнине по фер вредности*

Инвестиционе некретнине се вреднују на датум биланса стања по фер вредности која представља тржишну вредност инвестиционе некретнине.

Кретања на инвестиционим некретнинама приказане су у табели испод:

	2017.	2016.
На дан 1. јануара	1.549.663	1.336.060
Добици по основу фер вредновања (напомена 34 и 35)	7.967	79.957
Преноси са некретнина, постројења и опреме	25.949	136.498
Отуђења	(56.089)	(4.432)
Остало	2.866	1.580
На дан 31. децембра	1.530.356	1.549.663

Инвестиционе некретнине исказане са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 1.530.356 (31. децембра 2016. године: РСД 1.549.663) у највећем делу се односе на бензинске станице и пословне просторе дате у вишегодишњи закуп вредноване по фер вредности на дан извештавања.

Фер вредност инвестиционих некретнина

Инвестиционе некретнине, које чине бензинске станице и пословни простори, вредноване су по фер вредности на дан 31. децембра 2017. односно 2016. године. Позитиван ефекат вредновања по фер вредности признат је у корист осталих прихода (напомена 32).

Табела ниже приказује нефинансијска средства књижена по фер вредности која је мерена методом процене. Одмеравање фер вредности врши се према следећим хијерархијским нивоима:

- Котиране цене (некориговане) на активном тржишту за иста средства или исте обавезе (Ниво 1).
- Информације, осим котираних цена укључених у Ниво 1, које су засноване на доступним тржишним подацима за средства или обавезе, било директно (тј. цене) или индиректно (тј. изведене из цена) (Ниво 2).
- Информације о средству или обавези које нису засноване на доступним тржишним подацима (тј. недоступне информације) (Ниво 3).

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2017. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
Редовно одмеравање фер вредности Земљиште и грађевински објекти			
- Пословни простори и други објекти дати у закуп	-	872.172	-
- Бензинске станице	-	-	658.184
Укупно	-	872.172	658.184

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2016. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
Редовно одмеравање фер вредности Земљиште и грађевински објекти			
- Пословни простори и други објекти дати у закуп	-	917.985	-
- Бензинске станице	-	-	631.678
Укупно	-	917.985	631.678

Технике процене фер вредности применом методологије 2. нивоа

Фер вредности пословних простора, станова и других објеката за издавање добијене применом методологије 2. нивоа произилазе из методе упоредивих трансакција. Продајне цене упоредивих објеката у непосредној близини коригују се за разлике у њиховим кључним карактеристикама као што је површина некретнине. Најзначајнија информација по овом приступу процене је цена по квадратном метру.

Одмеравање фер вредности применом значајних недоступних информација (методологија 3. нивоа)

Фер вредности бензинских станица добијене применом методологије 3. нивоа произилазе из методе употребних вредности, где је фер вредност бензинских станица одређена као садашња вредност будућих нето примања Групе на основу дугорочних уговора о закупу. Најзначајнија информација при овом приступу процене је цена изнајмљивања по бензинској станици.

Кључне претпоставке коришћене за вредновање методом употребних вредности:

	2017.	2016.
Дугорочна стопа раста	0%	0%
Дисконтна стопа	14%	16%

Усаглашавање промена у фер вредности средстава класификованих у ниво 3 фер вредности хијерархије:

	2017.	2016.
Стање на почетку године	631.678	541.624
Промена у фер вредности:		
Добици признати у билансу успеха, фер вредновање	3.788	68.043
Пренос са некретнина, постројења и опреме	22.484	17.740
Остало	234	4.271
Укупно повећање по основу фер вредновања средства	26.506	90.054
Стање на крају године	658.184	631.678

в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви (напомена 2.6).

	Капита-лизовани трошкови истраживања	Капита-лизовани трошкови развоја	Укупно инвестиције у току (истраживање и развој)	Производна средства	Остала пословна средства	Укупно
На дан 1. јануара 2016.						
Набавна вредност	19.971.794	7.942.643	27.914.437	108.928.420	33.408	136.876.265
Исправка вредности и обезвређење	(21.185)	(248.771)	(269.956)	(25.345.752)	(22.292)	(25.638.000)
Неотписана вредност	19.950.609	7.693.872	27.644.481	83.582.668	11.116	111.238.265
Година завршена 31. децембра 2016.						
Повећања	5.334.874	11.995.609	17.330.483	-	-	17.330.483
Промене на резервисањима за обнављање природних ресурса	-	-	-	(9.379)	-	(9.379)
Пренос са инвестиција у току	(366.515)	(19.154.857)	(19.521.372)	19.521.372	-	-
Остали преноси	(3.640.647)	3.831.149	190.502	(112.738)	(15)	77.749
Обезвређење	-	(4.595)	(4.595)	(45)	-	(4.640)
Обезвређење истраживања (напомена 7)	(1.204.851)	-	(1.204.851)	-	-	(1.204.851)
Амортизација	(5.066)	-	(5.066)	(5.953.801)	-	(5.958.867)
Отуђења и отписи	(6.543)	(87.602)	(94.145)	(158.220)	(7)	(252.372)
Транслационе резерве	51.550	-	51.550	6	-	51.556
	20.113.411	4.273.576	24.386.987	96.869.863	11.094	121.267.944
На дан 31. децембра 2016.						
Набавна вредност	20.139.905	4.274.452	24.414.357	127.806.623	31.406	152.252.386
Исправка вредности и обезвређење	(26.494)	(876)	(27.370)	(30.936.760)	(20.312)	(30.984.442)
Неотписана вредност	20.113.411	4.273.576	24.386.987	96.869.863	11.094	121.267.944
На дан 1. јануара 2017.						
Набавна вредност	20.139.905	4.274.452	24.414.357	127.806.623	31.406	152.252.386
Исправка вредности и обезвређење	(26.494)	(876)	(27.370)	(30.936.760)	(20.312)	(30.984.442)
Неотписана вредност	20.113.411	4.273.576	24.386.987	96.869.863	11.094	121.267.944
Година завршена 31. децембра 2017.						
Повећања	5.067.953	12.751.699	17.819.652	-	-	17.819.652
Промене на резервисањима за обнављање природних ресурса	-	-	-	765.325	-	765.325
Пренос са инвестиција у току	(4.060.487)	(15.215.542)	(19.276.029)	19.276.924	(895)	-
Обезвређење	(27.447)	(10.703)	(38.150)	(41.535)	-	(79.685)
Остали преноси	(1.184.964)	1.167.608	(17.356)	(52.092)	975	(68.473)
Амортизација	(4.878)	-	(4.878)	(6.403.068)	(52)	(6.407.998)
Обезвређење истраживања (напомена 7)	(568.493)	-	(568.493)	-	-	(568.493)
Отуђења и отписи	(80.243)	(39.041)	(119.284)	(77.455)	(19)	(196.758)
Транслационе резерве	(309.708)	-	(309.708)	30	(3)	(309.681)
	18.945.144	2.927.597	21.872.741	110.337.992	11.100	132.221.833
На дан 31. децембра 2017.						
Набавна вредност	19.004.026	2.929.684	21.933.710	147.452.224	32.323	169.418.257
Исправка вредности и обезвређење	(58.882)	(2.087)	(60.969)	(37.114.232)	(21.223)	(37.196.424)
Неотписана вредност	18.945.144	2.927.597	21.872.741	110.337.992	11.100	132.221.833

Обезвређење истраживања у износи од РСД 568.493 највећим делом у износу од РСД 461.615 односи се на отпис средстава за производњу у Србији због неизвесне одрживости комерцијалне производње (2016: РСД 1.204.851 највећим делом у износу од РСД 1.188.909 се односи на отпис средстава за производњу у Мађарској).

10. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ ПРИДРУЖЕНИХ ЕНТИТЕТА И ЗАЈЕДНИЧКИМ ПОДУХВАТИМА

Књиговодствена вредност инвестиција у заједничка улагања на дан 31. децембра 2017. и 2016. године приказана је у табели испод:

		Процент учешћа	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Енерговинд	Заједничко улагање	50%	1.008.221	1.008.221
Српска Генерација	Заједничко улагање	49%	1.038.800	1.038.800
ХИП Петрохемија а.д. Панчево	Придружен ентитет	20,86%	11.572.197	-
Минус исправка вредности			(11.572.197)	-
Укупно инвестиције			2.047.021	2.047.021

Претежно место пословања обелодањених заједничких улагања је територија Републике Србије.

Не постоје потенцијалне обавезе које се односе на интерес Групе у заједничком улагању, као ни потенцијалне обавезе из самог улагања.

Енерговинд

У 2013. години Група је стекла 50% удела у заједничком улагању Енерговинд доо чија је намена управљање радом будућег ветропарка Планишште, укупне снаге 102 MW. До дана издавања ових консолидованих финансијских извештаја није било значајних пословних активности. Енерговинд д.о.о. је Друштво у приватном власништву за које нису доступне котиране берзанске цене.

Serbskaya Generaciya

Током 2015. године Група и Центренергохолдинг из Руске Федерације основали су холдинг компанију Serbskaya Generaciya кроз коју ће заједно пословати са Термоелектраном – Топланом „ТЕТО“ Панчево са пројектованим капацитетом од 208 MW. У октобру 2017. године потписан је уговор по принципут „кључ у руке“ са Шангај Електрик Групом и започета је фаза пројектовања. Пројекат ће бити финансиран преко кредита и завршетак радова се очекује крајем 2019. године. Током 2016. године Група је повећало своје улагање у Serbskaya Generaciya-у у износу од РСД 858.362.

ХИП Петрохемија

У складу са важећим законима Републике Србије, почетком октобра 2017. године стекли су се сви услови за пуну примену Унапред припремљеног плана реорганизације предузећа ХИП Петрохемија а.д. Панчево. У складу са усвојеним планом промењена је и структура акцијског капитала предузећа ХИП Петрохемија, чиме је НИС повећао своје учешће у капиталу. Након конверзије, НИС поседује

20,86% (пре конверзије 12,72%) гласачких права у ХИП Петрохемији. Такође, НИС има своје представнике у Одбору Директора и Надзорном одбору.

Укупан износ потпуно обезвређеног учешћа односи се на рекласификацију обезвређених потраживања у износу од РСД 9.712.685 (напомена 6.1) и рекласификацију обезвређених финансијских средстава намењених продаји у износу од РСД 1.859.512.

11. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Депозити са доспећем преко годину дана	2.029.483	-
Остали дугорочни финансијски пласмани	79.416	84.239
Дугорочни кредити дати запосленима	1.034.606	1.076.724
Минус: Исправка осталих дугорочних пласмана	(59)	(59)
	3.143.446	1.160.904

На дан 31. децембра 2017. године депозити са доспећем преко годину дана у износу од РСД 2.029.483 односе се на банкарске депозите, пласиране са каматном стопом 4,65% годишње који доспевају у наредне две године.

Дугорочни кредити дати запосленима на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 1.034.606 (31. децембра 2016: РСД 1.076.724) се односе на бескаматне кредите односно кредите по каматној стопи 0,5% и 1,5% пласиране запосленима за потребе решавања стамбеног питања. Отплаћују се у месечним ратама.

12. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочна потраживања према држави и компанијама у државном власништву	-	10.020.549
Дугорочна потраживања – финансијски лизинг	20.620	20.620
Минус: исправка	(12.207)	(741.291)
	8.413	9.299.878

Смањење дугорочних потраживања највећим делом се односи на Уговор склопљен са УниКредит банком о уступању дела својих потраживања уз накнаду без права регреса према уступиоцу. Уговором су уступљена потраживања од Републике Србије са роком доспећа 2016–2019 у укупном износу од ЕУР 67.200.000. Уплата по Уговору извршена је дана 17. јула 2017. године у целости.

13. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

Анализа одложених пореских средстава и обавеза приказана је у табели:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Одложена пореска средства:		
– Одложена пореска средства која ће бити призната у периоду дужем од годину дана	3.578.507	5.693.395
– Одложена пореска средства која ће бити призната у периоду до годину дана	1.387.464	977.854
	4.965.971	6.671.249
Одложене пореске обавезе:		
– Одложене пореске обавезе које ће бити признате у периоду дужем од годину дана	(2.768.061)	(2.899.895)
	(2.768.061)	(2.899.895)
Одложена пореска средства (нето)	2.197.910	3.771.354

Бруто кретања на одложеном порезу приказана су у табели испод:

	2017.	2016.
Стање на дан 1. јануара	3.771.354	4.268.741
Ефекат на укупни резултат (напомена 36)	(1.615.639)	(496.135)
Ефекат на остали укупни резултат	14.179	4.449
Остало	28.016	(5.701)
Стање на дан 31. децембра	2.197.910	3.771.354

Кретања на одложеним пореским средствима и обавезама у току године, без нетирања салда у оквиру исте јурисдикције, су:

	Резервисања	Разлика књиго- водствене вред- ности НПО и поре- ске основице	Ревалориза- ционе резерве	Укупно
Одложене пореске обавезе				
Стање на дан 1. јануара 2016.	(28.625)	(2.959.545)	-	(2.988.170)
Настанак и укидање привремених разлика:				
- ефекат на укупни резултат (напомена 36)	-	79.576	-	79.576
- ефекат на остали укупни резултат	8.697	-	(14.225)	(5.528)
Остало	19.928	-	-	19.928
Курсне разлике	-	(5.701)	-	(5.701)
Стање на дан 31. децембра 2016.	-	(2.885.670)	(14.225)	(2.899.895)
Настанак и укидање привремених разлика:				
- ефекат на укупни резултат (напомена 36)	-	130.547	-	130.547
- ефекат на остали укупни резултат	-	-	(210)	(210)
Курсне разлике	-	1.497	-	1.497
Стање на дан 31. децембра 2017.	-	(2.753.626)	(14.435)	(2.768.061)

	Резервисања	Умањење вредности имовине	Порески кредит	Фер вред- новање	Укупно
Одложена пореска средства					
Стање на дан 1. јануара 2016.	958.468	864.022	5.434.421	-	7.256.911
Настанак и укидање привремених разлика:					
- ефекат на укупни резултат (напомена 36)	30.239	66.171	(672.121)	-	(575.711)
- ефекат на остали укупни резултат	(1.762)	-	-	11.739	9.977
Остало	(19.928)	-	-	-	(19.928)
Стање на дан 31. децембра 2016.	967.017	930.193	4.762.300	11.739	6.671.249
Настанак и укидање привремених разлика:					
- ефекат на укупни резултат (напомена 36)	11.280	18.935	(1.776.401)	-	(1.746.186)
- ефекат на остали укупни резултат	14.831	-	-	(442)	14.389
Остало	26.519	-	-	-	26.519
Стање на дан 31. децембра 2017.	1.019.647	949.128	2.985.899	11.297	4.965.971

Признавање одложених пореских средстава је извршено на основу петогодишњег бизнис плана и остварених пословних резултата који су руководству дали снажне индикаторе у погледу искоришћења пренетих пореских кредита.

Порески кредит представља износ у висини од 20% од капиталних инвестиција у периоду до 31. децембра 2013. године у складу са пореском регулативом Републике Србије и може бити искоришћен у периоду од 10 година.

Група није признала потенцијална одложена пореска средства по основу неискоришћених пореских губитака у износу од 886 милиона РСД (2016: 826 милиона РСД) који су настали у Босни, Румунији, Бугарској и Мађарској и доступни су за умањење будућих опорезивих добитака у компанијама у којима су настали.

Одложена пореска средства по основу ових губитака нису призната јер не могу бити искоришћена за умањење пореске основице у оквиру Групе, пошто потичу из ентитета који послују са губитком, а пореским планом није предвиђено нити постоји неки други индикатор који указује на то да ће се моћи искористити у будућем периоду.

14. ЗАЛИХЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Материјал. резервни делови, алат и инвентар	27.510.780	20.619.950
Недовршена производња	3.961.298	3.119.239
Готови производи	8.544.853	6.014.045
Роба	2.008.505	2.408.908
Дати аванси	666.931	437.325
<i>Минус: исправка вредности залиха</i>	(5.108.493)	(5.326.077)
<i>Минус: исправка вредности датих аванса</i>	(261.100)	(261.983)
	37.322.774	27.011.407
Стална средства намењена продаји	5.986	-
<i>Минус: исправка вредности сталних средстава намењених продаји</i>	(5.823)	-
	163	-
	37.322.937	27.011.407

Промене на рачунима исправке вредности су приказане у табели:

	Исправка вредности залиха	Исправка вредности датих аванса	Исправка вредности средстава намењених продаји	Укупно
На дан 1. јануара 2016.	5.588.504	270.298	185.782	6.044.584
Исправка вредности на терет расхода текућег периода (напомена 35)	54.051	7.837	-	61.888
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 34)	(12.505)	(8.544)	-	(21.049)
Потраживања отписана током године као ненаплата	-	(3.732)	(185.782)	(189.514)
Остало	(303.973)	(3.876)	-	(307.849)
На дан 31. децембра 2016.	5.326.077	261.983	-	5.588.060
Исправка вредности на терет расхода текућег периода (напомена 35)	8.431	6.974	5.823	21.228
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 34)	(896)	(1.939)	-	(2.835)
Потраживања отписана током године као ненаплата	-	(5.916)	-	(5.916)
Остало	(225.119)	(2)	-	(225.121)
На дан 31. децембра 2017.	5.108.493	261.100	5.823	5.375.416

15. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Остале повезане стране у земљи	1.447.646	10.349.738
Остале повезане стране у иностранству	1.024.133	1.047.541
Потраживања од трећих лица у земљи	31.924.918	41.832.190
Потраживања од трећих лица у иностранству	1.460.057	978.397
	35.856.754	54.207.866
Минус: исправка вредности	(7.942.578)	(17.490.188)
	27.914.176	36.717.678

Смањење потраживања према осталим повезаним правним лицима у земљи и њихова исправка потраживања највећим делом се односи на пренос потраживања од ХИП Петрохемије на улагања у

придружене ентитете (напомена 10). У складу са важећим законима Републике Србије, почетком октобра 2017. године стекли су се сви услови за пуну примену унапред припремљеног плана реорганизације предузећа ХИП Петрохемија а.д. Панчево. У складу са усвојеним планом промењена је и структура акцијског капитала предузећа ХИП Петрохемија, чиме је НИС конверзијом остатка дела потраживања након отписа повећао своје учешће у капиталу ХИП Петрохемије на 20,86% (12,72% пре повећања учешћа).

16. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Потраживања за камате	5.211.198	6.480.562
Потраживања од запослених	94.329	90.356
Потраживања за више плаћени порез на добит	1.053	141.764
Остала потраживања	7.571.612	7.524.655
Минус: исправка вредности	(11.687.452)	(11.736.780)
	1.190.740	2.500.557

17. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Депозити са доспећем преко три месеца а мање од годину дана	7.645.689	-
Остала краткорочна финансијска средства	96.815	306.828
	7.742.504	306.828

На дан 31. децембра 2017. године депозити са доспећем преко три месеца а мање од годину дана износе РСД 7.645.689 и односе се на депозите пласиране у динарима у пословним банкама са каматном стопом од 3,23% до 4,15% годишње.

18. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Готовина у банци и благајни	15.896.738	14.101.298
Депозити са доспећем до 3 месеца	9.418.037	7.197.776
Новчана средства са ограниченим коришћењем	1.521.241	1.599.284
Остала новчана средства	239.354	984
	27.075.370	22.899.342

Новчана средства на ескроу рачуну на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 1.521.241 (31. децембар 2016: РСД 1.599.284) у највећем делу се односе на депонована средства преко којег ће заједничко улагање, будући ветропарк Пландиште бити руковођен. У складу са Уговором, Група може повући средства са рачуна у било ком моменту.

19. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Разграничени порез на додату вредност	1.419.963	1.251.278
Унапред плаћени трошкови	236.845	115.146
Унапред плаћена акциза	1.862.790	1.478.182
Стамбени кредити и остала активна временска разграничења	1.247.028	1.079.344
	4.766.626	3.923.950

Разграничени порез на додату вредност са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 1.419.963 (31. децембра 2016: РСД 1.251.278) је порез на додату вредност у примљеним фактурама које се евидентирају у текућем обрачунском периоду, а право на одбитак претходног пореза се остварује у наредном обрачунском периоду.

Унапред плаћена акциза на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 1.862.790 (31. децембар 2016: РСД 1.478.182) се односе на акцизе плаћене за готове производе који се чувају у не-акцизном складишту и на акцизе плаћене за увозне производе које се користе у даљем процесу производње за шта ће средства бити враћена у блиској будућности.

20. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА И ПАСИВА

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Издате менице и гаранције	70.741.005	81.020.116
Примљене менице и гаранције	17.697.476	16.611.577
Имовина (у бившим републикама Југославије)	5.357.690	5.357.690
Потраживања (из бивших република Југославије)	6.085.575	7.191.930
Туђа роба у складишту и остала средства других лица	6.819.872	6.410.848
Средства за затварање поља у Анголи	1.332.018	1.179.546
Остала ванбилансна актива и пасива	327.765	286.605
	108.361.401	118.058.312

21. КАПИТАЛ

	Акцијски капитал	Остали капитал	Резерве	Нераспоређени добитак (губитак)
Стање на дан 1. јануара 2016. године	81.530.200	-	-	109.536.896
Добит (губитак)	-	-	-	15.037.973
Промена вредности финансијских средстава расположивих за продају	-	-	-	-
Расподела дивиденди	-	-	-	(4.025.961)
Ефекти поновног одмеравања планова дефинисаних примања запослених	-	-	-	-
Ревалоризационе резерве	-	-	80.607	-
Остало	-	-	-	2
Стање на дан 31. децембра 2016. године	81.530.200	-	80.607	120.548.910
Стање на дан 1. јануара 2017. године	81.530.200	-	80.607	120.548.910
Добит (губитак)	-	-	-	26.991.074
Промена вредности финансијских средстава расположивих за продају	-	-	-	-
Расподела дивиденди	-	-	-	(4.021.069)
Ефекти поновног одмеравања планова дефинисаних примања запослених	-	-	-	-
Ревалоризационе резерве	-	-	1.189	-
Остало	-	-	-	-
Стање на дан 31. децембра 2017. године	81.530.200	-	81.796	143.518.915

Капитал који припада власницима Групе				Учешћа без права контроле	Укупно капитал
Добици или губици по основу иностраног пословања и прерачуна финансијских извештаја	Добици или губици по основу ХОВ расположивих за продају	Актуарски добици или губици	Укупно		
(450.963)	(79.564)	161.245	190.697.814	(186.134)	190.511.680
-	-	-	15.037.973	(24.547)	15.013.426
-	13.046	-	13.046	-	13.046
-	-	-	(4.025.961)	-	(4.025.961)
-	-	21.547	21.547	-	21.547
-	-	-	80.607	-	80.607
(130.208)	-	(535)	(130.741)	(3.092)	(133.833)
(581.171)	(66.518)	182.257	201.694.285	(213.773)	201.480.512
(581.171)	(66.518)	182.257	201.694.285	(213.773)	201.480.512
-	-	-	26.991.074	(28.423)	26.962.651
-	2.505	-	2.505	-	2.505
-	-	-	(4.021.069)	-	(4.021.069)
-	-	12.180	12.180	-	12.180
-	-	-	1.189	-	1.189
603.842	-	-	603.842	9.700	613.542
22.671	(64.013)	194.437	225.284.006	(232.496)	225.051.510

21.1. Акцијски капитал

Акцијски капитал представља капитал Групе које је котирано на Београдској берзи. Номинална вредност акција је РСД 500.

Акцијски капитал на дан 31. децембра 2017. и 31. децембра 2016. године састоји се од 163.060.400 акција.

Дивиденда за годину која се завршила 31. децембра 2016. од 24,66 РСД по акцији, односно у укупном износу од РСД 4.021.069 је одобрена од стране Скупштине акционара дана 27. јуна 2017. године и исплаћена 18. августа 2017. године.

22. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Промене на дугорочним резервисањима су следеће:

	Обнављање природних ресурса	Заштита животне средине	Накнадна примања запослених	Програм дугорочних подстицаја запослених	Судски спорови	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2016. године	9.152.369	687.702	856.168	296.783	714.001	11.707.023
На терет биланса успеха	118.943	243.999	28.337	364.159	95.444	850.882
Повећања и корекција процене резервисања	(9.332)	-	-	-	-	(9.332)
Укинута у току године	(433.086)	(42.517)	(9.116)	-	(24.427)	(509.146)
Актуарски добици признати у осталом укупном резултату	-	-	(14.077)	-	-	(14.077)
Измирење обавеза	(187.593)	(50.531)	(85.915)	-	(104.697)	(428.736)
Остало	1	2	17	-	651	671
Стање на дан 31. децембра 2016. године	8.641.302	838.655	775.414	660.942	680.972	11.597.285
Стање на дан 1. јануара 2017. године						
На терет биланса успеха	606.381	-	1.715	365.922	29.090	1.003.108
Повећања и корекција процене резервисања	765.325	-	-	-	-	765.325
Укинута у току године	-	-	(276.284)	-	(34.298)	(310.582)
Актуарски губици признати у осталом укупном резултату	-	-	27.011	-	-	27.011
Измирење обавеза	(168.127)	(157.493)	(70.714)	-	(72.075)	(468.409)
Остало	(3)	-	(84)	-	(201)	(288)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	9.844.878	681.162	457.058	1.026.864	603.487	12.613.450

Анализа резервисања:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочна	9.766.303	9.617.973
Краткорочна	2.847.147	1.979.312
	12.613.450	11.597.285

а) Резервисање за обнављање природних ресурса

Руководство Групе процењује будуће новчане издатке за обнављање природних ресурса (земљишта) на налазиштима нафте и гаса, на основу претходних искустава на сличним радовима.

б) Резервисања за заштиту животне средине

У складу са важећом законском регулативом, Група има обавезе по основу заштите животне средине. На дан извештавања Група је извршило резервисање по наведеном основу у износу од РСД 681.162 (31. децембра 2016: РСД 838.655) по основу процене руководства о висини неопходних трошкова чишћења и санације загађених локација Групе.

в) Програм дугорочних подстицаја запослених

У 2011. години Група је започела процес усаглашавања дугорочног програма подстицаја руководиоца Групе. Након усаглашења готовински подстицаји ће бити базирани на основу реализације постављених кључних индикатора ефикасности ("КПИ") у периоду од три године. На дан 31. децембра 2017. године руководство Групе је извршило процену садашње вредности обавеза везаних за нови трогодишњи подстицај запослених у износу од РСД 1.026.864 (31. децембра 2016. године: РСД 660.942).

г) Резервисања за судске спорове

На дан 31. децембра 2017. године Група је проценила вероватноћу негативних исхода судских спорова, као и износе потенцијалних губитака. Група је извршила укидање резервисања за судске спорове за које је процењено да неће имати негативан исход спора у износу од РСД 34.272 (укидање резервисања у 2016: РСД 24.427) и додатно резервисање за судске спорове за које је процењен негативан исход спора у износу од РСД 29.067 (2016: РСД 95.444). Процена Групе је да исход судских спорова неће довести до значајнијих губитака преко износа за које је извршено резервисање на дан 31. децембра 2017. године.

д) Резервисања за накнадна примања запослених

Накнаде запосленима:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Отпремнине	143.027	106.143
Јубиларне награде	314.031	669.271
	457.058	775.414

Основне актуарске претпоставке које су коришћене:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дисконтна стопа	4,65%	7,15%
Будућа повећања зарада	2,0%	2,0%
Просечан будући радни век	15	14,9

	Отпремнине	Јубиларне награде	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2016. године	109.132	747.036	856.168
Трошкови директно плаћених накнада	(3.981)	(81.934)	(85.915)
Актуарски добици признати у осталом укупном резултату	(14.077)	-	(14.077)
Укупно приходи признати у укупном резултату	15.052	4.169	19.221
Курсне разлике	17	-	17
Стање на дан 31. децембра 2016. године	106.143	669.271	775.414
Трошкови директно плаћених накнада	(8.042)	(62.672)	(70.714)
Актуарски губици признати у осталом укупном резултату	27.011	-	27.011
Укупно расходи признати у укупном резултату	17.999	(292.568)	(274.569)
Курсне разлике	(84)	-	(84)
Стање на дан 31. децембра 2017. године	143.027	314.031	457.058

Износ признат у консолидованом укупном резултату:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Текући трошкови накнада	53.968	62.084
Трошкови камата	52.179	53.611
Добици од промене плана доприноса	(770)	(5.673)
Актуарски добаци (јубиларне награде)	106.446	(87.414)
Трошкови прошлих услуга	(486.392)	(3.387)
	(274.569)	19.221

23. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочни кредит - Гаспром Њефт	30.306.970	37.328.836
Банкарски кредити	65.796.475	66.120.490
Обавезе за финансијски лизинг	432.562	343.080
Остале дугорочне обавезе	59.455	46.825
Минус: Текуће доспеће дугорочних финансијских обавеза (напомена 24)	(6.099.584)	(9.542.713)
	90.495.878	94.296.518

Промене на обавезама Групе из финансијских активности приказане су као што следи:

	Дугорочни кредити	Краткорочни кредити (напомена 24)	Финансијски лизинг	Укупно
На дан 1. јануара 2016. године	113.444.171	3.553.120	199.289	117.196.580
Приливи	8.904.811	15.154.463	-	24.059.274
Одливи	(22.064.776)	(6.602.477)	-	(28.667.253)
Немонетарне трансакције	-	-	141.395	141.395
Курсне разлике	3.165.120	84.839	2.396	3.252.355
На дан 31. децембра 2016. године	103.449.326	12.189.945	343.080	115.982.351
На дан 1. јануара 2017. године	103.449.326	12.189.945	343.080	115.982.351
Приливи	36.955.269	-	-	36.955.269
Одливи	(35.994.594)	(12.032.267)	(117.338)	(48.144.199)
Немонетарне трансакције	-	-	220.303	220.303
Курсне разлике	(8.306.556)	(157.678)	(13.483)	(8.477.717)
На дан 31. децембра 2017. године	96.103.445	-	432.562	96.536.007

а) Дугорочни кредит - Гаспром Њефт

Дугорочни кредит од Гаспром Њефт-а са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 30.306.970 (2016: РСД 37.328.836), са висином текућег доспећа од РСД 5.510.358 (2016: РСД 5.742.898), односи се на кредит добијен на основу обавеза из Уговора о купопродаји акција од 24. децембра 2008. године. Наведени кредит се плаћа у кварталним ратама почевши од децембра 2012. године до 15. маја 2023. године.

б) Банкарски кредити

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Дугорочни кредити у земљи	43.338.384	27.522.764
Дугорочни кредити у иностранству	22.458.091	38.597.726
	65.796.475	66.120.490
Текуће доспеће дугорочних кредита	(536.801)	(3.773.525)
	65.259.674	62.346.965

Доспеће банкарских кредита:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Између 1 и 2 године	23.403.612	13.481.072
Између 2 и 5 године	39.342.047	44.609.978
Преко 5 година	2.514.015	4.255.915
	65.259.674	62.346.965

Валутна структура дугорочних обавеза по основу банкарских кредита у земљи и иностранству је следећа:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
УСД	17.934.250	39.607.916
ЕУР	47.551.800	26.126.044
РСД	814	976
ЈПЈ	309.611	385.554
	65.796.475	66.120.490

Група наведене обавезе по кредитима плаћа у складу са уговореном динамиком, односно сходно утврђеним ануитетним плановима. Група је уговорила са повериоцима променљиве каматне стопе. Променљиве каматне стопе су везане за Еурибор и Либор.

Руководство очекује да ће Група бити у могућности да све уговорене обавезе по кредитима испуни у складу са утврђеним роковима.

Уговори о кредиту садрже финансијске ковенанте које захтевају да Група одржава однос консолидованог задуживања према консолидованој ЕБИТДА. Руководство верује да је Група усаглашена са наведеним ковенантима на дан 31. децембра 2017. и 31. децембра 2016. године.

в) *Обавезе за финансијски лизинг*

Минимална рата финансијског лизинга:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
До годину дана	97.576	72.779
Од 1- 5 година	399.659	326.305
Преко 5 година	611.584	623.996
Будући трошкови финансирања финансијског лизинга	(676.257)	(680.000)
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	432.562	343.080

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
До годину дана (напомена 24)	52.425	26.290
Од 1- 5 година	203.407	124.217
Преко 5 година	176.730	192.573
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	432.562	343.080

24. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Краткорочни кредити	-	12.189.945
Краткорочна доспећа дугорочних финансијских обавеза (напомена 23)	6.047.159	9.516.423
Краткорочна доспећа обавеза по финансијском лизингу (напомена 23)	52.425	26.290
	6.099.584	21.732.658

25. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

Обавезе из пословања које на дан 31. децембра 2017. године износе РСД 30.100.904 (2016: РСД 24.465.282) укључују обавезе према матичном и зависним правним лицима у иностранству са стањем на дан 31. децембра 2017. године у износу од РСД 11.727.340 (31. децембра 2016: РСД 5.818.200) у целини се одnose на обавезе према добављачу Гаспром Њефт, Ст Петерсбург, Руска Федерација по основу набавке сирове нафте и услуга.

26. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавезе из специфичних послова	199.075	263.705
Обавезе за неисплаћене бруто зараде	1.116.595	1.073.870
Обавезе за камате	743.499	807.213
Обавезе за дивиденде	3.772.308	3.772.308
Остале обавезе према запосленима	1.583.215	646.704
Резервисања за обнављање природних ресурса	1.419.423	1.385.645
Резервисања за заштиту животне средине	201.836	292.484
Резервисања за судске спорове	241.188	235.112
Остале краткорочне обавезе	120.053	122.414
	9.397.192	8.599.455

27. ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
Обавеза за акцизу	5.258.815	5.395.623
Накнада за робне резерве	527.858	601.357
Обавезе за порез на добит	1.953.078	15.661
Остале обавезе за порезе	1.447.764	1.467.269
	9.187.515	7.479.910

28. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

Пасивна временска разграничења на дан 31. децембра 2017. године у износу РСД 4.162.449 (31. децембра 2016: РСД 3.781.043) се највећим делом односе на укалкулисане обавезе за бонусе запосленима у износу РСД 982.895 (31. децембра 2016: РСД 1.875.503).

29. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Производне услуге	2.198.742	2.812.406
Транспортне услуге	3.723.605	3.444.162
Услуге одржавања	3.426.803	4.070.590
Закупнине	1.666.379	1.971.522
Трошкови сајмова	508	7.196
Реклама и пропаганда	897.000	917.554
Трошкови истраживања	624.857	1.247.296
Остале услуге	1.380.209	1.320.674
	13.918.103	15.791.400

30. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Непроизводне услуге	8.466.351	8.231.868
Репрезентација	118.253	79.456
Премије осигурања	555.345	387.625
Трошкови платног промета	360.491	289.472
Трошкови пореза	1.247.685	1.206.296
Накнада за експлоатацију сирове нафте и гаса	1.202.368	1.014.164
Остали непроизводни трошкови	1.936.963	2.073.738
	13.887.456	13.282.619

Трошкови непроизводних услуга за годину која се завршила 31. децембра 2017. у износу од РСД 8.466.351 (2016: РСД 8.231.868), се највећим делом у износу од РСД 6.287.395 односе на трошкове услужних организација, трошкове консултантских услуга у износу од РСД 442.482, трошкове обезбеђења у износу од РСД 513.076 и трошкове пројектовања у износу од РСД 433.978.

31. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Финансијски приходи – повезана правна лица		
- курсне разлике	2.701.657	879.932
Приходи од камата	726.378	550.034
Приходи по основу дисконта потраживања	379.211	489.981
Позитивне курсне разлике	8.986.384	1.358.257
Остали финансијски приходи	161.659	3.558
	12.955.289	3.281.762

32. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Финансијски расходи – повезана правна лица		
- курсне разлике	2.636.982	1.327.780
- остали финансијски расходи	632.427	760.956
Расходи камата	2.414.743	2.677.708
Дисконт дугорочних обавеза	138.488	118.943
Дисконт дугорочних потраживања	-	296.429
Негативне курсне разлике	2.271.579	3.899.042
Остали финансијски расходи	27.593	9.818
	8.121.812	9.090.676

33. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА

Година која се завршила 31. децембра		
	2017.	2016.
Укидање обезвређења дугорочних финансијских пласмана	541	788
Приходи по основу вредновања:		
- специфичних и потраживања по основу продаје (напомена б)	234.586	4.436.553
- осталих потраживања (напомена б)	74.260	2.086.767
	309.387	6.524.108

34. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Година која се завршила 31. децембра		
	2017.	2016.
Добици од продаје нематеријалне имовине и некретнина, постројења и опреме	103.309	379.232
Добици од продаје материјала	43.423	59.794
Вишкови по основу пописа	468.984	420.439
Приходи од смањења обавеза	39.130	104.158
Укидање дугорочних резервисања	310.582	504.682
Приходи од усклађивања вредности:		
- инвестиционих некретнина (напомена 9)	16.869	79.957
- залиха	896	12.505
- некретнина, постројења и опреме и остале имовине	1.939	8.807
Затезне камате	142.323	125.672
Остали приходи	86.480	302.152
	1.213.935	1.997.398

35. ОСТАЛИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Губици од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	223.329	310.543
Мањкови	584.272	605.785
Отпис потраживања	28.767	58.330
Отпис залиха	197.538	85.325
<i>Расходи по основу усклађивања вредности:</i>		
- нематеријалних улагања (напомена 8)	27.889	-
- некретнина, постројења и опреме (напомена 9)	265.146	42.867
- залиха	8.431	54.051
- остале имовине	6.974	7.837
- инвестиционих некретнина (напомена 9)	43.396	-
Остали непоменути расходи	352.116	660.996
	1.737.858	1.825.734

36. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

Компоненте пореза на добит:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Текући порез на добит	5.640.826	2.132.078
Одложени порез (напомена 12)		
Настанак и укидање привремених разлика	1.615.639	496.135
	7.256.465	2.628.213

Порез на добит Групе пре опорезивања се разликује од теоријског износа који би настао применом просечне пондерисане пореске стопе на резултат Групе, као што је приказано:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2017.	2016.
Добит пре опорезивања	34.219.116	17.641.639
Порез обрачунат по прописаној пореској стопи земље у којој је настао профит	5.358.430	2.646.246
<i>Ефекат опорезивања на:</i>		
Приходи који су изузети из опорезивања	(323.153)	(21.019)
Расходи који се не признају за пореске сврхе:		
- порез на добит у Анголи	2.177.957	250.449
- остали расходи који се не признају	253.836	241.564
Порески губици за које нису била призната одложена пореска средства	(66.021)	(434.051)
Остало	(144.584)	(30.736)
	7.256.465	2.652.453
Корекција пореза на добит за претходни период	-	(24.240)
	7.256.465	2.628.213
Ефективна стопа пореза на добит	21,21%	14,90%

Примењена просечна стопа пореза на добит је 21,21% (2016: 14,90%). Раст стопе је последица промене у профитабилности друштава која чине Групу и услед Глобалног споразума са Министарством финансија и Пореском управом Републике Анголе који је закључен у јуну 2017. године и на основу којег се Група обавезала да плати потенцијалне пореске обавезе за фискални период од 2002. до 2016. године.

37. ОПЕРАТИВНИ ЛИЗИНГ

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закуподавца:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
До годину дана	278.871	256.812
Од 1- 5 година	417.942	349.136
Преко пет година	149.922	138.121
	846.735	744.069

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закупца:

	31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
До годину дана	1.024.584	1.372.745
Од 1- 5 година	3.698.384	672.147
Преко пет година	951.109	213.137
	5.674.077	2.258.029

Најзначајнији део трошкова закупа Групе односи се на опрему за производњу нафте и гаса и бензинске станице.

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ И ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

Капиталне обавезе

На дан 31. децембра 2017. године Група има закључене уговоре о набавци некретнина, постројења и опреме у износу од РСД 11.347.097 (31. децембар 2016. године: РСД 5.324.487) и радове бушења и истраживања у износу од 58,17 милиона УСД (31. децембар 2016. године: 40,17 милиона УСД).

Заштита животне средине

Руководство Групе је проценило и извршило резервисање за заштиту животне средине на дан извештаја у износу од РСД 681.162 (31. децембар 2016.: РСД 838.655) на основу интерне процене о усаглашености Групе са законском регулативом Републике Србије.

Руководство Групе сматра да, на основу важеће законске регулативе трошкови повезани са питањима заштите животне средине нису значајно виши у односу на резервисани износ. Међутим, могуће је да ће наведени трошкови значајно расти у будућем периоду у случају да законска регулатива постане рестриктивнија.

Порески ризици

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Групе могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Групи може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. Пореске власти имају права да одреде плаћање неизмиренних обавеза у року од пет година од када је обавеза настала. Руководство је проценило на дан 31. децембра 2017. године да је Група измирила све пореске обавезе према држави.

Није било других значајних потенцијалних обавеза Групе.

39. ДРУШТВА ГРУПЕ

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године консолидовани финансијски извештаји обухватају извештаје матичног друштва и следећих зависних друштава у земљи и иностранству:

Друштво	Држава	Врста пословања	Учешће %	
			31. децембар 2017.	31. децембар 2016.
НИС Петрол д.о.о., Бања Лука	Босна и Херцеговина	Промет	100	100
НИС Петрол е.о.о.д., Софија	Бугарска	Промет	100	100
NIS Petrol SRL, Букурешт	Румунија	Промет	100	100
Rannon naftagas Kft, Будимпешта	Мађарска	Електрична енергија	100	100
НИС Оверсис, Ст. Петербург	Русија	Остало	100	100
Нафтагас – Нафтни сервис д.о.о., Нови Сад	Србија	Истраживање и производња	100	100
НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о., Нови Сад	Србија	Истраживање и производња	100	100
Нафтагас – Технички сервис д.о.о., Зрењанин	Србија	Истраживање и производња	100	100
Нафтагас – Транспорт д.о.о., Нови Сад	Србија	Транспорт	100	100
О Зоне а.д., Београд	Србија	Остало	100	100
Г Петрол д.о.о., Сарајево	Босна и Херцеговина	Промет	100	100
Јадран – нафтагас д.о.о., Бања Лука	Босна и Херцеговина	Истраживање и производња	66	66
Светлост Бујановац	Србија	Промет	51	51

Учешће гласачких права матичне компаније у зависним лицима је једнако учешћу у капиталу и истим.

40. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Већински власник Друштва је Гаспром Њефт, Ст Петербург, Руска Федерација у чијем власништву се налази 56,15% акција Друштва. Други акционар по броју акција је Република Србија са 29,87% акција Друштва док се са преосталим делом од 13,98%, у власништву мањинских акционара, тргује на Београдској берзи. Крајњи власник Групе је Гаспром, Руска Федерација.

Група је у 2017. години и у истом периоду претходне године ступала у пословне односе са својим повезаним правним лицима. Најзначајније трансакције са повезаним правним лицима у наведним периодима настале су по основу набавке/испоруке сирове нафте, нафтних производа и електричне енергије.

На дан 31. децембра 2017. године и 31. децембра 2016. године стање средстава и обавеза по основу трансакција са повезаним правним лицима је следеће:

	Заједничка улагања	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети
На дан 31. децембра 2017.			
Инвестиције у заједничка улагања	2.047.021	-	-
Потраживања по основу продаје	-	-	2.471.779
Остала потраживања	269.242	-	-
Дати аванси	-	-	2.754
Дугорочне обавезе	-	(24.796.612)	-
Краткорочне финансијске обавезе	-	(5.510.358)	-
Примљени аванси	-	-	(74.404)
Обавезе из пословања	-	(11.727.340)	(2.300.308)
	2.316.263	(42.034.310)	99.821

	Заједничка улагања	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придружена друштва
На дан 31. децембра 2016.			
Инвестиције у заједничка улагања	2.047.021	-	-
Потраживања по основу продаје	-	-	1.047.541
Остала потраживања	220.243	-	-
Дугорочне обавезе	-	(31.585.938)	-
Краткорочне финансијске обавезе	-	(5.742.898)	-
Примљени аванси	-	-	(23.091)
Обавезе из пословања	-	(5.818.200)	(1.079.842)
	2.267.264	(43.147.036)	(55.392)

У годинама које су се завршиле дана 31. децембра 2017. и 2016. године настале су следеће трансакције са повезаним правним лицима:

	Заједничка улагања	Матично друштво	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети
За годину која се завршила на дан 31. децембра 2017.			
Приходи од продаје	-	-	32.561.306
Остали пословни приходи	-	-	2.377
Набавна вредност продате робе	-	-	(10.312.815)
Трошкови материјала	-	(31.926.861)	-
Трошкови производних услуга	-	-	(197.261)
Непроизводни трошкови	-	(3.000)	(116.320)
Финансијски расходи	-	(632.427)	-
Остали приходи	-	83.321	-
Остали расходи	-	(69.543)	(253)
	-	(32.548.510)	21.937.034
За годину која се завршила на дан 31. децембра 2016.			
Приходи од продаје	-	-	23.025.017
Набавна вредност продате робе	-	-	(8.473.522)
Трошкови материјала	-	(36.864.735)	-
Трошкови производних услуга	-	-	(113.594)
Непроизводни трошкови	-	(10)	(141.857)
Финансијски расходи	-	(2.088.736)	-
Финансијски приходи	-	760.956	-
Остали приходи	-	133.073	-
Остали расходи	-	(148.657)	(260)
	-	(38.208.109)	14.295.784

	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети	Остали
На дан 31. децембра 2017. године		
<i>Потраживања – пре исправке вредности</i>		
- ХИП Петрохемија	1.446.685	-
- Србијагас	-	109.748
- Република Србија	-	3.740.763
- Остале компаније у државном власништву	-	4.936.110
<i>Обавезе</i>		
- ХИП Петрохемија	(1.252.736)	-
- Србијагас	-	(77.059)
<i>Остале краткорочне обавезе</i>		
- ХИП Петрохемија	(13.646)	-
	180.303	8.709.562
На дан 31. децембра 2016. године		
<i>Потраживања – пре исправке вредности</i>		
- ХИП Петрохемија	-	10.349.446
- Србијагас	-	34.142
- Република Србија	-	21.764.308
- Остале компаније у државном власништву	-	3.621.268
<i>Обавезе</i>		
- ХИП Петрохемија	-	(675.393)
- Србијагас	-	(141.195)
<i>Остале краткорочне обавезе</i>		
- ХИП Петрохемија	-	(1.567)
	-	34.951.009

	Лица под заједничком контролом и придружени ентитети	Остали
Година која се завршила дана 31. децембра 2017. године		
<i>Пословни Приходи</i>		
- ХИП Петрохемија	21.947.228	-
- Србијагас	-	782.306
<i>Пословни Расходи</i>		
- ХИП Петрохемија	(195.139)	-
- Србијагас	-	(926.488)
	21.752.089	(144.182)
Година која се завршила дана 31. децембра 2016. године		
<i>Пословни Приходи</i>		
- ХИП Петрохемија	-	13.847.087
- Србијагас	-	1.284.610
<i>Пословни Расходи</i>		
- ХИП Петрохемија	-	(195.479)
- Србијагас	-	(1.123.794)
	-	13.812.424

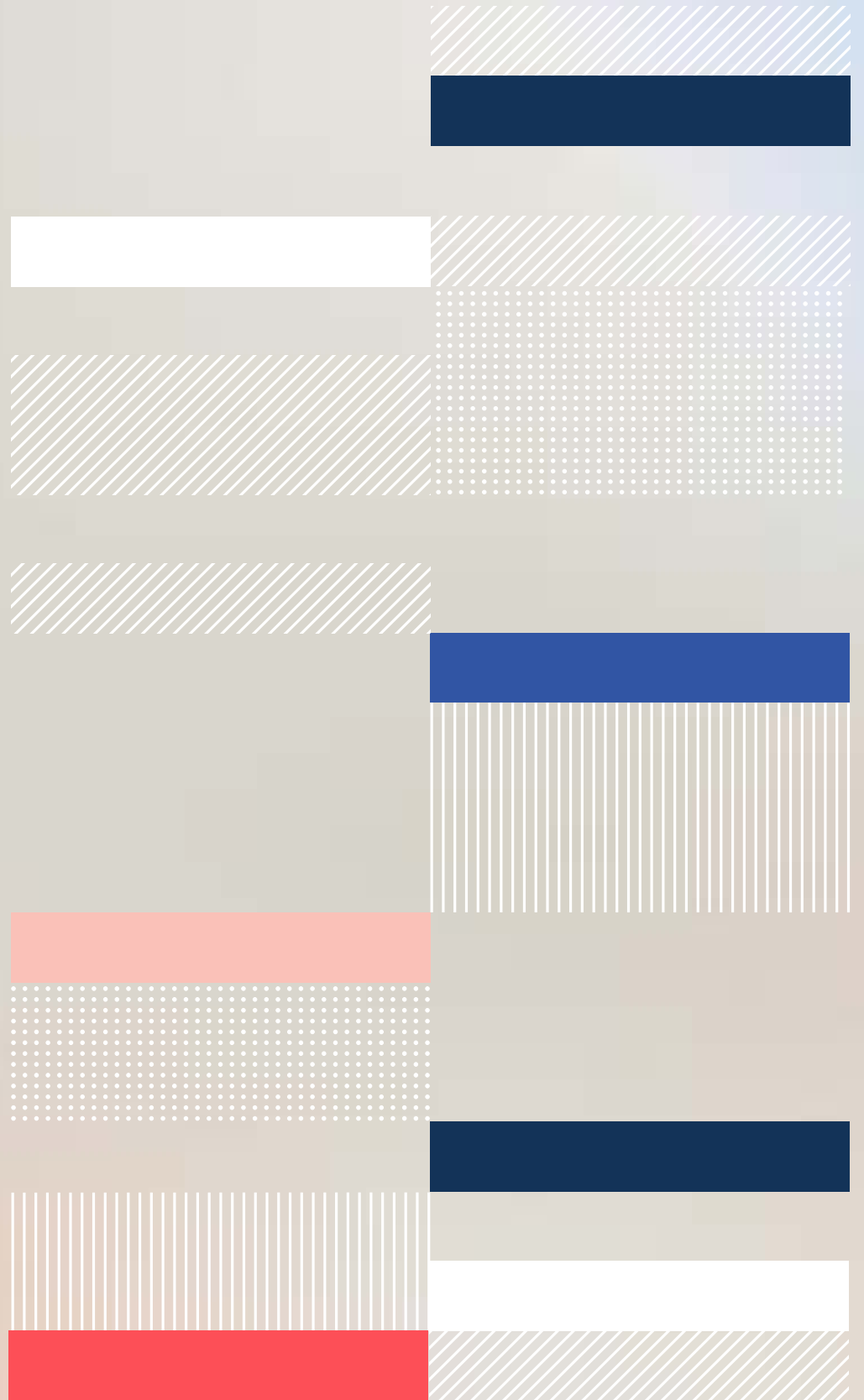
Трансакције са друштвима у државном власништву најзначајнијим делом се односе на продају нафтних производа на бази цена и услова који се примењују и према трећим лицима.

Накнаде кључном руководству

На дан 31. децембра 2017. и 2016. године Група је признала РСД 1.029.116 и РСД 864.392, респективно, као компензације кључног руководства (Генерални директор, чланови Одбора Директора, Одбор Скупштине акционара, Саветодавни одбор и Секретар Друштва). Кључне накнаде укључују зараде, бонусе и друге доприносе.

3

**Изјава лица
одговорних за
состављање
извештаја**

3.01 Изјава лица одговорних за састављање извештаја

Овим изјављујемо да су према нашем најбољем сазнању, годишњи финансијски извештаји састављени уз примену одговарајућих међународних стандарда финансијског извештавања, као и да су израђени у складу са Законом о рачуноводству Републике Србије („Службени гласник РС” бр. 62/2013), који захтева да финансијски извештаји буду припремљени у складу са свим МСФИ, као и прописима издатим од стране Министарства финансија Републике Србије¹ и да дају истините и објективне податке о имовини, обавезама и финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва, укључујући и друштва која су укључена у консолидоване извештаје.

Кирил Тјурдењев
генерални директор
НИС а.д. Нови Сад

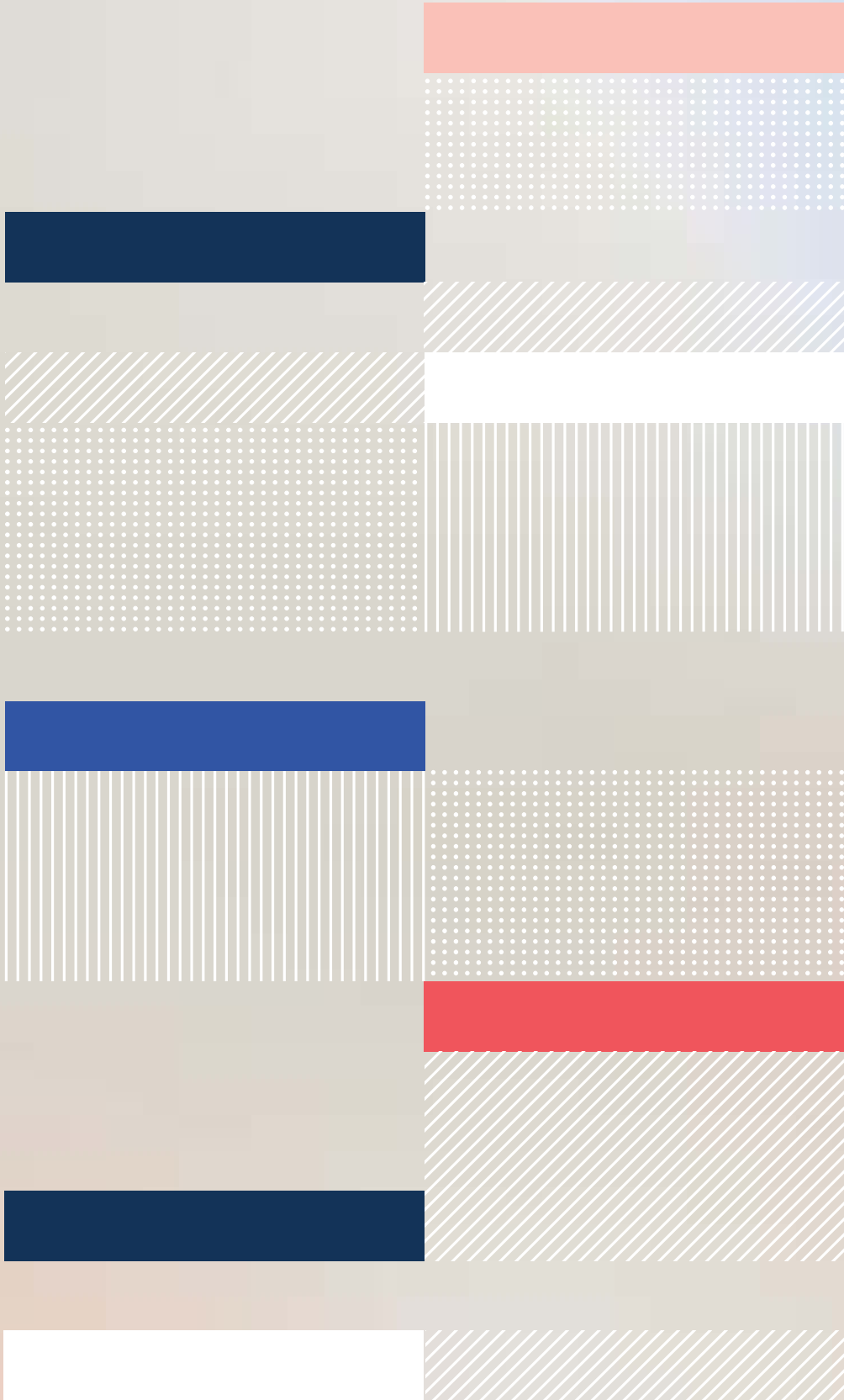

¹ Имајући у виду разлике између ове две регулативе, ови годишњи финансијски извештаји одступају од МСФИ у следећем:

- Група је финансијске извештаје саставила у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије, који није у складу са захтевима МРС 1 – “Презентација финансијских извештаја”.
- „Ванбилансна средства и обавезе“ су приказана на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.

4

Прилози

4.01 Општи подаци о НИС а.д. Нови Сад

Пословно име:	НИС а.д. Нови Сад
Матични број:	20084693
Адреса:	Нови Сад, Народног фронта 12
Порески идентификациони број:	104052135
Веб-сајт:	www.nis.eu
Имејл-адреса:	office@nis.eu
Делатност:	0610 - експлоатација сирове нафте
Број и датум регистрације у АПР:	БД 92142, 29. септембар 2005
Ревизорска кућа која је ревидирала последњи финансијски извештај (од 31. децембар 2017.):	Pricewaterhouse Coopers д.о.о. Београд Омладинских бригада бр. 88 11070 Нови Београд
Организовано тржиште на којем се тргује акцијама НИС а.д. Нови Сад:	Београдска берза а.д. Београд Омладинских бригада бр. 1 11070 Нови Београд

4.02 Речник

Скраћеница	Значење
3D	Тродимензионални
ALARP	<i>As low as reasonably possible</i> Колико је разумно изводљиво
AMCHAM	<i>American Chamber</i> Америчка привредна комора
CAC/RCP	<i>Codex Alimentarius Commission/Recommended Code of Practice</i> Комисија Codex Alimentarius-а/Препоручени кодекс праксе
CAPEX	<i>Capital Expenditures</i> Капитални издаци – инвестиције
CEEC	<i>Central-Eastern Europe and Caspian</i>
CEMS	<i>Continuous Emission Monitoring System</i> Систем за континуирано праћење емисија
CFA	<i>Certified Financial Analyst</i> Сертификовани финансијски аналитичар
CO₂	Угљен-диоксид
CSM	<i>Contractor Safety Management</i> Управљање безбедношћу извођача
DCU	<i>Delayed Coking Unit</i> Постројење за одложено коксовање
EBITDA	Профит пре пореза, камата и амортизације
EIA	<i>Energy Information Administration</i> Енергетска информативна служба
EPCm	<i>Engineering, procurement, and construction management</i> Управљање инжењерингом, набавком и изградњом
EPS	<i>Earnings per share</i> – зарада по акцији
EUR	Евро
EURIBOR	Референтна каматна стопа
FCC	<i>Fluid catalytic cracker</i> Каталитички крекер флуида

Скраћеница	Значење
FIC	<i>Foreign Investors Council</i> Савет страних инвеститора
HAZID	<i>Hazard Identification Study</i> Студија идентификације опасности
HiPACT	<i>High Pressure Acid-gas Capture Technology</i> Задржавање „киселог“ гаса применом технологије високог притиска
HR	<i>Human resources</i> Људски ресурси
HSE	<i>Health, Security and Environment</i> Здравље, безбедност и околина
IMS	Интегрисани систем управљања
IPPC	<i>Integrated Pollution Prevention and Control</i> Интегрисано спречавање и контрола загађења
ISO	<i>International Organization for standardization</i> Међународна организација за стандардизацију
IT	<i>Information technologies</i> Информационе технологије
IVMS	<i>In-Vehicle Monitoring System</i> Систем мониторинга возила
km	Километар
KM	Конвертибилна марка – валута Босне и Херцеговине
KPI	<i>Key Performance Indicators</i> Кључни показатељи пословања
kW	Кило ват – мерна јединица за електричну енергију
LIBOR	Референтна каматна стопа
LOTO	<i>Lockout-tagout</i> безбедносна процедура
LPG	<i>Liquefied petroleum gas</i> Течни нафтни гас
LTIF	<i>Lost Time Injury Frequency</i> Индекс учесталости повреда
m²	Квадратни метар
m³	Кубни метар
MBA	<i>Master of Business Administration</i> Мастер управљања пословањем (академска титула)
MHC/DHT	Комплекс за благи хидрокрекинг и хидродораду
MoC	<i>Management of change</i> Управљање променама

Скраћеница	Значење
MW	Мега ват – мерна јединица за електричну енергију
MWA	<i>Management walk around</i> Обилазак оперативних локација од стране менаџмента
Mwe	Електрични мегават – мера произведене електричне енергије
MWh	Мега ват час – мерна јединица за електричну енергију
N₂	Азот
NALED	<i>National Alliance for Local Economic Development</i> Национална алијанса за локални развој
NO_x	Натријум-оксиди
OCF	Оперативни новчани ток
OHSAS	<i>Occupational Health and Safety Standard</i> Стандард безбедности на раду
OMS	<i>Operating Management System</i> Систем оперативног менаџмента
OPEC	<i>Organization of petrol export countries</i> Организација земаља извозница нафте
OPEX	<i>Operational Expenditure</i> Оперативни трошкови
P/BV	<i>Price/Book Value</i> Цена акције/Књиговодствена вредност
P/E	<i>Price/EPS</i> Цена акције/EPS
RAG	<i>Red, Amber, Green</i> Црвено, жуто, зелено
RAR	<i>Road Accident Rate</i> Показатељ броја саобраћајних незгода
ROA	<i>Return on Assets</i> Стопа приноса на укупна средства
ROE	<i>Return on Equity</i> Стопа приноса на капитал
RSD	Српски динар
SEVESO	Ознака директиве у области HSE
SO₂	Сумпор-диоксид
SRU	<i>Sulfur Recovery Unit</i> Постројење за обнову сумпора
STEM	<i>Science Technology Engineering and Mathematics</i> Наука, технологија, инжењерство и математика
TWh	Тера ват час – мерна јединица за електричну енергију

Скраћеница	Значење
USD	Амерички долар
USD/bbl	Долара по барелу
а.д.о.	Акционарско друштво за осигурање
АД или а.д.	Акционарско друштво
БДП	Бруто друштвени производ
ВЈ	Ватрогасна јединица
ВК	Високо квалификовани
ВС	Висока стручна спрема
ВШ	Виша стручна спрема
ГПН	ЈАД "Гаспром њефт"
ДОО или д.о.о.	Друштво са ограниченом одговорношћу
ДР	Доктор наука
е.о.о.д.	Једночлано друштво са ограниченом одговорношћу
ЕУ	Европска унија
ЗАД	Затворено акционарско друштво
ЗНД	Заједница независних држава
ИС	Истраживачка станица
ИСУР	Интегрисани систем управљања ризицима
ЈАД	Јавно акционарско друштво
ЈП	Јавно предузеће
к.ф.т.	Друштво са ограниченом одговорношћу
КВ	Квалификовани
КПГ	Компримовани природни гас
мил.	Милион
млрд.	Милијарда
ММФ	Међународни монетарни фонд
МР	Магистар
МРС	Међународни рачуноводствени стандард
МТ и СП	Материјално-техничка и сервисна подршка
МТСП и КИ	Материјално-техничка и сервисна подршка и капитална изградња
НАТО	<i>North Atlantic Treaty Organization/North Atlantic Alliance</i> Организација Северноатлантског споразума/Северноатлантски савез

Скраћеница	Значење
НБС	Народна банка Србије
НК	НК
НС	Нижа стучна спрема
НТЦ	Научно технички центар
ОАД	Отворено акционарско друштво
ОД	Одбор директора
ООО или о.о.о.	Друштво са ограниченом одговорношћу
ОСА	Одбор Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара Друштва
ОШ	Основна школа
ПДВ	Порез на додату вредност
ПЕК	Планирање, економика и контролинг
ПК	Полуквалификовани
ПКС	Привредна комора Србије
ПЦ	Пословни центар
РЗС	Републички завод за статистику
РНП	Рафинерија нафте Панчево
РНС	Рафинерија нафте Нови Сад
РС	Република Србија
РФ	Руска федерација
РЦ	Регионални центар
РЦНК	Руски центар за науку и културу
с.р.л.	Друштво са ограниченом одговорношћу у румунској легислативи
САД	Сједињене Америчке Државе
СНДНС	Складиште нафтних деривата Нови Сад
СС	Средња стручна спрема
ССГ	Станица за снабдевање горивом – бензинска станица
т.е.н.	Тона еквивалентне нафте
ТЕ-ТО	Термоелектрана – топлана
ТНГ	Течни нафтни гас
УО	Управни одбор
хиљ.	Хиљада

4.03 **Контакти**

НИС а.д. Нови Сад
e-mail: office@nis.eu

Народног фронта 12
21000 Нови Сад
(021) 481 1111

Милентија Поповића 1
11000 Београд
(011) 311 3311

Односи са инвеститорима
e-mail: Investor.Relations@nis.eu

Народног фронта 12
21000 Нови Сад, Србија

**Сектор за послове са
мањинским акционарима**
e-mail: servis.akcionara@nis.eu

Народног фронта 12
21000 Нови Сад, Србија
Инфо сервис: (011) 22 000 55

